

Strategie rozvoje mikroregionu Sever

na období 2020 – 2030

Dolní Poustevna

Doubice

Jiříkov

Krásná Lípa

Lipová

Lobendava

Mikulášovice

Rumburk

Šluknov

Staré Křečany

Velký Šenov

Vilemův

Měsíc a rok zpracování:

květen - září 2020, aktualizace květen 2021

Strategie rozvoje mikroregionu Sever na období 2020 – 2030 byla schválena členskými obcemi dne

.....

Úvod	4
A. ANALYTICKÁ ČÁST	5
A.1 Charakteristika mikroregionu	5
1. Území	5
1.1 Základní charakteristika, správní začlenění, bezpečnost	5
1.2 Geografická poloha území	13
1.3 Přírodní poměry	15
1.4 Historické souvislosti	22
2. Obyvatelstvo	28
2.1 Sídlní struktura	28
2.2 Demografická situace	28
2.2.1. Počet obyvatel, vývoj	28
2.2.2. Přirozený přírůstek/úbytek, migrační přírůstek/saldo	31
2.2.3. Věkové složení obyvatel (podíl seniorů, dětí), průměrný věk	37
2.2.4. Vzdělanostní struktura	39
2.3 Sociální situace	41
2.2.1. SLUŽBY PRO SENIORY	42
2.2.2. SLUŽBY PRO OSOBY ZDRAVOTNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ	45
2.2.3. SLUŽBY PRO DĚTI, MLÁDEŽ A RODINU	47
2.2.4. Služby pro osoby ohrožené sociálním vyloučením	51
2.2.5. Služby pro osoby ohrožené závislostí na návykových látkách	54
2.2.6. Výskyt sociálně slabých obyvatel/skupin a Sociálně vyloučené lokality	55
3. Hospodářství	61
3.1 Ekonomická situace	61
3.1.1. Charakter ekonomických aktivit	61
3.1.2. Odvětvová a velikostní struktura podniků	61
3.1.3. Charakteristika klíčových podnikatelských subjektů	65
3.1.4. Plochy pro podnikání, brownfields	66
3.1.5. Charakter zemědělské výroby	69
3.1.6. Komerční služby	69
3.1.7. Příjmy a výdaje obcí mikroregionu	70
3.2 Cestovní ruch	72
3.1.8. Atraktivita cestovního ruchu (přírodní, kulturní), turistické cíle	74
3.1.9. Turistická infrastruktura (ubytování, stravování, služby, turistické trasy)	84
3.1 Trh práce	88
3.2.1. Obyvatelé v aktivním věku a struktura ekonomicky aktivních obyvatel (zaměstnanci, OSVČ, vývoj)	88
3.2.2. Míra nezaměstnanosti, počet nezaměstnaných, vývoj	89
3.2.3. Dojíždka a vyjíždka za prací	91
4. Infrastruktura	94
4.1 Technická infrastruktura	94
4.1.1. Zásobování pitnou vodou, vodovod, technický stav, kapacita, kvalita vody	94
4.1.2. Čištění odpadních vod, kanalizační síť, ČOV, technický stav	95
4.1.3. Plynofikace, míra napojení, poptávka po plynofikaci	97
4.1.4. Stav a kapacity ostatní technické infrastruktury (elektrická síť, sítě pro internet)	98
4.1.5. Nakládání s odpady (třídění, sběr a likvidace, sběrný dvůr, kompostárna, skládka)	101
4.2 Dopravní infrastruktura	102
4.2.1. Čísla a kategorie komunikací procházejících mikroregionem	102

4.2.2.	Železniční doprava, charakter trati, zastávka (nejbližší zastávka)	103
4.2.3.	Dopravní zátěž (počet průjezdů vozidel, zatížení hlukem), zimní a letní údržba	104
4.2.4.	Cyklostezky a cyklotrasy	106
4.2.5.	Identifikované problémy v dopravní infrastruktuře	106
4.3	Dopravní obslužnost	107
4.3.1.	Zapojení mikroregionu do integrovaného systému dopravy	107
5.	Vybavenost	110
5.1	Strategické dokumenty obcí a územně plánovací dokumentace (ÚPD)	110
5.2	Bydlení	111
5.1.1.	Domy a byty v mikroregionu	111
5.1.2.	Podíl domů využívaných pro rekreaci	114
5.1.3.	Sociální bydlení	114
5.3	Školství a vzdělávání	115
5.4	Zdravotnictví	117
5.5	Sociální péče	119
5.6	Kultura a společenský život	119
5.7	Sportovní zařízení	122
6.	Životní prostředí	125
6.1	Stav životního prostředí	125
6.1.1.	Půdní fond	125
6.1.2.	Pozemkové úpravy v obcích mikroregionu	126
6.1.3.	Lesní pozemky	127
6.1.4.	Kvalita ovzduší	128
6.1.5.	Vodní režim, Kvalita vody v tocích a vodních plochách	129
6.1.6.	Míra ohrožení hlukem, protihluková opatření	131
6.1.7.	Významné zdroje znečištění	131
6.1.8.	Brownfieldy, lokality s ekologickými zátěžemi	131
6.2	Ochrana životního prostředí	133
6.2.1.	Chráněná území na území mikroregionu, jejich charakter, rozloha	133
6.2.2.	Střety rozvojových záměrů s ochranou přírody (potenciální)	142
6.2.3.	Problémy ochrany přírody v obcích mikroregionu	142

ÚVOD

Tento dokument je zpracován v rámci projektu Strategické řízení v obcích Svazku obcí Sever, Registrační číslo projektu: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009947. Tento projekt je financován z ESF prostřednictvím OPZ (Operační program Zaměstnanost).

Cílem projektu je ve 12 obcích mikroregionu Sever posílit a zkvalitnit strategické řízení, posílit schopnost využívat kvalitně zpracované strategie a využít vhodným způsobem rozvojové dokumenty pro kvalitní spolupráci obcí v mikroregionu Sever.

Předkládaná Strategie rozvoje mikroregionu Sever navazuje na předchozí Strategický Rozvojový Dokument Mikroregionu Sever na období r. 2007 – 2013 ze září 2007.

Předkládaná Strategie vznikala v období květen až srpen 2020.

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU

1. ÚZEMÍ

1.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA, SPRÁVNÍ ZAČLENĚNÍ, BEZPEČNOST

Základní údaje

Název právnické osoby:	Svazek obcí Sever
IČ:	70810141
Sídlo:	Lipová 422, 407 81, okres Děčín
Web:	https://www.svazekobcisever.cz/
Datum vzniku:	21.3.2000
Název území:	mikroregion Sever

Mikroregion Sever má rozlohu 26 619,1 ha (266,19 km²) a řadí se mezi střední mikroregiony. V obcích mikroregionu žilo k 31. 12. 2019 celkem 32 795 obyvatel. Sledované území vykazovalo průměrnou hustotu zalidnění 123,2 obyv./ km² (ČR má cca 130 obyv./ km²), která je dána výskytem poměrně lidnatějších sídel. Pouze dvě obce (Doubice a Lobendava) mají méně než 300 obyvatel. Populační vývoj mikroregionu byl negativně ovlivněn odsunem německého obyvatelstva po 2. světové válce.

Členy Svazku obcí Sever je **7 měst a 5 obcí: Dolní Poustevna, Doubice, Jiříkov, Krásná Lípa, Lipová, Lobendava, Mikulášovice, Rumburk, Staré Křečany, Šluknov, Velký Šenov a Vilémov.** Území těchto dvanácti obcí tvoří Mikroregion Sever, který je správně začleněn do Ústeckého kraje, okresu Děčín, ORP Rumburk. Celý mikroregion tvoří území ORP Rumburk, které se dále člení na POÚ Rumburk a POÚ Šluknov. Rozkládá se na území Euroregionu Labe a Euroregionu Nisa a na území MAS Český sever.

V rámci České republiky tvoří mikroregion, resp. Šluknovský výběžek nejsevernější část státu, a ze tří stran je obklopen Spolkovou republikou Německo, resp. Svobodným státem Sasko.

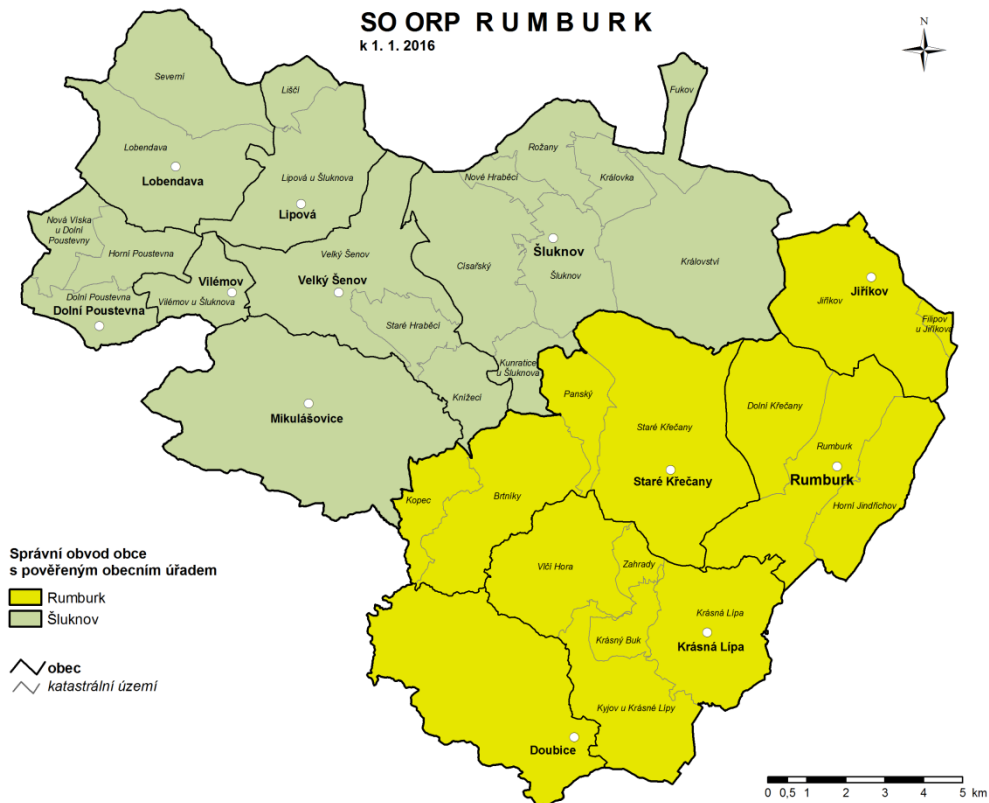
Poválečný administrativně správní vývoj dotčeného území je charakterizován řadou změn. Po r. 1945 do r. 1950 měly samostatnost vedle všech dnes samostatných obcí ještě Brtníky, Panský, Království, Vlčí Hora, Horní Poustevna, Filipov, Liščí, Severní, Dolní Křečany (1949), Horní Jindřichov (1949), Císařský, Kunratice, Rožany, Knížecí, Kyjov a Krásný Buk.

První vlna slučování obcí probíhala v letech 1949-1950. Dosud samostatné obce Dolní Křečany a Horní Jindřichov byly v r. 1949 připojeny k Rumburku. Na území dnešní Krásné Lípy byl v r. 1950 Kyjov připojen k obci Krásný Buk. Filipov byl připojen k Jiříkovu. Obec Liščí byla připojena k Lipové a obec Severní k Lobendavě. Obec Panský byla připojena ke Starým Křečanům. Na území dnešního Šluknova byly obce Císařský a Kunratice připojeny ke Šluknovu. Obec Knížecí byla připojena k Velkému Šenovu.

Druhá vlna slučování v 60. letech 20. století znamenala připojení Krásného Buku (i s Kyjovem) ke Krásné Lípě (1960). V r. 1960 byla připojena Horní Poustevna k Dolní Poustevně, a v r. 1964 byly Rožany připojeny ke Šluknovu.

Třetí vlna slučování obcí začala v r. 1976 připojením obce Doubice ke Krásné Lípě. V r. 1980 pak ztratily samostatnost Brtníky (připojeny ke Starým Křečanům), Lobendava (připojena k Dolní Poustevně), Království (připojeno ke Šluknovu) a Vlčí Hora (připojena ke Krásné Lípě).

Po **revoluční uvolnění poměrů** na začátku 90. let 20. století přineslo samostatnost Doubice (1993) a Lobendavy (1991).

Obr. 1.1. Obce mikroregionu Sever (celé ORP Rumburk), zdroj: https://www.czso.cz/csu/xu/orp_rumburk

Z hlediska veřejné správy jsou jednotlivé obce a města mikroregionu Sever **územními samosprávnými jednotkami** v souladu s § 1 a § 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění. Zároveň dohromady tvoří podle § 49 a § 50 zákona č. 128/2000 Sb. Svazek obcí Sever.

Z hlediska **přenesené působnosti státní správy** mají všechny obce mikroregionu první **základní rozsah kompetencí**. Vydávají nařízení obce; rozhodují o místních a účelových komunikacích; projednávají přestupky; jsou vodoprávním úřadem a spravují drobné toky; jsou povodňovým orgánem; jsou orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší atd.

Přenesenou působnost státní správy **obce s pověřeným obecním úřadem (POÚ)** vykonávají Rumburk a Šluknov. Správní obvod POÚ Rumburk tvoří 5 obcí: Doubice, Jiříkov, Krásná Lípa, Rumburk a Staré Křečany. Správní obvod POÚ Šluknov tvoří 7 obcí: Dolní Poustevna, Lipová, Lobendava, Mikulášovice, Šluknov, Velký Šenov a Vilémov.

Orgány obce s pověřeným obecním úřadem v přenesené působnosti:

- *zajišťují volby do Parlamentu České republiky, do zastupitelstev krajů, do zastupitelstev obcí a do Evropského parlamentu;*
- *jsou vodoprávním úřadem a povolují odběr a nakládání s vodami;*
- *jsou orgánem ochrany přírody;*
- *jsou orgánem ochrany zemědělského půdního fondu atd.*

Území mikroregionu Sever se překrývá s územím správního obvodu **obce s rozšířenou působností Rumburk** (SO ORP Rumburk).

Orgány obce s rozšířenou působností v přenesené působnosti:

- vydávají řidičské průkazy;
- vedou registry motorových vozidel;
- jsou silničním správním úřadem pro silnice II. a III. třídy;
- zajišťují ochranu kulturních památek v územním obvodu;
- zajišťují sociálně-právní ochranu dětí;
- vydávají občanské průkazy a cestovní doklady;
- vedou registry obyvatel;
- vykonávají státní správu lesů;
- rozhodují na úseku rybářství a myslivosti;
- jsou vodoprávním úřadem a vydávají souhlasy k vodním stavbám;
- jsou povodňovým orgánem a řídí ochranu před povodněmi;
- podílejí se na hospodaření s odpady, zpracovávají evidenci odpadů, udělují souhlas k nakládání s odpady;
- jsou orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší;
- jsou orgánem ochrany zemědělského půdního fondu;
- jsou živnostenským úřadem atd.¹

¹ Viz Veřejná správa v České republice. Praha: Ministerstvo vnitra, 2005.

Obr. 1.2 Správní obvody matričních úřadů (modrá linie) mikroregionu Sever, zdroj: ČSÚ, <https://apl.czso.cz/jirso4/>

Vedle základního rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti svěřeného všem obcím můžeme jako určitý mezistupeň rozlišit ještě obce, jež nad základní rámec přenesené působnosti jsou vybaveny ještě působností:

- **matričního úřadu** (více než 1200 obcí - Seznam matričních úřadů a vymezení jejich správních obvodů obsahuje příloha č. 1 k vyhlášce č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění předpisů pozdějších),
- **stavebního úřadu** (více než 600 obcí – viz Sdělení Ministerstva pro místní rozvoj č. 544/2006 Sb., kterým se uveřejňuje podle § 117 odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, seznam krajských a obecních úřadů, které jsou stavebními úřady ke dni 1. listopadu 2006).

Na území mikroregionu Sever se nachází **4 matriční úřady**: Městský úřad Krásná Lípa - Matrika (pro obce Doubice a Krásná Lípa), Městský úřad Rumburk - Odbor civilně a dopravně správní (pro obce Jiříkov, Rumburk, Staré Křečany), Městský úřad Šluknov - Matrika (pro město Šluknov), Městský úřad Velký Šenov - Matrika (pro obce Dolní Poustevna, Lipová, Lobendava, Mikulášovice, Velký Šenov a Vilémov).

Stavební úřad je zastoupen **v Rumburku** (správní obvod obcí obdobný jako u POÚ) a **ve Šluknově** (správní obvod obcí obdobný jako u POÚ).

Tab. 1.1 Přehled katastrálních území a částí obcí za r. 2019

název města, obce	místní části	katastrální území	rozloha v km ²	počet obyvatel k 31.12.2019	hustota zalidnění obyv./km ²	statut
Dolní Poustevna	1. Dolní Poustevna 2. Horní Poustevna 3. Karlín 4. Markéta 5. Nová Víska	Dolní Poustevna, Horní Poustevna, Nová Víska u Dolní Poustevny	11,1	1 738	157,24	město
Doubice	Doubice	Doubice	19,3	115	5,96	obec
Jiříkov	1. Filipov 2. Loučné 3. Nový Jiříkov 4. Starý Jiříkov	Jiříkov, Filipov u Jiříkova	13,3	3 638	272,99	město
Krásná Lípa	1. Dlouhý Důl 2. Hely 3. Kamenná Horka 4. Krásná Lípa 5. Krásný Buk 6. Kyjov 7. Sněžná 8. Vlčí Hora 9. Zahrady	Krásná Lípa, Krásný Buk, Kyjov u Krásné Lípy, Vlčí Hora, Zahrady	31,4	3 471	110,47	město
Lipová	1. Lipová 2. Liščí	Lipová u Šluknova, Liščí	12,8	579	45,13	obec
Lobendava	1. Lobendava 2. Severní	Lobendava, Severní	19,6	278	14,20	obec
Mikulášovice	1. Mikulášovice 2. Mikulášovičky 3. Salmov 4. Tomášov	Mikulášovice	25,8	2 182	84,42	město
Rumburk	1. Rumburk 1 2. Rumburk 2-Horní Jindřichov 3. Rumburk 3-Dolní Křečany	Dolní Křečany, Horní Jindřichov, Rumburk	24,7	11 036	446,38	město
Staré Křečany	1. Brtníky 2. Kopec 3. Nové Křečany 4. Panský 5. Staré Křečany 6. Valdek	Brtníky, Kopec, Staré Křečany, Valdek	36,8	1 232	33,51	obec
Šluknov	1. Císařský 2. Harrachov 3. Královka 4. Království 5. Kunratice 6. Nové Hraběcí 7. Rožany 8. Šluknov	Císařský, Fukov, Královka, Království, Kunratice u Šluknova, Nové Hraběcí, Rožany, Šluknov	47,5	5 653	119,09	město
Velký Šenov	1. Janovka 2. Knížecí 3. Leopoldka 4. Malý Šenov 5. Staré Hraběcí 6. Velký Šenov	Knížecí, Staré Hraběcí, Velký Šenov	19,8	1 979	99,84	město
Vilémov	1. Dolina 2. Vilémov	Vilémov u Šluknova	4,1	894	219,52	obec
celkem		-	266,19	32 795	123,20	-

Hasičský záhranný sbor a jednotky sboru dobrovolných hasičů (JSDH)

Na území mikroregionu Sever působí jeden profesionální hasičský záchranný sbor a 9 registrovaných jednotek sboru dobrovolných hasičů, viz tabulka níže.

Tab. 1.2 Registrované jednotky SDH na území mikroregionu Sever k 31.12.2020

Evidenční číslo		Kategorie JPO	Dislokace JPO	Zřizovatel
Okres	Jednotka			obec/město
421	012	I	Šluknov	HZS Ústeckého kraje
421	137	II/1	Starý Jiříkov	MÚ Jiříkov
421	174	II/1	Velký Šenov	MÚ Velký Šenov
421	159	II/1	Rumburk 1	MÚ Rumburk
421	120	III/1	Dolní Poustevna	OÚ Dolní Poustevna
421	140	III/1	Krásná Lípa	MÚ Krásná Lípa
421	156	III/1	Mikulášovice	OÚ Mikulášovice
421	169	III/1	Šluknov	MÚ Šluknov
421	177	III/1	Vilémov	OÚ Vilémov
421	112	V	Brtníky	OÚ Staré Křečany

Zdroj: <https://www.hzscr.cz/clanek/plosne-pokryti.aspx>

JPO I - jednotka hasičského záchranného sboru s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace

JPO II - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace

JPO III - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace. S územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele.

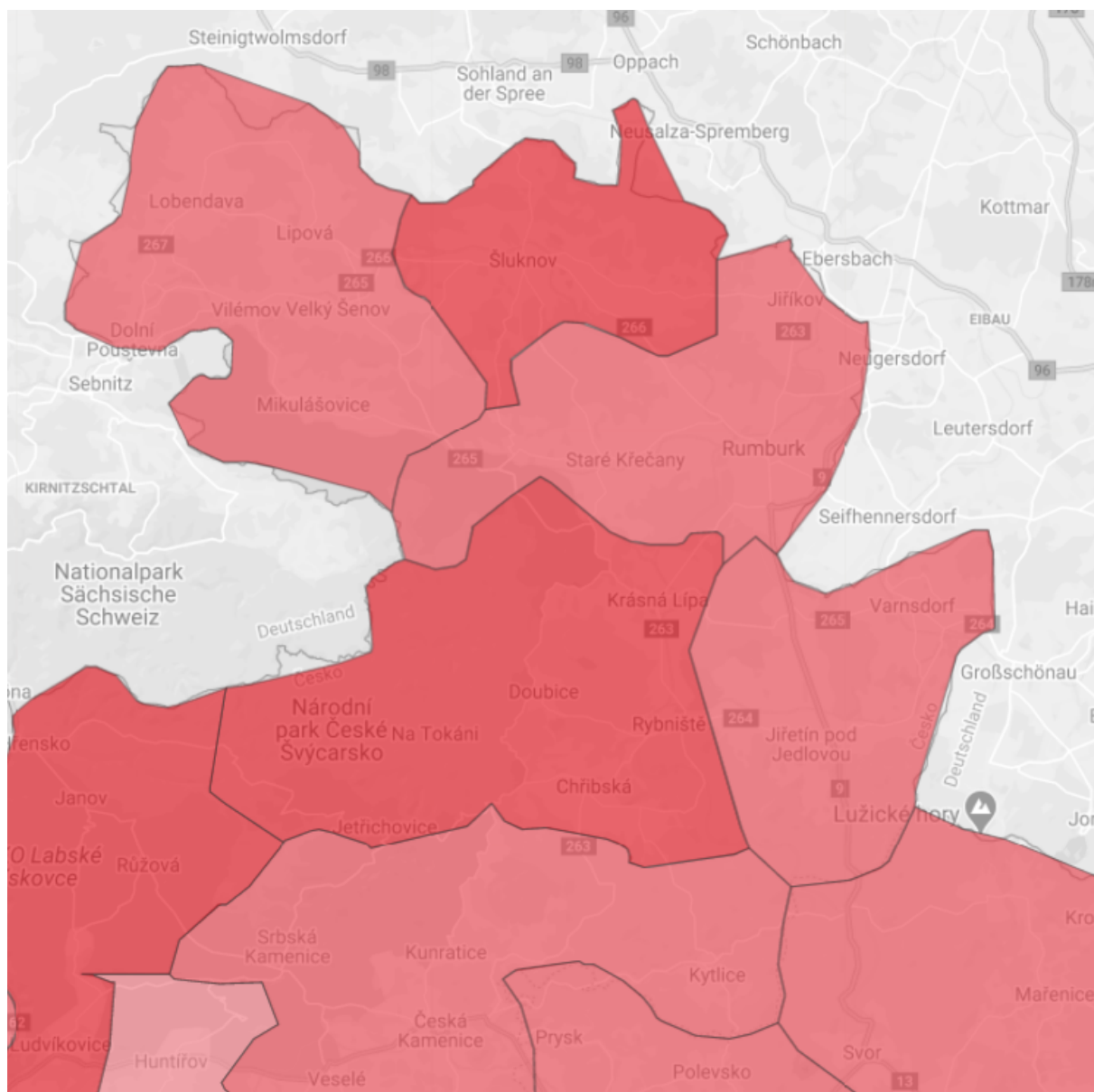
JPO V - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně. S místní působností zasahující na území svého zřizovatele - po dohodě se zřizovatelem mohou být tyto jednotky využívány k zásahům i mimo svůj územní obvod.

Ostatní obce mikroregionu (Doubice, Lipová, Lobendava), kde JSDH nejsou zřízeny, mají uzavřeny veřejnoprávní smlouvy s obcemi, které disponují JSDH.

Policie

Městskou policii podle zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii zřizují tato města mikroregionu Sever: Jiříkov, Rumburk a Šluknov. Města Mikulášovice a Dolní Poustevna provozují službu asistent prevence kriminality (APK). Mentora těmto APK zajišťuje Městská policie Rumburk.

Území mikroregionu Sever spadá pod **4 obvodní oddělení policie ČR**. Jsou to obvodní oddělení Krásná Lípa, Rumburk, Šluknov a Velký Šenov.

Obr. 1.3 Obvodní oddělení Policie ČR na území mikroregionu Sever

Z tabulky 1.3 je vidět, že nejvíce trestných činů v r. 2019 se stalo na území obvodního oddělení Rumburk, což je dáno větší hustotou obyvatelstva. Směrodatný je proto index kriminality, který udává počet evidovaných trestných činů na 10 000 obyvatel. Z tohoto pohledu je nejvyšší index kriminality na území obvodních oddělení Šluknov a Krásná Lípa, nejméně je naopak na území obvodního oddělení Velký Šenov. Ve srovnání s vyššími policejními obvody je index kriminality na území mikroregionu Sever poměrně vysoký.

Tab. 1.3 Kriminalita na území mikroregionu Sever za období leden až prosinec 2019

Název obvodního oddělení, resp. sledovaného území	Počet trestných činů	Index kriminality	Objasněnost
Krásná Lípa	164	267,4	65 %
Rumburk	344	211,1	64 %
Šluknov	165	294,3	65 %
Velký Šenov	150	187,6	72 %
Celkem 4 obvodní oddělení	823	*219,5	**66 %
Územní odbor Děčín (okres Děčín)	2 861	215,6	63 %
Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje	18 015	217,5	64 %
Česká republika celkem	213 032	203,2	47 %

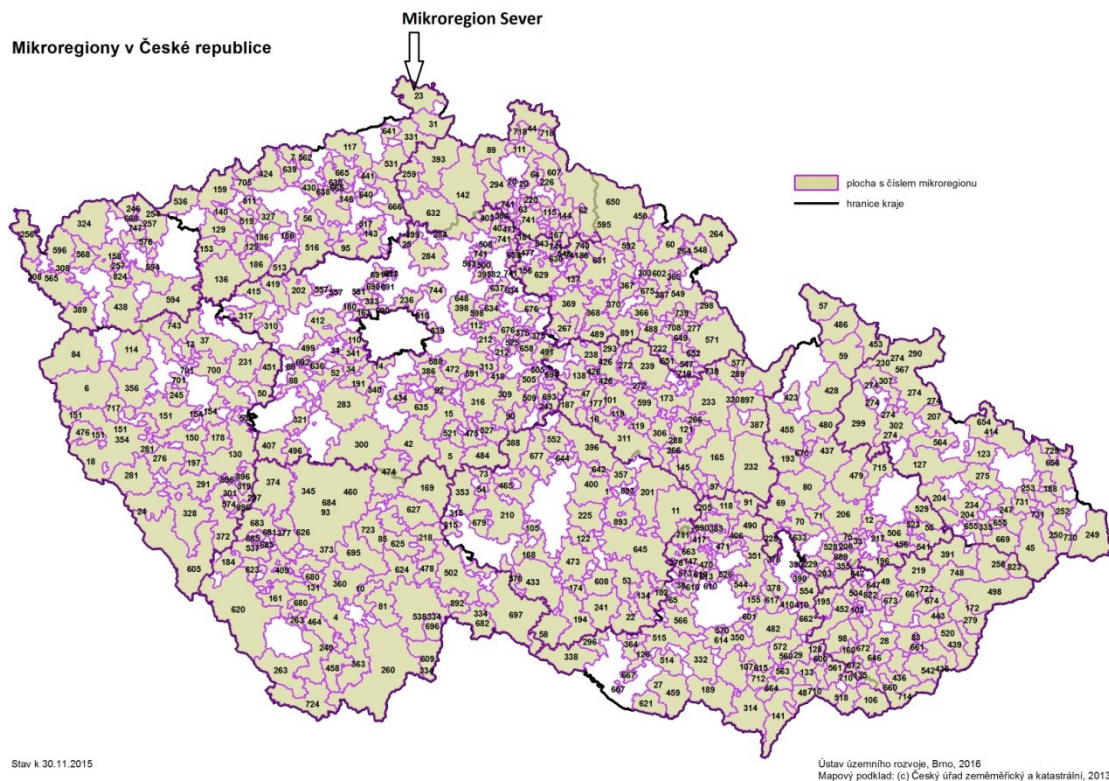
Zdroj: <https://www.mapakriminality.cz/>

* vlastní výpočet

** aritmetický průměr

index kriminality - dříve též označován jako koeficient kriminality bývá užíván pro kvantitativní vyjádření intenzity kriminality - zamoření určitého území kriminalitou a představuje počet evidovaných trestných činů na 10 000 obyvatel trvale žijících na hodnoceném území.

1.2 GEOGRAFICKÁ POLOHA ÚZEMÍ

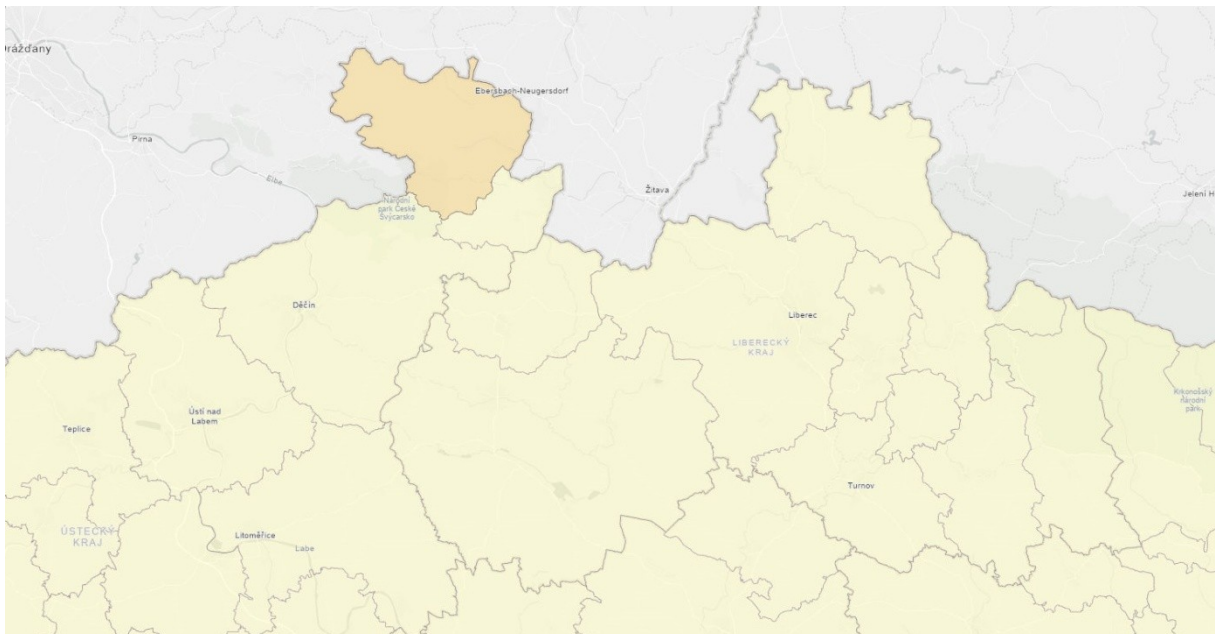

Obr. 1.4 Umístění mikroregionu Sever (pořadové číslo 23) v rámci České republiky, zdroj: Ústav územního rozvoje, <http://www.ur.cz/default.asp?ID=5036>

V rámci České republiky leží mikroregion Sever v její **nejsevernější části** ve Šluknovském výběžku obklopený Spolkovou republikou Německo, resp. Svobodným státem Sasko. Na území obce Lobendava se nachází nejsevernější bod České republiky (51°3'20" s. š., 14°18'58" v. d.).

V rámci krajského uspořádání je region součástí **Ústeckého kraje**, v němž se nachází na severovýchodním okraji. Tuto polohu zaujímá jak v rámci územního celku kategorie NUTS II Severozápad, tak v rámci **okresu Děčín**. Vzhledem ke své poloze v blízkosti státní hranice je region také **součástí Euroregionu Labe a Euroregionu Nisa**, mezi kterými zde probíhá hranice. Některé obce (např. Dolní Poustevna, Lipová, Mikulášovice, Krásná Lípa) jsou součástí obou euroregionů, resp. čerpají dotační prostředky z obou euroregionů. Mikroregion Sever také leží na území **Místní akční skupiny Český Sever**.

Území mikroregionu Sever zasahuje do **Národního parku České Švýcarsko** (obce Doubice, Krásná Lípa, Staré Křečany), Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce (obce Doubice, Krásná Lípa Mikulášovice, Staré Křečany, Vilémov) a Chráněné krajinné oblasti Lužické hory (obce Doubice, Krásná Lípa).

Obr. 1.5 Území mikroregionu Sever v mapě obcí s rozšířenou působností (ORP) v severní části České republiky, zdroj: vlastní

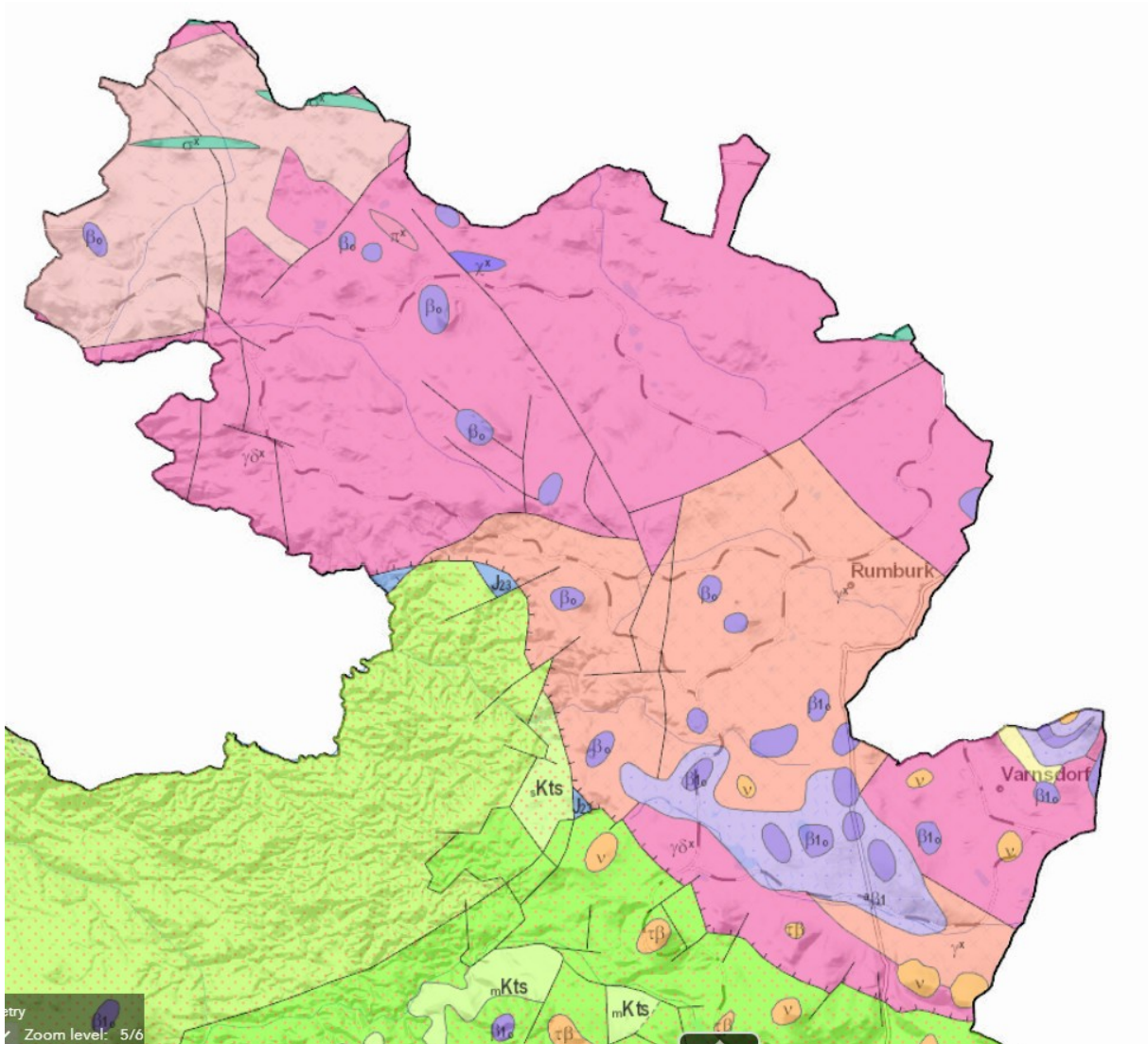

Obr. 1.6 Území mikroregionu Sever, zdroj: <https://geoportal.cuzk.cz/>

Z geografického hlediska zasahuje region do horopisného celku **Šluknovské pahorkatiny** (Krkonošsko – Jesenická subprovincie) a částečně **Děčínské vrchoviny** (Krušnohorská subprovincie). Regionem prochází **evropské rozvodí** oddělující povodí řek odtékajících do Severního a Baltského moře.

1.3 PŘÍRODNÍ POMĚRY

Základní **geologické poměry** území mikroregionu Sever jsou dány krytalinickým základem (na mapě růžovou barvou) tvořeným granity a granodiority. Jihozápadní část území je tvořena druhohorními (svrchní křída) sedimenty tvořenými pískovci, které jsou od severně ležícího kristalinika, odděleny Lužickým zlomem. Na celém území jsou charakteristické neovulkanické proniky třetihorních hornin zejména bazalty a fonolity, ojediněle i vápenci (např. Vápenka u Doubice).

Obr. 1.7 Geologické poměry území mikroregionu Sever, podrobnější legenda na <https://mapy.geology.cz/geocr500/>

Z **geomorfologického hlediska** náleží zájmové území Mikroregionu Sever do provincie Česká vysočina, subprovincie III Krušnohorská a IV Krkonoško-jesenická soustava. Území se nachází na horopisném celku **Děčínská vrchovina** (podcelek Jetřichovické stěny) a **Šluknovská Pahorkatina** (podcelek Rumburská pahorkatina, Šenovská Pahorkatina).

Děčínská vrchovina, resp. podcelek Jetřichovické stěny jsou jako takové nazývány severovýchodní části Děčínské vrchoviny až ke státní hranici. Náleží do povodí řek Kamenice a Křinice. Povrch je budován pískovci středního turonu až coniaku s vyvinutou kvádrovou odlučností. Poměrně hojné jsou neovulkanické proniky čedičových hornin.

Pro Jetřichovické stěny je charakteristický silně rozčleněný erozně denudační relief, vytvořený na tektonicky i litologicky podmíněné stupňovině, na které jsou vyvinuty strukturní hřbety a neovulkanické suky. Celkem jednotná výšková úroveň jednotlivých bodů naznačuje původní existence rozrušené paroviny staršího data.

Řeky Kamenice a Křinice vytvářejí spolu s přítoky charakteristická soutěskovitá údolí s tvary selektivního zvětrávání a odnosu. Jeho výsledkem jsou pískovcová skalní města, dílčí stěny, skalní sruby a srázy.

Většina elevací se pohybuje okolo výšky 450 – 480 m n. m. Na řadě z nich, zejména pokud jsou neovulkanického původu, jsou zachovány původní bučiny.

V hlubokých soutěskách a roklích dochází opět k inverzi teplotních poměrů, a tak se zde vytvářejí podmínky pro výskyt horských a podhorských druhů vegetace. Na dně soutěsek a roklí se na řadě míst vyvinula drobná slatiniště.

Horopisný celkek **Šluknovská pahorkatina** je charakterizován jako členitá pahorkatina zaujímající Šluknovský výběžek při severním a severozápadním okraji Lužických hor. Člení se na dva podcelky.

Šenovská pahorkatina zaujímá severozápadní část Šluknovské pahorkatiny, pro kterou je charakteristický mírně zvlněný erozně denudační relief s ojedinělými proniky třetihorních neovulkanitů, které pod sebou ukrývají oligocénní až miocénní sedimenty se slojkami uhlí (**Hrazený 688 m n. m.**) či s polohami neovulkanických tufů (**Partyzánský vrch 543 m n. m.**). Oba proniky současně představují dva z nejvyšších vrcholů Šenovské pahorkatiny. Žulová **Tanečnice (597 m n. m.)** je sukem podmíněným kusy drobového obalu, uzavřenými v granitovém magmata lužického plutonu. Vůči denudaci jsou podstatně odolnější.

Na plochých rozvodích, rozčleněných strukturními prvky, jsou v nadmořské výšce okolo 600 m zachovány zbytky předtřetihorního povrchu.

Rumburská pahorkatina zaujímá jihovýchodní část Šluknovské pahorkatiny. Tato část je charakterizována jako členitá pahorkatina budovaná biotitickým granodioritem, kterým poměrně hojně pronikají mladotřetihorní neovulkanity – čediče, znělce, trachyty a nefelinické tefrity.

Povrch tvoří zvlněný erozně denudační relief s izolovanými strukturními prvky – neovulkanickými sukami a plošinami na lávových příkrovech. Zbytky plošin na táhlém hřbetu mezi Krásnou Lípou a Varnsdorfem jsou označeny jako počedičová parovina. Vzhledem k tomu, že tato část Šluknovské pahorkatiny byla v dosahu severského kontinentálního ledovce, zůstaly zde zachovány plošiny vytvořené na glacifluviálních uloženinách.

Nejvyššími body Rumburské pahorkatiny jsou opět proniky neovulkanitů **Vlčí hora (581 m n. m.)** a **Dymník (517 m n. m.)**.

Zdroj: Glöckner Petr (1995): Fyzickogeografické a geologické poměry okresu Děčín, pro NADACI VLASTIVĚDA OKRESU DĚČÍNSKÉHO vydala firma ps Děčín Vladimíra Štindla, 194 s.

Obr. 1.8 Geomorfologické členění území mikroregionu Sever, zdroj: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

Území mikroregionu Sever se rozprostírá v mírně vlněné Šluknovské pahorkatině ve výškách zhruba 350 – 500 m nad mořem. **Nejvyšším bodem je vrchol Hrazeného (688 m n. m.)** na území Šluknova. **Nejnižším místem je údolí Vilémovského potoka v Dolní Poustevně** na státní hranici s Německem, kdy opouští území ČR (**295 m n. m.**). Dalšími nízko položenými místy (hruba 300 m n. m.) jsou údolí Rožanského potoka na státní hranici s Německem a řeka Spréva ve Fukovském výběžku rovněž na hranici s Německem.

Klimatické poměry

Podnebí mikroregionu je různorodé s ohledem na nadmořskou výšku a expozici ke světovým stranám konkrétního místa.

Oblasti Šluknovské pahorkatiny jsou dokumentovány klimatickou stanicí Šluknov (365 m n. m.), uváděný teplotní průměr okolo 7,1 °C se týká výškové hladiny 350 m. Vyšší polohy mají teplotní průměry 6,5 – 7,0 °C. Naproti tomu nižší polohy Rumburské pahorkatiny, zejména široká plochá údolí kolem Křečan, Rumburku a Jiřikova, mají vyšší průměrné teploty – okolo 7,0 – 7,5 °C.

Prostor Jetřichovických stěn je klimaticky mnohem složitější. Obnažené skalní masivy bez většího vegetačního krytu a při expozici východním, jižním a západním směrem vytvářejí při insolaci lokální mikroklimatické anomálie (teplotní inverze). Obdobně se mohou projevovat i hluboko zařiznuté soutěsky, zvláště pokud mají průběh ve směru V – Z. Generelně ovšem platí i zde závislost teplot na

nadmořské výšce a lze předpokládat, že průměrné teploty se budou pohybovat v rozmezí okolo 6,0 – 7,0 °C.

Srážkově je území mírně nadprůměrné, a je ovlivňováno jednak nadmořskou výškou území, a dále i jeho situováním (návětrné strany, srážkové stíny) vůči převládajícímu dešťonosnému proudění západních větrů. Roční průměrný úhrn srážek se pohybuje mezi 800 – 1 000 mm/rok (průměr za období 1981-2010), přičemž zhruba 55 % připadá na vegetační období od dubna do září, a 45 % připadá na mimovegetační období od října do března.

Hydrologicky náleží území mikroregionu Sever do dvou úmoří. Největší část plochy spadá do úmoří Severního moře (Křinice, Vilémovský potok, Rožanský potok, Jiříkovský potok), menší část na severovýchodě (povodí Mandavy) spadá do úmoří Baltského moře (Ostsee). Evropské rozvodí probíhá v prostoru Lužického hřbetu a ve východní části Rumburské pahorkatiny.

Hlavní řekou je řeka Labe, která přijímá (již na německém území) řeku Křinici. Mezi německé přítoky Labe náleží i Vilémovský potok, který je horním tokem řeky Sebnitz. K přítokům Sprévy se řadí Rožanský a Jiříkovský potok. Jediným tokem, který náleží do úmoří Baltského moře, je řeka Mandava.

Obr. 1.9 Vodní toky mikroregionu Sever, zdroj: vlastní

Řeka **Křinice** pramení východně od Krásné Lípy v nadmořské výšce cca 500 m v místní části Studánka (Varnsdorf). Vodoteč směřuje generelně západním směrem až po úroveň státní hranice. Řeka na horním toku protéká městem Krásná Lípa, kde je místy vedena pod povrchem. V místní části Kyjov se zařezává do charakteristického kaňonovitého údolí (Kyjovské údolí). Na českém území ještě přijímá Vlčí a Brtnický potok, a řadu menších vodních toků. V jejím povodí se nachází dva významnější rybníky – Cimrák (3,8 ha) v Krásné Lípě a Kyjovský rybník (přehrada) s plochou 2 ha.

Vilémovský potok, někdy nazývaný také Poustevenský, představuje horní tok řeky Sebnitz, která ústí do Labe z pravé strany na území Německa. Za jeho pramen je považován vznik potůčku východně od Plešného vrchu (593 m n. m.) v nadmořské výšce 535 m. Vilémovský potok tvoří vějířovitou říční síť a na území mikroregionu přijímá řadu rovnocenných (plochou povodí i vodnatostí) přítoků, jde především o Mikulášovický, Velkošenovský, Liščí a Luční potok. V Dolní Poustevně v nadmořské výšce 295 m opouští území ČR. V povodí Vilémovského potoka se nachází přibližně 85 menších rybníků a rybníčků, a 5 zatopených lomů po těžbě dioritu či grannodioritu. Největší z nich je Zámecký rybník (10,3 ha) v Lipové, dále pak Solandský rybník (2,6 ha) v Lipové a Karlínský rybník (2,0 ha) v Dolní Poustevně.

Rožanský potok, který se na území Německa vlévá do Sprévy, pramení na východním okraji táhlého vrchu Harta (436 m n. m.) v nadmořské výšce okolo 430 m. Potok odvodňuje západní svah Harty, potom protéká místní částí Království a vtéká do Šluknova, kde přijímá nejdříve Lesní, a pak Stříbrný potok. V místní části Rožany pak opouští ČR. V povodí Rožanského rybníka se nachází 36 větších i menších rybníků, a 7 opuštěných a zatopených lomů. Mezi největší rybníky patří Šluknovský (8,3 ha) a Bobří rybník (5,5 ha).

Jiříkovský potok je dalším přítokem Sprévy. Pramení na západním svahu vrchu Bismarckhöhe, který leží svým vrcholem již na území Německa. Vlastní výron tvořící souvislou vodoteč se nachází v nadmořské výšce cca 435 m. Potok teče severním až severovýchodním směrem a v Jiříkově opouští území ČR. V povodí Jiříkovského potoka se nachází řada vodních nádrží, které vytvářejí rybníční sousatvy (např. Mexiko, Textilák I až IV.), celkem je zde 9 rybníků a 7 zatopených jámových lomů po těžbě křemene a cihlářské hlíny.

Spréva

Spréva protéká mikroregionem Sever jen krátkým úsekem. Jeden z pramenů této řeky je přímo v Neugersdorfu. Zde vznikající vodoteč na mapách již označovaná jako Spréva tvoří úsek státní hranice od Filipova k Jiříkovu, tam naši hranici opouští. Spréva se však znovu vrací na naše území krátkým úsekem v nejsevernější části Fukovského výběžku. V Německu se stává významnou řekou, protéká hlavním městem Berlín.

Řeka Mandava je na území mikroregionu Sever jediným vodním tokem, jehož povodí náleží do úmoří Baltského moře – vody Mandavy jsou odváděny přes Lužickou Nisu do Odry. Na umístění pramene Mandavy není v odborné literatuře jednotný pohled. Jedna část autorů umísťuje pramen do místní části Zahrady (Krásná Lípa) jako odtok z malého rybníčka v nadmořské výšce 460 m. Vzniklý potůček protéká dalšími několika menšími rybníčky do Starých Křečan. Druhá část autorů umísťuje pramen Mandavy do místní části Panský (Staré Křečany) pod Ptačí vrch (561 m n. m.), vlastní pramen vyvěrá v nadmořské výšce 527 m, a je turisticky upraven. Na území obce Staré Křečany mění Mandava směr toku na východní až severovýchodní. Přijímá zde řadu drobných potůčků jak z pravé, tak i z levé strany. V Rumburku se stáčí na jihovýchod, z pravé strany přijímá Pstružný potok, a v místní části Horní Jindřichov opouští území ČR. Povodí Mandavy je poměrně bohaté na stojaté vody, hlavně v podobě rybníků nejrůznější velikosti. V celém povodí je celkem 83 malých i větších rybníků, nejvíce v horním povodí. Největší z nich ležící na území mikroregionu Sever jsou Racek (2,5 ha) a Nový (Pivovarský) rybník (2,0 ha) v Rumburku.

Zdroj: Glöckner Petr (1995): Fyzickogeografické a geologické poměry okresu Děčín, pro NADACI VLASTIVĚDA OKRESU DĚČÍNSKÉHO vydala firma ps Děčín Vladimíra Štindla, 194 s.

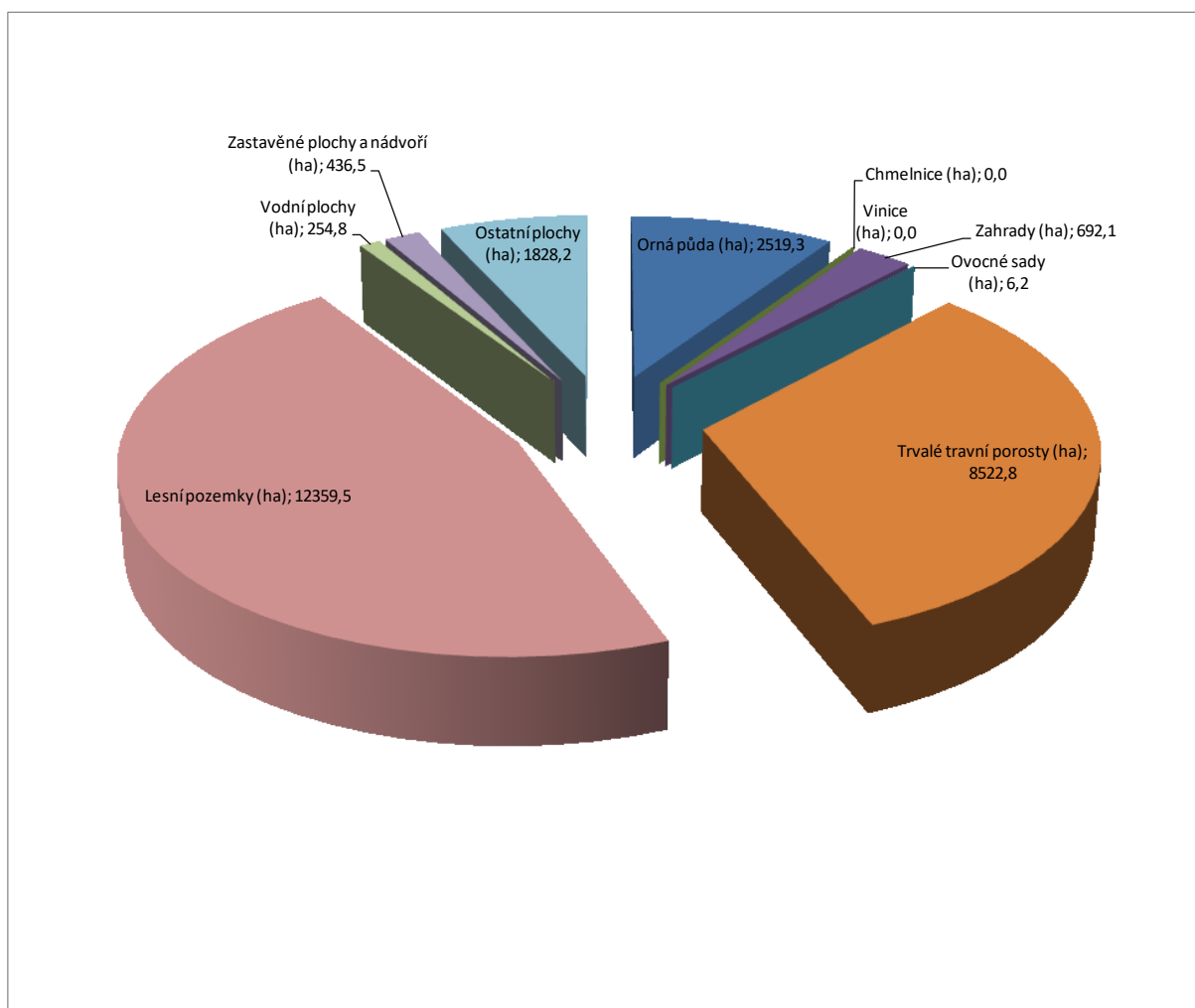
Využití krajiny

Krajina mikroregionu je převážně zalesněna (46 %), zemědělsky je nejvíce využívána jako louky a pastviny (32 %). Výměra orné půdy je 2 519 ha (9,5 %).

Tab. 1.4 Funkční využití ploch mikroregionu Sever

název obce	Celková výměra (ha)	Orná půda (ha)	Chmelnice (ha)	Vinice (ha)	Zahrady (ha)	Ovocné sady (ha)	Trvalé travní porosty (ha)	Zemědělská půda (ha)	Lesní pozemky (ha)	Vodní plochy (ha)	Zastavěné plochy a nádvoří (ha)	Ostatní plochy (ha)	Nezemědě- lská půda (ha)
Dolní Poustevna	1105,3	63,9	-	-	50,8	2,4	423,4	540,4	456,3	12,2	20,1	76,3	564,9
Doubice	1928,3	1,1	-	-	13,1	-	134,1	148,2	1724,3	8,7	6,5	40,5	1780,0
Jířkov	1332,7	469,4	-	-	67,7	-	357,2	894,4	248,2	12,3	41,0	136,8	438,3
Krásná Lípa	3142,1	375,6	-	-	80,6	0,3	739,0	1195,5	1623,6	27,0	56,4	239,7	1946,6
Lipová	1283,0	151,8	-	-	15,6	-	455,4	622,8	549,9	26,0	15,3	69,0	660,2
Lobendava	1957,4	199,6	-	-	8,2	-	733,2	941,0	890,3	15,7	9,0	101,4	1016,5
Mikulášovice	2584,8	19,7	-	-	68,4	-	1008,4	1096,5	1295,8	14,2	32,7	145,6	1488,3
Rumburk	2472,3	390,1	-	-	157,4	-	737,3	1284,7	705,1	44,0	105,8	332,7	1187,6
Staré Křečany	3676,7	302,0	-	-	51,1	-	1195,0	1548,2	1903,2	13,7	30,4	181,3	2128,6
Šluknov	4747,0	258,6	-	-	115,7	2,6	1986,0	2362,8	1909,3	64,0	71,2	339,6	2384,1
Velký Šenov	1982,2	234,1	-	-	48,2	-	670,8	953,2	864,8	13,1	33,9	117,4	1029,1
Vilémov	407,3	53,3	-	-	15,2	0,9	83,0	152,3	188,7	3,9	14,2	48,1	254,9
celkem	26619,1	2519,3	0,0	0,0	692,1	6,2	8522,8	11740,1	12359,5	254,8	436,5	1828,2	14879,0
celkem v %	100,0	9,5	0,0	0,0	2,6	0,0	32,0	44,1	46,4	1,0	1,6	6,9	55,9

Zdroj: ČSÚ

Obr. 1.10 Funkční využití ploch mikroregionu Sever

1.4 HISTORICKÉ SOUVISLOSTI

Historie území mikroregionu Sever je níže popisována jako součást Šluknovského výběžku.

Pravěk

V pravěku bylo území Šluknovského výběžku neosídlené, jsou jen ojedinělé nálezy pravěkých kamenných nástrojů. Z mladšího paleolitu pochází **pazourkovité nástroje** a osm kusů oštěpů nalezených ve varnsdorfské cihelně v roce 1928, další podobné nástroje se našly i u obce Lipová. Z období mezolitu pochází pozůstatky po pravěkých obyvatelích, které se našly u Brtnického potoka poblíž obce Brtníky. Z eneolitu pochází **nálezy sekeromlatů**. Nejznámější je nález z roku 1882 z kamenolomu, který byl odkryt pro stavbu hotelu v Karlově údolí u Šluknova

Starověk

Z období starověku jsou na území Šluknovského výběžku pouze ojedinělé nálezy. Z období únětické kultury pochází nálezy hrnců z hradu Tolštejn, z mladší mladší doby bronzové **nález keramiky lužické kultury** pod skalními převisy u obce Doubice. Ve výběžku se našly mince z doby římské u hradu Krásný Buk (pamětní mince císaře Hadriána) a jeho nástupce Marka Aurelia Klaudiana v Jiřetíně pod Jedlovou. Nicméně nálezy **nedokládají trvalé osídlení v uvedené době**, spíše jsou stopami obchodní činnosti, navíc se na uvedená místa mohly dostat i následně.

Středověk

Počátky souvislejšího osídlení výběžku spadají do doby stěhování národů. V 6. století byly území okolo Šluknovského výběžku osídleno slovanským obyvatelstvem, kmenem Milčanů. Do 8. až 10. století je datováno slovanské hradiště nad soutokem Brtnického potoka a Křinice poblíž Zadní Doubice, zkoumané v roce 1994. V raném středověku se území výběžku říkalo **Záhvoz**, kraj za hvozdem. Bylo od zbytku Čech odděleno hlubokými lesy.

V 11. století přichází na území dnešního výběžku první němečtí kolonisté z Durynska a z Frank. Kolonisté rozšiřovali původní malá slovanská sídla a zakládali lesní lánové vsi. Další vlna **německé kolonizace proběhla v polovině 12. století**, tehdy se jednalo o osadníky z Fríska (severní Nizozemí, pobřeží Německa a jih Dánska). Hlavní vlna kolonizace proběhla ve 13. století za vlády krále Přemysla Otakara I.

Kolonizaci vyvolalo, že pro panovníka bylo řídké osídlení vojensky i ekonomicky nevýhodné a přitom v Německu byly v té době oblasti, kde obyvatelstvo na rozdělené půdě živořilo. Navíc na pobřeží Severního moře docházelo ve 12. a 13. století k velkým přírodním katastrofám. Ve 13. století vznikla řada osad, a základní síť osídlení, která přetrvala do počátku 21. století. Ve výběžku se rýžovalo i zlato, což je doloženo na potoce Bublava u Lobendavy. Pozůstatkem hornického sídliště je pravděpodobně Kyjovský hrad nad údolím Křinice u Kyjova. V okolí Kyjovského hradu se pravděpodobně těžila železná ruda, která se zde tavila a dále se prodávala. Ze stejného období pochází **četné sklárny**, například v Chřibské z roku 1298, dále například u Vlčí hory a u Rybníště. Výběžek je bohatý i na **zbytky milířů a smolných pecí**.

V severních Čechách včetně Šluknovského výběžku se ve 12. století rozkládaly državy Ronovců. Ve 13. století vlastnil většinu území rod pánů Berků z Dubé. Od konce 13. století část území patří i pánům z Lipé. Centrem panství tehdy byl **hrad Schönbuch (Krásný Buk)**, který byl tehdy součástí honštejnského panství spravovaného z hradu Honštejn v Sasku. Hrad zničilo městské vojsko ze Žitavy v roce 1339, a nebyl již nikdy obnoven. **Hrad Tolštejn** se stal v polovině 14. století jediným panským sídlem skoro celého dnešního Šluknovského výběžku.

Ve výběžku spravovali panským rodům drobnější území jejich vazalové, **manské rody**. Manskými rody ve výběžku byly Marešové z Krásné Lípy, Nasticové a Hermdorfové v Rumburku, Luticové v Rumburku a Jiříkově, lužičtí rytíři „z Kyaw“, pravděpodobně z dnešního Kyjova u Krásné Lípy. Pro výběžek mělo velký význam **Šestiměstí**, spolek pěti lužických měst a tehdy české Žitavy. Spolek vznikl v roce 1346 na obranu proti loupeživým rytířům.

V době husitských válek bylo Šluknovsko již národnostně německé. Šluknovsko zprvu stálo stranou hnutí, později se přidalo na stranu císaře Zikmunda Lucemburského. Konec 15. století a začátek 16. století proběhl ve výběžku klidně. Výběžek patřil pánům ze Šlejnic, území bylo proto přezdíváno „Šlejnická zemička“.

Třicetiletá válka přinesla po celkem klidné době do výběžku bídu a utrpení. Výběžek byl v průběhu války rabován a ničen. Obyvatelé museli platit „výpalné“, tím přišli o všechny peníze, když jim peníze došly, byly zapáleny jejich domy. V roce 1639 táhli Švédové přes Neustadt, Severní, Lipovou, Novou Vísku, Dolní Poustevnu a vše vyplenili a všude vyhnali obyvatele. V roce 1640 byl švédskými vojsky obsazen Šluknov. Ve výběžku se prosadilo **luteránství**. Při protireformaci museli protestanti opustit výběžek, ale většinou jen kousek za hranice do Saska. Císař Ferdinand II. **postoupil** saskému kurfiřtovi **Lužici** za spojenectví proti Švédům. Výběžek se stává pohraničím. V roce 1644 byla zkáza panství ve výběžku dokonána a **počet obyvatel se zmenšil o třetinu**. Obnovením císařské moci se ke strádání obyvatel připojuje velice tuhá **protireformace**.

Novověk

Snížení počtu obyvatel, bída, znehodnocení českých mincí a další věci vyvolaly značné zvýšení robotních povinností. V roce 1680 došlo ve výběžku k selským povstáním, v roce 1681 propukla další **morová epidemie**. Většina morových sloupů pochází z této doby.

Pokračující švédské výboje v roce 1697 přinesly nová utrpení. Výběžkem táhl tehdy samotný švédský král Karel XII. ze Saska do Šluknova, kde jeho vojáci, které tvořili Švédové, Dánové a Sasové, rabovali a loupili.

Za **války o dědictví rakouské** v roce 1740 byl znovu obsazen Šluknov. Braniborští vojáci tehdy přinesli do výběžku první brambory. Za druhé slezské války v roce 1744 až 45 prošla císařská i nepřátelská vojska znovu Šluknovem a Rumburkem. Válka se zasloužila o **rozvoj textilní výroby**, protože nejvyvinutější Slezská vévodství se stala zahraničím a firmám ubyla velká část konkurence.

Též za **sedmileté války** v letech 1756 až 63 táhly výběžkem několikrát rakouské i pruské oddíly, a na území výběžku i tábořily. V roce 1758 bylo území výběžku jedním velkým táborem. Za **války o bavorské dědictví** v letech 1778 až 79 přes území výběžku táhly oddíly pruského prince Jindřicha. Tehdy navštívil výběžek císař Josef II.

V roce 1809 za **napoleonských válek** přešly v květnu přes území výběžku saské oddíly, v srpnu legie brunšvického vévody. Napoleonská vojska prošla roce 1813 v počtu 42 tisíc mužů pod vedením generála Vandamme Lobendavou, Lipovou do Šluknova, kde již bylo utábořeno 12 tisíc francouzských a polských vojáků. I přes přísný zákaz docházelo vojáky ke plenění. Za napoleonských válek došlo k dalšímu rozvoji textilní výroby ve výběžku, protože se české země zbavily anglické konkurence.

Domácí výroba plátna (sukna) se ve výběžku stala nezbytným doplňkem rolnického hospodářství. V 17. století se výběžek proslavil tzn. „**rumburskou vébou**“. Na počátku 18. století je domácí textilní výroba vrchností velice podporovaná. Též se začínají zakládat **manufaktury**. První plátenická manufaktura s barvírnou vznikla v roce 1708 v Lipové, jejich značný nárůst pokračoval po roce 1742 po ztrátě Slezska.

Šluknovský výběžek měl na konci 18. století spolu s Prahou a Ostravskem **největší hustotu osídlení** na území Českého království. Toleranční patent a především zrušení nevolnictví v roce 1781 umožnily příchod cizích odborníků a především uvolnění obrovského množství pracovních sil pro vznikající průmysl a další **překotný rozvoj manufaktur**. Začala se měnit struktura textilní výroby – místo plátenictví nastupuje zpracování bavlny.

V 30. letech 19. století se dá mluvit o vzniku prvních továren, a to jak nových, nebo díky zavedení **parního stroje** přeměněných manufaktur. Díky zavádění strojů a levným dovozům došlo k nárůstu bídy mezi dělníky, ke které navíc přispěla i neúroda v letech 1845 až 1847. V dubnu 1848 v Lipové domácí přadláci zastavili povoz, který vezl strojovou přízí. Ženy přadláků náklad příze naházely do pole, kde byl spálen.

19. století

Po roce 1850 po reformě veřejné a státní správy dochází k největšímu a nejrychlejšímu rozvoji výběžku, který se německy nazýval „**Böhmisches Niederland**“, čemuž odpovídá v češtině „České Nizozemí“ nebo „Česká Dolní země“. Zahrnuje území bývalých soudních okresů Haňšpach (Lipová), Šluknov, Rumburk a Varnsdorf. Kolem roku 1850 bylo ve výběžku přibližně 50 bavlnářských závodů. Centrem výroby byl Varnsdorf – vžil se pro něj název „Malý Manchester“, blízkému Rumburku se pro výstavnost a velké množství zábavních podniků říkalo „Malá Paříž“. V západní části výběžku nastal rozvoj výroby stuh a prýmek. V Mikulášovicích se vyráběly umělé květiny a drobné kovové zboží, hlavně nože. Celkově ve výběžku jednoznačně **převládala textilní výroba**.

Na podporu obchodu se objevují **průmyslové výstavy**. Například průmyslová výstava v letech 1847 a 1871 v Rumburku, v roce 1863 v Mikulášovicích, okresní zemědělsko-průmyslová výstava v roce 1896 ve Varnsdorfu a další. Zakládají se také peněžní ústavy, jako první byla založena Spořitelna města Šluknov v roce 1852.

Průmysl si vyžádal **připojení výběžku ke železniční síti**, V roce 1852 byla naplánována výstavba tratě z Bakova nad Jizerou přes Českou Lípu do Rumburka. První vlak po ní přijel do Rumburka dne 16. ledna 1869. V rychlém sledu následovala výstavba dalších železničních tratí. Další rozšíření průmyslu umožnilo zavedení elektrického proudu, telegrafu a telefonu. Počátkem 20. století odebírali spotřebitelé a továrny ve výběžku elektřinu z tepelné elektrárny v Hirschfelde poblíž Žitavy v Sasku. V roce **1856 bylo zavedeno telegrafní spojení** mezi Rumburkem, Šluknovem a Mikulášovicemi. První telefonní linku zřídil v roce 1881 továrník Anton Klinger z továrny v Brtníkách do továren v Mikulášovicích a Starých Křečanech. Průjezd prvního benzínového automobilu ve Varnsdorfu zaznamenal kronikář v roce 1897. **První autobusová linka** ve výběžku byla provozována na trati Rumburk – Seifhennersdorf – Varnsdorf.

Za první světové války v letech 1914 až 18 se výběžek nacházel v týlu. Vznikaly zde zásobovací obtíže, nedostatek potravin, tyfová epidemie, v roce 1917 začalo odevzdávání kostelních zvonů pro válečné účely, též vznikaly hladové demonstrace a nepokoje. V Rumburku byly v roce 1918 soustředěny necelé dva tisíce vojáků, z nichž bylo 839 navrátilců, což byli osvobození či propuštění zajatci z Ruska po uzavření brestlitevského míru. Iniciátorem **Rumburské vzpoury** byla část náhradního 7. střeleckého pluku. Hlavním iniciátorem byl navrátilce František Noha. Posledním impulsem k jejímu vypuknutí byl rozkaz ze dne 20. května 1918 o snížení denních dávek chleba a dále také zařazení navrátilců do oddílu, který měl odejít 6. června 1918 na frontu. V úterý 21. května 1918 v šest hodin ráno nastoupila budoucí pochodová formace proti rozkazu ozbrojena. Vojáci odmítli složit zbraně, požadovali chleba, zadržovaný žold za dobu zajetí, slíbenou dovolenou a odmítli nastoupit na frontu. Vojáci neuposlechli rozkazů nadřízených a vypukla vzpoura. Nad hlavními iniciátory vzpoury Františkem Nohou, Vojtěchem Kovářem a Stanko Vodičkou byly vyneseny rozsudky smrti, které byly ráno 29. května za tehdejších rumburským hřbitovem vykonány. V Novém Boru bylo popraveno dalších sedm účastníků vzpoury a další byli odsouzeni k žaláři v Malé pevnosti v Terezíně.

Období První republiky

Dne 29. října 1918 vyhlásili sudetoněmečtí poslanci říšské rady ve Vídni provincii „Deutschböhmen“, jejím sídlem se stal Liberec. Výběžek byl zcela **obsazen československým vojskem až na počátku roku 1919**. Po vyhlášení republiky zaujali Češi místa ve státní správě jako úředníci, celníci, četníci, železničáři, poštovní zaměstnanci a vojáci. V celém výběžku tvořili za první republiky **Češi nepatrnou menšinu**, v politickém okrese Šluknov v roce 1921 tvořili 2,1 procent obyvatel, v politickém okrese Rumburk 2,0 procenta a v politickém okrese Varnsdorf 5,4 procent obyvatel.

Velká hospodářská krize zasáhla výběžek postupně od roku 1929, zaměstnanost v textilním průmyslu poklesla o 40 procent, mnoho provozů bylo uzavřeno. V okrese Rumburk bylo šest tisíc nezaměstnaných a patřil k těm okresům, kde se situace nezlepšila ani v roce 1936, krize přetrvávala vzhledem k orientaci na lehký průmysl ještě do roku 1938. Z hospodářské krize těžil Konrád Henlein, který po výběžku vykonal několik agitačních cest.

Druhá světová válka

Zvyšující se ohrožení republiky vedlo k vybudování **pohraničních opevnění** (tzv. ŘOPíky) podle francouzského vzoru v letech 1937 až 1938. Obranná linie probíhala těsně za hranicí výběžku, zde měla název „Schöberlinie“. Samotný výběžek zůstal z terénních a strategických důvodů nechráněn. Za květnové mobilizace v roce 1938 se většina českých mužů zúčastnila Stráže obrany státu – SOS. další zhoršení situace přinesl Adolfa Hitlera v září na sjezdu NSDAP v Norimberku. 14. září 1938 zorganizoval „Svaz pro průmysl“ generální stávkou ve všech továrnách výběžku. Dne 1. září 1938 bylo vyhlášeno stanné právo. Dne 23. září 1938 vyhlásila československá vláda všeobecnou mobilizaci. Dne 1. října 1938 byl vojákům československé armády přečten kapitulací rozkaz. **V důsledku mnichovské zrady vyklidila dne 9. října 1938 československá armáda výběžek** a hned jej obsadila německá armáda. Dne 6. října 1938 krátce navštívil Šluknovský výběžek Adolf Hitler. Většina Čechů a Židů utekla či byla vyhnána z výběžku. Po vypuknutí 2. světové války došlo ve většině podniků k převedení na válečnou výrobu.

Šluknovský výběžek byl osvobozen v rámci pražské ofenzívy ve dnech 8. – 9. května 1945 **jednotkami 2. polské armády a 28. armádou Prvního ukrajinského frontu**. Ihned po kapitulaci Německa byly utvořeny okresní správní komise, později okresní národní výbory ve Šluknově, Rumburku a ve Varnsdorfu.

Již v květnu 1945 začali první **odsuny Němců**. Po 9. květnu 1945 vznikaly ve rychle tzn. „partyzánské jednotky“. jejich členové se organizovali v tzn. Revolučních gardách, kterým Němci začali říkat „rabovací gardy“. Revoluční gardy organizovali i nezákonné „**divoké odsuny**“. Všechny neorganizované odsuny byly Komisí pro vnitřní bezpečnost Zemského národního výboru zakázány, přesto ale pokračovaly dále. Zhoršovaly se vztahy mezi Čechy a Němci, i díky diverzním akcím, kdy podezření padalo na organizaci Werwolf. Němci museli odevzdat vozidla, rozhlasové přijímače, byly jim blokovány úspory. V kraji se potloukali v uniformách spojeneckých armád různé zlatokopecké bandy, které se dopouštěly trestných činů včetně vražd. Okresní správní komise stanovila ve vyhláše ze dne 19. června 1945 za drancování, plnění a vykrádání trest smrti. Místní němečtí antifašisté v Rumburku požádali dne 3. června 1945 Rudou armádu o ochranu před řádícími Čechy. Němci byli do října 1946 postupně **vysídlení a majetek**, který po nich zůstal, **byl konfiskován** a následně rozprodán novým osídlencům.

Období socialismu

Únor 1948 proběhl ve výběžku stejně jako jinde v republice. Ve výběžku únorové události roku 1948 předznamenala ještě Varnsdorfská stávka (březen 1947). Únorem 1948 započalo **naprosté zestátnění majetku**, začaly vznikat národní podniky, jednotná zemědělská družstva, která se ale ve výběžku neudržela a sloučila se se **státními statky**. Znovuosídlení výběžku nepřineslo žádoucí účinek a dochází k jeho **postupnému úpadku**. V padesátých letech 20. století nebyla sousední Německá demokratická republika spřáteleným státem, a proto zde byla i přísná ostraha hranic. Kvůli tomu byly **zlikvidovány obce Fukov a Zadní Doubice**. V padesátých letech nebyl ve výběžku žádný hraniční přechod, první byl otevřen až v roce 1967, hraniční přechod Varnsdorf – Seiffhennersdorf. **Vpád armád pěti zemí Varšavské smlouvy** proběhl v noci z 20. na 21. srpen 1968. Ve výběžku překročila vojska hranici u Lobendavě a projížděla výběžkem směrem ke Stožeckému sedlu. Přes výběžek vezla i těžké rakety typu země – vzduch.

Období po roce 1989

Po listopadových událostech bylo rychle založeno Občanské fórum všech obcí výběžku, dne 12. července 1990 bylo založeno **Sdružení pro rozvoj Šluknovska**, dne 21. prosince byl založen Euroregion Nisa. Snahy starostů měst a obcí výběžku o obnovení okresu Rumburk a jeho začlenění do kraje Liberec. I když samotným předsedou vlády bylo slíbeno zřízení okresu Rumburk, hlasování vlády bylo zamítavé. Dne 2. července **1999 navštívil Šluknovský výběžek prezident republiky Václav Havel**. V roce 2011 dochází ve výběžku k etnicky motivovaným demonstracím proti místním Romům.

Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0luknovsk%C3%BD_v%C3%BDb%C4%9B%C5%BEek#cite_note-vlast76-8

Významným zdrojem informací nejen o historii území mikroregionu Sever, resp. Šluknovského výběžku je **Vlastivěda Šluknovského výběžku pro školy a veřejnost** od kolektivu autorů (J. Melichar, J. Chudý, E. Tuma, K. Jarolímek), kterou v roce 2008 vydalo Sdružení pro rozvoj Šluknovska.

Tab. 1.5 Přehled zdrojů o historii jednotlivých obcí mikroregionu Sever

název obce (německy)	první písemná zmínka	povýšení na město	další zdroje informací
Dolní Poustevna (Niedereinsiedel)	1241	1918	https://cs.wikipedia.org/wiki/Doln%C3%AD_Poustevna https://www.dolnipoustevna.cz/mesto/historie/
Doubice (Daubitz)	1457	-	https://cs.wikipedia.org/wiki/Doubice https://www.doubice.cz/historie.htm http://www.luzicke-hory.cz/mista/index.php?pg=obdoubc
Jiříkov (Georgswalde)	1346	1914	https://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%ADkov http://www.jirikov.info/ http://www.muzeumjirikov.wz.cz/
Krásná Lípa (Schönlinde)	1361	1870	https://cs.wikipedia.org/wiki/Kr%C3%A1sn%C3%A1_L%C3%ADpa https://www.krasnalipa.cz/historie.php http://www.luzicke-hory.cz/mista/index.php?pg=obkrlic
Lipová (Hainspach)	1417	-	https://cs.wikipedia.org/wiki/Lipov%C3%A1_(okres_D%C4%9B%C4%8D%C3%ADn) https://www.lipova.cz/historie-obce
Lobendava (Lobendau)	1449	-	https://cs.wikipedia.org/wiki/Lobendava https://www.obeclobendava.cz/z-historie-obce/d-56529/p1=2735
Mikulášovice (Nixdorf)	1346	1916	https://cs.wikipedia.org/wiki/Mikul%C3%A1%C5%A1ovice http://www.mikulasovice.cz/cz/informace-o-meste-historie.html https://nixdorf.estranky.cz/ https://nixdorf2.estranky.cz/
Rumburk (Rumburg)	1298	1377	https://cs.wikipedia.org/wiki/Rumburk https://www.rumburk.cz/cz/turista-historie-mesta.html https://rumburk.farnost.cz/dokumenty/nastin-cirkevni-historie.php
Staré Křečany (Alt Ehrenberg)	1485	-	https://cs.wikipedia.org/wiki/Star%C3%A9_K%C5%99e%C4%8Dan_y http://www.krecany.cz/obec-1/historie-obce/ http://hemm.cz/brtniky.html
Šluknov (Schluckenau)	1281	1359	https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0luknov https://www.mestosluknov.cz/cz/zivot-ve-sluknove-o-meste-historie.html http://www.sluknov.cz/mesto/
Velký Šenov (Groß-Schönau in Böhmen)	1404	1907	https://cs.wikipedia.org/wiki/Velk%C3%BD_%C5%A0enov https://www.velkysenov.cz/mesto/o-meste/z-minulosti/ https://velkysenov.estranky.cz/ http://www.knizeci.cz/
Vilémov (Wölmsdorf)	1410	-	https://cs.wikipedia.org/wiki/Vil%C3%A9mov_(okres_D%C4%9B%C4%8D%C3%ADn) https://www.vilemov.cz/nase-obec/d-1007/p1=3648

Obec Lipová získala v roce 2019 v celostátním kole Programu obnovy venkova (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR) Zlatou stuhu a stala se tak Vesnicí roku 2019.

Tab. 1.6 SWOT analýza za kapitolu Území

Silné stránky	Slabé stránky
blízkost Národního parku České Švýcarsko pro rozvoj cestovního ruchu	perifernost území v rámci ČR
geologicky a geomorfologicky pestrá krajina	vyšší kriminalita
poloha na hranici s Německem	
Příležitosti	Hrozby
lepší napojení na okolní infrastrukturu	zafixování perifernosti území
rozvoj cestovního ruchu (hezké okolí, blízkost Německa)	
Soutěž Vesnice roku	

2. OBYVATELSTVO

2.1 SÍDELNÍ STRUKTURA

Členy Dobrovolného svazku obcí Sever je 12 obcí a měst, které se vnitřně dělí na celkem 52 místních částí zasahujících do 35 katastrálních území. Jejich seznam je uveden v tabulce 1.1. Sídlní struktura řešeného území prošla za posledních 70 let výraznou transformací především v důsledku odsunu německého obyvatelstva po druhé světové válce. Pro transformaci bylo příznačné snížení počtu administrativně samostatných obcí a pokles obytné funkce sídel ve prospěch funkce rekreační zejména u menších obcí (Doubice, Lobendava, Staré Křečany atd.). Výsledkem poválečného odsunu původního německého obyvatelstva a nízkou mírou následného dosídlení docházelo u řady obcí ke ztrátě administrativní samostatnosti a následně přiřazení do větších jednotek (podrobněji uvedeno na s. 5.).

K 31.12.2019 žilo na území mikroregionu o rozloze 266,19 km² celkem 32 795 obyvatel. Hustota zalidnění (123,07 na km²) je zhruba srovnatelná s hustotou obyvatelstva pro ČR (135,60 obyv./ km²), ale je nižší než hustota obyvatelstva Ústeckého kraje (153,88 obyv./ km²) nebo okresu Děčín (142,51 obyv./ km²). Tento stav je způsoben zastoupením relativně větších sídel, větší hustota obyvatelstva je ve východní polovině mikroregionu, kde se nachází i správní centrum mikroregionu, město Rumburk.

Významnou roli z pohledu rozvoje mikroregionu mají regionální vazby zejména na správní centrum ORP město Rumburk. Pro západní část mikroregionu je významným centrem město Šluknov.

2.2 DEMOGRAFICKÁ SITUACE

2.1.1. POČET OBYVATEL, VÝVOJ

Území mikroregionu Sever bylo v minulosti zalidněno značně více než dnes. Před 2. Světovou válkou žilo na území až 2x více obyvatel. Populační vývoj v mikroregionu byl v období 1945 -1991 nepříznivý. Této skutečnosti nejvíce napomohl odsun německého obyvatelstva po druhé světové válce, kdy všechny obce a města mikroregionu ztratily v průměru cca 50% obyvatel. Nejvíce obyvatel ztratily nejmenší obce a města, a také ta sídla, která byla nejvíce na periférii. Nejmenší ztráty obyvatelstva zaznamenal Rumburk.

Vývoj počtu obyvatelstva v období 1950 – 1991 byl pro všechny obce mikroregionu (až na Rumburk a Šluknov) nepříznivý, všechny obce mikroregionu zaznamenaly populační úbytky.

Po roce 1991 se situace v populačním vývoji stabilizovala a téměř všechny obce mikroregionu (až na Mikulášovice, Vilémov, Šluknov) zaznamenaly populační přírůstky. Tento vývoj byl z velké části

výsledkem změny v migračních trendech, ke kterým došlo po sametové revoluci v r. 1989. Ovšem v posledních 20-ti letech opět počet obyvatel mikroregionu klesá.

Tab. 2.1 Vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích mikroregionu Sever

název obce	počet obyvatel k 31.12.														
	1850	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Dolní Poustevna	2108	2127	2518	2938	3608	5406	4651	4809	1919	1839	2017	1916	1746	1948	1824
Doubice	1324	1293	1174	1054	903	877	759	846	282	221	107	73	53	80	122
Jiříkov	7632	8220	8281	8754	10084	11096	9452	10078	4012	4278	3945	3905	3638	3920	3795
Krásná Lípa	7340	10068	10221	10495	10235	10174	8600	9385	4368	4308	3938	3819	3381	3639	3490
Lipová	3017	2978	3169	3186	3223	3391	2867	2963	987	1029	981	753	627	650	670
Lobendava	3707	3072	3222	3092	3050	3257	2971	3045	701	729	595	454	315	333	329
Mikulášovice	4687	5787	6449	6704	7109	7665	6640	6755	3044	2741	2631	2747	2546	2397	2151
Rumburk	11461	13204	14481	14602	15911	16397	14041	15738	9300	9459	9095	10255	10789	11024	10770
Staré Křečany	5411	5408	5397	5182	4859	5024	4386	4508	1571	1588	1320	1438	1147	1175	1204
Šluknov	8863	8685	9105	9247	9707	10161	9213	10062	5344	5269	5034	6204	5568	5658	5404
Velký Šenov	3832	4015	4193	4297	4463	5024	4326	4635	2672	2586	2462	2338	1943	2014	1932
Vilémov	620	876	933	1121	1174	1348	1242	1471	847	732	790	946	1011	1028	875
celkem	60002	65733	69143	70672	74326	79820	69148	74295	35047	34779	32915	34848	32764	33866	32566

Zdroj: ČSÚ, SLDB; počet obyvatel je počítán v územních hranicích k datu sčítání v r. 2011

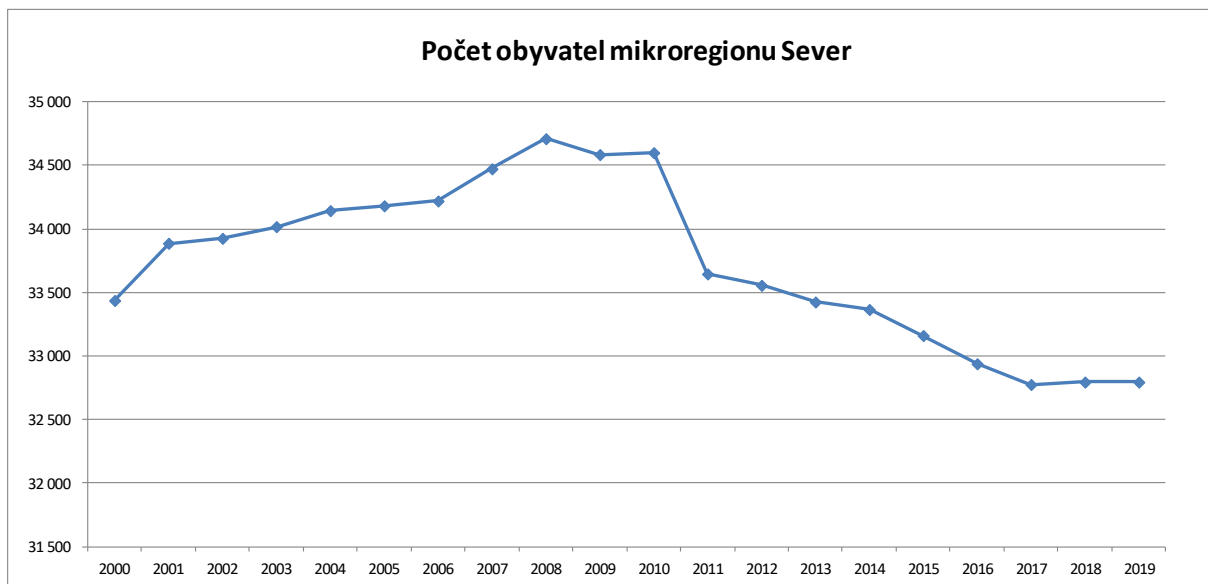
Tab. 2.2 Počet obyvatel ve srovnání s jinými regiony

název obce	počet obyvatel k 31.12.											
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dolní Poustevna	1 756	1 951	1 956	1 941	1 963	1 974	1 984	1 995	2 049	2 026	2 000	1 848
Doubice	84	85	84	94	106	109	109	104	101	105	109	104
Jiříkov	3 803	3 913	3 921	3 926	3 919	3 969	3 996	4 000	4 018	4 047	4 055	3 972
Krásná Lípa	3 576	3 657	3 665	3 666	3 725	3 688	3 679	3 709	3 768	3 749	3 683	3 518
Lipová	668	653	653	652	654	647	633	626	628	633	629	618
Lobendava	312	333	332	332	326	318	330	343	351	351	359	353
Mikulášovice	2 430	2 377	2 385	2 375	2 350	2 361	2 344	2 357	2 312	2 286	2 267	2 250
Rumburk	11 037	11 018	11 047	11 101	11 129	11 181	11 200	11 328	11 457	11 420	11 496	11 171
Staré Křečany	1 207	1 210	1 207	1 244	1 246	1 229	1 217	1 240	1 268	1 299	1 297	1 260
Šluknov	5 617	5 654	5 647	5 701	5 741	5 713	5 739	5 781	5 744	5 676	5 705	5 625
Velký Šenov	1 909	2 021	2 006	1 978	1 970	1 988	2 004	2 027	2 057	2 051	2 075	1 985
Vilémov	1 038	1 015	1 023	1 008	1 015	1 005	985	963	957	942	925	942
celkem	33 437	33 887	33 926	34 018	34 144	34 182	34 220	34 473	34 710	34 585	34 600	33 646
mikroregion Sever	100,00	101,35	101,46	101,74	102,11	102,23	102,34	103,10	103,81	103,43	103,48	100,63
okres Děčín	133 943	133 703	133 631	133 734	133 778	134 090	134 576	135 441	135 710	135 740	135 238	132 718
okres Děčín	100,00	99,82	99,77	99,84	99,88	100,11	100,47	101,12	101,32	101,34	100,97	99,09
Ústecký kraj	827 013	819 450	819 712	820 868	822 133	823 173	823 265	831 180	835 891	836 198	836 045	828 026
Ústecký kraj	100,00	99,09	99,12	99,26	99,41	99,54	99,55	100,50	101,07	101,11	101,09	100,12
Česká republika	10 266 546	10 206 436	10 203 269	10 211 455	10 220 577	10 251 079	10 287 189	10 378 700	10 465 142	10 502 471	10 528 398	10 499 541
Česká republika	100,00	99,41	99,38	99,46	99,55	99,85	100,20	101,09	101,93	102,30	102,55	102,27

Tab. 2.2 – pokračování: Počet obyvatel ve srovnání s jinými regiony

název obce	počet obyvatel k 31. 12.								saldo 2000- 2019
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Dolní Poustevna	1 853	1 825	1 814	1 811	1 735	1 719	1 732	1 738	-18
Doubice	98	101	107	102	104	109	112	115	31
Jiříkov	3 927	3 875	3 828	3 777	3 696	3 648	3 640	3 638	-165
Krásná Lípa	3 567	3 560	3 517	3 473	3 478	3 458	3 453	3 471	-105
Lipová	626	607	600	592	584	596	574	579	-89
Lobendava	345	343	304	301	308	291	268	278	-34
Mikulášovice	2 229	2 204	2 182	2 159	2 178	2 179	2 189	2 182	-248
Rumburk	11 147	11 155	11 200	11 179	11 095	11 094	11 082	11 036	-1
Staré Křečany	1 265	1 265	1 284	1 282	1 258	1 267	1 260	1 232	25
Šluknov	5 589	5 618	5 636	5 614	5 611	5 563	5 615	5 653	36
Velký Šenov	1 984	1 949	1 978	1 951	1 979	1 947	1 982	1 979	70
Vilémov	926	923	916	920	913	905	888	894	-144
celkem	33 556	33 425	33 366	33 161	32 939	32 776	32 795	32 795	-642
mikroregion Sever	100,36	99,96	99,79	99,17	98,51	98,02	98,08	98,08	-
okres Děčín	132 540	131 975	131 699	131 313	130 787	130 329	129 831	129 542	-4 401
okres Děčín	98,95	98,53	98,32	98,04	97,64	97,30	96,93	96,71	-
Ústecký kraj	826 764	825 120	823 972	822 826	821 377	821 080	820 789	820 965	-6 048
Ústecký kraj	99,97	99,77	99,63	99,49	99,32	99,28	99,25	99,27	-
Česká republika	10 510 204	10 512 419	10 538 275	10 553 843	1 057 882	10 610 055	10 649 800	10 693 939	427 393
Česká republika	102,37	102,39	102,65	102,80	10,30	103,35	103,73	104,16	-

zdroj: ČSÚ

Obr. 2.1 Vývoj počtu obyvatel obcí mikroregionu Sever v období 2000 - 2019

Největšího počtu obyvatel dosáhlo území mikroregionu Sever před 1. světovou válkou při sčítání v r. 1910, kdy zde žilo téměř 80 tis. obyvatel. Nejlidnatějším městem byl Rumburk s více než 16 tis. obyvateli. Nad 10 tis. obyvatel měla města Jiříkov, Krásná Lípa a Šluknov (v dnešních hranicích). Pouze Doubice měla pod 1 tis. obyvatel (877).

Druhá světová válka a období krátce před ní a po ní představují nejdramatičtější období v historii populačního vývoje regionu. Přestože ztráty způsobené emigrací Čechů po okupaci pohraničí a ztráty způsobené válkou nelze pominout, byly kvantitativně nesrovnatelné s důsledky odsunu v letech 1945 a 1946. V období 1930 až 1950 tak nejen že celkový počet obyvatel regionu poklesl na polovinu, ale došlo k faktické výměně naprosté většiny obyvatelstva, neboť lidé, kteří se v roce 1930 přihlásili k německé národnosti, tvořili více než 95 % obyvatel regionu a ti byli až na výjimky odsunuti.

K největšímu propadu počtu obyvatel došlo v nejmenších obcích v Lobendavě, Doubici, Lipové, kde počet obyvatel v roce 1950 dosáhl třetiny stavu z roku 1930 (v Lobendavě dokonce pouze 23 %). Podobně jako na jiných místech pohraničí byla relativně více dosídlena města, což vedlo k mírnému zvýšení stupně urbanizace (ten se zvýšil z 82,7 % v roce 1930 na 87,5 % v roce 1950).

Nejvyššího počtu obyvatel v posledních 20-ti letech dosáhl mikroregion Sever před finanční krizí v roce 2008 (34 710). Od tohoto roku počet obyvatel mírně, ale neusále klesal až do r. 2017 (32 776), v dalších letech se prozatím stabilizoval na úrovni 32 795 obyvatel. Mikroregion za uplynulé období ztratil 642 obyvatel.

Z jednotlivých obcí a měst zaznamenaly růst počtu obyvatel za uplynulých 20 let pouze 4 z nich. Vzhledem ke svému počtu obyvatel největší přírůstek zaznamenala Doubice (+31 obyvatel), pak Staré Křečany (+25 obyvatel), Velký Šenov (+70) a Šluknov (+36).

2.1.2. PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK/ÚBYTEK, MIGRAČNÍ PŘÍRŮSTEK/SALDO

Přirozený přírůstek (narození – zemřelí) byl ve většině letech (kromě 2007, 2008) uvedeného období (2007 – 2019) pro mikroregion záporný, viz obr. 2.3. Nejvyšší přirozené úbytky jsou bohužel v posledních letech 2015, 2016, 2017 a 2018. Celková bilance přirozeného přírůstku za uvedené období

byla záporná, a to -1,56 ‰, oproti kladnému celorepublikovému průměru 0,43 ‰. Celkové údaje za okres Děčín a Ústecký kraj jsou rovněž v záporných hodnotách, viz obr. 2.3.

Tab. 2.3 Přirozený přírůstek (narození - zemřelí)

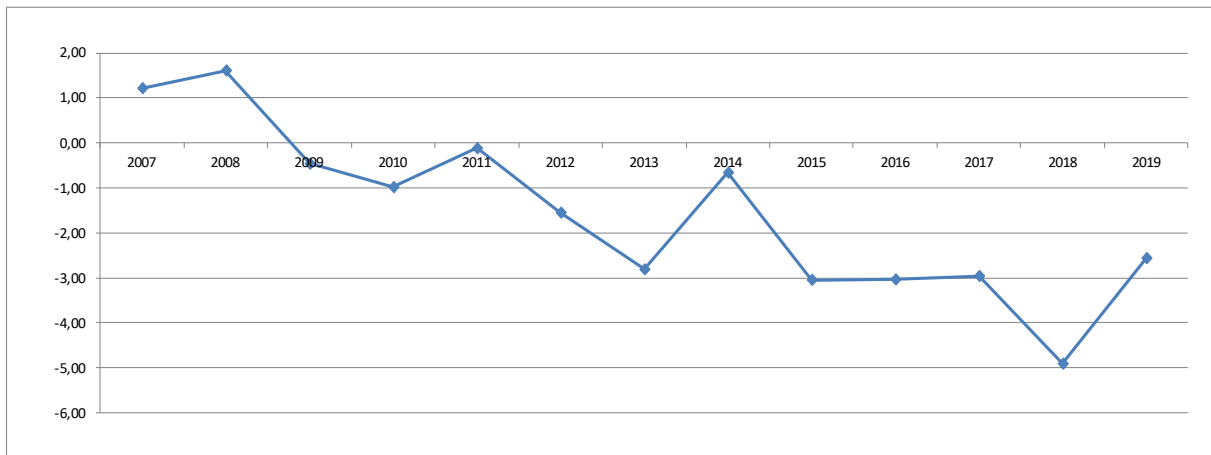
název obce	Přirozený přírůstek													
	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
Dolní Poustevna	8	4,01	4	1,95	0	0,00	8	4,00	10	5,41	1	0,54	10	5,48
Doubice	0	0,00	-2	-19,80	0	0,00	1	9,17	1	9,62	-2	-20,41	0	0,00
Jiříkov	-21	-5,25	-25	-6,22	-4	-0,99	-17	-4,19	1	0,25	-37	-9,42	-17	-4,39
Krásná Lípa	0	0,00	39	10,35	5	1,33	-1	-0,27	-21	-5,97	-12	-3,36	-42	-11,80
Lipová	-4	-6,39	-6	-9,55	-9	-14,22	1	1,59	-3	-4,85	-4	-6,39	-7	-11,53
Lobendava	0	0,00	2	5,70	-3	-8,55	-3	-8,36	4	11,33	1	2,90	1	2,92
Mikulášovice	2	0,85	-4	-1,73	-8	-3,50	-7	-3,09	10	4,44	-9	-4,04	-14	-6,35
Rumburk	44	3,88	55	4,80	5	0,44	2	0,17	9	0,81	13	1,17	16	1,43
Staré Křečany	0	0,00	-3	-2,37	7	5,39	6	4,63	-4	-3,17	0	0,00	4	3,16
Šluknov	4	0,69	-20	-3,48	-3	-0,53	-18	-3,16	-13	-2,31	0	0,00	-36	-6,41
Velký Šenov	10	4,93	8	3,89	-2	-0,98	-2	-0,96	-4	-2,02	-5	-2,52	-4	-2,05
Vilémov	-1	-1,04	8	8,36	-4	-4,25	-4	-4,32	6	6,37	2	2,16	-5	-5,42
mikroregion Sever	42	1,22	56	1,61	-16	-0,46	-34	-0,98	-4	-0,12	-52	-1,55	-94	-2,81
okres Děčín	-	1,25	-	1,41	-	0,85	-	0,41	-	0,44	-	-0,61	-	-1,15
Ústecký kraj	-	1,18	-	1,46	-	0,87	-	0,43	-	-0,24	-	-0,90	-	-1,47
Česká republika	-	0,96	-	1,40	-	1,04	-	0,98	-	0,18	-	0,04	-	-0,23

pokračování

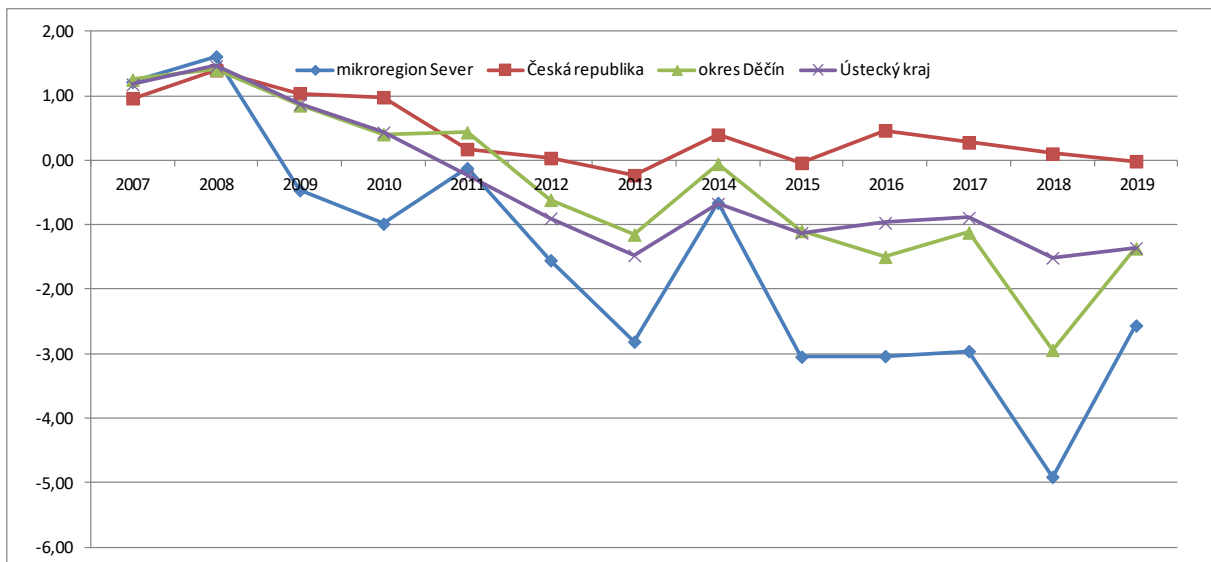
název obce	Přirozený přírůstek													
	2014		2015		2016		2017		2018		2019		celkem	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
Dolní Poustevna	8	4,41	10	5,52	5	2,88	-3	-1,75	9	5,20	-2	-1,15	68	2,81
Doubice	1	9,35	-2	-19,61	1	9,62	2	18,35	1	8,93	-1	-8,70	0	-0,27
Jiříkov	2	0,52	-33	-8,74	-24	-6,49	-15	-4,11	-39	-10,71	-25	-6,87	-254	-5,12
Krásná Lípa	-34	-9,67	-50	-14,40	-47	-13,51	-42	-12,15	-54	-15,64	-33	-9,51	-292	-6,51
Lipová	-7	-11,67	-7	-11,82	-8	-13,70	-1	-1,68	-3	-5,23	-4	-6,91	-62	-7,87
Lobendava	-3	-9,87	-1	-3,32	-2	-6,49	-3	-10,31	-5	-18,66	2	7,19	-10	-2,73
Mikulášovice	-9	-4,12	-14	-6,48	-18	-8,26	-15	-6,88	-11	-5,03	-8	-3,67	-105	-3,68
Rumburk	32	2,86	24	2,15	11	0,99	8	0,72	-13	-1,17	3	0,27	209	1,42
Staré Křečany	5	3,89	3	2,34	-2	-1,59	-12	-9,47	-6	-4,76	-3	-2,44	-5	-0,34
Šluknov	-7	-1,24	-22	-3,92	-21	-3,74	-8	-1,44	-26	-4,63	-15	-2,65	-185	-2,52
Velký Šenov	-1	-0,51	-3	-1,54	2	1,01	-3	-1,54	-1	-0,50	-4	-2,02	-9	-0,37
Vilémov	-9	-9,83	-6	-6,52	3	3,29	-5	-5,52	-13	-14,64	6	6,71	-22	-1,90
mikroregion Sever	-22	-0,66	-101	-3,05	-100	-3,04	-97	-2,96	-161	-4,91	-84	-2,56	-667	-1,56
okres Děčín	-	-0,05	-	-1,10	-	-1,50	-	-1,12	-	-2,94	-	-1,36	-	-0,42
Ústecký kraj	-	-0,67	-	-1,12	-	-0,97	-	-0,89	-	-1,51	-	-1,36	-	-0,40
Česká republika	-	0,40	-	-0,04	-	0,47	-	0,28	-	0,11	-	-0,01	-	0,43

Zdroj: ČSÚ

Z jednotlivých obcí mikroregionu jsou pouze 2 města (Dolní Poustevna a Rumburk) ve sledovaném období 2007-2019 v kladných hodnotách, tedy více obyvatel se narodilo než zemřelo. Zbylé obce vykazují záporný přirozený přírůstek (úbytek), nejvíce pak Lipová (-7,87 ‰), Krásná Lípa (-6,51 ‰), a Jiříkov (-5,12 ‰).

Obr. 2.2 Přirozený přírůstek obyvatelstva obcí mikroregionu Sever 2007 - 2019

Obr. 2.3 Srovnání přirozeného přírůstku jednotlivých regionů mezi 2007 - 2019

Migrační přírůstek (přistěhovalí – vystěhovalí) za uvedené období 2007-2019 byl pro mikroregion celkově mírně kladný (0,33 ‰), na začátku (2007, 2008) a na konci sledovaného období (2018, 2019) byl kladný, ve zbytku záporný, viz obr. 2.4. V porovnání s ČR, kde byl v uvedeném období migrační přírůstek kladný, byl migrační přírůstek obyvatel mikroregionu více než 8x nižší, ve srovnání s Ústeckým krajem pak zhruba 2,5x nižší. Okres Děčín zaznamenal za uvedené období migrační úbytek, viz obr. 2.5.

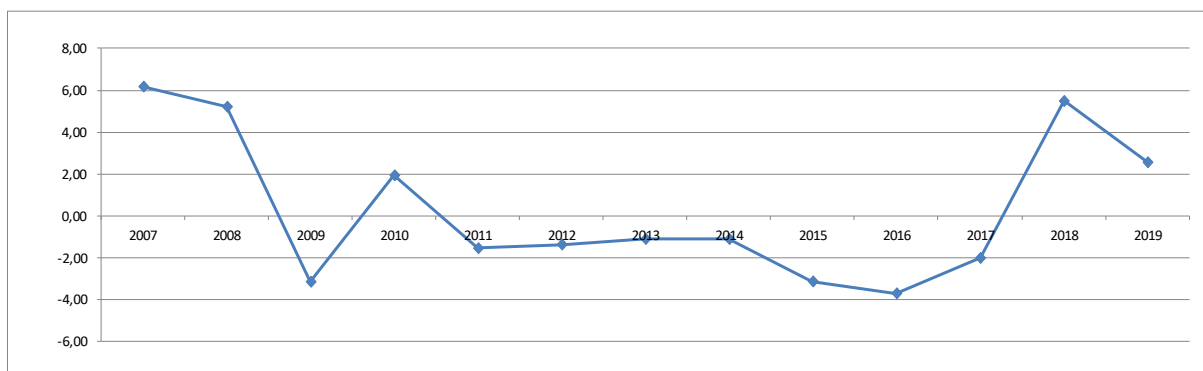
Tab. 2.4 Migrační přírůstek (přistěhovalí - vystěhovalí)

název obce	Migrační přírůstek													
	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
Dolní Poustevna	3	1,50	50	24,40	-23	-11,35	-34	-17,00	1	0,54	4	2,16	-38	-20,82
Doubice	-5	-48,08	-1	-9,90	4	38,10	3	27,52	0	0,00	-4	-40,82	3	29,70
Jiříkov	24	6,00	43	10,70	33	8,15	25	6,17	-24	-6,04	-8	-2,04	-35	-9,03
Krásná Lípa	30	8,09	20	5,31	-24	-6,40	-47	-12,76	-21	-5,97	61	17,10	35	9,83
Lipová	-3	-4,79	8	12,74	14	22,12	-5	-7,95	-9	-14,56	12	19,17	-12	-19,77
Lobendava	13	37,90	6	17,09	3	8,55	11	30,64	-4	-11,33	-9	-26,09	-3	-8,75
Mikulášovice	11	4,67	-41	-17,73	-18	-7,87	-12	-5,29	-11	-4,89	-12	-5,38	-11	-4,99
Rumburk	87	7,68	74	6,46	-42	-3,68	74	6,44	-47	-4,21	-37	-3,32	-8	-0,72
Staré Křečany	23	18,55	31	24,45	24	18,48	-8	-6,17	2	1,59	5	3,95	-4	-3,16
Šluknov	38	6,57	-17	-2,96	-65	-11,45	47	8,24	49	8,71	-36	-6,44	65	11,57
Velký Šenov	13	6,41	22	10,70	-4	-1,95	26	12,53	-10	-5,04	-4	-2,02	-31	-15,91
Vilémov	-21	-21,81	-14	-14,63	-11	-11,68	-13	-14,05	22	23,35	-18	-19,44	2	2,17
mikroregion Sever	213	6,18	181	5,21	-109	-3,15	67	1,94	-52	-1,55	-46	-1,37	-37	-1,11
okres Děčín	-	5,16	-	0,57	-	-0,63	-	-4,12	-	-2,12	-	-0,73	-	-3,12
Ústecký kraj	-	8,41	-	4,18	-	-0,50	-	-0,62	-	-0,27	-	-0,63	-	-0,52
Česká republika	-	8,13	-	6,88	-	2,70	-	1,49	-	1,61	-	0,98	-	-0,12

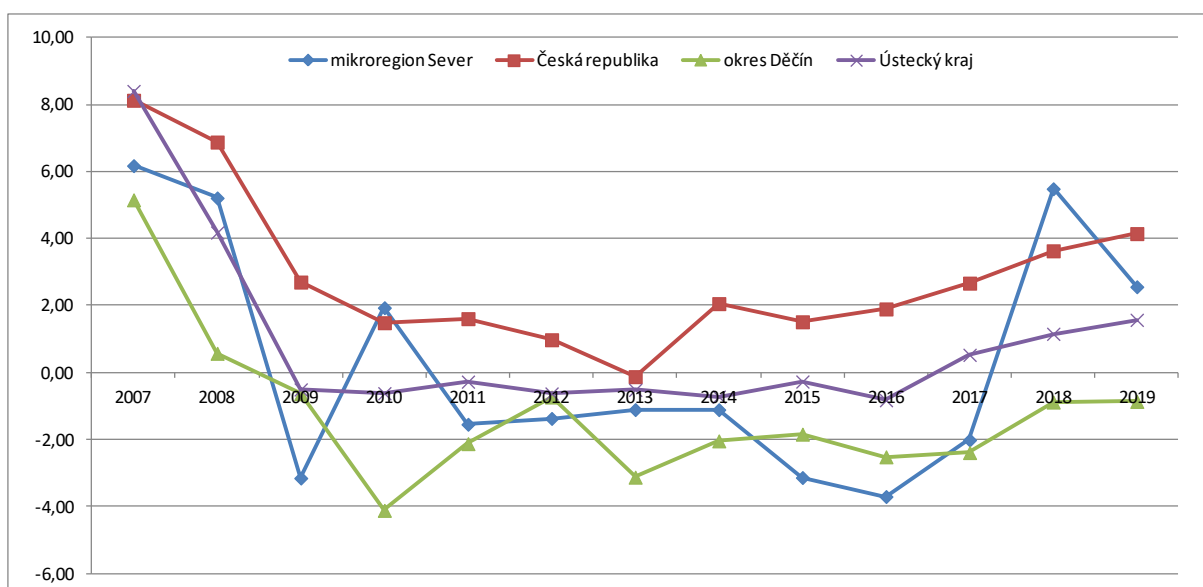
pokračování

název obce	Migrační přírůstek													
	2014		2015		2016		2017		2018		2019		celkem	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
Dolní Poustevna	-19	-10,47	-13	-7,18	-81	-46,69	-13	-7,56	4	2,31	8	4,60	-151	-6,58
Doubice	5	46,73	-3	-29,41	1	9,62	3	27,52	2	17,86	4	34,78	12	7,97
Jiříkov	-49	-12,80	-18	-4,77	-57	-15,42	-33	-9,05	31	8,52	23	6,32	-45	-1,02
Krásná Lípa	-9	-2,56	6	1,73	52	14,95	22	6,36	49	14,19	51	14,69	225	4,97
Lipová	0	0,00	-1	-1,69	0	0,00	13	21,81	-19	-33,10	9	15,54	7	0,73
Lobendava	-36	-118,42	-2	-6,64	9	29,22	-14	-48,11	-18	-67,16	8	28,78	-36	-10,33
Mikulášovice	-13	-5,96	-9	-4,17	37	16,99	16	7,34	21	9,59	1	0,46	-41	-1,33
Rumburk	13	1,16	-45	-4,03	-95	-8,56	-9	-0,81	1	0,09	-49	-4,44	-83	-0,61
Staré Křečany	14	10,90	-5	-3,90	-22	-17,49	21	16,57	-1	-0,79	-25	-20,29	55	3,28
Šluknov	25	4,44	0	0,00	18	3,21	-40	-7,19	78	13,89	53	9,38	215	2,92
Velký Šenov	30	15,17	-24	-12,30	26	13,14	-29	-14,89	36	18,16	1	0,51	52	1,89
Vilémov	2	2,18	10	10,87	-10	-10,95	-3	-3,31	-4	-4,50	0	0,00	-58	-4,75
mikroregion Sever	-37	-1,11	-104	-3,14	-122	-3,70	-66	-2,01	180	5,49	84	2,56	152	0,33
okres Děčín	-	-2,04	-	-1,84	-	-2,52	-	-2,39	-	-0,88	-	-0,86	-	-1,19
Ústecký kraj	-	-0,72	-	-0,27	-	-0,82	-	0,53	-	1,16	-	1,57	-	0,88
Česká republika	-	2,06	-	1,52	-	1,90	-	2,67	-	3,64	-	4,15	-	2,89

Zdroj: ČSÚ

Obr. 2.4 Migrační přírůstek obyvatelstva obcí mikroregionu Sever 2007 – 2019

Obr. 2.5 Srovnání migračního přírůstku jednotlivých regionů mezi 2007 - 2019

Polovina obcí mikroregionu zaznamenala za období 2007-2019 kladné hodnoty, nejvyšší přírůstky pak mají obce Doubice (7,97 ‰) a Krásná Lípa (4,97 ‰). Druhá polovina obcí mikroregionu zaznamenala za uvedené období záporné hodnoty, nejvyšší úbytky pak mají obce Lobendava (-10,33 ‰), Dolní Poustevna (-6,58 ‰) a Vilémov (-4,75 ‰).

Celkový přírůstek je součtem přirozeného a migračního přírůstku a v případě mikroregionu je záporný (-1,23 ‰). To má za následek postupné snižování počtu obyvatel obcí mikroregionu Sever. Za uvedené období 2007-2019 to bylo -515 obyvatel.

V porovnání s ČR a Ústeckým krajem, kde byl v uvedeném období celkový přírůstek kladný, byl celkový přírůstek obyvatel mikroregionu záporný. Okres Děčín zaznamenal za uvedené období rovněž celkový úbytek obyvatel, viz obr. 2.7.

Tab. 2.5 Celkový přírůstek (přirozený + migrační přírůstek)

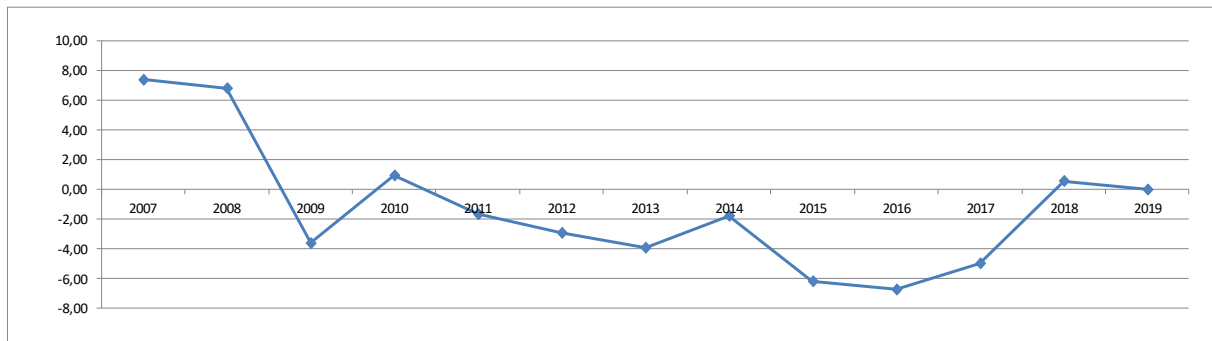
název obce	Celkový přírůstek													
	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Dolní Poustevna	11	5,51	54	26,35	-23	-11,35	-26	-13,00	11	5,95	5	2,70	-28	-15,34
Doubice	-5	-48,08	-3	-29,70	4	38,10	4	36,70	1	9,62	-6	-61,22	3	29,70
Jiříkov	3	0,75	18	4,48	29	7,17	8	1,97	-23	-5,79	-45	-11,46	-52	-13,42
Krásná Lípa	30	8,09	59	15,66	-19	-5,07	-48	-13,03	-42	-11,94	49	13,74	-7	-1,97
Lipová	-7	-11,18	2	3,18	5	7,90	-4	-6,36	-12	-19,42	8	12,78	-19	-31,30
Lobendava	13	37,90	8	22,79	0	0,00	8	22,28	0	0,00	-8	-23,19	-2	-5,83
Mikulášovice	13	5,52	-45	-19,46	-26	-11,37	-19	-8,38	-1	-0,44	-21	-9,42	-25	-11,34
Rumburk	131	11,56	129	11,26	-37	-3,24	76	6,61	-38	-3,40	-24	-2,15	8	0,72
Staré Křečany	23	18,55	28	22,08	31	23,86	-2	-1,54	-2	-1,59	5	3,95	0	0,00
Šluknov	42	7,27	-37	-6,44	-68	-11,98	29	5,08	36	6,40	-36	-6,44	29	5,16
Velký Šenov	23	11,35	30	14,58	-6	-2,93	24	11,57	-14	-7,05	-9	-4,54	-35	-17,96
Vilémov	-22	-22,85	-6	-6,27	-15	-15,92	-17	-18,38	28	29,72	-16	-17,28	-3	-3,25
mikroregion Sever	255	7,40	237	6,83	-125	-3,61	33	0,95	-56	-1,66	-98	-2,92	-131	-3,92
okres Děčín	-	6,41	-	1,98	-	0,22	-	-3,71	-	-1,69	-	-1,34	-	-4,27
Ústecký kraj	-	9,59	-	5,65	-	0,37	-	-0,18	-	-0,51	-	-1,53	-	-1,99
Česká republika	-	9,10	-	8,28	-	3,74	-	2,47	-	1,78	-	1,02	-	-0,35

Pokračování

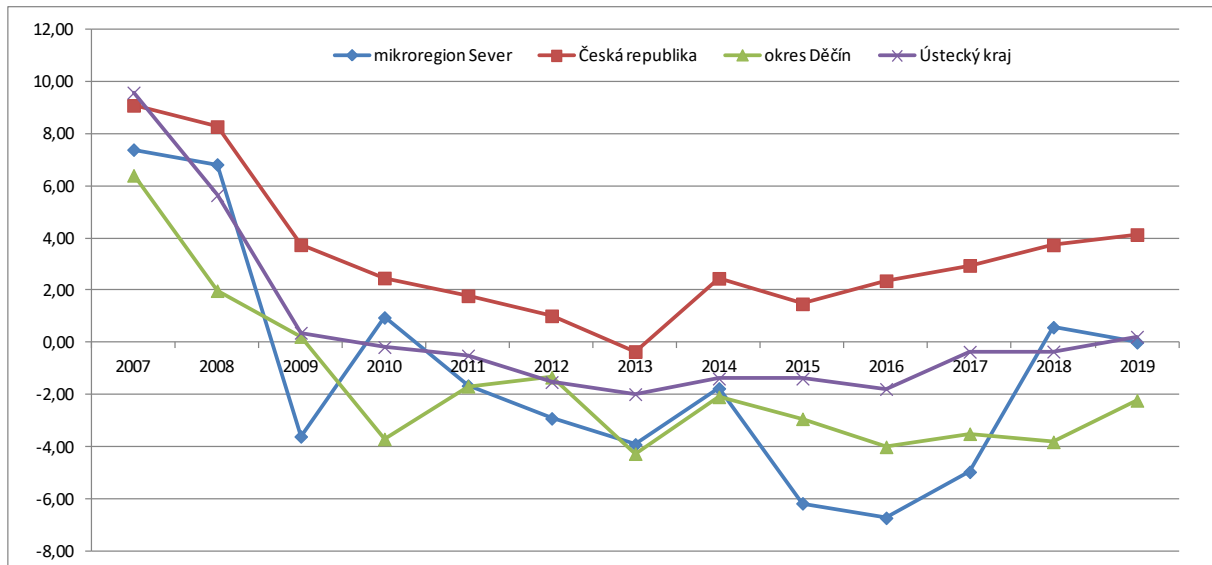
název obce	Celkový přírůstek													
	2014		2015		2016		2017		2018		2019		celkem	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Dolní Poustevna	-11	-6,06	-3	-1,66	-76	-43,80	-16	-9,31	13	7,51	6	3,45	-83	-3,77
Doubice	6	56,07	-5	-49,02	2	19,23	5	45,87	3	26,79	3	26,09	12	7,70
Jiříkov	-47	-12,28	-51	-13,50	-81	-21,92	-48	-13,16	-8	-2,20	-2	-0,55	-299	-6,15
Krásná Lípa	-43	-12,23	-44	-12,67	5	1,44	-20	-5,78	-5	-1,45	18	5,19	-67	-1,54
Lipová	-7	-11,67	-8	-13,51	-8	-13,70	12	20,13	-22	-38,33	5	8,64	-55	-7,14
Lobendava	-39	-128,29	-3	-9,97	7	22,73	-17	-58,42	-23	-85,82	10	35,97	-46	-13,06
Mikulášovice	-22	-10,08	-23	-10,65	19	8,72	1	0,46	10	4,57	-7	-3,21	-146	-5,01
Rumburk	45	4,02	-21	-1,88	-84	-7,57	-1	-0,09	-12	-1,08	-46	-4,17	126	0,81
Staré Křečany	19	14,80	-2	-1,56	-24	-19,08	9	7,10	-7	-5,56	-28	-22,73	50	2,95
Šluknov	18	3,19	-22	-3,92	-3	-0,53	-48	-8,63	52	9,26	38	6,72	30	0,40
Velký Šenov	29	14,66	-27	-13,84	28	14,15	-32	-16,44	35	17,66	-3	-1,52	43	1,52
Vilémov	-7	-7,64	4	4,35	-7	-7,67	-8	-8,84	-17	-19,14	6	6,71	-80	-6,65
mikroregion Sever	-59	-1,77	-205	-6,18	-222	-6,74	-163	-4,97	19	0,58	0	0,00	-515	-1,23
okres Děčín	-	-2,09	-	-2,94	-	-4,01	-	-3,51	-	-3,82	-	-2,23	-	-1,62
Ústecký kraj	-	-1,39	-	-1,39	-	-1,79	-	-0,36	-	-0,35	-	0,21	-	0,49
Česká republika	-	2,46	-	1,48	-	2,36	-	2,95	-	3,74	-	4,14	-	3,32

Zdroj: ČSÚ

Za období 2007-2019 zaznamenalo 5 obcí a měst mikroregionu kladné hodnoty celkové přírůstku počtu obyvatel, relativně nejvíce z nich pak obec Doubice (7,70 %). Naopak nejvyšší celkové úbytky počtu obyvatel zaznamaly obce a města Lobendava (-13,06 %), Lipová (-7,14 %), Vilémov (-6,65 %) a Jiříkov (-6,15 %).

Obr. 2.6 Celkový přírůstek obyvatelstva obcí mikroregionu Sever 2007 – 2019

Obr. 2.7 Srovnání celkového přírůstku jednotlivých regionů mezi 2007 - 2019

2.1.3. VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBYVATEL (PODÍL SENIORŮ, DĚTÍ), PRŮMĚRNÝ VĚK

Věkové složení obyvatel je zachyceno v tab. 2.6. Z tabulky je jasně patrná stagnace podílu věkové skupiny dětí 0-14 let v obcích mikroregionu kolem hodnoty 16,1 %.

Podíl seniorů na druhé straně neustále roste, z 12,4 % (2007) až na 20,4% (2019). V r. 2013 přesáhl podíl seniorů podílu dětí. Ve srovnání s hodnotami České republiky (ČR), Ústeckého kraje a okresu Děčín jsou celkově podíly dětí pro mikroregion z počátku sledovaného období mírně vyšší, pak zhruba srovnatelné. Podíly seniorů byly v porovnání s průměrem ČR, Ústeckým krajem a okresem Děčín zhruba stejné (v minulosti byly nižší, a postupně dorovnávaly). Celkový trend je obdobný jako pro celou Českou republiku - stárnutí obyvatelstva.

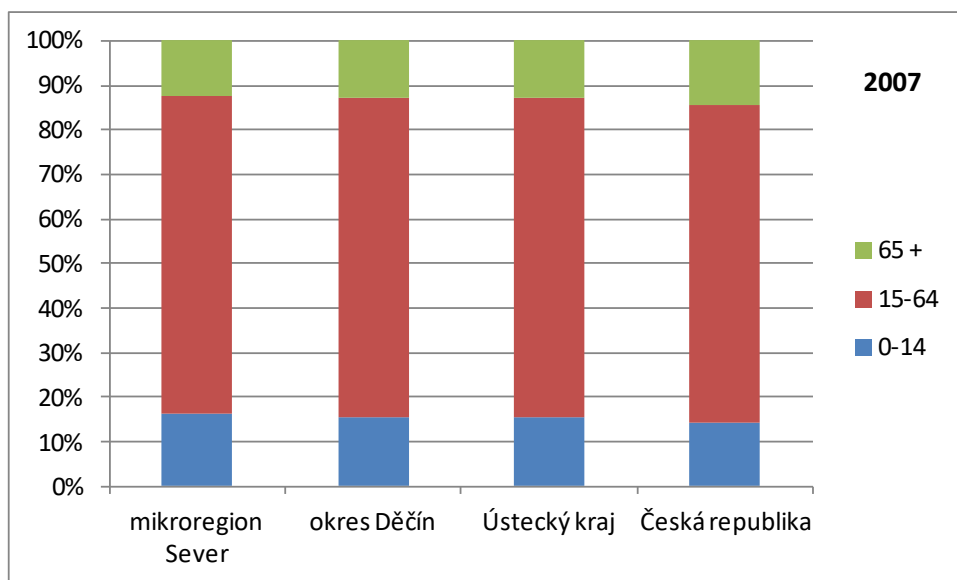
Tab. 2.6 Věkové složení obyvatel mikroregionu Sever

název obce	Věková struktura obyvatelstva (%)																				
	2007			2008			2009			2010			2011			2012			2013		
	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +
Dolní Poustevna	18,4	72,4	9,2	18,0	73,0	9,1	18,4	72,3	9,3	17,7	72,8	9,6	17,4	71,8	10,8	17,6	70,6	11,8	17,7	69,6	12,7
Doubice	13,5	70,2	16,3	14,9	71,3	13,9	12,4	70,5	17,1	15,6	68,8	15,6	15,4	66,3	18,3	16,3	66,3	17,3	12,9	67,3	19,8
Jiříkov	17,6	69,4	13,0	17,2	69,6	13,1	17,3	68,8	13,8	16,8	69,1	14,0	17,1	67,7	15,1	16,8	67,3	15,9	16,7	66,9	16,4
Krásná Lípa	17,0	68,6	14,3	17,1	68,3	14,6	17,2	67,6	15,2	16,6	67,6	15,8	16,7	66,1	17,2	16,8	64,3	18,9	16,4	63,3	20,3
Lipová	17,3	67,4	15,3	17,5	67,2	15,3	17,2	68,4	14,4	17,3	68,2	14,5	16,0	68,6	15,4	15,7	67,9	16,5	14,8	68,2	17,0
Lobendava	11,7	80,5	7,9	11,4	79,8	8,8	11,4	79,2	9,4	12,5	79,9	7,5	12,5	78,5	9,1	12,8	76,2	11,0	12,5	76,1	11,4
Mikulášovice	14,4	71,7	13,8	13,9	72,0	14,1	13,9	71,8	14,3	14,3	71,3	14,4	15,0	69,7	15,2	15,2	68,2	16,6	15,1	67,7	17,2
Rumburk	15,4	73,1	11,5	15,6	72,4	11,9	15,5	72,1	12,4	15,6	71,7	12,6	15,9	70,2	13,8	15,8	69,4	14,8	15,8	68,8	15,4
Staré Křečany	15,4	65,7	18,9	15,5	65,5	19,0	16,3	63,2	20,5	15,9	63,1	21,0	16,0	63,8	20,3	16,5	65,3	18,2	16,8	63,6	19,5
Šluknov	16,9	70,7	12,4	16,6	70,8	12,7	16,3	70,9	12,8	16,8	70,1	13,1	17,4	68,9	13,7	17,1	68,1	14,8	17,1	67,6	15,3
Velký Šenov	15,7	70,1	14,2	15,8	69,5	14,8	15,8	69,3	14,8	15,8	69,2	15,0	15,1	69,1	15,8	15,4	68,6	16,0	15,4	67,9	16,7
Vlémov	13,3	74,7	12,0	13,1	73,7	13,3	12,2	73,0	14,8	12,3	72,0	15,7	12,1	71,5	16,3	11,3	70,6	18,0	10,7	70,0	19,3
mikroregion Sever	16,2	71,4	12,4	16,1	71,2	12,7	16,0	70,8	13,1	16,0	70,6	13,4	16,2	69,4	14,4	16,2	68,4	15,4	16,1	67,8	16,2
okres Děčín	15,5	71,6	12,9	15,4	71,3	13,3	15,4	70,9	13,7	15,5	70,4	14,1	15,8	69,1	15,1	15,9	68,0	16,1	15,9	67,1	17,0
Ústecký kraj	15,3	71,7	13,0	15,2	71,5	13,3	15,2	71,1	13,7	15,3	70,7	14,0	15,5	69,7	14,8	15,5	68,8	15,7	15,6	68,0	16,4
Česká republika	14,2	71,2	14,6	14,1	71,0	14,9	14,2	70,6	15,2	14,4	70,1	15,5	14,7	69,1	16,2	14,8	68,4	16,8	15,0	67,6	17,4

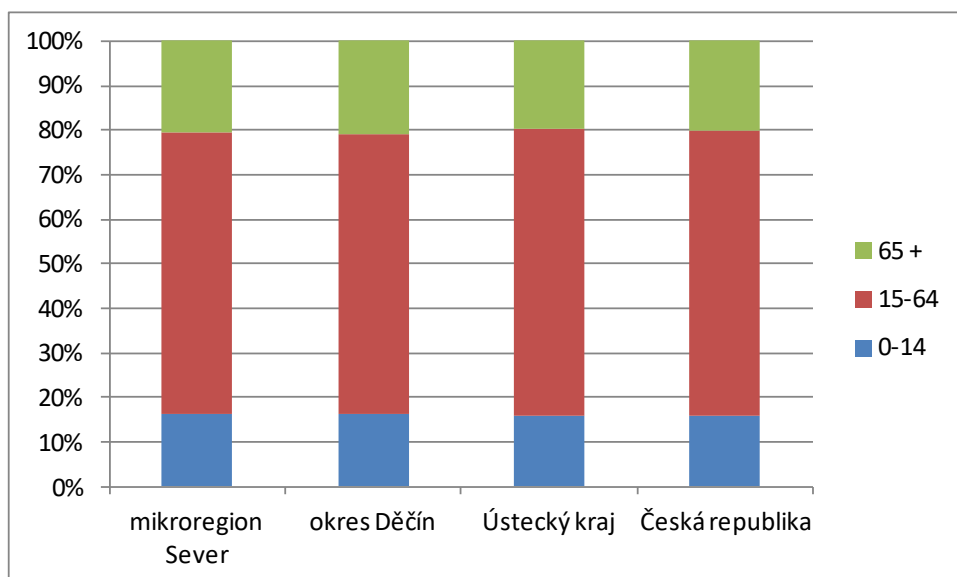
Pokračování

název obce	Věková struktura obyvatelstva (%)																	
	2014			2015			2016			2017			2018			2019		
	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +
Dolní Poustevna	18,1	68,1	13,8	18,4	67,1	14,4	17,3	66,9	15,7	17,0	66,9	16,1	16,3	66,9	16,8	16,2	66,6	17,1
Doubice	12,1	67,3	20,6	9,8	66,7	23,5	9,6	64,4	26,0	11,0	60,6	28,4	11,6	58,0	30,4	11,3	51,3	37,4
Jiříkov	16,7	65,9	17,4	16,8	65,1	18,1	16,1	65,0	18,9	15,4	64,3	20,3	15,3	64,6	20,1	15,5	64,5	20,0
Krásná Lípa	15,8	62,8	21,4	16,0	62,4	21,7	16,4	61,8	21,8	16,4	61,4	22,3	16,7	60,9	22,4	17,4	60,1	22,5
Lipová	14,7	67,7	17,7	15,0	67,4	17,6	15,1	65,8	19,2	15,8	65,3	19,0	14,5	64,3	21,3	15,0	62,3	22,6
Lobendava	11,8	74,3	13,8	13,3	71,1	15,6	13,3	68,8	17,9	12,7	68,0	19,2	11,9	67,9	20,1	14,0	65,1	20,9
Mikulášovice	15,4	66,7	17,9	15,1	66,0	18,9	16,3	63,7	19,9	16,2	63,3	20,4	16,2	62,6	21,2	15,9	62,0	22,1
Rumburk	15,9	68,0	16,1	15,8	67,2	17,1	15,8	66,2	18,0	16,1	65,0	18,8	16,1	64,7	19,2	15,9	64,3	19,8
Staré Křečany	17,8	63,1	19,1	17,4	66,3	16,3	16,1	65,8	18,1	16,7	65,1	18,2	15,2	65,3	19,4	14,6	65,0	20,4
Šluknov	17,3	66,7	16,0	17,1	66,2	16,7	17,4	65,0	17,6	17,6	63,9	18,6	18,0	62,5	19,4	17,8	62,6	19,6
Velký Šenov	15,2	67,7	17,1	15,2	66,8	18,0	15,6	65,6	18,8	15,9	64,5	19,7	16,4	63,8	19,8	16,5	63,5	20,0
Vlémov	10,6	70,0	19,4	12,6	67,1	20,3	12,7	65,2	22,1	12,4	64,9	22,8	12,6	63,7	23,6	13,9	61,7	24,4
mikroregion Sever	16,1	67,0	16,9	16,1	66,2	17,7	16,1	65,2	18,6	16,2	64,3	19,5	16,2	63,8	19,9	16,2	63,4	20,4
okres Děčín	16,0	66,2	17,8	16,1	65,3	18,6	16,1	64,5	19,3	16,2	63,8	20,0	16,1	63,3	20,5	16,2	62,8	21,0
Ústecký kraj	15,7	67,2	17,1	15,8	66,5	17,7	15,9	65,8	18,3	16,0	65,2	18,8	16,0	64,7	19,3	16,0	64,3	19,7
Česká republika	15,2	67,0	17,8	15,4	66,3	18,3	15,6	65,6	18,8	15,7	65,0	19,2	15,9	64,5	19,6	16,0	64,1	19,9

Zdroj: ČSÚ

Obr. 2.8 Porovnání věkové struktury obyvatelstva v r. 2007

Obr. 2.9 Porovnání věkové struktury obyvatelstva v r. 2019

Obdobně jako pro věkovou strukturu obyvatelstva lze sledovat časový vývoj průměrného věku obyvatelstva mikroregionu Sever, které zhruba kopíruje vývoj za ČR. V mikroregionu Sever, okrese Děčín a v Ústeckém kraji rostl průměrný věk za uvedené období rychleji než v ČR.

Za jednotlivé obce mikroregionu Sever v r. 2019 je nejnižší průměrný věk obyvatel Dolní Poustevny (40,5 let). Naopak nejvyšší průměrný věk má Doubice (48,6 let).

Tab. 2.7 Porovnání průměrného věku obyvatel mikroregionu Sever

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dolní Poustevna	36,5	36,2	36,3	36,9	37,0	37,2	37,5	38,0	38,2	39,4	39,7	40,3	40,5
Doubice	42,7	42,7	43,7	42,7	43,5	43,2	45,1	45,6	47,8	48,0	47,6	47,0	48,6
Jiřikov	38,7	38,8	39,1	39,4	39,8	40,2	40,6	41,1	41,2	41,7	42,3	42,2	42,2
Krásná Lípa	39,5	39,5	39,6	40,1	40,8	41,2	42,0	42,6	42,8	42,6	42,8	42,8	42,6
Lipová	40,0	39,9	39,5	39,7	40,5	40,4	40,9	41,3	41,4	41,8	41,5	43,1	43,4
Lobendava	39,5	39,8	40,5	39,8	40,9	41,7	42,1	42,6	42,1	42,4	43,0	43,8	43,0
Mikulášovice	40,4	40,7	41,1	41,2	41,7	42,0	42,4	42,6	43,1	42,6	42,8	43,0	43,3
Rumburk	38,7	38,9	39,2	39,4	39,8	40,1	40,3	40,6	41,1	41,5	41,6	41,9	42,2
Staré Křečany	39,7	39,5	39,3	40,0	40,5	40,1	40,7	40,8	40,9	41,8	41,7	42,3	43,0
Šluknov	38,5	38,9	39,2	39,4	39,6	40,0	40,0	40,2	40,3	40,4	40,8	40,9	41,2
Velký Šenov	39,8	39,9	40,2	40,1	40,5	40,5	41,0	41,0	41,6	41,6	41,8	41,8	42,0
Vlémov	40,4	41,1	41,9	42,3	42,3	43,1	43,8	44,1	43,7	44,3	44,6	44,7	44,7
mikroregion Sever	38,9	39,1	39,4	39,6	40,0	40,3	40,7	41,0	41,3	41,5	41,8	42,0	42,2
okres Děčín	39,5	39,7	39,9	40,1	40,5	40,8	41,1	41,4	41,6	41,9	42,1	42,3	42,6
Ústecký kraj	39,4	39,6	39,8	40,0	40,4	40,6	40,9	41,2	41,4	41,6	41,8	42,0	42,2
Česká republika	40,3	40,5	40,6	40,8	41,1	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0	42,2	42,3	42,5

2.1.4. VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA

Vzdělanostní struktura obyvatel (15+) v obcích mikroregionu Sever vykazuje vyšší zastoupení obyvatelstva pouze se základním vzděláním (2001, 2011) a nezjištěné vzdělání než je průměr okresu Děčín, Ústeckého kraje a ČR. Naopak mikroregion Sever má nižší zastoupení obyvatel s úplným středním vzděláním, vyšším odborným a zejména vysokoškolským vzděláním. Porovnáním dat ze sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) z let 2001 a 2011 je jasný trend zvyšování vzdělanosti obyvatelstva jak pro mikroregion Sever, tak i pro okres Děčín, Ústecký kraj a ČR.

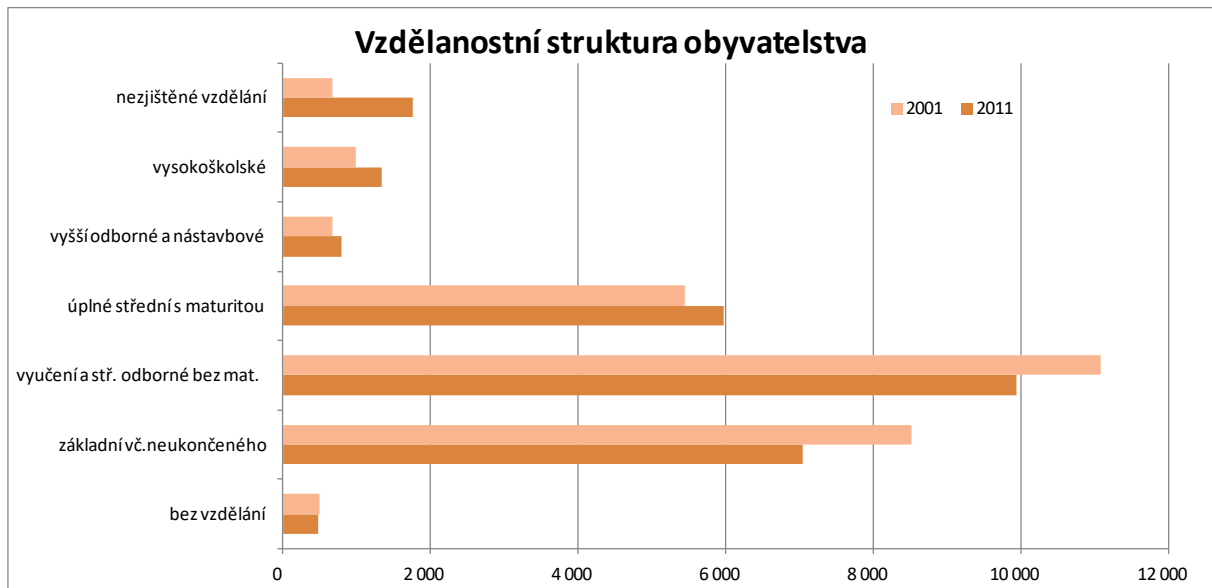
Tab. 2.8 Vzdělanostní struktura obyvatel mikroregionu Sever v r. 2001

Název obce	Obyvatelstvo 15leté a starší	v tom podle stupně vzdělání						
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	vyučení a stř. odborné bez mat.	úplné střední s maturitou	vyšší odborné a nástavbové	vyšokoškolské	nezjištěné vzdělání
Dolní Poustevna	1 571	41	430	647	283	28	51	91
Doubice	70	0	12	22	26	0	7	3
Jiřkov	3 193	108	1 088	1 298	531	51	70	47
Krásná Lípa	2 959	46	1 071	1 144	484	58	88	68
Lipová	531	9	201	216	77	12	11	5
Lobendava	274	42	100	84	38	3	4	5
Mikulášovice	2 019	13	657	879	358	38	59	15
Rumburk	9 062	75	2 223	3 556	2 253	309	476	170
Staré Křečany	988	58	334	375	124	16	33	48
Šluknov	4 641	66	1 626	1 801	814	99	110	125
Velký Šenov	1 658	16	537	687	281	30	50	57
Vilémov	852	16	239	360	165	18	20	34
mikroregion Sever	27 818	490	8 518	11 069	5 434	662	979	668
okres Děčín	111 143	1 219	30 318	44 656	24 786	2 887	5 039	2 238
Ústecký kraj	681 355	5 617	186 175	267 484	151 927	19 712	36 498	13 942
Česká republika	7 080 506	37 932	1 975 109	1 760 708	2 134 917	296 254	762 459	113 127
podíl - mikroregion Sever	100,00%	1,76%	30,62%	39,79%	19,53%	2,38%	3,52%	2,40%
podíl - okres Děčín	100,00%	1,10%	27,28%	40,18%	22,30%	2,60%	4,53%	2,01%
podíl - Ústecký kraj	100,00%	0,82%	27,32%	39,26%	22,30%	2,89%	5,36%	2,05%
podíl - Česká republika	100,00%	0,54%	27,90%	24,87%	30,15%	4,18%	10,77%	1,60%

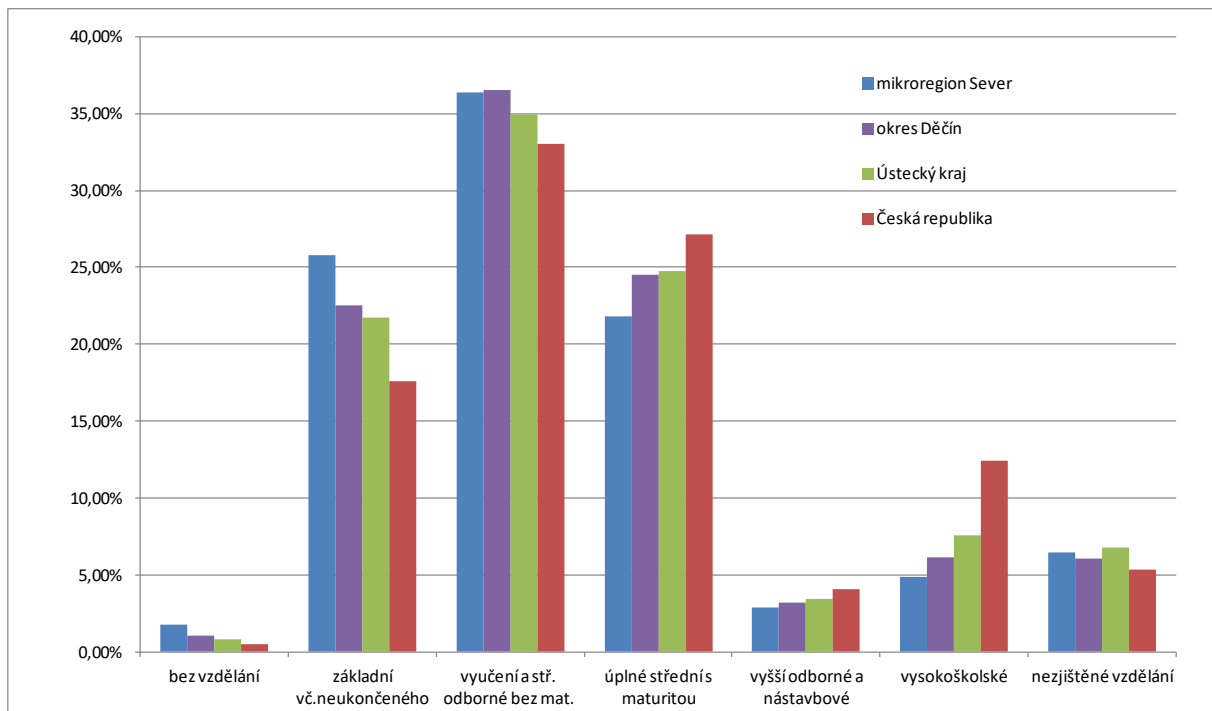
Zdroj: SLDB 2001, 2011, ČSÚ

Tab. 2.9 Vzdělanostní struktura obyvatel mikroregionu Sever v r. 2011

Název obce	Obyvatelstvo 15leté a starší	v tom podle stupně vzdělání						
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	vyučení a stř. odborné bez mat.	úplné střední s maturitou	vyšší odborné a nástavbové	vyšokoškolské	nezjištěné vzdělání
Dolní Poustevna	1 509	73	424	539	284	21	52	116
Doubice	101	0	15	22	47	2	10	5
Jiřkov	3 168	81	917	1 215	560	73	106	216
Krásná Lípa	2 921	59	897	1 003	525	99	131	207
Lipová	537	8	183	200	104	10	14	18
Lobendava	292	43	84	89	57	2	2	15
Mikulášovice	1 837	15	457	764	384	43	65	109
Rumburk	9 062	67	1 834	3 057	2 472	366	657	609
Staré Křečany	1 004	67	265	367	161	21	47	76
Šluknov	4 483	60	1 288	1 682	884	96	169	304
Velký Šenov	1 618	6	481	665	314	34	55	63
Vilémov	764	4	191	333	168	18	28	22
mikroregion Sever	27 296	483	7 036	9 936	5 960	785	1 336	1 760
okres Děčín	108 824	1 123	24 477	39 771	26 702	3 444	6 719	6 588
Ústecký kraj	687 269	5 758	149 445	239 929	170 011	23 611	52 000	46 515
Česká republika	8 947 632	42 384	1 571 602	2 952 112	2 425 064	365 048	1 114 731	476 691
podíl - mikroregion Sever	100,00%	1,77%	25,78%	36,40%	21,83%	2,88%	4,89%	6,45%
podíl - okres Děčín	100,00%	1,03%	22,49%	36,55%	24,54%	3,16%	6,17%	6,05%
podíl - Ústecký kraj	100,00%	0,84%	21,74%	34,91%	24,74%	3,44%	7,57%	6,77%
podíl - Česká republika	100,00%	0,47%	17,56%	32,99%	27,10%	4,08%	12,46%	5,33%

Obr. 2.10 Vývoj vzdělanostní struktury obyvatelstva mikroregionu Sever, zdroj: SLDB 2001, 2011

Obr. 2.11 Porovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva za rok 2011, zdroj: SLDB 2011

2.3 SOCIÁLNÍ SITUACE

Popis sociální situace v mikroregionu Sever vychází z **Komunitního plánu sociálních služeb pro oblast Šluknovska na období 2019–2023 (dále KPSSŠ)**, který navazuje na Plán rozvoje sociálních služeb a souvisejících aktivit Šluknovského výběžku pro roky 2013–2017. Cílem komunitního plánování je koordinovat sociální a další služby tak, aby odpovídaly potřebám obyvatel regionu i aktuálním možnostem obcí, poskytovatelů a kraje. Výstupem jednání všech zúčastněných a ročního procesu je

Komunitní plán na dané období. V dokumentu jsou zvaženy a zohledněny připomínky obcí, poskytovatelů, občanů. Dokument je zveřejněn na <http://www.prosluknovsko.cz/cz/info/4838-komunitni-planovani-2017-2023/3601-komunitni-plan-sluknovska-2019--2023-schvalen.html>.

Na území mikroregionu Sever bylo v r. 2019 podle Českého statistického úřadu a vlastního šetření registrováno celkem 30 zařízení sociálních služeb, nejvíce v Rumburku, Šluknově, Krásné Lípě a v Jiříkově.

Tab. 2.10 Přehled zařízení sociálních služeb na území mikroregionu Sever

název obce	Azylové domy - počet	Noclehárny - počet	Denní stacionáře - počet	Domovy pro osoby se zdravotním postižením - počet	Domovy se zvláštním režimem	Domovy pro seniory - počet	Domys pečovatelskou službou	Chráněné bydlení - počet	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež - počet	Sociální poradny - počet	celkem
Doubice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lobendava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dolní Poustevna	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	3
Jiříkov	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	4
Krásná Lípa*	0	0	0	0	2	0	1	0	1	1	5
Lipová	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Mikulášovice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rumburk	1	0	0	1	0	0	1	1	2	1	7
Staré Křečany	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Šluknov*	0	0	0	0	1	1	2	1	2	0	7
Velký Šenov	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Vilémov	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
celkem	1	0	0	3	6	2	7	4	5	2	30

zdroj: ČSÚ 2018, doplněno o vlastní šetření

* v případě domova se zvláštním režimem jde o jednu právnickou osobu, ale dva objekty (v každém městě jeden)

Dále jsou na základě Komunitního plánu sociálních služeb pro oblast Šluknovska na období 2019–2023 popisovány jednotlivé služby a jejich kapacita.

2.2.1. SLUŽBY PRO SENIORY

Pečovatelské služby

Pečovatelská služba je terénní sociální služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení a jejich situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Tato služba zaznamenala v regionu poměrně silný rozvoj v posledních letech a lze očekávat (v souběhu s osobní asistencí a odlehčovací službou) další vysokou dynamiku.

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
Pečovatelská služba město Šluknov	40	1	-	-	-
Pečovatelská služba Vaše Harmonie Šluknov	44	2	-	-	-
Pečovatelská služba „Srdce v dlaních“	250	5	-	-	-
Město Krásná Lípa	68	2	-	-	-
Obec Vilémov	18	1	-	-	-
Velký Šenov	27	2	-	-	-
Město Rumburk (veřejná zakázka zajištěna PS Srdce v dlaních)	-	-	-	-	-
celkem	447	13			

Sociálně aktivizační služba pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Sociálně aktivizační službu pro seniory a osoby se zdravotním postižením realizujeme s cílem přispět k vyšší míře zapojení seniorů do společenského života a nabízí aktivity k obnově, udržení a rozvoji duševních sil a schopností ve stáří. Cílem služby je zprostředkovat, rozvíjet a upevňovat kontakty

klientů se společenským prostředím, nabízet sociálně terapeutické činnosti, umožnit klientům uplatnit svoje profesní, životní zkušenosti, vědomosti a dovednosti.

Služba je poskytována osobám v místě Mikulášovice s rozsahem do 15 km v okolí tohoto města. Ostatní oblasti jsou bez pokrytí této služby.

Plánované: 25					
Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
1. Spolek Kolem dokolaj	25	-	-	2	5

Faktem však je, že sociálně aktivizační služby se poskytují i v pobytových zařízeních sociálních služeb, ne však jako samostatná sociální služby.

Domovy pro seniory

Domov pro seniory je určen osobám, které potřebují trvalou pomoc druhé osoby z důvodu snížené soběstačnosti. Služba je poskytována jako celodenní pobytová služba s cílem zajistit osobám fyzickou a psychickou soběstačnost, umožnit jim v co nejvyšší míře zapojení do běžného života.

Celková kapacita služby na Šluknovsku je z hlediska kraje výrazně vyšší než průměr na 1000 obyvatel v Ústeckém kraji. Cílovou skupinu tvoří převážně senioři a osoby s různými typy zdravotního postižení. Další zařízení kombinují tuto službu se službou domovy se zvláštním režimem, převážně pro seniory. Služba má s ohledem na předpokládaný demografický vývoj ve Šluknovském výběžku (mikroregionu Sever) velmi významnou úlohu. Spádovost současných domovů je výrazně širší než pouze z Ústeckého kraje. **V Rumburku například tato služba zcela chybí** a je v plánu ORP Rumburk hledat řešení, a to i vzhledem k demografickému vývoji regionu a poptávce po službě. Jinak současný stav je optimální pro Jiřikov a Šluknov.

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
DS Šluknov – Krásná Lípa, pobočka Šluknov	76 / lůžka	-	-	-	-
Domov „Srdce v dlaních“ – sociální služby Jiřikov	17 / lůžka	-	-	-	-

Současná kapacita je celkem 93 klientů, plánovaná je na 113 klientů, zdroj: KPSSŠ

V plánu je zřízení nízkokapacitního zařízení pro seniory s plánovanou kapacitou 25 lůžek na území mikroregionu Sever.

Rozvoj sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (SAS)

Služby SAS nejsou regionálně poskytovány, kdy z podkladových materiálů „mapa služeb“ a SWOT analýzy je zřejmá potřeba navýšit kapacitu celkem +5. Dostatečně nejsou službou pokryty malé obce ORP Varnsdorf, Rumburk. Realizovaná SAS v Mikulášovicích nemá kapacitu uspokojit poptávku po službě. V ORP Rumburk i Varnsdorf by se dočasně služba dala nahradit sociálně terapeutickými dílnami, kde je volná kapacita.

Rozvoj terénních pečovatelských služeb

Služba dle dotazníkového šetření není zajištěna v malých obcích ORP Varnsdorf. Tento stav vzhledem k demografickému vývoji regionu je třeba napravit a zajistit dostupnost služby pro osamocené seniory v malých obcích výběžku. U některých služeb by postačilo zaměřit se na terénní formu poskytování péče i mimo byty zvláštního určení a DPS.

Plánované: navýšení o 40 %					
Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
1. Varnsdorf Zohledněno v opatření 1.1.1 – rozvoj pečovatelské služby Varnsdorf	+ 40	2	-	-	-
2. ORP Rumburk	+ 32	-	-	-	-

Pobytová a terénní odlehčovací služba

Služba je určena osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění, zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném prostředí. Cílem je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek a prostor k zajištění vlastních potřeb. Odlehčovací službu poskytoval na Šluknovsku jediný poskytovatel ambulantní a terénní formou, který ovšem transformoval službu do osobní asistence, přičemž volné kapacity byly ponechány pro případného realizátora s příslušnou registrací. Pobytová forma se zatím v regionu neposkytuje.

V ORP Rumburk mají dva poskytovatelé sociální služby záměr na základě poptávky realizovat pobytové odlehčovací služby. Tento plán je ovšem dlouhodobého charakteru, jelikož tomu předchází složitý proces technického zajištění budovy, kde by služba měla být realizována. V rámci tohoto záměru poskytovatel služby již realizuje minimální kroky v tomto období. Existuje studie proveditelnosti, bude vypracována architektonická studie po vybudování vodovodní přípojky k objektu. Pobytové odlehčovací služby jsou přínosnou alternativou pro běžně poskytované pobytové sociální služby a podporují záměry transformace. Určité varianty této služby poskytovatelé nabízejí, jedná se zejména o krátkodobé pobyty uživatelů v domovech pro seniory, ale za předpokladu volné kapacity.

Plánované:

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
Odlehčovací služba Lipová, Jiříkov	8 lůžek	-	-	-	-
místo poskytování neurčeno	-	5	-	1	-

Týdenní stacionář

Týdenní stacionář je sociální služba, kterou definuje § 47 zákona o sociálních službách. Jde o pobytovou službu. Její náplní je poskytování soustavné péče osobám se sníženou soběstačností, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby. Podle zákona o sociálních službách provozují týdenní stacionáře tyto základní činnosti: poskytnutí ubytování, poskytnutí stravy, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Týdenní stacionáře pečují během pracovního týdne o osoby, o které o víkendech a svátcích pečuje jejich rodina. Posláním této služby je umožnit osobám, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby, vést pokud možno samostatný život, rozvíjet sociální kontakty a přitom si zachovat rodinné vazby.

Plánovaná kapacita je 16 lůžek.

Vznik terénní hospicové péče

Domácí hospicová péče je zdravotně sociální služba, která pomáhá těžce a nevléčitelně nemocným lidem prožít důstojným způsobem a v rodinném kruhu poslední období života. V našem regionu tato služba není realizovaná a poskytovatelé sociální pomoci vidí potřebnost této služby, která je velmi specifická a nelze ji zcela zastoupit pečovatelskou službou nebo osobní asistencí. Posláním domácí hospicové péče je všestranná podpora a pomoc vážně nemocným osobám v konečném stadiu nemoci a také rodinám a jednotlivcům, kteří se rozhodli pečovat o vážně nemocnou blízkou osobu v domácím prostředí. Toto poslání naplňujeme praktickým provázením všech zúčastněných osob touto nelehkou situací, dle jejich individuálních potřeb a zájmů.

Plánovaná kapacita je 15 klientů.

Prevence týrání seniorů – zvýšení informačního servisu u uživatelů, pečujících osob a široké

Vlivem demografických změn ve společnosti jsou senioři stále rostoucí skupinou obyvatelstva. Stáří se stává věcí veřejnou. Křehkost a závislost seniorů na pomoci druhých jsou významným rizikovým faktorem pro týrání, zneužívání a zanedbávání. K tomuto fenoménu může docházet i v institucionální péči. Zahraniční výzkumy dokazují, že k týrání seniorů v institucích dochází, proto je nutné hledat preventivní opatření. Při tvorbě preventivních programů je nutné vycházet z rizikových faktorů a zaměřit se na ně. Prevence tohoto jevu vyžaduje angažovanost mnoha vědních oborů i společnosti.

Plánovaná kapacita je 300 seniorů za rok.

Vznik nízkonákladového bydlení nebo bytů zvláštního určení pro seniory

Seniorský věk je spojený s přechodem z ekonomicky aktivní fáze života do ekonomicky neaktivní a je často spojen s poklesem čistých disponibilních příjmů domácnosti seniora. To může mít negativní vliv na finanční dostupnost bydlení pro seniora, který v tomto věku čelí i riziku ovdovění a samoty. Senior se dostává do obtížně řešitelné životní situace. Kvalita bydlení je pro populaci v postproduktivním věku zvláště důležitá, jelikož se jedná o údobí života, ve kterém se postupně a nezvratně zhoršuje zdravotní stav jedinců. Horší stav vlastního bydlení může být dokonce podstatným faktorem zhoršujícího se zdravotního stavu seniora.

Plánováno 24 bytových jednotek.

2.2.2. SLUŽBY PRO OSOBY ZDRAVOTNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ

Domovy se zvláštním režimem (DZR)

V regionu je služba Domov se zvláštním režimem (dále jen DZR) poskytována v těchto zařízeních: Domov Severka Jiříkov, DZR Krásná Lípa, Domov důchodců Lipová, Domov Srdce v dlaních – sociální služby Jiříkov a Domovy pro seniory Šluknov – Krásná Lípa.

Všechny DZR v regionu (5 zařízení) mají naplněnou kapacitu a dlouhé pořadníky zájemců. Zřizovatelem DZR jsou 2× obce, 2× Ústecký kraj, 1× Magistrát hl. města Prahy a soukromý subjekt. Klienti ve čtyřech DZR jsou z Ústeckého kraje, 1 zařízení je jak pro Ústecký, tak pro Liberecký kraj a Domov se zvláštním režimem Krásná Lípa je převážně pro zájemce z Prahy. Cílovou skupinou všech DZR jsou osoby s chronickým duševním onemocněním, často jsou zde i staří a nemocní uživatelé z celého Ústeckého kraje. Není vůbec uspokojen zájem osob s psychiatrickým onemocněním, spojeným s agresivním chováním nebo přidruženou diagnózou – mentální postižení. DZR Severka má i uživatele z jiných krajů, protože tam nemají podobná zařízení, to způsobuje, že občané regionu se do zařízení nedostanou. Kapacita těchto zařízení je velká (nyní 458 klientů), přesto dlouhodobě nestačí pokrýt potřebu regionu.

Kapacita: dnes 458 klientů, plán 498 klientů (navýšení o 40 lůžek v DZR Lipová)

Domovy pro osoby se zdravotním postižením (DOZP)

V regionu jsou 3 poskytovatelé, 2 zřizuje Ústecký kraj a 1 DOZP (Integrované centrum Horní Poustevna, dále jen IC) zřizuje Magistrát hl. města Prahy. Cílovou skupinou jsou osoby s mentálním postižením, všechna zařízení mají věkovou hranici pro vstup do služby 18 let. Jedině IC Horní Poustevna přijímá do služby i děti. Zájemci o tyto služby jsou z celého Ústeckého kraje, tedy i občané Šluknovska, IC je převážně pro zájemce z Prahy.

Kapacita: Dnes 153 klientů, plán pokles na 145 klientů.

Chráněné bydlení (CHB)

Službu poskytují 4 poskytovatelé, 2 jsou zřizováni Ústeckým krajem, jeden poskytovatel je zřizován Magistrátem hl. města Prahy, jeden poskytovatel je o. p. s. Cílovou skupinou jsou osoby s mentálním,

tělesným a s kombinovaným postižením. Služba je nabízena a poskytována všem zájemcům z regionu Šluknovska. Služba není poskytována osobám s duševním onemocněním.

Kapacita: Dnes 77 klientů, plán ?

Sociální rehabilitace (SR)

Službu poskytují 2 poskytovatelé v ambulantní a terénní formě. Cílovou skupinou jsou osoby s mentálním, tělesným, s duševním, smyslovým a kombinovaným postižením, služba není poskytována nevidomým zájemcům. Ambulantní i terénní forma jsou poskytovány zájemcům z celého Šluknovského výběžku. Agentura Pondělí, z. s., poskytuje službu v objektu města Rumburk, který je ve špatném technickém stavu. Nutno zajistit finance a rekonstruovat objekt.

Služba SR je službou sociální prevence, tedy nevybírání peníze od uživatelů, a je proto problém zajistit 5% spolupodíl.

Kapacita: Dnes 85 klientů, plán ?

Podpora samostatného bydlení (PSB)

Službu poskytují 3 poskytovatelé, služba je terénní. Cílovou skupinou jsou osoby s mentálním, s duševním, tělesným, zdravotním a kombinovaným postižením. Služba je poskytována zájemcům z celého Šluknovského výběžku. IC Poustevna poskytuje tuto službu převážně pro obyvatele z Prahy, pokud je volná kapacita, tak i pro občany z regionu Šluknovska.

Kapacita: Dnes 55 uživatelů, plán ?

Sociálně terapeutické dílny (STD)

Službu poskytují 3 poskytovatelé na 5 různých místech v regionu. Zřizovatelem jedné je Ústecký kraj, jedné Magistrát hl. města Prahy a jedna je o. p. s. Cílovou skupinou jsou osoby s mentálním, tělesným a s kombinovaným postižením. Služba je poskytována zájemcům z celého Šluknovského výběžku. IC Poustevna poskytuje tuto službu převážně pro obyvatele z Prahy, pokud je volná kapacita, tak i pro občany z regionu Šluknovska.

Kapacita: Dnes 110 uživatelů, plán je zůstat na stávající kapacitě

V rámci Komunitního plánu sociálních služeb pro oblast Šluknovska na období 2019–2023 je navrhováno **navýšení kapacit služeb pro osoby se zdravotním postižením** v těchto opatřeních:

- Navýšení kapacit terénních služeb pro osoby s duševní nemocí (Dnes okamžitá kapacita 11, navýšení o 4, plán okamžitá kapacita 15. Minimálně 10 osob/rok využívá místo pobytových služeb služby terénní),
- Navýšení kapacity služby osobní asistence, společné opatření s pečovatelskou službou seniorů (48 klientů),
- Navýšení kapacity stávající služby chráněné bydlení (85 klientů),
- Navýšení kapacity stávající služby DZR (navýšení o 40 lůžek (DZR Lipová)).

Komunitní plán dále navrhuje **vznik nových služeb pro osoby se zdravotním postižením** v těchto opatřeních:

- Příprava a realizace chráněného bydlení (CHB) pro osoby s duševní nemocí (max. 10 uživatelů/rok)
- Vznik služby sociální rehabilitace – pobytová forma (18 uživatelů)

Komunitní plán dále navrhuje **dostupné bydlení, možnost práce a aktivizace osob se zdravotním postižením (OZP)** v těchto opatřeních:

- Spolupráce poskytovatelů s majiteli bytů. Podpora OZP v bydlení – bydlení s podporou (5 uživatelů/rok bydlí v samostatném bytě),
- Podpora OZP při přípravě na práci, podpora při hledání a udržení práce. Spolupráce a podpora zaměstnavatelů v regionu tak, aby zaměstnávali OZP (15 OZP najde práci / rok),
- Podpora aktivního života OZP (10 OZP/rok využívá místní zdroje ke své aktivizaci).

2.2.3. SLUŽBY PRO DĚTI, MLÁDEŽ A RODINU

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (SAS)

Podpora setrvání dětí v biologické rodině, která z nejrůznějších důvodů přestává plnit své přirozené funkce nebo hrozí, že tyto funkce přestane plnit. Vyšší zapojení rodin postižených sociálním vyloučením nebo sociálním vyloučením ohrožených do společnosti. Cílem je prevence a zmírnění dopadu sociálního vyloučení či propadu do sociálního vyloučení, vytvoření optimálního prostředí na výchovu dětí, naplnění potřeb dětí i jejich rodičů či pečujících osob.

Tato služba je v regionu poskytována formou převážně terénní a doplňkově ambulantní. Vzájemně se poskytovatelé liší pouze lokalitou poskytování služby. Služby spolupracují s OSPOD Rumburk.

V regionu dochází k vnitřní migraci osob ohrožených sociálním vyloučením. Do regionu také přicházejí nové rodiny.

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
Kostka Krásná Lípa	60	5	8/1	1	8/1
OCH Rumburk	10	1	5/1	1	5/1
OCH Šluknov	75	2	4/1	1	5/1
celkem	145	8	17/3	3	18/3

Pozn. OCH – Oblastní charita

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Tato ambulantní preventivní služba je poskytována v Rumburku, Krásné Lípě a Šluknově. Služba je poskytována dětem a mládeži ve věku 6–26 let v odpoledních hodinách, pouze jeden poskytovatel má otevřeno do 19.00 hod. Služby jsou zřízeny v místech aktuální potřeby. Byla identifikována potřeba vzniku terénní formy v Rumburku, Jiřikově, Šluknově a Krásné Lípě v reakci na aktuální jevy. Aktuálně je terénní forma poskytována okrajově. Pro zajištění kvalitního poskytování sociální služby v nízkoprahových zařízeních je nutné navýšit stávající personální kapacity tak, aby byla zajištěna možnost individuální práce s klientem. Ideální počet pracovníků je 2–3 pracovníci v klubu během celé otvírací doby, kdy se jeden věnuje provozu a ostatní individuální práci s klienty.

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
1 OCH Šluknov do 12 let	175	3	20/3	3	20/3
2 Kostka Krásná Lípa	200	1	7/1	2	14/2
3 OCH Rumburk	100	2	14/2	2	14/2
4 Salesiánský klub mládeže	250	-	-	2	30/2
5 OCH Šluknov 13–26 let	140	1	7/1	2	20/2
celkem	865	7	48/7	11	98/11

Raná péče

Je poskytována terénní formou poskytovateli s krajskou či celorepublikovou působností. Je poskytována dětem a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené nebo jehož vývoj je

ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu. Služba je poskytována především terénní formou. Jedná se zejména o pravidelné konzultace v rodinách, podporu a provázení rodin v jejich přirozeném prostředí, doprovázení k lékařům a na úřady. Pro rodiny jsou organizovány odborné semináře a kluby rodičů, pobytové kurzy a pravidelná setkání. V případě potřeby mají možnost konzultace s dalšími odborníky, zapůjčení speciálních pomůcek, hraček a literatury.

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
1. Demosthenes	15	1	-	-	-
2. Centrum Lira Liberec	15	1	-	-	-
celkem	30	2	-	-	-

Azylové domy

Azylové domy pro matky s dětmi poskytují matkám s dětmi v nepříznivé situaci, spojené s nevhodným bydlením nebo jeho ztrátou, krátkodobé ubytování a podporu směřující k samostatnému životu a zajištění potřeb dítěte.

Uživatelkám jsou poskytovány tyto základní služby:

- poskytnutí ubytování a podmínek pro osobní hygienu,
- pomoc při zajištění stravy: poskytnutí podmínek pro samostatnou přípravu stravy,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- základní sociální poradenství.

V Rumburku je služba poskytována pro muže, ženy i rodiče s dětmi. Situaci jednotlivců v regionu částečně řeší ubytovny, které jsou často spojeny se sociálně vyloučenými lokalitami. Spojení cílových skupin, rodiče s dětmi a jednotlivci v jednom objektu, není ideální s ohledem na nezletilé děti, které jsou v objektu ubytované. Poskytovatel plánuje tyto cílové skupiny v budoucnu oddělit. Kapacita zařízení je v průběhu roku obsazena. Počty osob bez přístřeší narůstají, region nemá další zařízení, které by komplexně řešilo situaci jednotlivců bez přístřeší, zejména seniorů a osob se závislostí v zimních měsících.

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Pobytová
1. Cedr – komunitní spolek	60	22

Obr. 2.20 Přehled kapacity azylových domů na území mikroregionu Sever, resp. ve Šluknovském výběžku, zdroj: KPSSŠ

Komunitní plán dále navrhuje **rozvoj a navýšení kapacit služeb či rozvoj stávajících služeb** v těchto opatřeních:

- Rozvoj Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (Šluknov 15 klientů za rok, + 1 terénní individuální služba),
- Rozvoj služby Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
Šluknov	50	-	-	+2	-
Rumburk	100	+3	-	-	-
celkem	150	+3	-	+2	-

- **Rozvoj Azylové domy – společné opatření z PS Sociálně vyloučení**

Poskytovatel v Rumburku plánuje cílové skupiny jednotlivci a rodiny s dětmi v budoucnu oddělit. Spojení cílových skupin, rodiče s dětmi a jednotlivci, v jednom objektu není ideální s ohledem na nezletilé děti, které jsou v objektu ubytované. Kapacita zařízení je v průběhu roku obsazena. Počty osob bez přístřeší narůstají. Region nemá další zařízení, které by komplexně řešilo situaci jednotlivců bez přístřeší, zejména seniorů a osob se závislostí, v zimních měsících.

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Pobytová
Cedr – komunitní spolek	20	+11

Komunitní plán dále navrhuje **zajištění a zkvalitnění stávající sítě aktivit v regionu Šluknovského výběžku (upraveno pro mikroregion Sever)** těchto opatřeních:

- Podpora pěstounských rodin

Doprovázení pěstounských rodin, zejména v oblasti péče o děti, vzdělávání, řešení výchovných problémů, s tématem identity a reflexe rozvoje dětí i pěstounů, sociálně právního poradenství, komunikace a asistence s biologickými rodiči, poskytování respitní péče, vzdělávání pěstounů, poskytování psychologických, speciálně-pedagogických služeb, terapeutických služeb pěstounským rodinám. Rozvoj a udržování aktivit pomáhajících rodinám, které poskytují náhradní rodinnou péči dětem, které by bez nich byly odkázány na ústavní péči. Získávání náhradních rodin a zvyšování jejich kreditu ve společnosti – náhradních rodin je nedostatek, nestačí pro všechny děti, které je potřebují.

Kapacita	Klientů za rok
Centrum pro náhradní rodinnou péči	30
IC Spirála	6
Náhradní rodiny UK	5
Rodina v centru Nový Bor	1
Natama Praha	1
CSS Poděbrady	1
celkem	44

- Mateřská centra, rodinná centra, předškolní kluby

Mateřská a rodinná centra jsou místem setkávání se rodičů s dětmi, trávení společného času s dětmi a vzájemné pomoci. Některá centra nabízí také vzdělávání a různé společenské a sportovní akce. Kluby pro předškolní děti mají za cíl podpořit děti vyrůstající v nepodnětném prostředí v získání návyků a dovedností, tak aby se jim usnadnil vstup do vzdělávacího systému, do běžné základní školy. Pracuje se i s rodiči na rozvoji kompetencí.

kapacita	Klientů za rok
Kostka Krásná Lípa – předškolní klub Včelka Krásná Lípa	30
OCH Šluknov – předškolní klub Šluknov	35
Schrödingerův institut – předškolní klub Jiříkov, Rumburk, Dolní Poustevna	55
Salesiánský klub mládeže – mateřské centrum Jiříkov, Rumburk	60
MC Beruška Krásná Lípa	15
Teen Challenge – mateřské centrum Šluknov	6
celkem	201

Opatření částečně zasahuje do oblasti školství.

- Volnočasové aktivity a příprava do školy

Zajištění aktivit a programů pro děti z disfunkčních i sociálně znevýhodněných rodin a náplň jejich volného času kvalitními různorodými programy, poskytnutí doučování pro sociálně znevýhodněné děti, které potřebují zlepšit školní úspěšnost a v rodinách nemají dostatečné zázemí pro svůj rozvoj. SI pracuje s 3500 dětmi a mládeží, z toho je dle kvalifikovaného odhadu 300 dětí z cílové skupiny.

Kapacita	Klientů za rok
Schrödingerův institut – volnočasové aktivity a příprava do školy – pracují s 3500 dětmi, z toho z cílové skupiny	300
Teen Challenge – klub pro děti Klokan Šluknov	23
Salesiánský klub mládeže – klub pro děti Jiříkov	50
Apoštolská církev – klub pro děti a mládež Rumburk, Varnsdorf	50
celkem	423

Opatření částečně zasahuje do oblasti školství.

- Podpora zaměstnanosti, zadluženosti vč. insolvence

Důsledek nerovnováhy mezi očekáváním zaměstnavatelů a nabídkou pracovní síly dopadá na cílové skupiny (lidé ohrožení na trhu práce – absolventi/ky, rodiče dětí do 15 let věku, lidé pečující o své blízké, lidé nad 50 let věku, dlouhodobě nezaměstnaní apod.) v podobě obtížného hledání pracovního uplatnění, obtížného sladování práce a rodiny, sociálního vyloučení. Cílem opatření je propojovat práci, rodinu a vzdělávání s potřebami lokálních zaměstnavatelů, uchazečů o zaměstnání i zaměstnaných žen a mužů. Doplnující aktivita k Odbornému sociálnímu poradenství, která není součástí sociální služby.

Tréninková místa jsou určena pro uchazeče se sníženými kompetencemi a návyky pro trh práce – na dobu 6 měsíců. Dluhové poradenství poskytuje podporu a pomoc lidem s dluhy od nezaplacené 1 splátky, lidem v exekuci či lidem, kteří chtějí svou situaci řešit oddlužením, jsou motivováni ke změně a nejsou bez podpory schopni svou situaci řešit. Obec Staré Křečany plánuje také ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování službu odborného sociálního poradenství v kapacitě 1 zejména pro osoby zadlužené (zdroj mapa exekucí).

kapacita	Klientů za rok
Kostka Krásná Lípa – pracovní poradenství, tréninková místa, dluhové poradenství, insolvence	115
OCH Šluknov – pracovní poradenství	220
Bohunka Slaná – dluhové poradenství a insolvence	23
Staré Křečany – dluhová poradna	10
celkem	368

- Podpora při studiu a jeho dokončení

Kariérové poradenství a restipendia – podpora studentů ve studiu a k dokončení studia. Poradenství je poskytováno v pravidelném intervalu, sleduje se docházka a prospěch ve 4 klíčových předmětech. Studentovi je po splnění podmínek přiznáno restipendium na úhradu prokazatelných nákladů.

kapacita	Klientů za rok
Kostka Krásná Lípa – restipendia, kariérové poradenství	50

- Odborná podpora rodin ve výchově a péči o děti

Střediska výchovné péče zajišťují preventivně-výchovnou péči pro děti, žáky a studenty s rizikem vzniku a vývoje poruch chování, přičemž poskytují svou intervenci také rodičům (zákonným zástupcům) nebo škole.

PPP zajišťuje zjišťování a naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáka, prevenci a řešení vzdělávacích a výchovných obtíží.

SPC zajišťuje diagnostiku pedagogickou a psychologickou, poradenství pro rodiny a školy.

kapacita	Klientů za rok
Dětský domov se školou, základní škola a středisko výchovné péče Jiřikov – Středisko výchovné péče	100
Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje – Pedagogicko-psychologická poradna	100
Speciální základní škola a Mateřská škola, Děčín – Speciální pedagogické centrum	100

- Komunitní práce, kluby pro ženy

Komunitní práce se zaměřuje na podporu skupin obyvatel a jejich společných zájmů a aktivit. Cílem je zapojit do řešení v místě všechny strany, ponechat iniciativu občanům v místě žijícím. Kluby pro ženy jsou zaměřeny na vzájemnou pomoc, společné učení se a podporu pro ženy ze sociálně slabého prostředí.

Kapacita	Klientů za rok
Kostka Krásná Lípa – komunitní centrum, komunitní práce, klub pro ženy Krásná Lípa	215
OCH Šluknov – komunitní práce, klub pro ženy	600
Cedr – komunitní spolek – komunitní práce a KC Jiřikov	150
Schrödingerův institut – kluby pro ženy	15
celkem	980

- Terénní sociální práce na základě pověření SPOD

Poskytování činností na základě pověření SPOD např. formou terénních aktivit, tréninkových aktivit, doprovodů, psychosociálních aktivit, poradenství, případových a rodinných konferencí, asistovaných kontaktů a předávání dětí, přednášek apod.

Kapacita	Klientů za rok
Rumburk	10
OCH Rumburk	15
celkem	25

Komunitní plán dále navrhuje **rozvoj stávající sítě aktivit v regionu Šluknovského výběžku, resp. mikroregionu Sever** v těchto opatřeních:

- Zvýšení informovanosti mezi poskytovateli sociálních služeb a dalšími službami

Zajistit informovanost neformálních skupin a NNO v regionu a síti sociálních služeb s cílem:

- ✓ podpořit informovanost cílové skupiny služeb o nabídce v regionu,
- ✓ nabídnout klientům služeb zapojení do společenského života v místě, kde žijí.

Pozvat zástupce NNO a neformálních skupin na Psychosociální konferenci v Rumburku. Poskytovat informace o sociálních službách prostřednictvím NNO – informace o Katalogu služeb.

- Spolupráce sociálních služeb s majiteli bytového fondu

V regionu jsou obtížně dostupné malometrážní byty pro mladé lidi z cílové skupiny a byty pro vícečetné rodiny. Kauce a nájem jsou často vyšší, než jsou ceny v regionu obvyklé. Sociální služby spolupracují s klienty a podporují je v řešení finančního rozpočtu domácnosti a úhradách jejich závazků.

Plánované: 5 rodin, 10x mladí dospělí

2.2.4. SLUŽBY PRO OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM

Odborné sociální poradenství

Opatření reaguje na potřebu řešit sociální události související se zdravím, vzděláváním, pracovním uplatněním a setrváním v přirozeném prostředí v případě, kdy je toto nějakým způsobem ohroženo.

Dále opatření reaguje na poptávku v oblasti odborného poradenství v oblasti práva, s cílem prosazovat a domáhat se vlastních práv a také s cílem ochrany člověka před nesprávným postupem orgánů veřejné správy.

Posláním služby je vytváření podmínek prevence sociálních problémů osob a podpora samostatnosti při řešení konkrétních problémů. Odborné sociální poradenství je poskytováno osobám, které se ocitly trvale či dočasně v nepříznivé životní nebo sociální situaci, kterou nemohou vyřešit vlastními silami, a tím předchází jejich sociálnímu vyloučení.

Služba odborné sociální poradenství je poskytována ambulantně na území města Rumburk, Šluknov a Krásná Lípa pro občany Šluknovska. Je doplňována dluhovým, pracovním a kariérovým poradenstvím. Není dostatečně zajištěna zastupitelnost zaměstnanců. Potřeba navýšení pracovních úvazků v ORP Rumburk z těchto důvodů trvá. Kostka Krásná Lípa realizuje v 2019–2022 projekt OPZ, navýšen úvazek SP při zachování kapacity.

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
OCH Rumburk	500	-	-	1	-
Kostka Krásná Lípa	200	-	-	1	-

Terénní programy

Tato služba je v mikroregionu poskytována v Rumburku, Krásné Lípě a ve Šluknově. Poskytovatelé se zaměřují na osoby v nepříznivé sociální situaci, etnické menšiny, osoby bez přístřeší, osoby v krizi, v sociálně vyloučených lokalitách a osoby vedoucí rizikový způsob života. Poskytovatelé navazují spolupráci směřovanou na stabilizaci osob bez přístřeší a osob vedoucích rizikový způsob života nebo osob v sociálně vyloučených lokalitách. U osob v krizi, nepříznivé sociální situaci, etnických menšin a jiných se zaměřují na včasnou identifikaci nepříznivé sociální situace a její vyřešení. Služby jsou orientované na dlouhodobou spolupráci, včetně možnosti zprostředkování služby navazující. Kapacita služeb je v současnosti naplněna.

Obce (Staré Křečany, Rumburk) ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování připravily projekty financované z OPZ na podporu terénní práce v oblasti bydlení, zdraví a dluhů mimo režim registr. soc. služ. v souladu s výzvou. Nejedná se o registrovanou sociální službu.

Pracovníci se budou zaměřovat na osoby ohrožené dluhy, sociálním vyloučením. Budou podporovat osoby v oblasti zdravotní a v oblasti kompetencí v bydlení.

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
Cedr – komunitní spolek	450	6	10/1	-	-
Kostka Krásná Lípa	200	1	5/1	-	-
DCH Litoměřice	298	1	-	-	-
Rumburk – neregistrovaná	350	2	-	-	-
Šluknov – neregistrovaná	120	1	-	-	-
Staré Křečany – neregistrovaná	50	2	-	-	-
celkem	1 468	13	15/2		

Krizová pomoc

V regionu mohou klienti využít službu ambulantní krizové pomoci v detašovaném pracovišti v Rumburku. Službu zajišťuje poskytovatel s celokrajskou působností, se sídlem v Ústí nad Labem, který nabízí všechny 3 formy krizové pomoci. Pobytová služba – krizové lůžko je nabízena jednotlivcům i rodinám s dětmi v Ústí nad Labem po dobu až 7 nocí bezplatně. Součástí pobytu je nabídka hygienického a potravinového servisu a šatníku.

Okamžitá kapacita	Počet klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
Spirála, Ústecký kraj	101	1	-	2	-

Intervenční centrum

V regionu mohou klienti využít službu v kontaktním pracovišti v Rumburku, krizovou pomoc po telefonu, ambulantní program (sociálně právní, emoční, psychologickou podporu). Pobytový program – intenzivní práce s obětí a dětmi, spojená s pobytem na krizovém lůžku – max. 7 dní v Ústí nad Labem, výjezd k ohrožené osobě a krátkodobá terapie pro oběti DN a jejich děti.

Okamžitá kapacita	Počet klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Pobytová
Spirála, Ústecký kraj	50	1	-	1

Telefonická krizová pomoc a internetové poradenství

Nepřetržitý provoz telefonické krizové pomoci a pomoci přes email je zajištěn poskytovatelem se sídlem v Ústí nad Labem. Hovor probíhá za cenu běžného hovoru v telekomunikační síti, služba je bezplatná, anonymní a bez doporučení. Na email je zajištěna odpověď do 5 pracovních dnů. Uživatel si může zvolit bezplatnou a anonymní službu v době akutní krize, kdy potřebuje odbornou pomoc kvalifikovaného pracovníka. Cílovou skupinou jsou osoby v akutní krizi a oběti trestných činů.

Okamžitá kapacita	Počet klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
Spirála, Ústecký kraj	4.000	4.000	-	-	-

Komunitní plán dále navrhuje **rozvoj a navýšení kapacit služeb či rozvoj stávajících služeb** v těchto opatřeních:

- Rozvoj Odborné sociální poradenství

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
Kostka Krásná Lípa	200	-	-	+1	-

- Rozvoj Terénní programy

O rozšíření služby s cílovou skupinou mládež, jako ekvivalentu terénní formy NZDM, se uvažuje v souvislosti s nově pojmenovanými oblastmi ohroženými vznikem sociálně vyloučených lokalit – Jiříkov a Staré Křečany. Je uvedeno u NZDM.

Okamžitá kapacita	Klientů za rok	Terénní individuální	Terénní skupina	Ambulantní individuální	Ambulantní skupinová
Krásná Lípa	50	+1	-	-	-
Rumburk, Staré Křečany, Jiříkov	45	+3	-	-	-
celkem	95	+4			

Komunitní plán dále navrhuje **vznik nových služeb** v těchto opatřeních:

- Vznik služby Noclehárna v Rumburku

Službu poskytuje pouze poskytovatel, který působí na území Varnsdorfu. V Rumburku je přespávání osob bez přístřeší zajišťováno náhradním způsobem. V Rumburku je cca 150 osob bez přístřeší. Kontinuita poskytování této služby v zimních měsících proto není zajištěna.

V období velkých mrazů dochází k pravidelné nucené hospitalizaci osob, např. pro omrzliny. Osoby bez přístřeší, ohrožené újmou na životě a zdraví během mrazivých zimních měsíců, jsou opakovaně účelově umísťovány v nemocnici, LDN, azylovém domě.

Kapacita: Kapacita pro zimní měsíce 6 osob/denně, 25 klientů za rok

- **Vznik služby Nízkoprahové denní centrum v Rumburku**

V regionu nenabízí tuto sociální službu žádný registrovaný poskytovatel. Služba zcela chybí. Oficiální požadavek na vznik této služby vzešel od zástupců MěÚ Rumburk. V dotazníkovém šetření identifikoval MěÚ Rumburk na svém území 150 osob bez přístřeší. Služba by se měla, kromě základních činností, orientovat na monitoring osob bez přístřeší, které z různých důvodů narušují soužití a nejsou schopny pobývat na ubytovně, v azylovém domě nebo jiné službě.

Kapacita: Denní kapacita 10 klientů, plánovaná kapacita 40 unicitních klientů na rok

Další aktivity v oblasti sociálně vyloučených

- **Potravinová a materiální pomoc, sociální šatníky**

Pro chudé rodiny a osoby v nepříznivé sociální situaci je možné zajištění potravinové pomoci z Potravinové banky, materiální pomoci a ošacení. Pomoc je poskytována cíleně lidem bez přístřeší nebo prostřednictvím sociálních pracovníků rodinám. Sociální pracovníci s rodinou spolupracují dále na jejím finančním rozpočtu.

Kapacita	Klientů za rok
OCH Rumburk – sociální šatník, materiální a potravinová pomoc	550
OCH Šluknov – sociální šatník, materiální a potravinová pomoc	500
Cedr komunitní spolek – materiální a potravinová pomoc	220
Kostka Krásná Lípa – materiální a potravinová pomoc	150
Rumburk – materiální a potravinová pomoc	200
celkem	1 620

2.2.5. SLUŽBY PRO OSOBY OHROŽENÉ ZÁVISLOSTÍ NA NÁVYKOVÝCH LÁTKÁCH

Kontaktní a poradenské centrum pro uživatele drog a osoby jim blízké

Provoz kontaktního centra zajištěn v pracovní dny v rozsahu minimálně 7 hod. denně. Kontaktní centrum nabízí širokou škálu sociálních služeb pro osoby ohrožené závislostí, uživatele drog, jejich blízké i pro veřejnost v oblasti poradenství s látkovou závislostí a závislostním chováním. Působí na klienty směrem k úplné abstinenci nebo směrem k minimalizaci společenských a zdravotních rizik spojených s užíváním drog. Tím se snaží chránit společnost před negativními dopady závislostí. Služba poskytuje zejména služby harm reduction (snižování rizik), odborné sociální poradenství (individuální i rodinné), ambulantní léčbu a zprostředkování léčby rezidenční (pobytové). Jedná se o službu dle §59 zák. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

kapacita: cca 250 klientů/rok (WHITE LIGHT I)

Terénní program pro uživatele drog Šluknovsko

Zajištění provozu terénního programu pro uživatele drog 5 pracovních dní v týdnu. Terénní program poskytuje služby v místech možných nebo vznikajících sociálních konfliktů způsobených závislostmi nebo užíváním drog. Zaměřuje se především na klienty, kteří nejsou motivováni ke změně způsobu života či vyhledání jiných sociálních služeb. TP zajišťuje jak odborné poradenství, tak služby harm reduction včetně sběru pohozených injekčních stříkaček a jejich odborné likvidace. Cílová skupina je široká a zahrnuje osoby od vulnerabilních jedinců a experimentujících mladistvých až po závislé a nitrožilní uživatele tzv. „tvrdých drog“. Jedná se o službu dle §69 zák. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

kapacita: cca 200 klientů/rok (WHITE LIGHT I)

Komunitní plán dále navrhuje **rozvoj terénního programu pro uživatele drog Šluknovsko formou rozšíření jeho působnosti.**

Poskytovat služby terénního programu pro uživatele drog 5 pracovních dní v týdnu nejen tam, kde již probíhá, ale i v obcích, které budou mít aktuální potřebu drogovou situaci řešit a zároveň aktivně reagovat na drogovou scénu v regionu.

plán: nárůst o 50 klientů/rok (WHITE LIGHT I)

Primární prevence a projektové dny

K tomu, aby mohly jak preventivní programy, tak i projektové dny fungovat, je potřeba vytvořit vždy roční plán, který bude nabídnut jednotlivým školám ve Šluknovském výběžku.

Plán: 1× za rok projektový den, 40 až 50 preventivních programů

Vytvoření sítě, která informuje o možnosti pomoci závislým ve Šluknovském výběžku

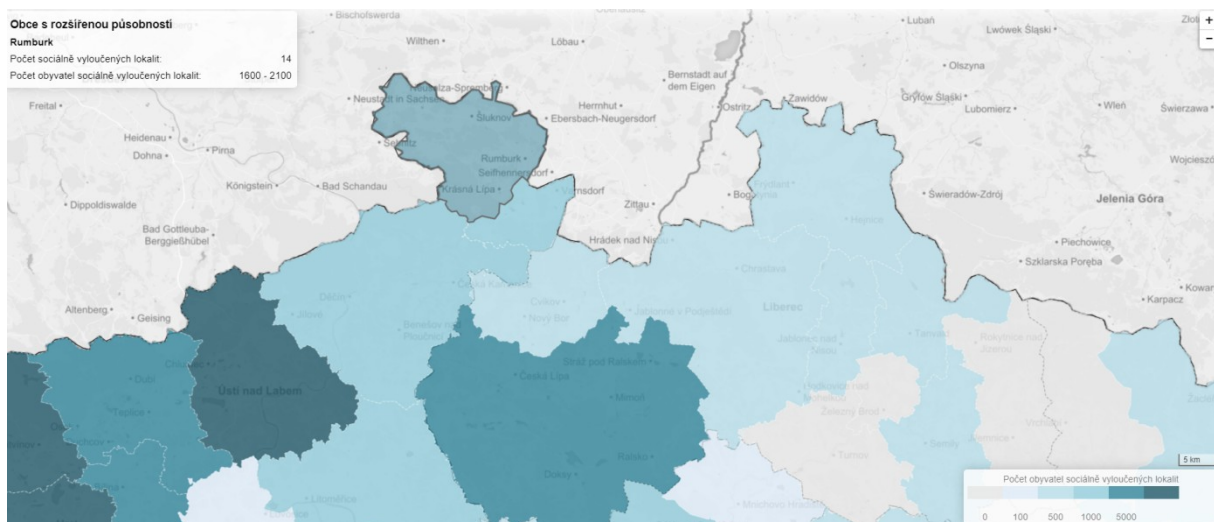
Cílem je propojit všechny generace lidí a způsobit, aby se informace o formách pomoci dostaly ke každému závislému ve Šluknovském výběžku. Chceme tímto reagovat na množství malých vesnic, kde je velmi těžké dostat informace k lidem, kteří jsou v problému závislosti.

- **Vytvoření uživatelsky příjemné webové stránky s doplněním mobilní aplikace, následnou prezentací ve městech a obcích ve Šluknovském výběžku a zřízení Help-linky**

K tomu, aby fungoval projekt Propojené generace, je zapotřebí zpracovat webové stránky, které budou velmi snadno dosažitelné a uživatelsky příjemné. Pro snadnější přeposílání informací o možnostech léčby pro závislé je potřeba vytvořit mobilní aplikaci. V dalších krocích už půjde jen o prezentaci a zřízení Help-linky.

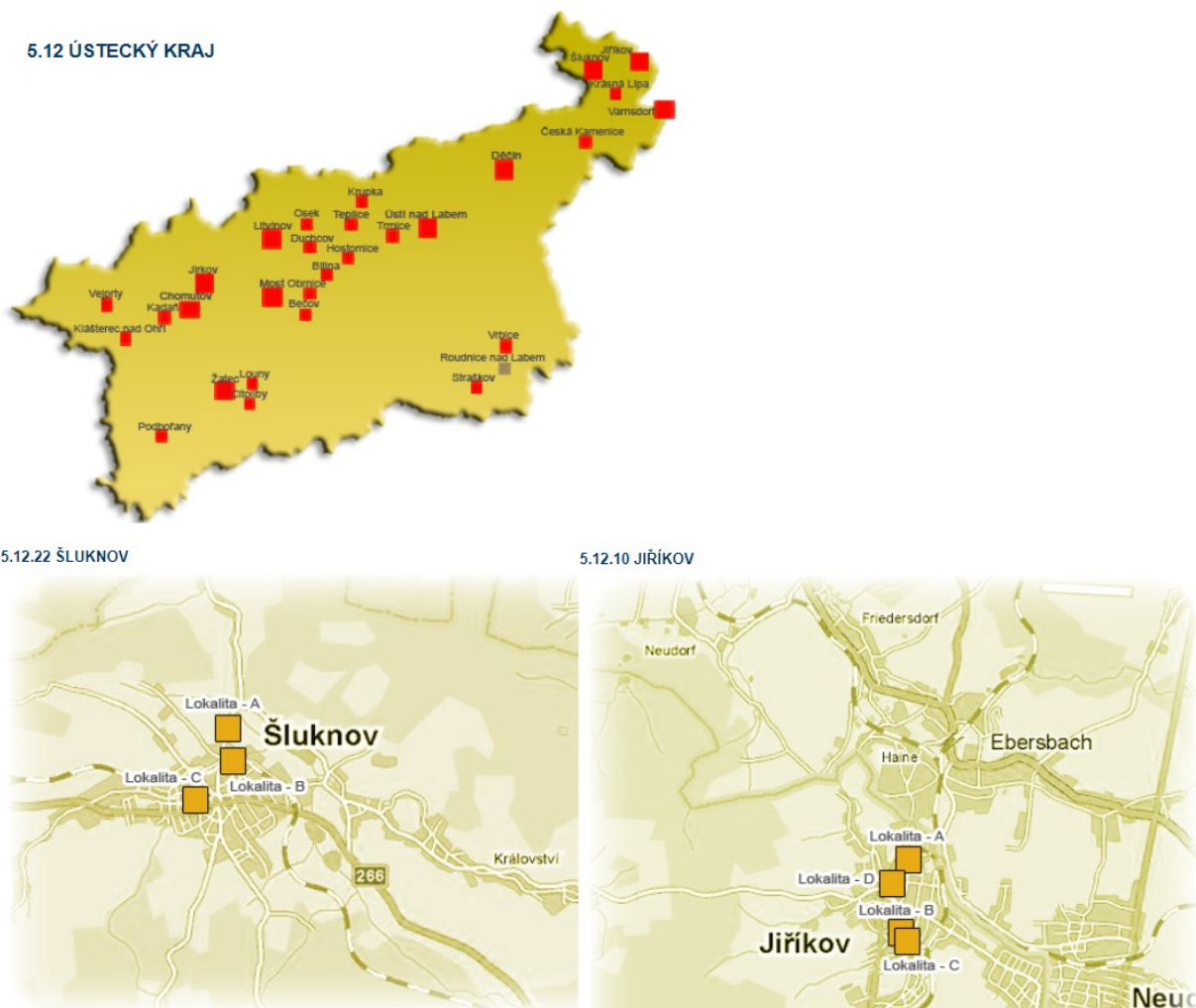
2.2.6. VÝSKYT SOCIÁLNĚ SLABÝCH OBYVATEL/SKUPIN A SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY

Na území mikroregionu Sever se nacházelo 14 vyloučených lokalit s celkovým počtem obyvatel ve vyloučených lokalitách mezi 1 600 – 2 100. Údaje jsou z r. 2014, novější data nejsou k dispozici.

Obr. 2.12 Výskyt sociálně vyloučených lokalit podle ORP (2014), zdroj: https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/index2f08.html?page=iframe_orp

Přesnější vymezení sociálně vyloučených lokalit je vidět na obr. 2.13, vyskytují se především ve větších městech ve východní části mikroregionu Sever.

Obr. 2.14 Detail sociálně vyloučených lokalit v obcích Ústeckého kraje (2014), zdroj: https://www.esfcr.cz/mapa/int_ust.html

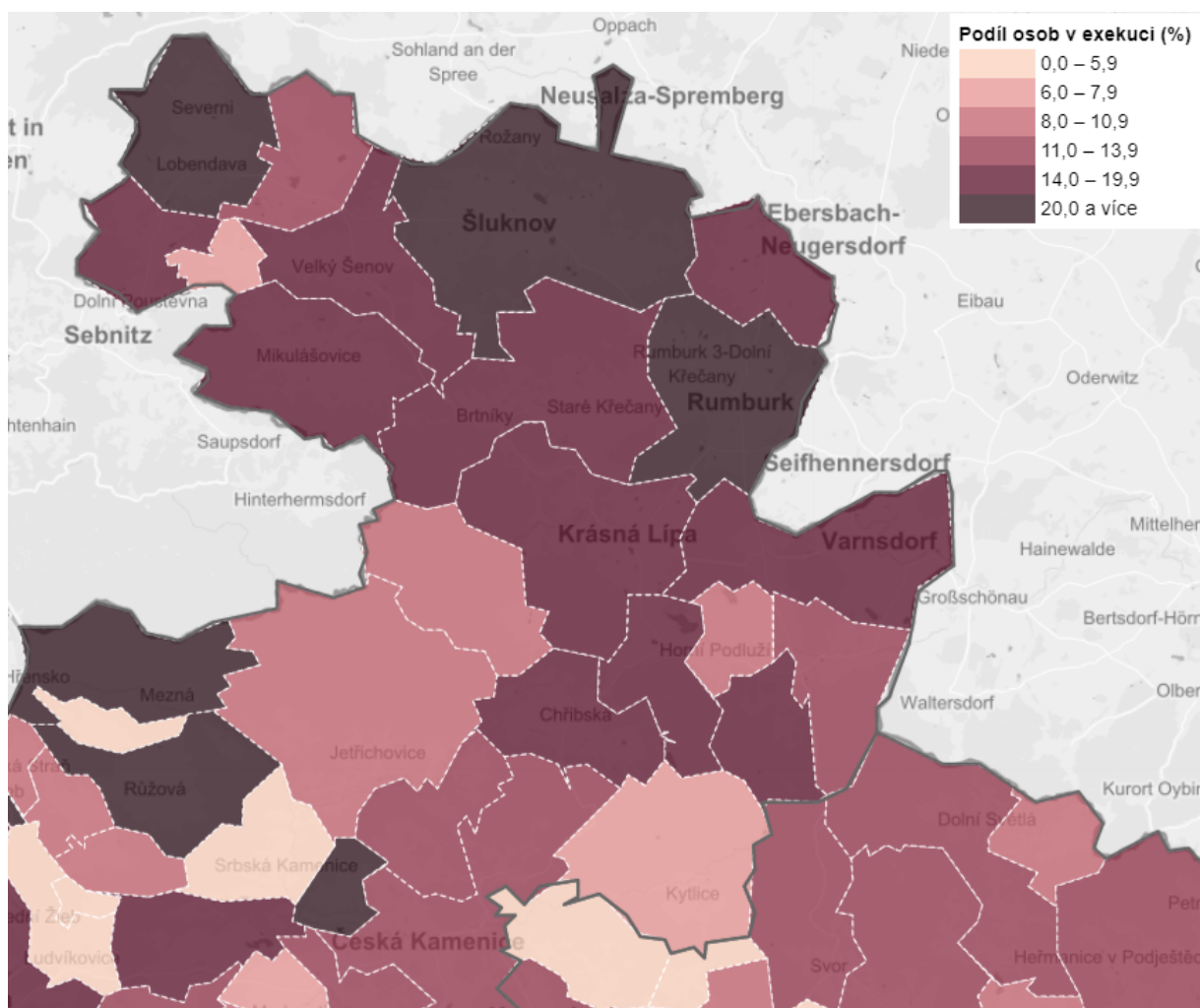
Významným ukazatelem stavu sociální situace v jednotlivých obcích mikroregionu je **podíl osob v exekuci (%) a podíl osob v bankrotu (%)**, který je zobrazen na obr. 2.15 a 2.16. Z obcí mikroregionu Sever má nejvyšší podíl osob v exekuci Lobendava (26,44 %), Rumburk (25,42 %) a Šluknov (23,84 %). Naopak nejlépe je na tom Vilémov s necelými 8 % osob v exekuci. Polovina až dvě třetiny osob v exekuci mají 3 a více exekucí, nejvíce pak v Doubici přes 80 %.

Nejvyšší podíl osob v osobním bankrotu je ve Velkém Šenově (2,84 %) a v Krásné Lípě (2,57), nejméně jich pak je opět v obci Vilémov (0,5 %).

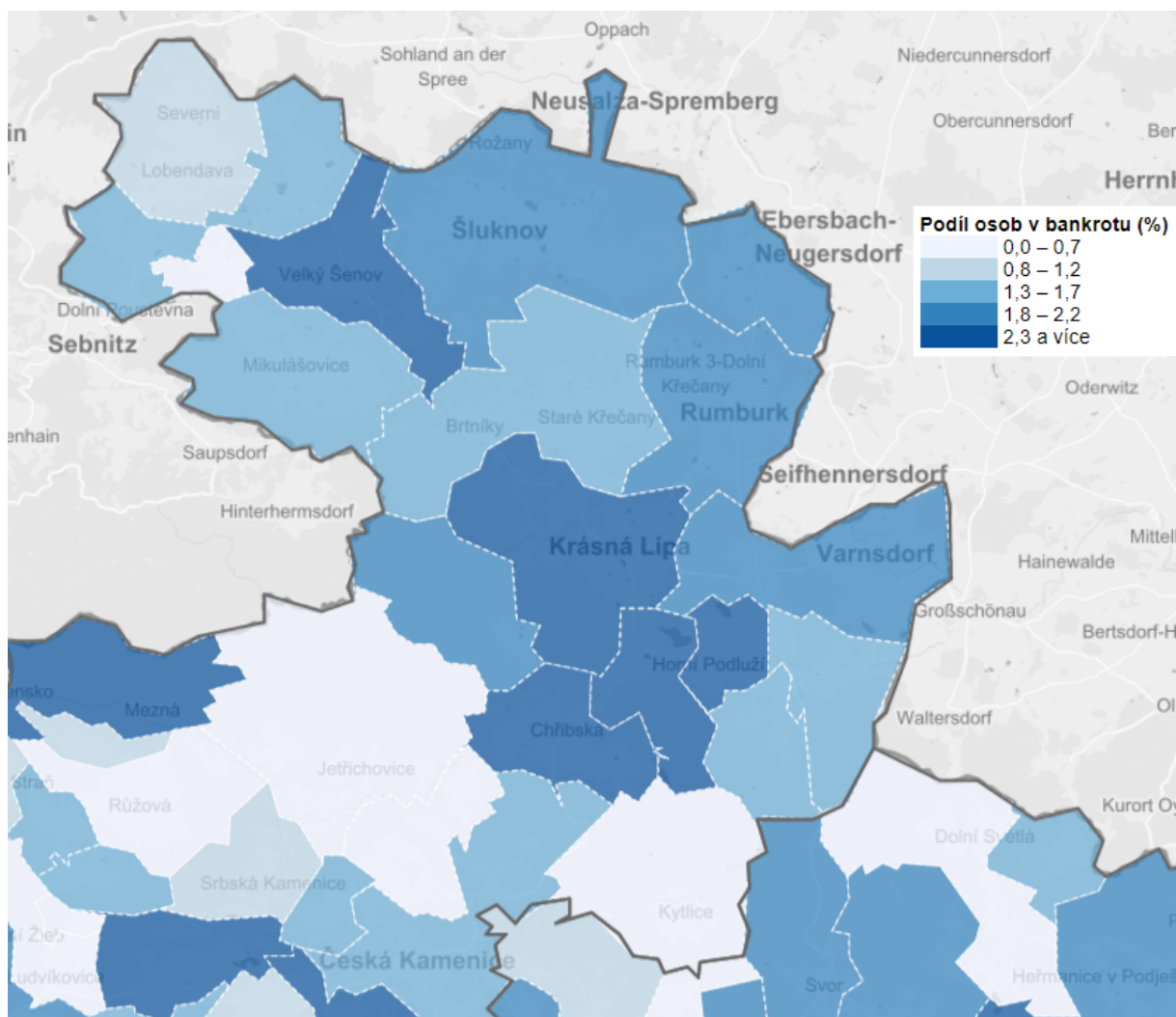
Tab. 2.11 Osobní exekuce a bankroty v jednotlivých obcích mikroregionu Sever (2019)

Obec	počet osob starších 15 let	počet osob v exekuci	podíl osob v exekuci (%)	celkový počet exekucí	průměrný počet exekucí na osobu	podíl osob se 3 a více exekucemi	počet osob v osobním bankrotu	podíl osob v bankrotu	průměrný počet věřitelů
Dolní Poustevna	1477	214	14,49%	1080	5,0	59 %	24	1,62%	9,0
Doubice	92	10	10,87%	48	4,8	80 %	2	2,17%	5,5
Jiříkov	3142	602	19,16%	2944	4,9	62 %	61	1,94%	7,8
Krásná Lípa	2919	569	19,49%	3119	5,5	63 %	75	2,57%	9,4
Lipová	503	69	13,72%	360	5,2	55 %	7	1,39%	10,6
Lobendava	261	69	26,44%	519	7,5	64 %	3	1,15%	8,3
Mikulášovice	1833	323	17,62%	1859	5,8	64 %	28	1,53%	10,9
Rumburk	9417	2394	25,42%	25645	10,7	70 %	182	1,93%	9,4
Staré Křečany	1059	189	17,85%	827	4,4	57 %	19	1,79%	8,6
Šluknov	4652	1109	23,84%	6855	6,2	70 %	93	2,00%	9,2
Velký Šenov	1655	259	15,65%	1387	5,4	64 %	47	2,84%	8,7
Vilémov	804	64	7,96%	328	5,1	66 %	4	0,50%	11,0
celkem mikroregion Sever	27814	5871	21,11%	44971	7,7	-	545	1,96%	9,0

zdroj: <http://mapaexekuci.cz/>, <http://mapabankrotu.cz/#>

Obr. 2.15 Podíl osob v exekuci (%) v jednotlivých obcích mikroregionu Sever v r. 2019, zdroj: <http://mapaexekuci.cz/index.php/mapa-2/>

Obr. 2.16 Podíl osob v bankrotu (%) v jednotlivých obcích mikroregionu Sever v r. 2019, zdroj: <http://mapabankrotu.cz/#>

Oddělení sociálně právní ochrany dětí (OSPOD)

Agendu OSPOD zajišťuje na území mikroregionu Sever Odbor sociálních věcí a zdravotnictví (OSVZ) města Rumburk, jako obec s rozšířenou působností. Zajišťuje v přenesené působnosti výkon státní správy pro územně správní obvod Rumburk a přilehlé.

OSPOD postupuje dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů. Od 1. 1. 2013 vstoupila v platnost novela výše uvedeného zákona č. 401/2012 Sb., která důkladněji upravuje péči o ohrožené děti a institut náhradní rodinné péče. Další novelizací prochází OSPOD v rámci přijetí nového občanského zákona. Hlavní náplní pracovníků OSPOD je zajišťování ochrany zájmů nezletilých dětí, vykonávání funkce opatrovníka dle potřeb dítěte a soudu, např. úprava výživy a výchovy, úprava styku s rodiči, výživné, určení otcovství. Dále provádí prošetřování rodinných a výchovných podmínek pro zabezpečení řádného vývoje nezletilých dětí. Řeší problematiku dětí zneužívaných, zanedbávaných a týraných. Další oblastí je agenda náhradní rodinné péče – pěstounská péče, přechodná pěstounská péče, osvojení. OSPOD rovněž poskytuje sociálně právní poradenství v rodinách s nezletilými dětmi, vykonává terénní práci v rodinách. V neposlední řadě spolupracuje se sociálními subjekty – psycholog, poradny, SVP, aj.

Tab. 2.12 SWOT analýza za kapitolu Obyvatelstvo

Silné stránky	Slabé stránky
lepšící se vzdělanostní struktura obyvatelstva	úbytek počtu obyvatel
dostupnost sociálních služeb	postupné stárnutí obyvatelstva
	sociálně vyloučené lokality
	vysoký podíl osob v exekuci a v bankrotu
	nízká vzdělanostní úroveň obyvatel
Příležitosti	Hrozby
více financí na podporu rozvoje činností dětí a mládeže	postupné stárnutí obyvatelstva a snižování počtu ekonomicky aktivních obyvatel
podpora aktivních občanů, kteří pro město něco dělají	odliv vzdělaných a kvalifikovaných lidí
rozvoj a vznik nových sociálních služeb	

3. HOSPODÁŘSTVÍ

3.1 EKONOMICKÁ SITUACE

3.1.1. CHARAKTER EKONOMICKÝCH AKTIVIT

Současná hospodářská struktura mikroregionu Sever vychází z bohaté průmyslové minulosti region. Největší **hospodářský rozvoj** zaznamenal mikroregion **od 2. poloviny 19. století** v souvislosti se zrušením poddanství a roboty (1848) a v souvislosti s novým živnostenským zákonem (1858), který významně uvolnil podnikání v rakouské, později rakousko-uherské monarchii. Hospodářský rozvoj ještě akcelerovalo **připojení regionu na železnici (1869 Rumburk)**, tolik důležité pro dopravu uhlí pro parní stroje továren a také pro export hotových výrobků. Průmyslový rozvoj představovaly především textilní továrny, jejichž některé objekty se dochovaly do současné doby.

Hospodářský rozmach region trval do 1. světové války. Po vytvoření Československé republiky v roce 1918 se místní průmysl orientovaný zejména na vývoz do rakouského soustátí, ocitl v hluboké krizi, z níž **se již nikdy pořádně nevzpamatoval**. Následná hospodářská krize ve 30. letech 20. století, nacistické plánované hospodaření a politická rozhodnutí po roce 1945 byly pro region katastrofou. Obce i města se vylidnily a již nikdy nebyly odpovídajícím způsobem dosídleny. Podniky byly jeden po druhém zavírány a jejich demontovaná zařízení putovala do méně průmyslově rozvinutých oblastí Československa. Prázdné a chátrající tovární objekty uprostřed měst a obcí jsou dodnes smutným svědectvím o zašlé slávě místního průmyslu.

Joza P., Němec J. (2012): Historie a současnost podnikání na Děčínsku a Šluknovsku, vydalo nakladatelství a vydavatelství Městské knihy s.r.o.

Rozvoj průmyslu v období socialistického hospodářství pouze zakonzervoval stávající stav. Z řady průmyslových objektů se staly sklady, další objekty dále chátraly. V průběhu 90. let prošla ekonomika mikroregionu významnými transformačními změnami spojenými s velmi rychlou privatizací a také s restrukturalizací ekonomických činností. V souvislosti s ekonomickou transformací byla hospodářská základna mikroregionu a dojížděkových center postižena celou řadou změn doprovázených poklesem **podílu zaměstnaných v zemědělství a průmyslu** (zejména rušení pracovních míst v textilkách) ve prospěch sektoru služeb. Pokles zaměstnanosti v sektoru průmyslu a v oblasti služeb, ale i nárůstem nezaměstnanosti, jenž byl v některých obcích velmi zřetelný, několikanásobně převyšoval celostátní nárůst.

V současné době je hospodářská situace v regionu relativně stabilizovaná, v roce 2019 byla za posledních 25 let nejnižší nezaměstnanost, podniky i veřejný sektor prosperovaly. To se zřejmě změní po roce 2020 v souvislosti se zavedením vládních opatření a celosvětovým hospodářským útlumem v souvislosti s protikoronavirovými opatřeními.

3.1.2. ODVĚTVOVÁ A VELIKOSTNÍ STRUKTURA PODNIKŮ

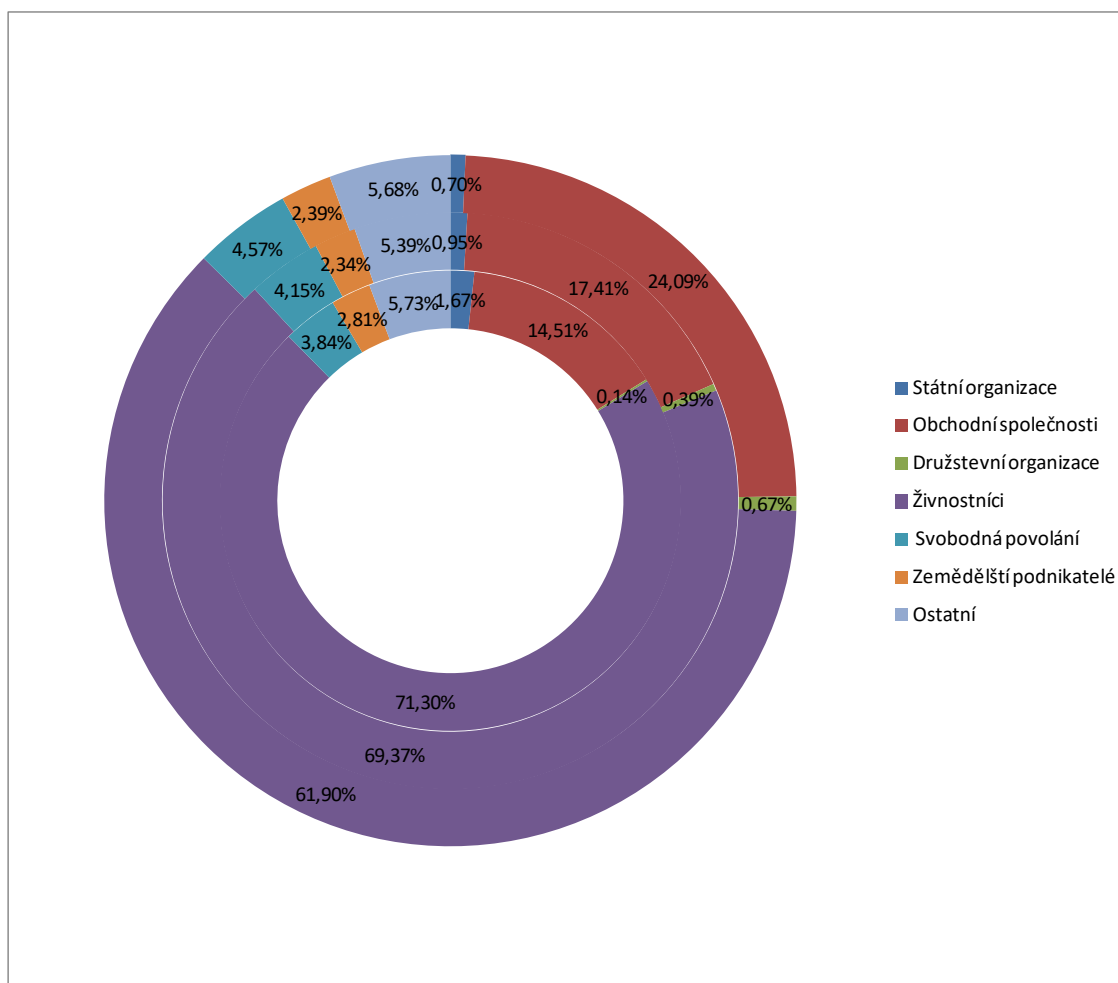
V následujícím grafu je zobrazena struktura ekonomických subjektů se sídlem / místem podnikání na území mikroregionu Sever podle právní formy. Z grafu je patrné, že přes 71 % zdejších podnikatelů jsou tzv. **živnostníci** – často (ne vždy) individuální podnikatelé bez zaměstnanců nebo s několika málo zaměstnanci. Další významnou skupinou ekonomických subjektů jsou obchodní společnosti (především s.r.o. a a.s. – 14,51 %) a relativně vysoký je podíl svobodných povolání (3,84 %) (lékaři, veterináři, advokáti, notáři, auditoři, odhadci apod.).

Ve srovnání se strukturou ekonomických subjektů na území ČR a Ústeckého kraje je na území mikroregionu poměrně více živnostníků a méně obchodních společností. Na území mikroregionu je také poměrně více státních organizací než je průměr za ČR a Ústecký kraj.

Tab. 3.1 Ekonomické subjekty podle právní formy se zjištěnou aktivitou (2019)

název obce	Státní organizace	Obchodní společnosti	Družstevní organizace	Živnostníci	Svobodná povolání	Zemědělství podnikatelé	Ostatní	celkem
Dolní Poustevna	2	23	0	129	3	4	16	177
Doubice	0	4	0	14	1	2	1	22
Jiříkov	5	32	0	175	9	1	11	233
Krásná Lípa	5	39	1	204	9	11	20	289
Lipová	3	6	0	32	0	1	4	46
Lobendava	1	2	0	12	0	1	2	18
Mikulášovice	2	23	0	129	5	5	10	174
Rumburk	18	187	2	791	53	20	43	1114
Staré Křečany	2	9	1	68	2	14	5	101
Šluknov	5	51	0	306	8	12	35	417
Velký Šenov	3	24	0	98	8	5	9	147
Vilémov	1	8	0	47	10	3	5	74
celkem mikroregion Sever	47	408	4	2005	108	79	161	2812
celkem mikroregion Sever v %	1,67%	14,51%	0,14%	71,30%	3,84%	2,81%	5,73%	100,00%
Ústecký kraj	781	14 329	319	57 101	3 413	1 928	4 440	82 311
Ústecký kraj v %	0,95%	17,41%	0,39%	69,37%	4,15%	2,34%	5,39%	100,00%
Česká republika	10 771	368 823	10 209	947 498	69 929	36 626	86 893	1 530 749
Česká republika v %	0,70%	24,09%	0,67%	61,90%	4,57%	2,39%	5,68%	100,00%

Zdroj: ČSÚ

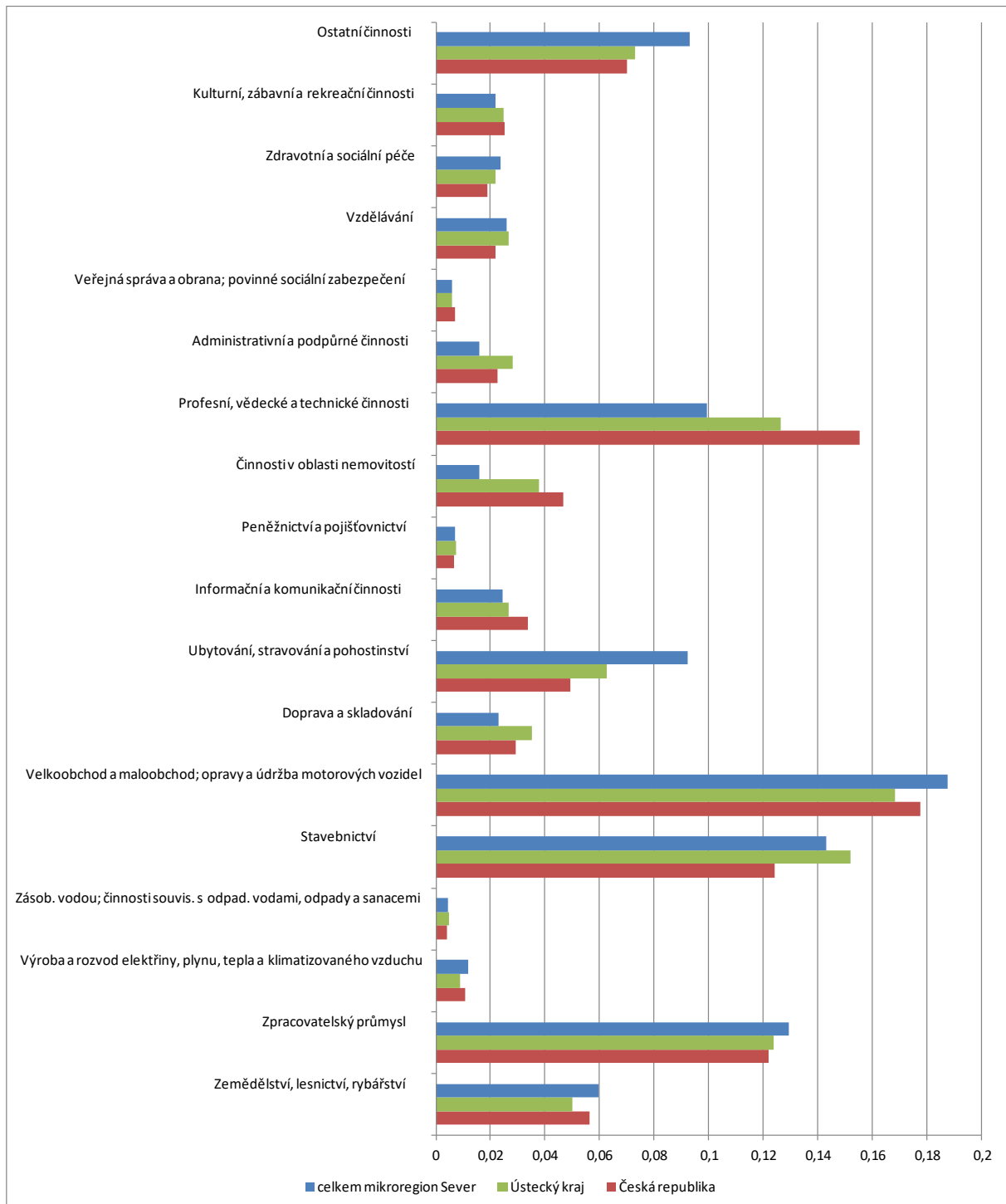
Obr. 3.1 Ekonomické subjekty podle právní formy (2019), vnitřní kruh – mikroregion Sever, prostřední kruh – Ústecký kraj, vnější kruh – ČR

Tab. 3.2 Ekonomické subjekty podle oboru podnikání (2019), zdroj: ČSÚ

	počet subjektů se zjištěnou aktivitou celkem	Zemědělství, lesnictví, rybníkářství	Zpracovatelský průmysl	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	Zásob, vodor. činnosti souvisej. s odpad. vodami, odpady a sanacemi	Stavebnictví	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových	Doprava a skladování	Ubytování, stravování a pohostinství	Informační a komunikační činnosti	Peněžnictví a pojišťovnictví	Činnosti v oblasti nemovitostí	Profesní, vědecké a technické činnosti	Administrativní a podpůrné činnosti	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	Vzdělávání	Zdravotní a sociální péče	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	Ostatní činnosti
Dolní Poustevna	177	13	23	2	0	26	42	1	18	1	1	3	13	3	1	4	3	2	18
Doubice	22	3	1	0	0	1	7	0	6	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Jiříkov	233	7	44	3	1	33	42	5	19	4	4	3	20	2	2	6	7	3	24
Krásná Lípa	289	24	53	2	1	33	56	3	23	7	1	4	28	3	1	6	5	6	25
Lipová	46	4	5	0	0	10	3	0	6	1	0	0	3	0	2	1	2	2	6
Lobendava	18	2	4	0	0	4	0	0	2	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1
Mikulášovice	174	10	23	2	1	34	25	1	15	8	2	3	19	0	1	2	2	5	19
Rumburk	1 114	36	125	12	2	144	215	31	102	32	9	18	142	27	2	31	34	31	108
Staré Křečany	101	18	12	2	1	16	8	5	5	5	0	1	7	2	1	4	1	1	10
Šluknov	417	31	41	3	4	61	93	10	49	6	3	10	32	6	2	11	8	6	36
Velký Šenov	147	17	28	1	1	23	28	5	8	1	0	2	9	1	2	6	3	2	7
Vilémov	74	3	5	6	1	17	8	4	7	2	0	0	5	1	1	1	2	2	8
celkem mikroregion Sever	2 812	168	364	33	12	402	527	65	260	69	20	45	279	45	17	73	67	61	262
Ústecký kraj	82 311	4 126	10 188	732	409	12 513	13 866	2 903	5 142	2 197	594	3 114	10 403	2 307	482	2 201	1 803	2 058	5 997
Česká republika	1 530 749	86 006	186 565	16 302	6 396	190 354	271 815	44 908	75 664	51 891	10 133	71 628	237 569	34 669	11 023	33 658	28 934	38 614	107 189
celkem mikroregion Sever v %	100,00%	5,97%	12,94%	1,17%	0,43%	14,30%	18,74%	2,31%	9,25%	2,45%	0,71%	1,60%	9,92%	1,60%	0,60%	2,60%	2,38%	2,17%	9,32%
Ústecký kraj v %	100,00%	5,01%	12,38%	0,89%	0,50%	15,20%	16,85%	3,53%	6,25%	2,67%	0,72%	3,78%	12,64%	2,80%	0,59%	2,67%	2,19%	2,50%	7,29%
Česká republika v %	100,00%	5,62%	12,19%	1,06%	0,42%	12,44%	17,76%	2,93%	4,94%	3,39%	0,66%	4,68%	15,52%	2,26%	0,72%	2,20%	1,89%	2,52%	7,00%

Další graf poskytuje srovnání odvětvové struktury ekonomiky na území mikroregionu Sever, Ústeckého kraje a v ČR jako celku. Z grafu je patrných několik významných rozdílů:

- Na území mikroregionu je výrazně vyšší podíl subjektů působících **v oblasti ubytování, stravování a pohostinství, obchodu a také ve zpracovatelském průmyslu.**
- Podíl subjektů zabývajících se „**profesními, vědeckými a technickými činnostmi a činnostmi v oblasti nemovitostí**“ je na území mikroregionu přibližně **poloviční** oproti průměru za ČR.

Obr. 3.2 Ekonomické subjekty podle oborů podnikání (2019), zdroj: ČSÚ

3.1.3. CHARAKTERISTIKA KLÍČOVÝCH PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTŮ

Tab. 3.3 Přehled nejvýznamnějších zaměstnavatelů na území mikroregionu Sever (nad 100 zaměstnanců)

firma	počet zaměstnanců	sídlo - obec	obor podnikání
Benteler Automotive Rumburk s.r.o.	500-999	Rumburk	automobilový průmysl
ABX, společnost s ručením omezeným	250-499	Rumburk	výroba krbových kamen
UNILES, a.s.		Rumburk	zpracování dřeva
STAP a.s.		Višňov	textilní průmysl (stuhly)
Město Rumburk	200-249	Rumburk	veřejná správa
Lužická nemocnice a poliklinika, a.s.		Rumburk	zdravotnictví
HAAS + SOHN Rukov, s.r.o.		Rumburk	výroba krbových kamen
IZOPOL DVOŘÁK, s.r.o.		Plzeň (pobočka Dolní Poustevna)	výroba plastových obalů (polystyren)
METALURGIE Rumburk s.r.o.	100-199	Rumburk	výroba odlitků z litiny
LUKRA - Contact, s.r.o. + LUKRA - Components, s.r.o.		Rumburk	kabelové svazky
SCHÄFER a SÝKORA s.r.o.		Rumburk	automobilová a světelná technika
VENTOS s.r.o.		Rumburk	výroba vzduchotechniky a klimatizace
PLASTON CR, s.r.o.		Šluknov	výrobce plastových výrobků
Město Šluknov		Šluknov	veřejná správa
TRATEC - CS, s. r. o.		Velký Šenov	kovo a textilní výroba (opláštění strojů)
Město Jiříkov		Jiříkov	veřejná správa
Město Krásná Lípa		Krásná Lípa	veřejná správa
EUROMETALGROUP s.r.o.		Krásná Lípa	kovovýroba (kouřovody, krbová kamna)

Mezi další významné podniky s menším počtem zaměstnanců, patří:

- EWM HIGHTECH WELDING, s. r. o. (Jiříkov) - Výroba a montáž svařovacích přístrojů
- JST, s. r. o. (Jiříkov) – Kovoobrábění
- DIOSNA CS s.r.o. (Krásná Lípa) – výroba potravinářských strojů,
- EURO TOPOZ, spol. s r.o. (Krásná Lípa) – třískové obrábění kovů,
- Nobilis Tilia s.r.o. (Krásná Lípa) – výroba přírodní kosmetiky,
- NOVIA FASHION, s.r.o. (Krásná Lípa) – pletácká výroba (výroba úpletů),
- Mikov s.r.o. v Mikulášovicích (výroba proslulých nožů) a Conmetron, spol. s r.o. v Lipové (výroba kancelářských potřeb) vlastněné jedním majitelem,
- STROJÍRNY Rumburk s.r.o. (Rumburk) – kovovýroba,
- Ventos Energy Solutions, a.s. (Rumburk) – výroba vzduchotechniky a klimatizace,
- KAMENOLOM CÍSAŘSKÝ, a.s. + Kamenoprůmyslové závody, s. r. o. (Šluknov) – těžba a zpracování kamene,
- PLATON spol. s r.o. (Šluknov) – výroba střešních produktů,
- TOPOS, a. s. (Šluknov) - Výroba potravinářských strojů
- ŽELEZÁRNY Velký Šenov s.r.o. – výrobce různých druhů páskové oceli,
- CENTROFLOR s.r.o. - Výroba umělých květin a ozdobných výrobků.

Na území mikroregionu Sever působí řada dalších drobných společností a živností, nejčastěji to jsou ubytovací a stravovací zařízení, zemědělci, stavební firmy, maloobchodní prodejny, služby atd.

3.1.4. PLOCHY PRO PODNIKÁNÍ, BROWNFIELDS

S ohledem na vysokou koncentraci průmyslu na území mikroregionu Sever se zde nachází větší množství volných ploch pro podnikání, které by obce nebo i jiní majitelé byli schopni nabídnout případným zájemcům a investorům. Na území Rumburku se nachází **průmyslová zóna** (je zde podniku největšího zaměstnavatele v region Benteler Automotive Rumburk s.r.o.); plánuje se její rozšíření.

Na území mikroregionu se nachází větší množství lokalit brownfields (nevyužívaných průmyslových, zemědělských aj. ploch). V r. 2013 byla zpracována studie Brownfields na území MAS Šluknovsko (dnes přejmenovaná na MAS Český sever), která obsahuje 68 lokalit brownfields na území mikroregionu Sever s celkovou plochou 823 873 m². Z toho zhruba 13 objektů je opraveno nebo částečně opraveno. Ke každé lokalitě je zpracovaná průvodní karta a fotodokumentace.

Nejvíce lokalit brownfields je ve Šluknově (14, z toho 5 opraveno), v Rumburku (12, z toho 4 opraveny), v Mikulášovicích (9) a v Krásné Lípě (9).

Tab. 3.4 Brownfields na území mikroregionu Sever (2013, 2020 aktualizována poznámka)

	název lokality	souřadnice GPS (odkaz na mapu)	typ vlastnictví	rozloha (m ²)	poznámka
1	Výtopna Dolní Poustevna	50.980763,14.287269	soukromé	5950	
2	Nádraží Dolní Poustevna	50.983343,14.283439	veřejné	1 077	
3	Ústav sociální péče Horní Pous.	51.004628,14.295407	veřejné	1 338	
4	Vyhořelý dům Dolní Poustevna	50.981175,14.288331	soukromé	460	
5	Továrna Doubice	50.884165,14.464821	soukromé	15 000	
6	Slévárna Jiříkov	50.999254,14.574587	soukromé	76858	
7	Areál Mánesova Jiříkov	50.998903,14.565639	soukromé	11 163	
8	Hotel Beseda Jiříkov	50.995,14.56866	soukromé	1 501	vyhořel, upraveno na veřejné prostranství
9	Jawa Jiříkov	50.98103,14.593239	soukromé	5 000	
10	Objekt u hřiště Jiříkov	50.990019,14.568493	soukromé	2 011	vyhořel, upraveno na parkoviště
11	Státek Jiříkov	50.992684,14.558237	soukromé	20 758	
12	JZD Krásná Lípa	50.90967,14.529322	soukromé	27224	
13	Továrna Krásná Lípa	50.91477,14.499722	soukromé i veřejné	4451	
14	Ocelot Krásná Lípa	50.917435,14.514624	soukromé	3299	
15	Areál u nádraží Krásná Lípa	50.91985,14.505601	soukromé i veřejné	14 000	
16	Jägerova továrna Krásná Lípa	50.918775,14.492083	soukromé	1 354	
17	Továrna Lidická Krásná Lípa	50.917165,14.515573	soukromé	654	
18	Továrna Kyjov	50.916651,14.465888	soukromé	2 500	částečně opraveno pro cestovní ruch
19	Továrna Varnsdorfská Kr. Lípa	50.914094,14.517832	soukromé	1 098	
20	Učiliště Zahrady	50.937854,14.482893	soukromé	35 000	zbořeno
21	Zámek Lipová	51.013181,14.358788	soukromé	8232	zrevitalizovaná zahrada, zámek neopraven
22	Státek Lipová	51.0093,14.355204	veřejné	45138	
23	Hala pod kostelem Lipová	51.013286,14.363396	soukromé	2 000	
24	Kino a soud Lipová	51.009694,14.35654	soukromé i veřejné	5 700	
25	Státek Lobendava	51.01471,14.309757	soukromé i veřejné	8 701	
26	Státek Severní	51.023517,14.319198	soukromé i veřejné	62 327	

Pokračování tabulky 3.4

	název lokality	souřadnice GPS (odkaz na mapu)	typ vlastnictví	rozloha (m ²)	poznámka
27	Státek Mikulášovice	50.962468,14.387348	soukromé	2832	
28	JZD Mikulášovice	50.962475,14.392337	soukromé	12938	
29	Kino Mikulášovice	50.964265,14.361679	soukromé i veřejné	963	připravuje se rekonstrukce
30	Restaurace Střelnice Mikuláš.	50.966194,14.35948	soukromé	430	
31	Textilka Mikulášovice	50.964326,14.368803	soukromé	2 000	
32	Textilka naproti Mikovu Mikul.	50.983323,14.342034	soukromé	868	
33	Textilka u potoka Mikulášovice	50.977362,14.349174	soukromé	2 000	
34	Tov. u nádraží střed Mikuláš.	50.963312,14.358686	soukromé i veřejné	4 351	
35	Zboženiště u silnice Mikuláš.	50.977473,14.348134	soukromé	1 786	
36	Bytex Rumburk	50.951033,14.554546	soukromé	10 308	zbořeno, občas jako parkoviště
37	Centrotex Rumburk	50.954169,14.550533	soukromé	3792	opraveno
38	Státek Rumburk	50.964231,14.527574	soukromé i veřejné	40 299	
39	Destá Rumburk	50.958974,14.559964	soukromé	26725	likvidace autovraků
40	Areál nov. Hr. Přechodu Rbk	50.955183,14.586883	veřejné	15 000	částečně opraveno na ubytovnu
41	Četrans Rumburk	50.955615,14.552325	soukromé	7 800	připravuje se výstavba obchodního centra
42	Kasárna Rumburk	50.952696,14.544289	soukromé i veřejné	45 000	
43	Kino Marx Rumburk	50.950648,14.558135	veřejné	829	zbořeno, parkoviště
44	Lázně Rumburk	50.953067,14.559792	soukromé	2 000	využíváno pro dřevovýrobu
45	Odstavné parkoviště Rumburk	50.930542,14.559149	soukromé i veřejné	16 314	opraveno
46	Pivovar Rumburk	50.953791,14.557292	soukromé	22 000	
47	Sumako Rumburk	50.967512,14.57559	soukromé	4 000	opraveno
48	Továrna Brtníky	50.949701,14.447526	soukromé	4189	
49	Rekreační objekt Brtníky	50.947741,14.43449	soukromé	1 000	zbořeno
50	Šternberg Brtníky	50.936932,14.430971	soukromé	12 000	
51	Bekon Šluknov	51.006437,14.463587	soukromé	26874	
52	Cepol Šluknov	50.998207,14.453169	soukromé	25 000	
53	JZD Království Šluknov	50.992653,14.510939	soukromé	24319	opravuje se
54	Pivovar Šluknov	51.004419,14.453609	veřejné	3406	opravuje se
55	Bytex A Šluknov	51.005168,14.443063	soukromé	7359	
56	Karlovo údolí Šluknov	50.990171,14.469359	soukromé	12 000	opravuje se
57	Uhelné Sklady Šluknov	51.008456,14.45878	soukromé	16492	
58	Hala Šluknov	51.010285,14.459574	soukromé	6835	opraveno
59	Malá Továrna Šluknov	51.007207,14.45598	soukromé	857	
60	Továrna Mlýnská Šluknov	51.007338,14.45355	soukromé	2 000	opraveno
61	Továrna Šluknov	51.001634,14.449666	soukromé	8 000	
62	Továrna Svojsíkova Šluknov	51.002154,14.452955	soukromé	496	
63	Tov. u čerp. stanice Šluknov	51.004803,14.472958	soukromé	5 351	
64	Továrna u trati Šluknov	51.006059,14.446818	soukromé	9 800	
65	Textilka Velký Šenov	50.991242,14.383324	soukromé	12 000	
66	Mikov II. Vilémov	50.985201,14.338135	soukromé	52956	
67	Mikov VS Vilémov	50.982573,14.337695	soukromé	4354	
68	Slepičárna Vilémov	50.987598,14.318533	soukromé	3 556	
	celkem	-	-	823 873	

Obr. 3.3 Objekt bývalé textilní továrny v Brtníkách, ukázka brownfieldu, foto Filip Mágř

Znovuvyužití brownfields by nemělo a ani nemůže v žádném případě být předmětem velkých národních dotačních titulů. **Ve znovuvyužití brownfields se proto bude muset hlavně a velmi podstatně angažovat soukromý kapitál a soukromí investoři.** Vtip je v tom že, soukromý kapitál sám nemůže nést rizika, která rozvoj na brownfields představuje. Proto mu to musíme různými formami veřejné intervence co nejvíce a chytře umožnit.

Příklady pomoci (angažovanosti) obce:

- Schválení rehabilitace brownfields jako strategické místní priority.
- Umístění veřejných investičních záměrů na brownfields.
- Marketing místních příležitostí, informovanost a zapojení veřejnosti.
- „Přátelský“ proces územního plánování a územního a stavebního řízení.
- Pro-aktivita obce v tomto procesu tím, že si sama vytvoří názor, co by se mělo s územím dít a pořídí pro ně vhodné územní studie.
- Pro-aktivita obce v oblasti možného ekologického poškození území tím, že poskytne vlastníkům technickou pomoc jak v tomto postupovat a jednat.
- Podpora podnikatelských aktivit.
- Příklad budoucího pronájmu rehabilitovaných prostor pro veřejné účely.
- Pomoc s konsolidací pozemků.
- Informovanost o možných dotačních titulech.
- Technická pomoc vlastníkům s procesem identifikace a odstraňování možného ekologického poškození.[\[1\]](#)

[\[1\]](#) Jackson Jiřina Bergatt a kolektiv *Brownfields snadno a lehce (Příručka zejména pro pracovníky a zastupitele obcí)*. Praha: IURS (Institut pro udržitelný rozvoj sídel, o.s.), 2005, s. 9

3.1.5. CHARAKTER ZEMĚDĚLSKÉ VÝROBY

Z pohledu přírodních a klimatických podmínek je území zařazeno do tzv. oblasti LFA typu O – ostatní méně příznivé oblasti. Převládajícím způsobem zemědělského hospodaření je pěstování obilovin a píce a celoroční extenzivní, či téměř celoroční, pastva skotu (dominují krávy bez tržní produkce mléka) a údržba travních porostů a kulturní krajiny. Na území mikroregionu Sever hospodaří zemědělské firmy a několik desítek soukromých zemědělců jako fyzické osoby. Mezi nejvýznamnější podle rozlohy obhospodařovaných pozemků patří:

Dolní Poustevna	- Farma Poustevna s.r.o., Pavel Suk, Stanislav Suk,
Doubice	- Miroslav Faflák, Agropos služby s.r.o.,
Jiříkov	- Martin Malý, MM Agro s.r.o., Veronika Führichtová, Petr Brabenec,
Krásná Lípa	- Vladimír Sadílek, Miroslav Faflák, Statek Huntířov s.r.o., Anna Janišová, Petr Dastych,
Lipová	- ZEMSPOL s.r.o., Šenovská zemědělská s.r.o., Farma Liščí s.r.o.,
Lobendava	- Biopotraviny s.r.o., MM Agro s.r.o., Farma Liščí s.r.o.,
Mikulášovice	- Statek Mikulášovice s.r.o., Statek Huntířov s.r.o., ZEMSPOL s.r.o., Ing. Josef Čížek,
Rumburk	- Petr Pejčoch, M.B.H. spol. s r.o., Jaroslav Strejc, Farma Poustevna s.r.o., AgroRumburk Farming s.r.o., Vladimír Sadílek, Statek Hajných s.r.o., Miroslav Faflák, Schäfer a Sýkora s.r.o., Petr Maxin, Petr Brabenec,
Staré Křečany	- M.B.H. spol. s r.o., Schäfer a Sýkora s.r.o., Josef Rýdl, Imrich Maxin, Miroslav Faflák, Martin Benc, Petr Brabenec,
Šluknov	- Farma Rybníčná, Jiří Růžička, Pavel Fiala, Petr Houdek, Josef Stelmašček, Farma Poustevna s.r.o., ZEMSPOL s.r.o.,
Velký Šenov	- Šenovská zemědělská s.r.o., Statek Mikulášovice s.r.o.,
Vilémov	- Stanislav Suk,

a další.

Z potravinářských podniků (mlékárny, jatka, mlýny, moštárny, pivovary, palírny apod.) se na území mikroregionu Sever se nachází pouze Pivovar Falkenštejn v Krásné Lípě, a kozí farma v Nové Vísce v Dolní Poustevně a kozí farma v Dlouhém Dole v Krásné Lípě.

3.1.6. KOMERČNÍ SLUŽBY

V obcích a městech mikroregionu Sever se nacházejí všechny potřebné základní služby pro obyvatelstvo. Nejvíce obchodů a služeb je soustředěno v Rumburku a Šluknově.

Přehled poboček mezinárodních obchodních řetězců (supermarketů):

Rumburk – Penny Market, Lidl, Tesco

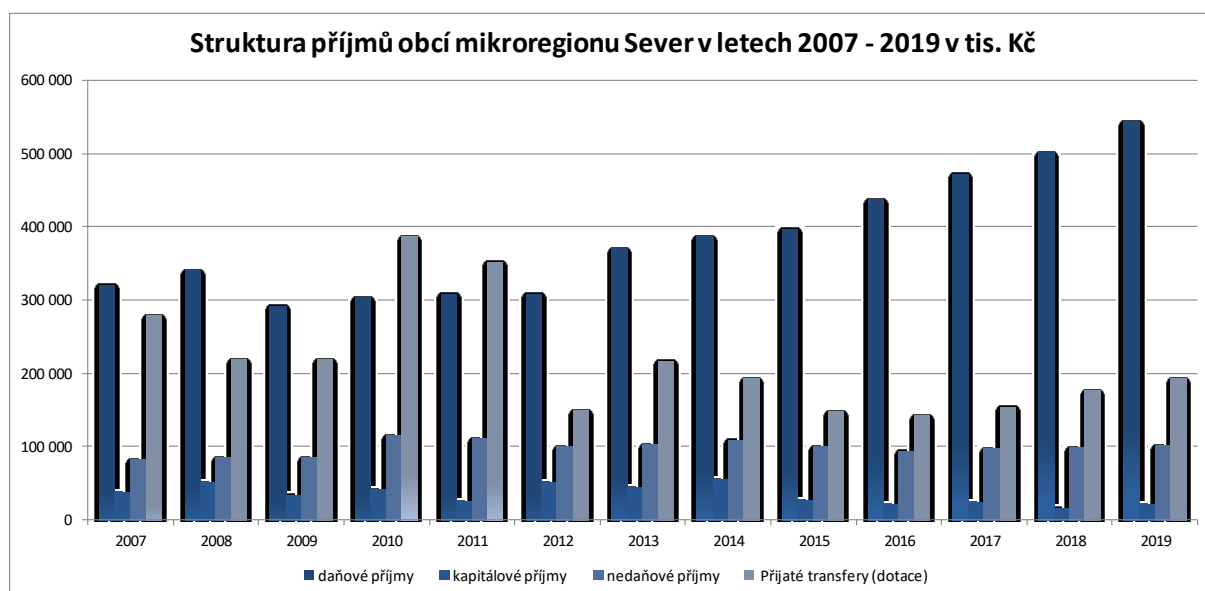
Šluknov - Penny Market, Tesco

Obyvatelé mikroregionu využívají obchody a další komerční služby v okolních regionálních centrech (Liberec, Česká Lípa, Děčín a další), a také v Německu (Ebersbach-Neugersdorf, Bautzen, Sebnitz, Dresden).

3.1.7. PŘÍJMY A VÝDAJE OBCÍ MIKROREGIONU

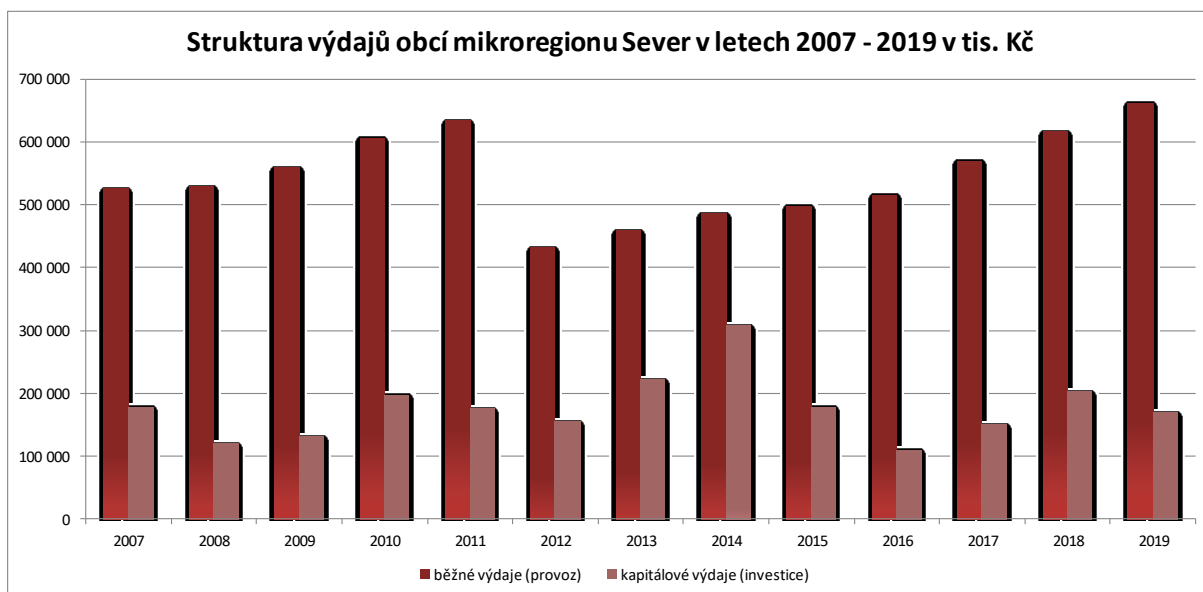
Rozpočty jednotlivých obcí jsou nedílnou součástí ekonomiky mikroregionu Sever. Na následujících grafech lze sledovat rozpočtové trendy obcí mikroregionu jako celku za období 2007-2019. Podrobné rozpočty jednotlivých obcí mikroregionu jsou uvedeny v příloze 1.

Na následujícím grafu na obr. 3.4 lze sledovat v posledních letech růst daňových příjmů obcí mikroregionu, zejména skokový nárůst v r. 2013 a pak v r. 2016, jehož příčinou je změna rozpočtového určení daní, která zvýšila daňové příjmy obcím a malým městům, a také vyšší daňová výtěžnost v důsledku růstu ekonomiky. Naproti tomu se postupně snižovaly kapitálové příjmy. Nedaňové příjmy během sledovaného období stagnovaly. Velkou rozkolísanost lze sledovat u přijatých transferů (dotací), kde nejvyšší hodnoty byly v letech 2010 a 2011, kdy dotace ve zvýšené míře čerpaly např. Dolní Poustevna, Krásná Lípa, Lipová, Rumburk, Staré Křečany, Šluknov, Velký Šenov a Vilémov.

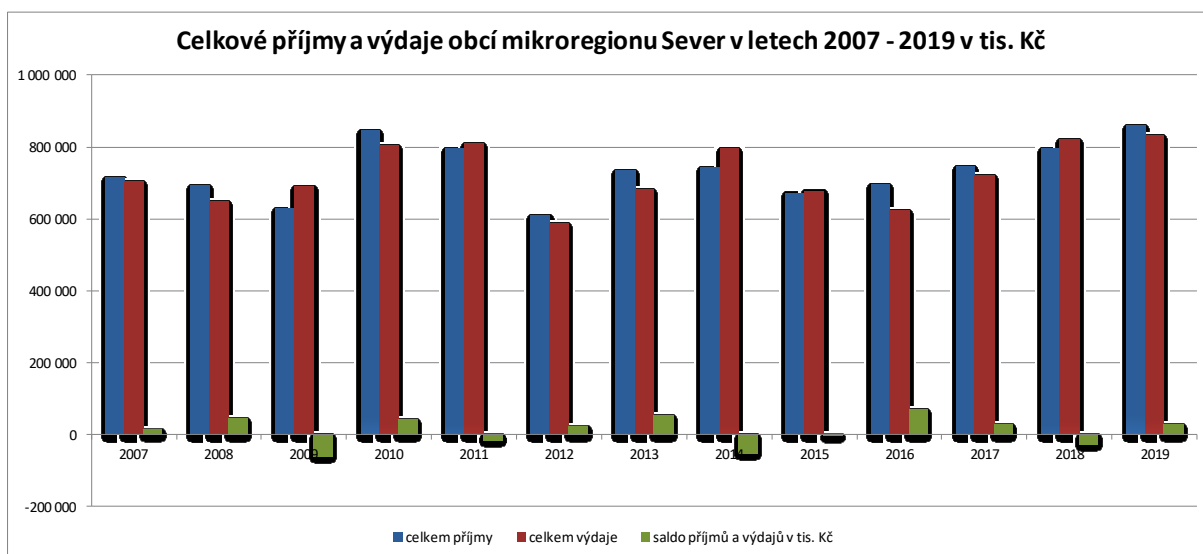
Obr. 3.4 Vývoj struktury příjmů obcí mikroregionu Sever v letech 2007 - 2019 v tis. Kč, zdroj: ČSÚ

Na obr. 3.5 je vidět od r. 2007 až do r. 2011 postupný růst běžných provozních výdajů, potom následuje pokles a opět mírný růst. Naproti tomu výše kapitálových výdajů (investice) vykazuje v průběhu sledovaných let sinusovku, který zřejmě souvisí s investičními dotacemi a délkou volebního období. Nejvyšší suma investic byla zaznamenána v roce 2014.

Obr. 3.5 Vývoj struktury výdajů obcí mikroregionu Sever v letech 2007 - 2019 v tis. Kč, zdroj: ČSÚ

Celkovou bilanci příjmů a výdajů obcí mikroregionu zobrazuje graf na obr. 3.6. Za sledované období je saldo financí v souhrnu vždy kladné, až na roky 2009, 2011, 2014, 2015 a 2018, kdy dosahovalo záporných hodnot. Záporná salda v letech 2009, 2011 zřejmě souvisí s tzv. finanční krizí a v důsledku ní k propadu příjmů do státního rozpočtu a rozpočtu obcí. Záporná salda v letech 2014, 2015 a 2018 souvisí s předfinancováním dotačních projektů pomocí bankovních úvěrů.

Obr. 3.6 Vývoj celkových příjmů a výdajů obcí mikroregionu Sever v letech 2007 - 2019 v tis. Kč, zdroj: ČSÚ

Součástí veřejných rozpočtů je i rozpočet Svazku obcí Sever, který je za jednotlivé roky uveden v níže uvedené tabulce. Zvýšené příjmy a výdaje v letech 2012 až 2015 jsou dány (mimo jiné projekty) realizací projektu meziobecní spolupráce. Zvýšené příjmy a výdaje v letech 2018 a 2019 jsou pak dány realizací projektu Strategické řízení v obcích mikroregionu Sever.

Tab. 3.5 Konsolidované příjmy a výdaje Svazku obcí Sever - skutečnost v tis. Kč

	příjmy	výdaje	saldo
2010	92	59	33
2011	132	71	61
2012	1 029	443	586
2013	1 118	1 230	-112
2014	1 208	1 482	-274
2015	1 061	1 263	-202
2016	496	480	16
2017	516	548	-32
2018	6 591	6 635	-44
2019	929	721	208
celkem 2010-2019	13 172	12 932	240

zdroj: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

3.2 CESTOVNÍ RUCH

V mikroregionu Sever existují **příznivé předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu**. Je to dáno především **atraktivní kulturní krajinou**, zahrnující množství unikátních přírodních výtvarů (skalní útvary a města, říční soutěsky, vyhlídkové vrcholy aj.) na území Národního Parku České Švýcarsko, dále blízkost atraktivních vrcholů Lužických hor (Jedlová, Tolštejn) a řadou památek kulturního dědictví (podstávkové domy, světská i církevní architektura (Šluknovský zámek, Loreta Rumburk), urbanistické celky aj.). Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu je dále zvyšován výhodnou polohou území, které je obklopeno Německem (vyšší kupní síla).

Oblast působení mikroregionu Sever nabízí možnosti pro jednodenní i vícedenní pobyty, navíc cestovní ruch zde má dlouholetou tradici, na kterou je v současnosti možné navázat. Díky atraktivitě přírody v oblasti zde najdeme velké množství kvalitně značených a dobře **udržovaných pěších turistických tras**, vyznačených a udržovaných především díky činnosti místních poboček Klubu českých turistů. V oblasti je na první pohled také poměrně velké **množství značených cyklistických tras**, jejich problémem však je, že z velké části vedou po silnicích 2. a 3. třídy, což neodpovídá současným evropským standardům, kdy je dlouhodobá snaha vést cyklostezky po samostatném tělese mimo silniční síť, aby byl cyklistům umožněn bezpečný pohyb v rámci jednotlivých destinací i mezi nimi.

Území mikroregionu Sever je kulturní krajinou s bohatou historií a velkým množstvím nejrůznějších druhů památek (lidové, církevní, technické a další). Celé území mikroregionu leží v **Krajině podstávkových domů (Umgebindeland)**, která představuje unikátní kulturní fenomén lidové architektury v česko-polsko-německém trojzemí s ambicemi na zapsání do kulturního seznamu UNESCO. Mikroregion je rovněž bohatě zastoupen řadou církevních památek, pozoruhodné je obrovské **množství drobných sakrálních památek** (křížové cesty, křížky, boží muka, smírčí kříže) zejména na Šluknovsku z období baroka, kdy na tomto území probíhala masivní rekatolizace zdejších obyvatel.

Tab. 3.6 Objekty individuální rekreace v obcích mikroregionu Sever (stav ke dni 19.08.2020)

název obce	Počet objektů sloužících k individuální rekreaci	počet objektů celkem	Podíl reakreačních objektů
Dolní Poustevna	23	676	3,4%
Doubice	134	248	54,0%
Jiříkov	49	1 258	3,9%
Krásná Lípa	181	1 705	10,6%
Lipová	12	351	3,4%
Lobendava	9	237	3,8%
Mikulášovice	32	1 031	3,1%
Rumburk	124	3 649	3,4%
Staré Křečany	130	905	14,4%
Šluknov	181	2 203	8,2%
Velký Šenov	100	848	11,8%
Vilémov	8	389	2,1%
celkem	983	13 500	7,3%

Zdroj: ČSÚ, <https://regiony.kurzy.cz/>

Největší podíl reakreačních objektů na celkovém počtu domů vykazují Doubice (54 %), přes deset procent reakreačních objektů má ještě Krásná Lípa, Staré Křečany, Velký Šenov a částečně i Šluknov (zejména okrajové místní části). To potvrzují i data v tab. 3.6, kde nejvíce hromadných ubytovacích zařízení je právě ve výše zmíněných obcích.

Naopak v ostatních obcích a městech mikroregionu převažuje obytná funkce.

Pro rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu Sever je významné, že se nachází přímo nebo v těsné blízkosti velkoplošně chráněných území **Národního parku České Švýcarsko** (Doubice, Krásná Lípa, Staré Křečany), **CHKO Lužické hory** (Krásná Lípa, Doubice) a **CHKO Labské pískovce** (Doubice, Krásná Lípa, Mikulášovice, Staré Křečany, Vilémov). Tato výhoda však s sebou přináší i určitá omezení nejen v rozvoji cestovního ruchu (dodatečná schvalování, stavební uzávěry apod.).

V následujícím přehledu je uveden seznam pouze těch turisticky nejvýznamnějších míst. Je z něj dobře patrné, že v naprosté většině obcí a měst mikroregionu je možné nalézt turisticky významné objekty, byť diferencovaného významu.

3.1.8. ATRAKTIVITY CESTOVNÍHO RUCHU (PŘÍRODNÍ, KULTURNÍ), TURISTICKÉ CÍLE

Dolní Poustevna

Obr. 3.7 Bývalý evangelický kostel, dnes Centrum setkávání

zdroj: <https://www.ceskesvycarsko.cz/cs/informace/informacni-strediska/dolni-poustevna-cetrum-setkavani>

- Kostelík Panny Marie v Horní Poustevně
 - Kostel Archanděla Michaela
 - Evangelický kostelík (centrum setkávání)
 - Barokní socha Piety
 - Čtverec - Znamé výletišťe s restaurací a mysliveckou chatou, kde se pořádají sportovní střelby na trap
 - Severní stopou - Vždy v polovině května se v Dolní Poustevně koná tradiční turistický pochod Severní stopou, pořádaný místními turisty. <http://www.severnistopou.cz>
 - Město plánuje výstavbu rozhledny u vodojemu na Ferdinandově vyhlídce
- Více informací na <https://www.dolnipoustevna.cz/volny-cas/>

Doubice

- Kostel Nanebevzetí Panny Marie
- Kaple Nejsvětější Trojice
- Kaple Panny Marie Schönstattské
- Vyhlídka Spravedlnost (533 m n. m.)
- Kyjovské údolí vč. Kyjovského hrádku
- Podstávkové domy

Obr. 3.8 Kostel Nanebevzetí Panny Marie
zdroj: <http://oudoubice.cz/index.php/zajimavosti-v-obci/>

Jiříkov

- Bazilika Panny Marie Pomocnice křesťanů ve Filipově
- kostel sv. Jiří v Jiříkově
- českoněmecké naučné stezky (okruhy) po městě
- řada barkokních soch a křížků
- podstávkové domy
- muzejní provizorium
- betlémský spolek – pravidelné výstavy betlémů

Obr. 3.9 Bazilika Panny Marie Pomocnice křesťanů ve Filipově

Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Bazilika_Panny_Marie_Pomocnice_k%C5%99es%C5%A5an%C5%AF

Krásná Lípa

- Dům Českého Švýcarska – IC, expozice Českého Švýcarska
- Köglerova naučná stezka
- Kyjovské údolí
- Krásný Buk – zřícenina středověkého hradu
- naučná stezka Po stopách Augusta Frinda
- rozhledna Vlčí Hora

- památková zóna Dlouhý Důl (podstávkové domy)
- kostel sv. Máří Magdaleny
- geologická mapa v Zahradách
a další turistické atraktivity

Obr. 3.10 Rozhledna Vlčí Hora, zdroj:

<https://mapy.cz/turisticka?x=14.4899710&y=50.9299358&z=14&source=base&id=1833280&gallery=1>

Lipová

- informační centrum Lipová – vzorová rekonstrukce podstávkového domu vč. tepelné izolace
- zřícenina zámku Lipová, revitalizovaná zámecká zahrada
- kostel sv. Šimona a Judy
- naučná stezka kolem Zámeckého rybníka
- Vlčí prameny – turistický cíl
- lipové aleje – kočárové zámecké cesty

Obr. 3.11 informační centrum Lipová, zdroj:

<https://mapy.cz/turisticka?x=14.3625125&y=51.0129587&z=16&source=firm&id=12886588&gallery=1>

Lobendava

Obr. 3.12 Nejsevernější bod ČR (51°3'20" s. š., 14°18'58" v. d.),

zdroj: <https://mapy.cz/turisticka?x=14.3147416&y=51.0529958&z=16&source=osm&id=6191733>

- nejsevernější bod ČR (51°3'20" s. š., 14°18'58" v. d.)
- kostel Navštívení Panny Marie
- křížová cesta Annenský vrch
- křížová cesta Jáchym

Mikulášovice

- IC a museum nožířské traduce (podnik Mikov)
- rozhledna Tanečnice (598 m n. m.)
- kostel sv. Mikuláše
- pravidelné výstavy vánočních betlémů
- Velikonoční jízdy – tradiční slavnostní jízdy na koních v procesí po městě
- hvězdárna Mikulášovice – nepravidelné prohlídky
- kaple Nejsvětější Trojice – trojboká kaple
- drobné sakrální památky (kaple, křížky)
- podstávkové domy

Obr. 3.13 Kostel sv. Mikuláše,

zdroj: http://www.mikulasovice.cz/cz/clanky/detail.html?id_clanky=5058&id=5596

Rumburk

- Loreta Rumburk – barokní areál s loretánskou kaplí, ambitem a kostelem sv. Vavřince
- děkanský kostel sv. Bartoloměje
- Šmilovského ulice - vesnická památková rezervace (podstávkové domy)
- Rozhledna Dymník (515 m n. m.)
- naučná stezka Dymník
- Lužické náměstí s renesančními domy a Sloup Nejsvětější Trojice se souborem soch

- museum Rumburk
- křížová cesta na Strážném vrchu

Obr. 3.14 Rumburská Loreta s kostelem sv. Vavřince,

zdroj: <https://mapy.cz/turisticka?x=14.5563463&y=50.9517360&z=16&source=base&id=1721300&gallery=1>

Staré Křečany

- kostel sv. Jana Nepomockého s křížovou cestou v exteriéru
- křížová cesta v Brtníkách
- Brtnické ledopády (únor, březen)
- podstávkové domy
- prameny Mandavy

Obr. 3.15 Brtnické ledopády – Vlčí stěnka,

zdroj: <https://mapy.cz/turisticka?x=14.4350903&y=50.9289788&z=15&source=base&id=2121272&gallery=1>

Šluknov

- zámek Šluknov – renesanční zámek z 16. století se zámeckou zahradou
- kostel sv. Václava (výstavy betlémů)
- náměstí Míru s renesančními měšťanskými domy v městské památkové zóně
- křížová cesta ve Šluknově – nejstarší na Šluknovsku (1756)
- křížová cesta v Království
- kostel sv. Vavřince v Království
- drobné sakrální památky (řady opravených kaplí, barokních soch a křížů)
- vyhlídka Židovský vrch
- naučná stezka Šluknov – Rožany
- lesnické arboretum v Kunraticích
- Fukov – zaniklá obec, obnovená křížová cesta

Obr. 3.16 Zámek Šluknov,

Zdroj: <https://mapy.cz/turisticka?x=14.455529&y=51.0061642&z=14&source=base&id=1702893&gallery=1>

Velký Šenov

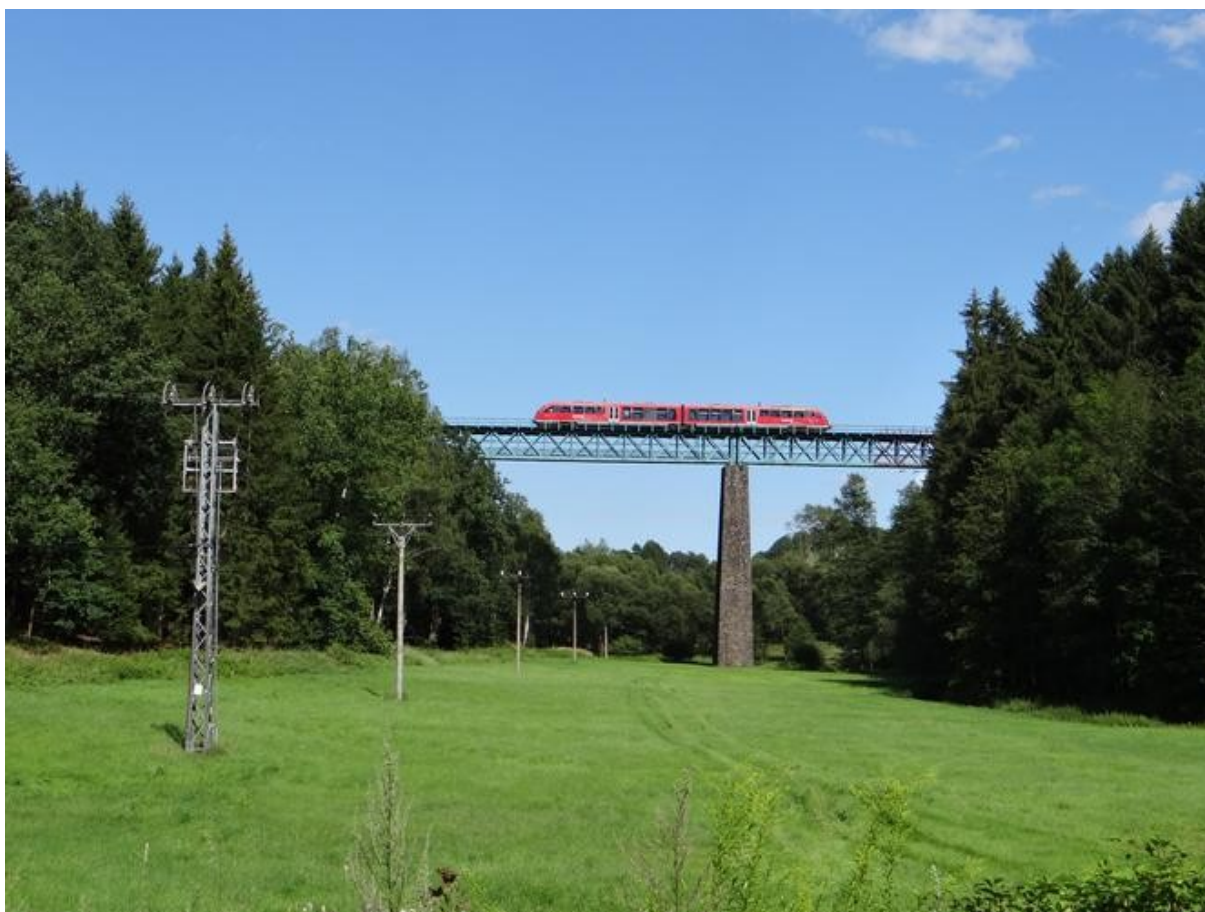
- Kostel sv. Bartoloměje
- Křížová cesta ve Velkém Šenově
- Hrazený (610 m n. m.) – vyhlídka, nejvyšší vrchol mikroregionu Sever
- podstávkové domy

Obr. 3.17 Podstávkový dům ve Velkém Šenově, ukázka lidové architektury, foto Filip Mágr

Vilémov

- kostel Nanebevzetí Panny Marie s křížovou cestou
- železniční viadukt ve Vilémově

Obr. 3.18 Železniční viadukt ve Vilémově,

Zdroj: <https://mapy.cz/turisticka?x=14.3233421&y=50.9893101&z=15&source=base&id=1839291&gallery=1>

3.1.9. TURISTICKÁ INFRASTRUKTURA (UBYTOVÁNÍ, STRAVOVÁNÍ, SLUŽBY, TURISTICKÉ TRASY)

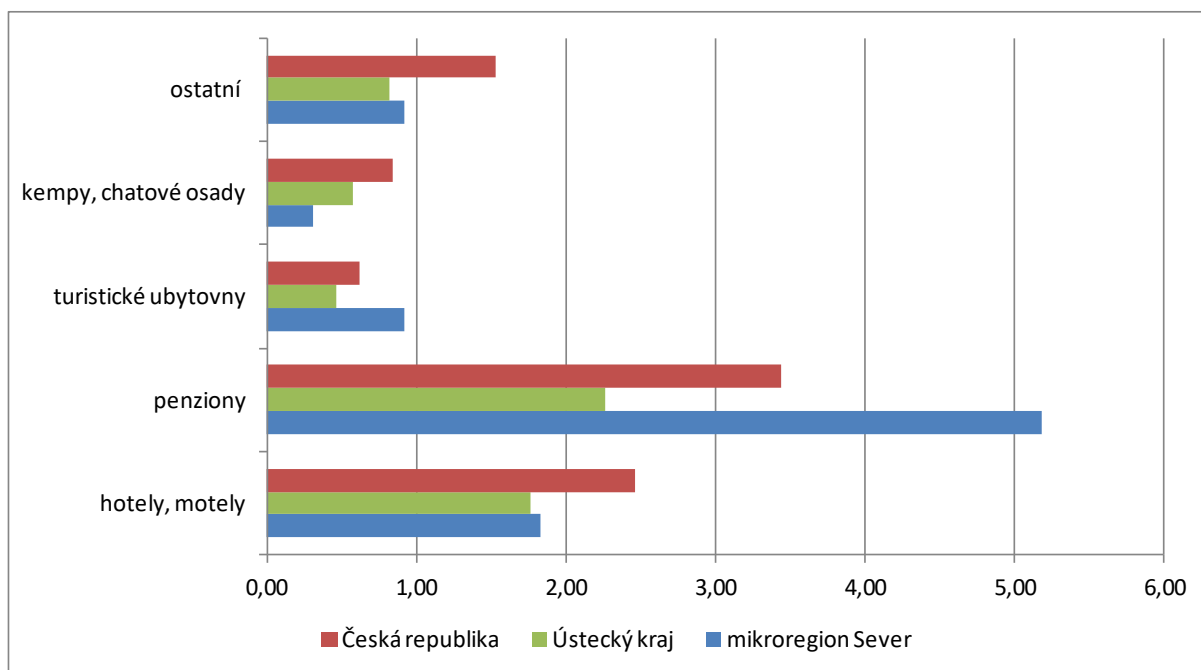
Na území mikroregionu Sever bylo k r. **2019 evidováno celkem 30 hromadných ubytovacích zařízení**. Hlavním zdrojem následujícího seznamu ubytovacích zařízení je Český statistický úřad a seznam nemusí být úplný. **Ve skutečnosti je ubytovacích kapacit více, viz tab. 3.8.** Jako hromadná ubytovací zařízení jsou dle Českého statistického úřadu chápána zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky, která pravidelně (nebo nepravidelně) poskytují přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kurzu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech. Jsou členěna podle kategorie, určující druh ubytovacího zařízení a třídy stanovující požadavky na vybavení, úroveň a rozsah služeb spojených s ubytováním. Mezi hromadná ubytovací zařízení patří hotely, pensiony, turistické ubytovny, chatové osady, kempy a ostatní ubytovací zařízení. Údaje o hromadných ubytovacích zařízeních jsou získávány z Registru ubytovacích zařízení, který je průběžně aktualizován z dostupných informačních zdrojů a ze šetření o kapacitách návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení.

Podrobnější statistika počtu pokojů, lůžek, hostů a počet přenocování není příliš vypovídající. Jednak statistika nepodchycuje všechna ubytovací zařízení (viz výše), a také pro některé obce chybějí data úplně.

Tab. 3.7 Hromadná ubytovací zařízení (2019) v obcích mikroregionu Sever

	Hromadná ubytovací zařízení						počet		hosté		přenocování		průměrný počet přenocování
	hotely, motely	penziony	turistické ubytovny	kempy, chatové osady	ostatní	celkem	pokojů	lůžek	celkem	z toho nerezidenti	celkem	z toho nerezidenti	
Dolní Poustevna	0	1	0	0	0	1	-	-	-	-	-	-	-
Doubice	1	4	1	0	0	6	75	221	5269	1485	14513	4516	2,8
Jířkov	1	0	0	0	0	1	-	-	-	-	-	-	-
Krásná Lípa	2	5	1	0	0	8	114	328	13 899	6 443	34 214	16 243	2,5
Lipová	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-
Lobendava	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-
Mikulášovice	0	3	0	0	0	3	23	61	1 402	339	3 088	776	2,2
Rumburk	2	2	1	0	1	6	145	365	12 643	1 942	27 168	4 494	2,1
Staré Křečany	0	1	0	1	1	3	62	239	2 865	361	7 447	950	2,6
Šluknov	0	1	0	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Velký Šenov	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-
Vilémov	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-
mikroregion Sever	6	17	3	1	3	30	419	1 214	36 078	10 570	86 430	26 979	2,4
Česká republika	2626	3610	651	888	1608	9383	-	-	-	-	-	-	-
Ústecký kraj	145	186	38	47	67	483	-	-	-	-	-	-	-
mikroregion Sever na 10 000 obyv.	1,83	5,18	0,91	0,30	0,91	9,15	-	-	-	-	-	-	-
Ústecký kraj na 10 000 obyv.	1,77	2,27	0,46	0,57	0,82	5,88	-	-	-	-	-	-	-
Česká republika na 10 000 obyv.	2,46	3,43	0,62	0,84	1,53	8,93	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: ČSÚ

Obr. 3.19 Počet hromadných ubytovacích zařízení na 10 000 obyvatel (2019), zdroj: ČSÚ

Z výše uvedené tabulky 3.7 a grafu 3.19 je jasně patrný vysoký počet penzionů na počet stálých obyvatel. Více je i turistických ubytoven. Zajímavé pro mikroregion je nízký počet kempů nebo chatových osad, což je zřejmě dáno absencí vhodné větší vodní plochy nebo řeky.

Tab. 3.8 Přehled ubytovacích zařízení v mikroregionu Sever a jejich kapacit

název ubytovacího zařízení	adresa	kategorie	sezónní provoz	počet lůžek
Penzion - Restaurace - Pivnice U Krejzů	Sadová 250, Dolní Poustevna	penzion	celoročně	12
Hotel a restaurace JEF	Doubice 107	hotel	celoročně	100
Penzion a restaurace Stará hospoda	Doubice 172	penzion	celoročně	53
Doubické chalupy	Doubice 214	penzion	celoročně	28
Penzion U Matyáše	Doubice 196	penzion	celoročně	25
Hotel Waldhof	Filipov 180, Jiříkov	hotel	celoročně	40
Aparthotel Lípa	Křinické náměstí 1180/7, Krásná Lípa	hotel	celoročně	90
Penzion Lípa	Pražská 278/4, Krásná Lípa	penzion	celoročně	43
Hostel Lípa	Pražská 506/6, Krásná Lípa	hostel	celoročně	23
Apartmány - Dům Českého Šváca	Křinické nám. 1161/10, Krásná Lípa	apartmán	celoročně	9
Pivovar Falkenštejn	Křinické náměstí 7, Krásná Lípa	penzion, apartmán	celoročně	26
Romantic Chateau	Kyjovská 22, Krásná Lípa	hotel	celoročně	20
U Lamy	Pletařská 660, Krásná Lípa	penzion	celoročně	12
Bohemian COTTAGE	Kamenná Horka 15, Krásná Lípa	apartmán	celoročně	17
Penzion a restaurace Balnika	Mikulášovice 876	penzion	celoročně	20
Hotel RON	Mikulášovice 5	hotel	celoročně	22
Ráj Poutníků	Rekreační 17, Mikulášovice	penzion	celoročně	43
Wellness hotel Lužan	Lužické nám. 2212/16, Rumburk	hotel	celoročně	46
Sportlife centrum	Lesní 12, Rumburk	hotel, apartmán, penzion, hotel, chatky	celoročně	249
Penzion a restaurace Dymník	Výletní 775, Rumburk	penzion	celoročně	12
Restaurace a penzion Hvězda	Pražská 255/18, Rumburk	penzion	celoročně	13
Pension Sempra	Křečany 88, Staré Křečany	chata, chatky	nezjištěno	85
EKO Farma Camp Valdek	Valdek 8, Staré Křečany	chatky, místa pro karavany	2. 4.-31. 10.	110
Čítkův mlýn	Kunratice 1, Šluknov	penzion	celoročně	19
Penzion Jungmannova	Jungmannova 801, Šluknov	penzion	celoročně	11
celkem				1 128

zdroje: webové stránky poskytovatelů ubytování

Nejvíce lůžek pro ubytování turistů nabízí Rumburk (320 lůžek), Krásná Lípa (240) a Doubice (206).

Pro ubytovací i další služby obecně platí, že trpí nedostatkem zařízení vyšší kvality, která lze využívat pro formy cestovního ruchu s vysokou přidanou hodnotou (veletržní, kongresový, kulturní, sportovní cestovní ruch apod.).

Turistické trasy

Územím mikroregionu Sever probíhá celá řada turistických pěších tras, které spravuje Klub českých turistů. Nejméně aktivní jsou místní pobočky v Krásné Lípě a v Dolní Poustevně. Turistické trasy jsou přehledně uvedeny na <http://www.region-sluknovsko.cz/turistika-trasy.html>.

Obr. 3. 20 Turistické trasy mikroregionu Sever (Severní Království), zdroj: <http://www.region-sluknovsko.cz/turistika-trasy.html>

V roce 2015 byly se svolením Klubu českých turistů na území mikroregionu Sever vyznačeny hranice Severního království jako turistického produktu. Značení je provedeno na sloupech s dřevěnými reliéfy v obcích nazvaných po šlechtickém titulu: Císařský, Knížecí, Království, Nové Hraběcí, Staré Hraběcí, Královka a Panský.

3.1 TRH PRÁCE

Situace na trhu práce a nezaměstnanost je jedním z hlavních ukazatelů hospodářské problémovosti území. Přestože v ČR došlo za posledních 15 let k výrazným změnám na trhu práce, většina z těchto změn se projevila spíše plošně a zостřila situaci v již v té době postižených okresech a tak např. v pořadí okresů podle míry nezaměstnanosti nedošlo k výrazným posunům.

3.2.1. OBYVATELÉ V AKTIVNÍM VĚKU A STRUKTURA EKONOMICKY AKTIVNÍCH OBYVATEL (ZAMĚSTNANCI, OSVČ, VÝVOJ)

Tab. 3.9 Struktura ekonomicky aktivních obyvatel mikroregionu Sever (2001, 2011)

	Dolní Poustevna		Doubice		Jiříkov		Krásná Lipa		Lipová		Lobendava			
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011		
Obyvatelstvo celkem	1 948	1 824	80	122	3 920	3 795	3 639	3 490	650	670	333	329		
Ekonomicky aktivní celkem	990	778	49	61	1 852	1 555	1 722	1 338	314	258	150	146		
v tom:	zaměstnaní	857	640	44	54	1 543	1 217	1 416	1 089	270	201	115	108	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	-	457	-	31	-	928	-	846	-	170	-	91
		zaměstnavatelé	-	25	-	6	-	43	-	37	-	4	-	3
		pracující na vlastní účet	-	123	-	14	-	167	-	114	-	16	-	7
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	27	31	6	0	50	43	44	54	7	5	8	14
		ženy na mateřské dovolené	36	14	1	2	30	14	44	23	3	3	4	0
	nezaměstnaní	133	138	5	7	309	338	306	249	44	57	35	38	
Ekonomicky neaktivní celkem	881	938	30	55	2 012	1 980	1 868	1 883	334	398	182	169		
z toho	nepracující důchodci	345	432	12	29	940	1 020	873	1 053	179	193	95	103	
	žáci, studenti, učni	333	296	13	17	639	559	608	457	101	130	64	41	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou	77	108	1	6	56	260	49	269	2	14	1	14		

Pokračování tabulky 3.9

	Mikulášovice		Rumburk		Staré Křečany		Šluknov		Velký Šenov		Vilémov		celkem			
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011		
Obyvatelstvo celkem	2 397	2 151	11 024	10 770	1 175	1 204	5 658	5 404	2 014	1 932	1 028	875	33 866	32 566		
Ekonomicky aktivní celkem	1 292	922	5 880	4 992	544	494	2 881	2 333	1 011	832	564	411	17 249	14 120		
v tom:	zaměstnaní	1 118	729	5 190	4 324	414	382	2 385	1 891	856	671	518	364	14 726	11 670	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	-	561	-	3 463	-	297	-	1 515	-	561	-	309	-	9 229
		zaměstnavatelé	-	21	-	187	-	8	-	67	-	15	-	13	-	429
		pracující na vlastní účet	-	93	-	455	-	41	-	195	-	58	-	33	-	1 316
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	34	23	180	204	17	34	73	82	24	20	18	11	488	521
		ženy na mateřské dovolené	18	9	119	85	4	15	73	38	14	13	12	2	358	218
	nezaměstnaní	174	193	690	668	130	112	496	442	155	161	46	47	2 523	2 450	
Ekonomicky neaktivní celkem	1 100	1 100	5 013	5 089	598	616	2 668	2 712	957	1 050	442	438	16 085	16 428		
z toho	nepracující důchodci	506	599	2 025	2 373	318	321	1 144	1 326	448	540	179	242	7 064	8 231	
	žáci, studenti, učni	416	265	1 982	1 603	175	171	936	787	338	302	175	117	5 780	4 745	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou	5	129	131	689	33	94	109	359	46	50	22	26	532	2 018		

Zdroj: SLDB 2001, 2011

Ve výše uvedené tabulce lze sledovat absolutní i relativní úbytek ekonomicky aktivních obyvatel mezi sčítáními v letech 2001 a 2011. Rovněž ubylo žáků, studentů a učňů v uvedeném období. Vysoký

nárůst je u ekonomicky neaktivních osob zejména nepracujících důchodců, a osob s nezjištěnou ekonomickou aktivitou.

3.2.2. MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI, POČET NEZAMĚSTNANÝCH, VÝVOJ

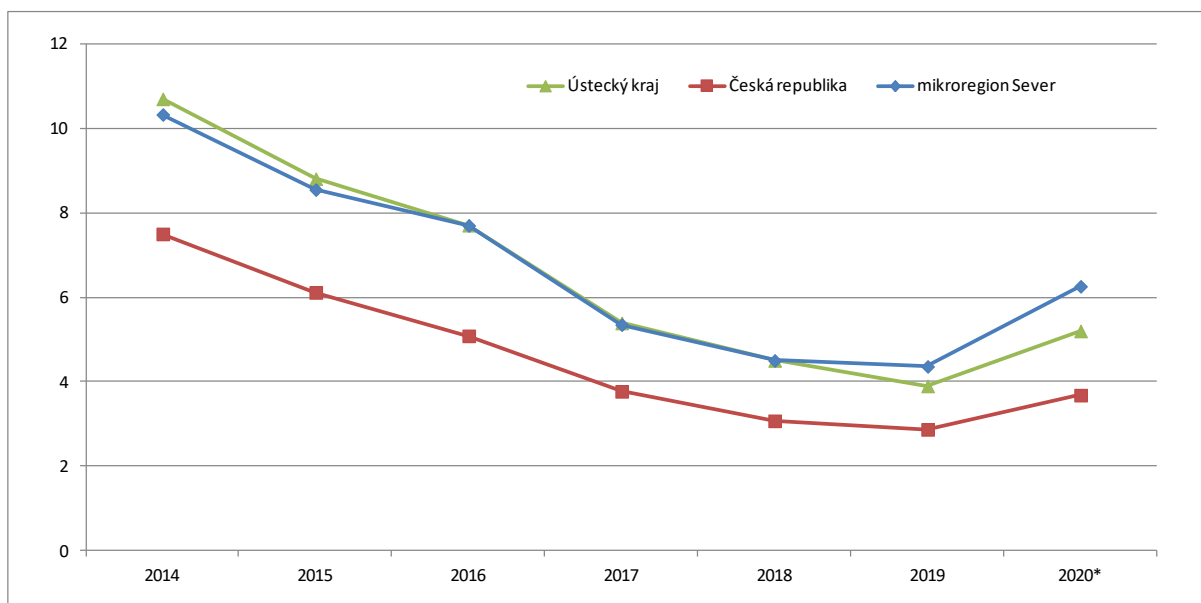
Vývoj nezaměstnanosti v mikroregionu Sever kopíruje základní trendy vývoje nezaměstnanosti ČR, od které je o cca 2 až 2,5 procentního bodu vyšší. Od Ústeckého kraje je rozdíl minimální, trend je obdobný. V posledních letech se čísla za ČR a za mikroregion Sever mírně sblížovala, resp. v mikroregionu klesal podíl nezaměstnaných rychleji. Avšak v posledním půlroce se opět křivky rozevírají a podíl nezaměstnaných v mikroregionu roste rychleji než v průměru za ČR. Míra nezaměstnanosti, resp. podíl nezaměstnaných v mikroregionu České Sever kopírují celorepublikové trendy, za poslední půl rok k 30.6.2020 podíl nezaměstnaných opět mírně narůstá důsledkem vládních opatření proti šíření koronaviru.

Tab. 3.10 Vývoj nezaměstnanosti, podíl nezaměstnaných osob

název obce	Podíl nezaměstnaných osob (%)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Dolní Poustevna	9,5	7,2	6,0	3,9	2,8	2,7	4,1
Doubice	2,8	8,3	4,4	6,0	3,0	3,1	3,4
Jiříkov	12,7	9,6	9,1	6,8	5,8	5,4	7,1
Krásná Lípa	10,5	9,3	8,4	5,8	4,3	5,0	7,7
Lipová	8,1	5,4	7,5	3,6	4,1	3,3	4,7
Lobendava	13,7	11,5	9,3	1,9	4,0	5,5	9,4
Mikulášovice	11,0	8,0	8,1	6,4	4,3	4,9	6,1
Rumburk	8,3	6,8	6,0	4,5	3,5	3,1	4,7
Staré Křečany	12,0	9,8	9,1	6,9	3,6	3,8	7,7
Šluknov	13,8	12,0	10,4	6,9	6,7	6,8	9,1
Velký Šenov	10,5	8,5	7,5	4,2	4,8	4,0	5,7
Vilémov	7,6	5,3	4,4	2,7	3,2	2,7	2,7
mikroregion Sever	10,3	8,6	7,7	5,4	4,5	4,4	6,3
Ústecký kraj	10,7	8,8	7,7	5,4	4,5	3,9	5,2
Česká republika	7,5	6,1	5,1	3,8	3,1	2,9	3,7

Zdroj: ČSÚ, ÚP Ústecký kraj

* údaje k 30.6.2020

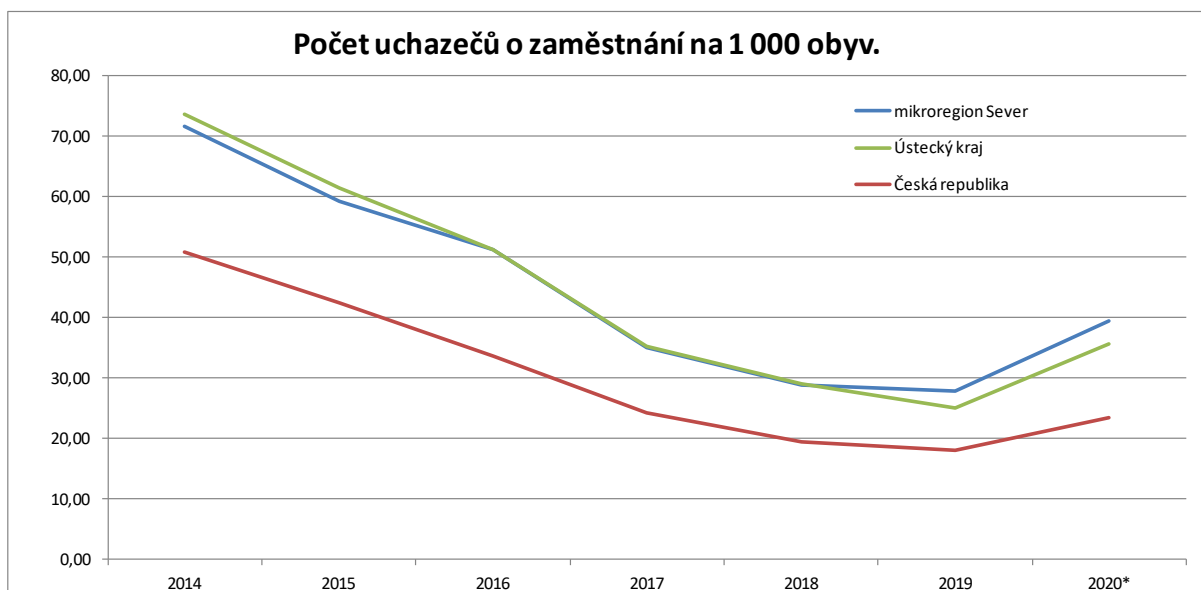

Obr. 3.21 Vývoj nezaměstnanosti v mikroregionu Sever

Tab. 3.11 Počet uchazečů o zaměstnání (k 31. 12.) - celkem a na 1000 obyvatel

název obce	Počet uchazečů o zaměstnání (k 31. 12.) - celkem						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Dolní Poustevna	118	89	73	45	32	31	48
Doubice	2	6	3	4	2	2	2
Jiříkov	329	245	225	163	136	127	167
Krásná Lípa	237	213	181	125	91	106	160
Lipová	34	22	30	14	16	12	17
Lobendava	31	27	20	4	8	10	17
Mikulášovice	162	121	116	89	60	67	83
Rumburk	650	544	453	328	255	222	333
Staré Křečany	104	86	77	57	30	31	62
Šluknov	533	461	387	250	239	238	321
Velký Šenov	142	116	98	55	60	51	72
Vilémov	50	34	27	16	19	15	15
mikroregion Sever	2 392	1 964	1 690	1 150	948	912	1 297
Ústecký kraj	60 682	50 661	42 167	28 878	23 915	20 554	29 191
Česká republika	535 849	447 799	355 773	256 557	207 992	193 342	251 460
na 1 000 obyv.							
mikroregion Sever	71,69	59,23	51,31	35,09	28,91	27,81	39,55
Ústecký kraj	73,65	61,57	51,34	35,17	29,14	25,04	35,56
Česká republika	50,85	42,43	33,63	24,18	19,53	18,08	23,51

zdroj: ČSÚ

Obr. 3.22 Počet uchazečů o zaměstnání na 1 000 obyv.

3.2.3. DOJÍŽDKA A VYJÍŽDKA ZA PRACÍ

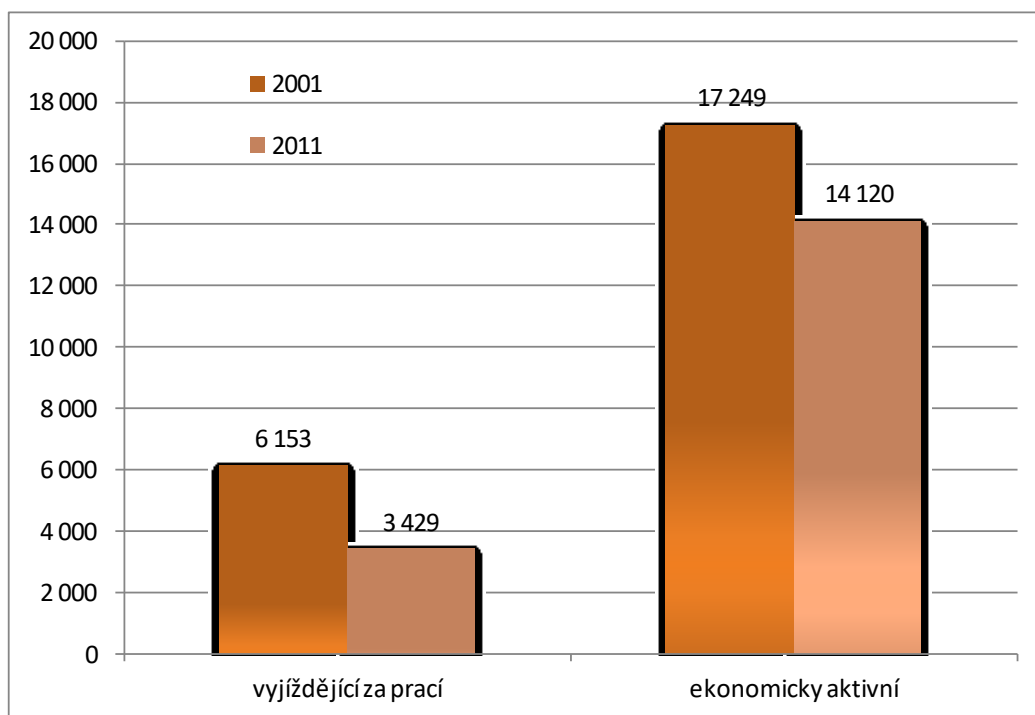
Na základě dat ze sčítání lze sledovat vyjíždku za prací. V r. 2011 byl zaznamenán významně nižší podíl obyvatel vyjíždějících za prací za hranice své obce, což může být způsobeno mimo skutečně nižší vyjíždku také částečně nižší ochotou odpovídat na tuto otázku.

Lze odhadovat, že nejvíce osob vyjíždí za prací do nedalekých větších sídel mikroregionu (Rumburk, Šluknov), ale i mimo mikroregion Sever, např. do Varnsdorfu, Děčína, České Kamenice, České Lípy, Liberce a dalších měst.

Tab. 3.12 Srovnání podílu obyvatel vyjíždějících za prací za hranice své obce

název obce	Podíl zaměstnanců vyjíždějících za prací za hranice své obce					
	2001			2011		
	abs.	ekonomicky aktivní	%	abs.	ekonomicky aktivní	%
Dolní Poustevna	345	990	34,85	164	778	21,08
Doubice	29	49	59,18	25	61	40,98
Jiříkov	603	1852	32,56	440	1555	28,30
Krásná Lípa	625	1722	36,30	251	1338	18,76
Lipová	171	314	54,46	108	258	41,86
Lobendava	81	150	54,00	50	146	34,25
Mikulášovice	631	1292	48,84	244	922	26,46
Rumburk	1897	5880	32,26	1058	4992	21,19
Staré Křečany	286	544	52,57	121	494	24,49
Šluknov	885	2881	30,72	505	2333	21,65
Velký Šenov	379	1011	37,49	317	832	38,10
Vilémov	221	564	39,18	146	411	35,52
celkem	6 153	17 249	35,67	3 429	14 120	24,28

Zdroj: SLDB 2001 a 2011

Obr. 3.23 Vyjíždka za prací

Tab. 3.13 SWOT analýza za kapitolu Hospodářství

Silné stránky	Slabé stránky
blížkost Německa jako hlavního obchodního partnera a možnosti pracovního uplatnění	vyšší míra nezaměstnanosti
dostatek pracovních příležitostí ve službách a v průmyslu	pokles počtu obyvatel a ekonomicky aktivních obyvatel
množství turistických cílů	nedostatek kvalifikované pracovní síly zejména v technických oborech a řemeslech
	velké množství zanedbaných objektů (brownfields)
	ztráta pracovních návyků u některých skupin obyvatel
Příležitosti	Hrozby
rozvoj malého a středního podnikání, inovace	odliv vzdělaných a kvalifikovaných lidí z mikroregionu
efektivní využívání dotačních programů	zvýšení nezaměstnanosti
sociální podnikání, prostupné zaměstnávání, družstevní podnikání	postupné stárnutí obyvatelstva a snižování počtu ekonomicky aktivních obyvatel
rozvoj cestovního ruchu, přilákat návštěvníky do mikroregionu jako ideálního místa pro výlety do okolí	zhoršení přístupu firem k úvěrům a dotacím (předfinancování)
vytváření pracovních míst se zkráceným pracovním úvazkem	ztráta kulturního dědictví

budování nových naučných stezek	potravinová nesoběstačnost
výroba a zpracování místních výrobků	
posílení lokální ekonomiky regionu	
využití potenciálu chalupářů pro rozvoj mikroregionu	

4. INFRASTRUKTURA

Vybavenost obcí a měst technickou infrastrukturou je jedním ze základních předpokladů jejich rozvoje. Hraje roli při rozhodování obyvatel při volbě místa bydliště, při rozhodování podnikatelských subjektů o umístění investičních záměrů a ovlivňuje i spokojenost obyvatel s životem v obci. Je proto pochopitelné, že zlepšení stavu vybavenosti obcí technickou infrastrukturou stojí v centru pozornosti místních samospráv. V důsledku zanedbání výstavby technické infrastruktury v minulosti přitom není možné považovat současnou vybavenost technickou infrastrukturou v mikroregionu Sever i jinde v ČR za dostačující.

4.1 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

4.1.1. ZÁSOBOVÁNÍ PITNOU VODOU, VODOVOD, TECHNICKÝ STAV, KAPACITA, KVALITA VODY

Zásobování obyvatelstva kvalitní pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod jsou základním předpokladem pro kvalitu lidského života. Existence vodohospodářské infrastruktury a odpovídajících vodohospodářských služeb je současně předpokladem dalšího sociálního i ekonomického rozvoje na úrovni lokální, regionální, státní i globální. Zásobování pitnou vodou a odvádění odpadních vod je službou ve veřejném zájmu, poskytovanou v prostředí přirozeného monopolu.

Dlouhodobé zajištění veřejného zájmu oboru vodovodů a kanalizací je odůvodněno zejména zdravím obyvatel, životní a sociální úrovni jejich kvalitního života, zdravým životním prostředím, hospodářským a územním rozvojem měst a obcí, hospodářským rozvojem průmyslu a dalších sektorů hospodářství a řešením potenciálních krizových situací.

Následující informace jsou čerpány z Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Ústeckého kraje (s výhledem do r. 2015) <http://prvk.kr-ustecky.cz/>. V současné době (2020) se připravuje aktualizace tohoto dokumentu (probíhá zpracování SEA).

Obyvatelé mikroregionu Sever jsou zásobováni pitnou vodou z větší části ze **skupinového vodovodu Varnsdorf**. Ten zásobuje pitnou vodou města Rumburk, Šluknov, Jiříkov, Krásnou Lípu, Mikulášovice a Velký Šenov (2012). V plánu je napojení Starých Křečan a dalších obcí a místních částí obcí, viz obr. 4.1.

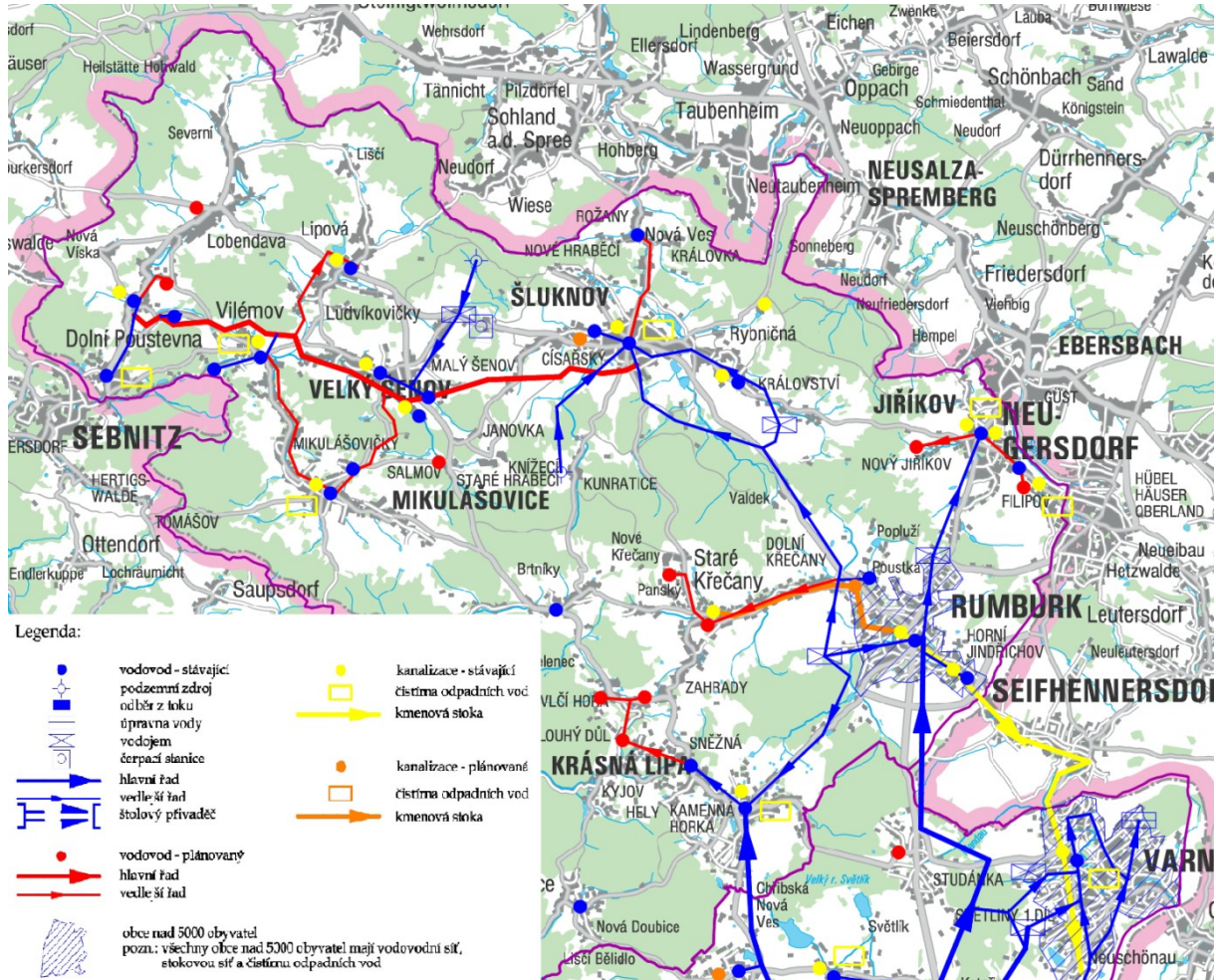
Skupinový vodovod vznikl spojením 3 zdrojových skupin. První skupina „Chřibská“ s hlavním a rozhodujícím vodním zdrojem SK Varnsdorf - údolní nádrž Chřibská spolu se dvěma hydrogeologickými vrty zásobuje pitnou vodou Rumburk, Šluknov, Jiříkov, Krásnou Lípu, Mikulášovice a Velký Šenov. Druhá skupina „Nová Huť“ – jímací oblast v Lužických horách zásobuje pitnou vodou Rumburk, Jiříkov. Třetí skupina využívá místních zdrojů, jedná se hlavně o zdroje Šluknov a Krásná Lípa.

Bilančně lze konstatovat, že spotřeba pitné vody celé skupiny se pohybuje ve výši asi 100 l/s. Z toho údolní nádrž Chřibská dodává do systému asi do 50 l/s vody, Nová Huť do 20 l/s a ostatní lokální zdroje asi 30 l/s.

Popis některých místních zdrojů na území mikroregionu Sever:

- Kunratice – pramenné jímky s kapacitou do 4,0 l/s. Voda je svedena přes sběrnou jímku do vodojemu Křížový vrch s možností dodávky přímo do sítě Šluknova.
- Strana 54
- Rožany – z vrtu s max. kapacitou 8 l/s (vydatnost zdroje je rezervou pro Šluknov) je voda čerpána do vodojemu Křížový vrch 2x250 m³ v současné době je využíván minimálně a nepravidelně.
- Křížíkova – z vrtu s kapacitou do 3,0 l/s s čerpáním přímo do sítě.

Ostatní obce nebo místní části jsou bez vodovodní sítě, obyvatelé jsou zásobováni individuálně ze studní. Počty a podíly napojených obyvatel na veřejný vodovod jsou uvedeny v tabulce 4.1. Majitelem skupinového vodovodu je Severočeská vodárenská společnost a.s. (akcionáři jsou mimo jiné i jednotlivé obce a města), v poslední době s ohledem na veřejnou podporu a dotace jsou majiteli i přímo jednotlivé obce a města mikroregionu. Provoz zajišťují Severočeské vodovody a kanalizace, a.s.

Obr. 4.1 Plán rozvoje vodovodů a kanalizací, zdroj: Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky <http://eagri.cz/public/web/mze/voda/vodovody-a-kanalizace/plany-rozvoje-vodovodu-a-kanalizaci/prvku-cr/plan-rozvoje-vodovodu-a-kanalizaci-ceske.html>

4.1.2. ČIŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD, KANALIZAČNÍ SÍŤ, ČOV, TECHNICKÝ STAV

Následující informace jsou čerpány z Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Ústeckého kraje (zřejmě z r. 2016 a později) <http://prvk.kr-ustecky.cz/>. V současné době (2020) se připravuje aktualizace tohoto dokumentu (probíhá zpracování SEA).

S ohledem na spádové poměry je kanalizace na území mikroregionu Sever řešena podle povodí jednotlivých vodních toků.

Město Rumburk a místní část Horní Jindřichov mají v současnosti vybudovaný systém jednotné kanalizace, ukončený čistírnou odpadních vod Varnsdorf. Odpadní vody z města Rumburk jsou odváděny přes obec Seifhennersdorf (území SRN) a přes místní část Horní Jindřichov do kanalizační

sítě města Varnsdorf. **Obec Staré Křečany** má vybudovanou kanalizační síť zaústěnou do Mandavy (po předčištění v septicích). Místní část Dolní Křečany (Rumburk) nemá vybudovanou kanalizaci pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od větší části obyvatel jsou zachycovány v bezodtokých jímkách, odkud jsou vyváženy na ČOV Varnsdorf. Zbylé odpadní vody jsou po předčištění v septicích vypouštěny do místní vodoteče či jsou vsakovány do terénu.

Šluknov: Jsou zde provozovány dva kanalizační systémy. Jednotný kanalizační systém, zakončený mechanicko-biologickou ČOV. Kanalizační systém je převážně gravitační, se dvěma čerpacími stanicemi s výtlačnými řady (odpadní vody z Království a ze dvou kanalizačních větví). Vyčištěné odpadní vody jsou odváděny do Stříbrného potoka a do Rožanského potoka. Na tuto kanalizaci je napojen 88% obyvatel.

Další kanalizační systém tvoří jednotná kanalizace s částečným mechanickým předčištěním v septicích. Má pět samostatných kanalizačních větví s vyústěním do místních recipientů. Kanalizace je gravitační. Na tuto kanalizaci je napojeno 9% obyvatel.

Zbývající část obyvatel zachycuje splaškové odpadní vody v septicích se vsakováním do terénu (2%), nebo v bezodtokových jímkách s vyvážením na ČOV Šluknov (1%).

Majitelem kanalizace i ČOV je Severočeská vodárenská společnost (SVS), a. s. a provozovatelem Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. (SČVaK).

Některé subjekty zde působící mají své vlastní ČOV.

V ostatních místních částech Šluknova není (částečně s výjimkou Království) vybudována kanalizační síť. Odkanalizování je řešeno individuálně do septiků s odtokem do vodoteče, se vsakováním a bezodtokových jímek s vyvážením na ČOV Šluknov.

Zdroj: Strategický plán rozvoje města Šluknov 2015 -2025

Město Jiříkov má vybudovanou rozvinutou dílčí kanalizační síť, převážně již velmi starou. Některé stoky jsou zakončeny na lokálních ČOV, většina je vyústěna přímo do vodoteče – Jiříkovského potoka a je tvořena ve většině zatrubněnými příkopy. Původně byly betonové a kamenné stoky určeny k odvádění dešťových vod do recipientů, teprve později byly do těchto stok napojovány i vody splaškové. Splaškové vody jsou odváděny z části na novou ČOV a částečně jsou odváděny volnými výustmi do recipientu.

Zdroj: Jiříkov – kanalizační řád (2006)

Kanalizační systém města **Krásná Lípa** je koncipován jako oddílný, zakončený mechanicko-biologickou čistírnou odpadních vod (ČOV Krásná Lípa) umístěnou pod městem, na území místní části Krásný Buk. Trasa kanalizačních stok a výtlačů ve městě Krásná Lípa je provedena tak, aby byla hlavně odkanalizována centrální oblast města. Kanalizační stoky jsou umístěny v místních komunikacích. Okrajové a místní části jsou řešeny individuálně.

Západní část mikroregionu Sever v povodí Vilémovského potoka je řešena následovně. V obci **Vilémov** se nacházejí dvě ČOV, jedna pro potřeby obce a druhá pro čištění odpadní vod firmy Stap a.s., města **Velký Šenov** a obce **Lipová**. Odkanalizování města **Mikulášovice** s vyústěním na vlastní ČOV je řešeno pouze ve střední části města. Město řeší pokračování vystavby kanalizace pro horní a dolní část města. Kanalizace v **Dolní Poustevně** byla dokončena a ČOV zkolaudována v srpnu 2016 z dotačních prostředků OPŽP. Město má dále připravenou projektovou dokumentaci na pokračování dalších etap na vybudování kanalizačních stok v okrajových částech města. V obcích **Lobendava** a **Doubice** není vybudována kanalizační síť, splaškové vody jsou odváděny do septiků se zaústěním odpadů do vodoteče nebo do vsaků a žump s vyvážením na ČOV Varnsdorf.

Počet a podíl obyvatel napojených na kanalizaci je uveden v taulce 4.1.

Tab. 4.1 Počet a podíl obyvatel zásobených pitnou vodou z vodovodu a napojených na kanalizaci

Obec	Vodovod - počet zásobených obyvatel vč. výhledu do r. 2023		Kanalizace - počet napojených obyvatel	
	abs.	%	abs.	%
Dolní Poustevna	1 727	93,5	1 205	65,2
Doubice	101	97,1	-	-
Jiříkov	3 089	77,8	1 315	33,1
Krásná Lípa	3 288	93,5	2 961	84,2
Lipová	590	95,5	130	21,0
Lobendava	-	-	-	-
Mikulášovice	2 204	98,0	1 209	53,7
Rumburk	10 142	90,8	9 718	87,0
Staré Křečany	1 156	91,7	215	17,1
Šluknov	4 751	84,5	4 349	77,3
Velký Šenov	1 832	92,3	1 400	70,5
Vilémov	923	98,0	547	58,1
celkem	29 803	88,6	23 049	68,5

Zdroj: zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

4.1.3. PLYNOFIKACE, MÍRA NAPOJENÍ, POPTÁVKA PO PLYNOFIKACI

Na území mikroregionu Sever nezasahuje žádný tranzitní plynovod ani velmi vysokotlaký plynovod (VVTL). Územím prochází vysokotlaký plynovod jako odbočka z tranzitního plynovodu z oblasti Nového Boru. Zemní plyn tvoří hlavní energetickou základnu pro všechny použitelné účely. Vysokotlaký plynovod přichází ze směru od obce Velký Šenov, pokračuje k Rumburku. Na řadě jsou i připojeny regulační stanice, které redukují tlak na středotlakou hodnotu.

Zpracováno v EGÚ Brno, a. s., podle podkladů z roku 2019

Obr. 4.2 Přehled plynovodů a bioplynových stanic,
zdroj: <https://www.ote-cr.cz/cs/statistika/dlouhodoba-rovnovaha/mapy-ke-stazeni>

V rámci Sčítání lidu, domů a bytu v roce 2011 byly vyčísleny ukazatele obyvatel zásobovaných plynem. Plyn v bytě mělo 38 % obyvatel mikroregionu Sever. Nejvíce plynofikován je Rumburk a Vilémov. Naopak v Doubicích není plan zaveden vůbec.

Tab. 4.2 Počet a podíl obyvatel zásobených plynem

Obec	plynofikace - počet napojených obyvatel	
	abs.	%
Dolní Poustevna	595	32,6
Doubice	-	-
Jiříkov	1 261	33,2
Krásná Lípa	815	23,4
Lipová	31	4,6
Lobendava	21,0	6,4
Mikulášovice	488	22,7
Rumburk	6 796	63,1
Staré Křečany	94	7,8
Šluknov	1 337	24,7
Velký Šenov	536	27,7
Vilémov	388	44,3
celkem	12 362	38,0

zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

Zásobování teplem

V níže uvedených městech mikroregionu Sever jsou některé podniky a sídliště vytápěny teplovody nebo parovody.

- Jiříkov - nadzemní parovod
- Mikulášovice - 2x (u školy, u panelového sídliště)
- Krásná Lípa - Novia, Novia Fashion – parovod, závod Bonex – parovod krátký
- Rumburk - parovod (nemocnice), bezkanálová vedení ve středu města od centrálního zdroje
- Šluknov - lokální teplovody – částečně nefunkční

Zdroj: Úzeně analytické podklady ORP Rumburk, 4. úplná aktualizace (12/2016)

U ostatních objektů je zásobování teplem řešeno individuálně (lokální topeniště, přímotopy, tepelná čerpadla atd.).

4.1.4. STAV A KAPACITY OSTATNÍ TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY (ELEKTRICKÁ SÍŤ, SÍŤ PRO INTERNET)

Zdroje elektrické energie

Na území mikroregionu nejsou žádné významné zdroje na výrobu elektřiny, které by vyrobenou elektřinu dodávaly do přenosové soustavy ČEPS a.s. Malé výrobní zdroje jsou provozovány v rámci kombinované výroby elektřiny a tepla nebo jako obnovitelné zdroje energie (OZE).

Na území mikroregionu se nenacházejí žádné větrné elektrárny.

Nejnovější zdrojem energie, který v posledních letech díky štědrým dotacím zaznamenal velký rozmach, jsou solární fotovoltaické elektrárny. Na území mikroregionu Sever se nachází desítky drobných solárních elektráren s instalovanými výkony v jednotkách kW, které jsou většinou ve vlastnictví fyzických osob. Na území mikroregionu Sever se nachází pouze jedna solární elektrárna v Dolní Poustevně, a dále pak jedna malá vodní elektrárna ve Vilémově. Největší elektrický (a tepelný) výkon však představují tepelné zdroje energie. Jejich přehled je uveden v následující tabulce.

Tab. 4.3 Obnovitelné a místní zdroje energie – stav 2020

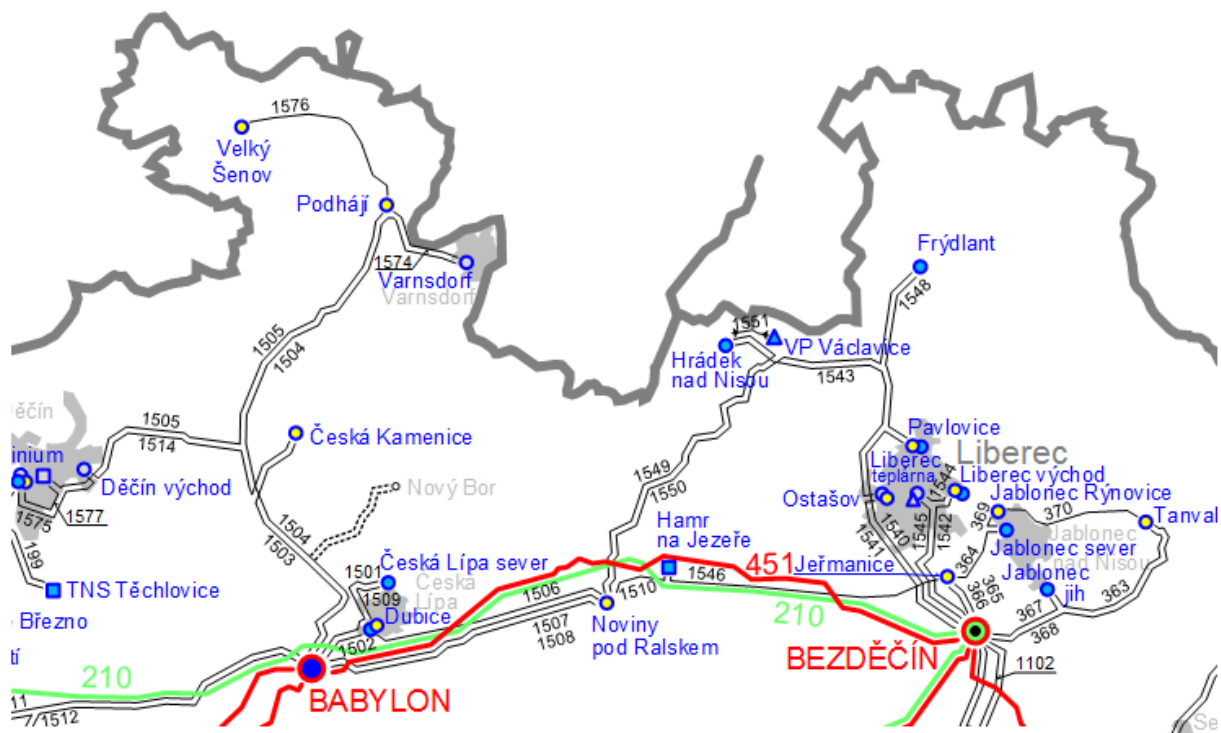
Zdroj energie	Obec (majitel)	Instalovaný výkon (MW)		
		elektrický	tepelný	celkem
tepelný	Rumburk, Podhájí (RWE Energo, s.r.o.)	0	16	16
	Rumburk (METALURGIE Rumburk s.r.o.)	0,48	0,748	1,228
	Šluknov, Rožany (TERBA s.r.o.)	0,2	0,24	0,44
	Šluknov (Energo Šluknov s.r.o.)	0,6	0,693	1,293
	Šluknov (Energo Šluknov s.r.o.)	0	5,58	5,58
	Šluknov (Technické služby Šluknov, spol. s r.o.)	0	1,257	1,257
	Velký Šenov (Železářny Velký Šenov s.r.o.)	0,96	1,2	2,16
	Velký Šenov (Železářny Velký Šenov s.r.o.)	0,96	2,2	3,16
	Mikulášovice (Tepelné hospodářství Mikulášovice,	0,7	3,3	4
	Krásná Lípa (Křinice Krásná Lípa s.r.o.)	0,14	3,16	3,3
	Krásná Lípa (KOMAXO, s.r.o.)	0	19,2	19,2
	Jiříkov (Stavební bytové družstvo občanů Průkopník)	0	3,36	3,36
celkem		4,04	56,938	60,978
Malé vodní elektrárny	Vilémov (Tomáš Jiřinec)	0,03	0	0,03
celkem		0,03	0	0,03
solární	Dolní Poustevna (HEFRA solarpark development s.r.o.)	1,668	0	1,668
celkem		1,668	0	1,668

zdroj: Energetický a regulační úřad, <http://licence.eru.cz/index.php?>

Přenosová a distribuční soustava elektrické energie

Přenosová soustava vysokého (220 kV) a velmi vysokého napětí (400 kV) společnosti ČEPS, a.s. na území mikroregionu nezasahuje a ani v desetiletém výhledu do r. 2023 nejsou plány na výstavbu nových vedení nebo propojení s přenosovými soustavami EU.

Území mikroregionu Sever je zásobeno páteří rozvodovou soustavou VVN 110 kV z rozvodny Babylon (Českolipsko) přes Českou Kamenici do rozvodny v Podhájí (Rumburk), a dále pak přes Šluknov až do Velkého Šenova. Elektrická energie je dále v distribučních trafostanicích transformována do sítě VN 10, 22 a 35 kV, a rozváděna k jednotlivým spotřebitelům pak soustavou nízkého napětí 220/380 V.

Vedení 400 kV, 220 kV a 110 kV

vedení 400 kV	vedení 110 kV	vedení 110 kV ve výstavbě
vedení 220 kV	kabel 110 kV	vedení 110 kV provozované na vn

Transformace a uzly v síti

TR 110 kV/ vn < 22 kV	TR 110 kV/ vn 22 kV	TR 110 kV/ vn ≥ 35 kV
TR 110 kV / VO	TR 110 kV / zdroj	
uzel 400 kV	TR 400/220/110 kV	TR 400/220 kV
TR 400/110 kV	TR 220/110 kV	PST 400/400 kV

Obr. 4.3 Rozvody elektrické energie, zdroj: <https://www.ote-cr.cz/cs/statistika/dlouhodobavrovnavahamapy-ke-stazeni>

ČEZ Distribuce s.r.o. připravuje výstavbu elektrického vedení velmi vysokého napětí 110 kV z Nového Boru přes Lužické hory do Varnsdorfu. Cílem je posílení a lepší zabezpečení dodávek elektrické energie do Šluknovského výběžku. Podle posledních jednání a studie EIA, bude část elektrického vedení přes vrcholové partie Lužických hor vedena podzemním kabelem, a nenaruší tak karjinný ráz CHKO Lužické hory.

Elektronické komunikační zařízení

Téměř ve všech obcích zájmového území jsou zbudovány telefonní rozvody, řešeným územím také prochází dálkové telefonní rozvody. Hlavními provozovateli jsou O2 Czech Republic, České radiokomunikace, UPC, CEZ ICT Services.

Řešené území je pokryto signálem mobilních operátorů Telefónica Czech Republic, T - Mobile a Vodafone.

Od počátku devadesátých let byla postupně nahrazována síť dálkových metalických kabelů optickými kabely. Podstatně se tak zvýšily přenosové schopnosti sítě a byl vytvořen předpoklad pro rozšiřování všech komunikačních, datových a dalších služeb. V jednotlivých obcích byly rekonstruovány přístupové sítě, podstatná část rekonstruovaných sítí je realizována jako kabelová síť uložená v zemi. Celoplošně byly instalovány moderní digitální ústředny na všech úrovních. Současné požadavky na komunikační služby jsou plně pokryty.

4.1.5. NAKLÁDÁNÍ S ODPADY (TŘÍDĚNÍ, SBĚR A LIKVIDACE, SBĚRNÝ DVŮR, KOMPOSTÁRNA, SKLÁDKA)

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce mikroregionu Sever mají svoz tuhého komunálního odpadu zajištěn vlastními technickými službami (Šluknov, a dále pro obce Vilémov), Středisko bytového a místního hospodářství (Velký Šenov), nebo soukromými společnostmi jako např. EKO servis Varnsdorf a.s. (Krásná Lípa, Mikulášovice, Lobendava, Lipová, Doubice), AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. (Rumburk, Jiříkov, Staré Křečany), Marius Pedersen a.s. (Dolní Poustevna). V obcích je zaveden poplatkový systém. Některé obce a města zajišťují pro své občany několikrát do roka svoz nebezpečného a objemného odpadu nebo mohou využít sběrné dvory.

Dříve pro ukládání komunálního odpadu sloužila skládka odpadu v Rožanech jako spádová pro oblast celého Šluknovského výběžku. V současné době je komunální odpad odvážen na skládku Volfartice mimo mikroregion Sever.

Třídění odpadu

V obcích mikroregionu také probíhá sběr tříděného vybraného odpadu do velkoobjemových kontejnerů. Nejčastěji jde o plasty, sklo a papír, které jsou vyváženy 1 – 2x za měsíc nebo dle potřeby. Druhou možností, kterou obce a města mikroregionu využívají, je svoz tříděného odpadu prostřednictvím plastových pytlů, který zajišťuje firma Pro Eko Varnsdorf s.r.o.

Skládky odpadu

Na území mikroregionu Sever se nenachází skládka komunálního odpadu. Nejbližší skládka se nachází ve Volfarticích (Českolipsko), kam je komunální odpad odvážen.

Na území mikroregionu sice vznikají lokality černých skládek, ale pouze v ojedinělých případech, které jsou ihned po identifikaci problému obcemi odstraňovány tak, aby nevytvářely příklady pro rozšiřování černých skládek. Přehled evidovaných lokalit starých ekologických zátěží je uveden v kap. 6.1.7.

4.2 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

Kvalitní pozemní komunikace, ať už pro automobilovou, železniční či nemotorovou dopravu jsou stěžejní podmínkou pro ekonomický rozvoj regionu i pro zvyšování kvality života jeho obyvatel. Většina dopravních výkonů na území měst a obcí probíhá na silnicích.

4.2.1. ČÍSLA A KATEGORIE KOMUNIKACÍ PROCHÁZEJÍCÍCH MIKROREGIONEM

Mikroregionem Sever neprochází žádné exponované vnitrostátní spojnice. Pouze Rumburkem prochází silnice I/9 Praha – Mělník – Česká Lípa – Rumburk a dále pokračuje přes hraniční přechod pro kamiony jako silnice S/148 přes Neugersdorf - Bautzen.

Mikroregion je napojen na vnitrostátní silniční síť České republiky ze dvou hlavních směrů a jednoho vedlejšího směru. První směr napojení je ze silnice I/9 z jižního směru od České Lípy přes Svor horské sedlo Šébr, na území mikroregionu Sever vstupuje silnice v prostoru Studánky, kde začíná území Rumburku. Druhý směr napojení představuje silnice II/263 Česká Kamenice – Chřibská – Rybníště – Krásná Lípa - Rumburk, a třetí směr vedlejšího napojení je silnicí třetí třídy Jetřichovice – Dolní Chřibská – Doubice – Krásná Lípa.

Dominantní význam má silnice první třídy I/9 Jiříkov - Rumburk – Česká Lípa – Mělník – Praha), která zprostředkovává spojení Šluknovského výběžku s vnitrozemím a je hlavní dopravní tepnou (včetně extrémně frekventované kamionové dopravy) směřující na hraniční přechod do Německa Rumburk – Neugersdorf.

Páteří silniční dopravy mikroregionu jsou čtyři komunikace II. třídy:

II/263 – Rumburk – Jiříkov (Ebersbach)

II/265 – Krásná Lípa – Velký Šenov

II/266 – Rumburk – Šluknov – Lobendava – Dolní Poustevna

II/267 – Severní – Lobendava (Sebnitz)

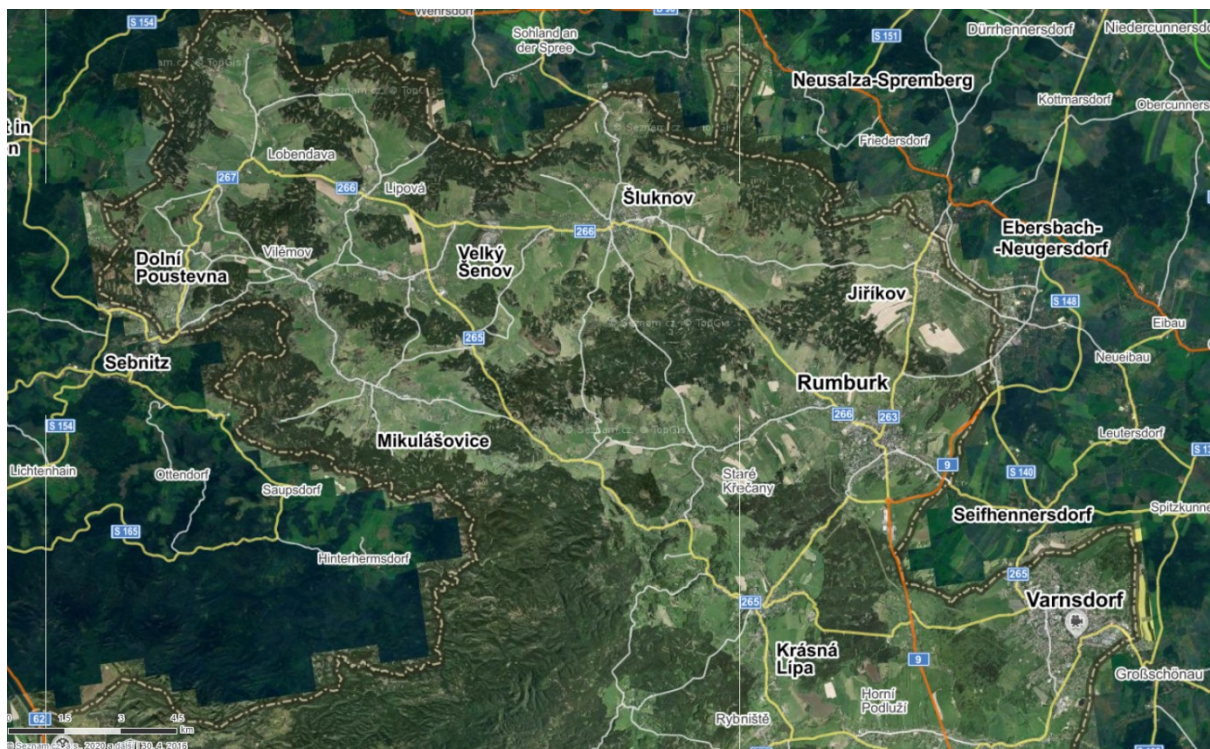
Tyto silnice (II. a III. třídy) vlastní Ústecký kraj a spravuje je Správa a údržba silnic Ústeckého kraje. Většina silnic je v dobrém stavu a jsou pravidelně udržovány a opravovány.

Vážným problémem je malá kapacita příjezdových komunikací a **ztížená dostupnost regionu především v zimních měsících**. V tomto směru je kritickým místem na silnici I/9 horské sedlo Šébr, kde dochází k častým dopravním nehodám a tím i zablokování přístupové cesty na území Šluknovského výběžku směrem od Prahy, Liberce a Nového Boru.

Základní silniční síť dotvářejí místní komunikace ve správě jednotlivých měst a obcí. Jde o ulice a ostatní místní komunikace, ať zpevněné či s prašným krytem vozovky, které mají vazbu na silnice druhé a třetí třídy. Šířkové parametry jsou většinou limitovány stávající zástavbou. Jejich technický stav je různý s ohledem na důležitost a na omezené rozpočtové možnosti obcí.

Problémem, a to jak z hlediska bezpečnosti silničního provozu, tak z hlediska znečišťování ovzduší, **jsou průjezd centry měst a obcí**. Dlouhodobým a systémovým řešením je budování obchvatů a pěších klidových zón.

Nejbližší napojení na dálniční síť je na dálnici D8 v Ústí nad Labem (cca 70 - 80 km). Nejbližší napojení na rychlostní komunikaci je v Bílém Kostele nad Nisou (50 - 60 km) ve směru na Liberec.

Obr. 4.4 Silniční síť mikroregionu Sever, zdroj: <https://mapy.cz/>

Hraniční přechody

S ohledem na periférní polohu mikroregionu Sever v rámci ČR je důležitý význam hraničních přechodů do sousedního Německa.

Dolní Poustevna	- Sebnitz (silniční, železniční) Rugiswalde, Langburkersdorf (turistické);
Jiříkov	- 3x silniční, 2x turistický – Neugesdorf a Ebersbach, železniční;
Lipová	- (Neudorf) Sohland – pěší a cyklo;
Mikulášovice	- Turistické: Mikulášovice Tanečnice – Sebnitz; Mikulášovice – Hinterhermsdorf; Mikulášovice – Saupsdorf;
Doubice	- Zadní Doubice se SRN na cyklotrase;
Lobendava	- turistický v části obce – Severní, Lobendava – Langburkersdorf;
Rumburk	- 2x silniční, Rumburk – Seifhennersdorf; Rumburk – Neugersdorf (TIR);
Šluknov	- Silniční: Rožany – Sohland, turistický – Fukov – Oppach.

Celkem jsou na území mikroregionu **2 železniční** hraniční přechody (avšak na trase Jiříkov – Ebersbach je zastaven provoz), **7 silničních** hraničních přechodů (z toho 1 pro TIR) a **9 turistických** hraničních přechodů.

4.2.2. ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA, CHARAKTER TRATI, ZASTÁVKA (NEJBLIŽŠÍ ZASTÁVKA)

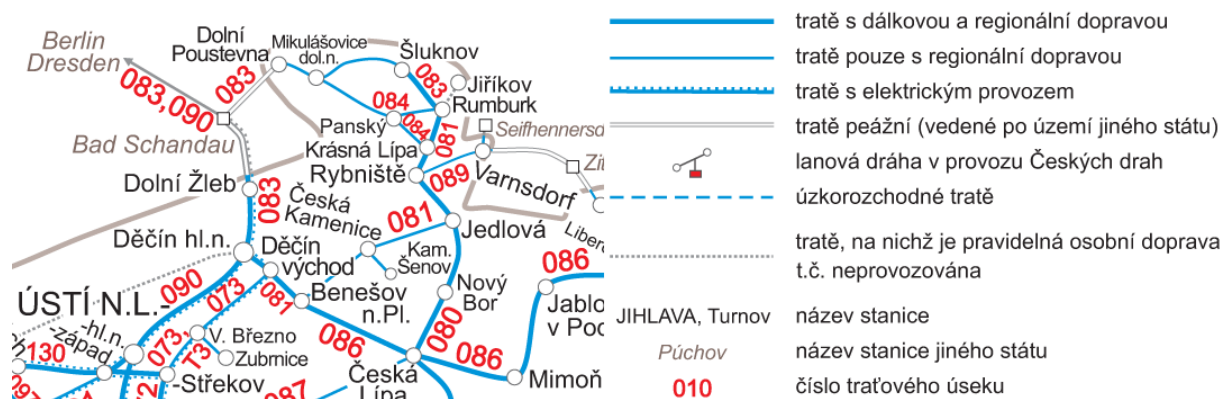
Železniční síť na území mikroregionu Sever je nejhustší především ve své východní části, která je více urbanizovaná. Územím mikroregionu probíhají dvě rychlíkové tratě Rumburk - Nymburk (080) a Rumburk - Děčín (081), avšak traťové rychlosti jsou v hornatém terénu Lužických hor poměrně nízké, a tak jsou cesty vlakem zpravidla časově i kilometrově delší než autobusem.

Významné jsou železniční hraniční přechody, které jsou v Dolní Poustevně (otevřen v červenci 2014) a Jiříkově (neprobíhá železniční přeprava).

Důležitá pro cestovní ruch je tzv. turistická železniční trať (nově již okruh) kolem Národních parků České a Saské Švýcarsko (Rumburk - Panský - Mikulášovice - Dolní Poustevna - Sebnitz - Bad Schandau - Děčín - Benešov nad Ploučnicí - Česká Kamenice - Jedlová - Rybníště - Krásná Lípa - Rumburk).

Na železničních tratích probíhá v drtivé většině přeprava osob, železniční nákladní doprava je minimální (v posledních letech zvýšený odvoz vykáčeného dřeva).

Území mikroregionu Sever v severní části Fukovského výběžku protíná peážní německá trať Dresden – Ebersbach-Neugersdorf – Zittau – Liberec bez zastávky na českém území. Nejbližší možnost využití spojení na této německé trati je v Ebersbachu, kam zajíždí i autobusové spoje z Jiříkova, viz níže.

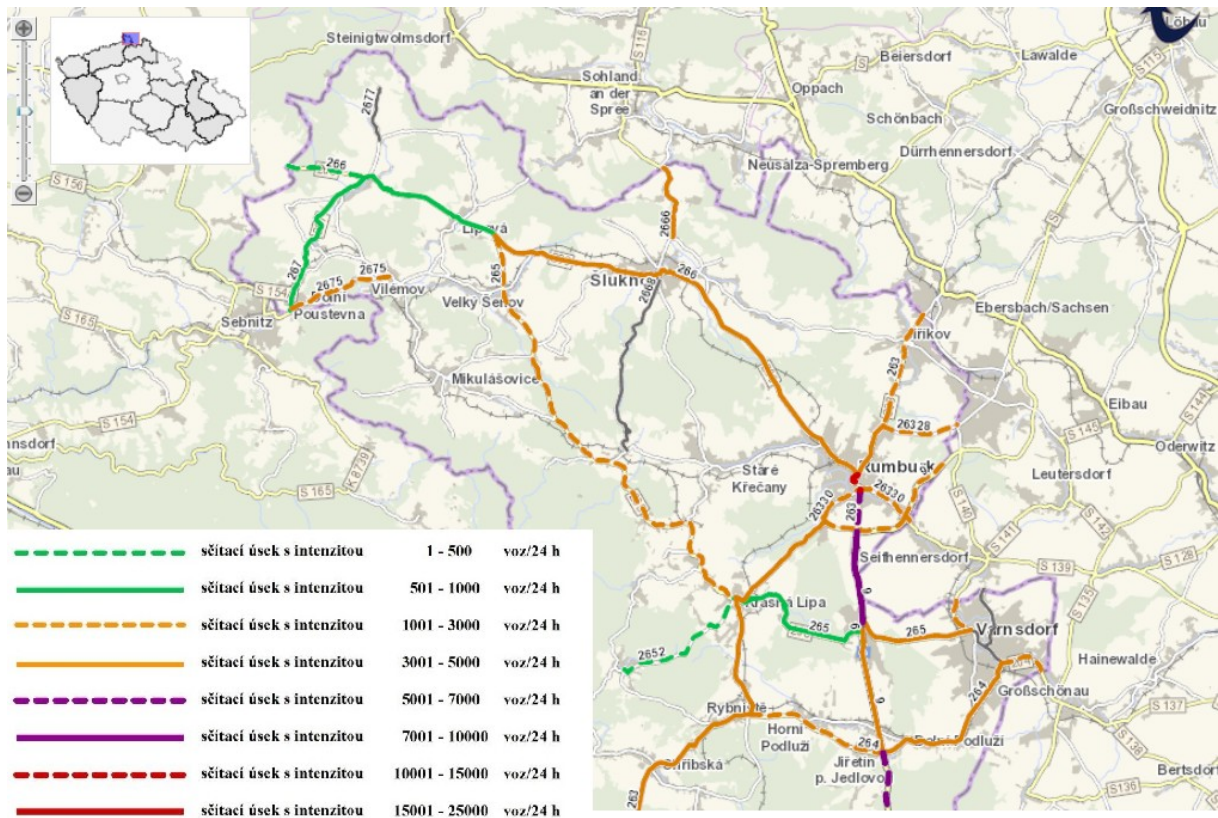

Obr. 4.5 Železniční mapa širšího okolí území mikroregionu Sever, zdroj České dráhy, a.s. (2019)

4.2.3. DOPRAVNÍ ZÁTĚŽ (POČET PRŮJEZDŮ VOZIDEL, ZATÍŽENÍ HLUKEM), ZIMNÍ A LETNÍ ÚDRŽBA

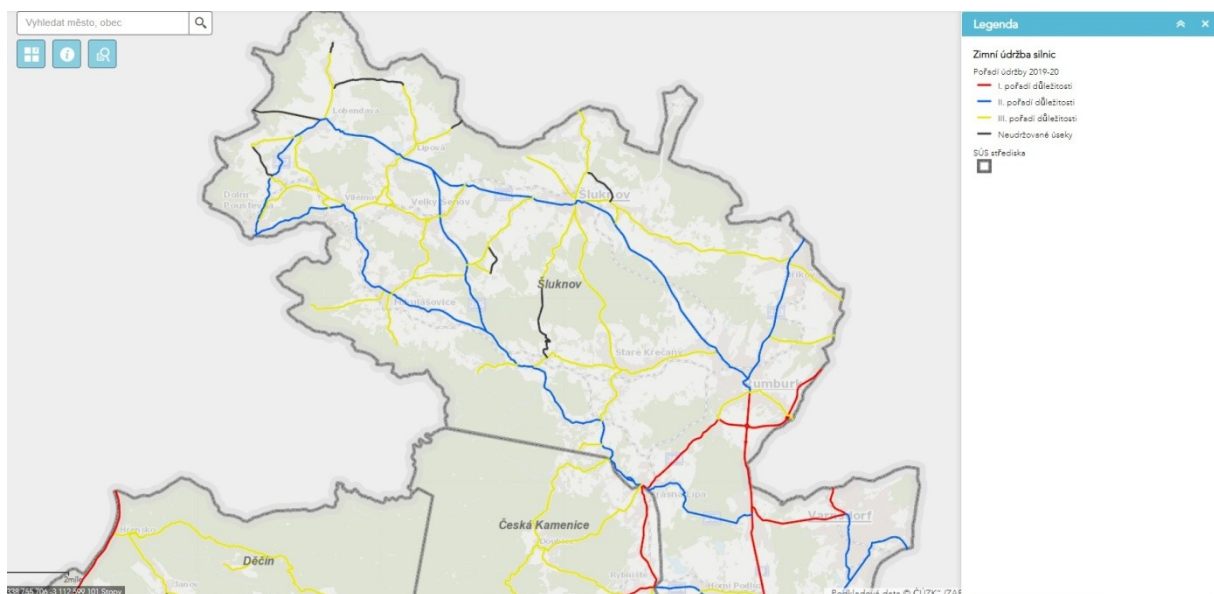
Na základě měření intenzity silniční dopravy v r. 2016 (celá ČR) je nejvíce frekventovaná silnice I/9 procházející Rumburkem (7 001 - 10 000 vozidel / 24 hod). Velké dopravní zatížení bylo naměřeno na úsecích silnic druhé třídy Rybníště – Krásná Lípa – Rumburk, a dále pak na úseku Rumburk – Šluknov – Velký Šenov, úseku Šluknov – Rožany (hraniční přechod), všechny s dopravním zatížením 3 001 – 5 000 vozidel / 24 hodin. Na ostatních silnicích je dopravní zatížení nižší, viz obr. 4.6.

Silnice II. a III. třídy mezi obcemi jsou v majetku Ústeckého kraje ve správě příspěvkové organizace Správa údržby silnic Ústeckého kraje (SÚS Ústeckého kraje). Místní komunikace jsou ve vlastnictví jednotlivých obcí.

Obr. 4.6 Intenzita silniční dopavy širšího okolí v roce 2016, zdroj: Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD)

Místní komunikace v obcích vykazují různé stupně opotřebení. Jejich stav včetně orientačního pořadí naléhavosti oprav je ze strany obcí průběžně sledován. Na základě těchto poznatků jsou místní komunikace postupně opravovány – tyto opravy jsou však samozřejmě vázány na aktuální možnosti obecních rozpočtů.

Obr. 4.7 Priorita zimní údržby silnic v mikroregionu Sever, zdroj: SÚS Ústeckého kraje

Nejvyšší prioritu pro zimní údržbu komunikací na území mikroregionu České Sever má silnice I/9 procházející Rumburkem a silnice mezi Krásnou Lípou a Rumburkem (červená barva). Modře jsou

označeny silnice v druhém pořadí zimní údržby. Ostatní silnice III. třídy mají při zimní údržbě až třetí poslední prioritu. A některé úseky silnic (nevýznamné propojky silnic III. třídy) jsou v zimě dokonce bez údržby.

V obcích mikroregionu Sever jsou zpoplatněna parkovací místa v Rumburku (Lužické náměstí, parkoviště za Úřadem práce, parkoviště u Finančního úřadu), ve Šluknově (náměstí Míru) a v turistické sezóně v Kyjově (místní část Krásné Lípy). V době vrcholící letní turistické sezóny se obce v blízkosti Národního parku České Švýcarsko potýkají s přeplněnými parkovišti a odstavnými plochami.

4.2.4. CYKLOSTEZKY A CYKLOTRASY

Mikroregionem Sever neprochází žádná dálková cyklotrasa. Krátký úsek **cyklostezky** je vybudován v Krásné Lípě směrem na Rybníště, v plánu je vybudování cyklostezky z Dolní Poustevny do Vilémova Karolininým údolím podél Vilémovského potoka.

Přehled cyklotras na území mikroregionu Sever:

- 211 Kytlice - Rožany (35 km)
- 3014 Rumburk - Dolní Poustevna (28 km)
- 3041 Mikulášovice (CZ/D) - V. Šenov – Lipová (CZ/D) (14 km)
- 3042 Království – Rumburk – Filipov (CZ/D) (16 km)
- 3043 Filipov (CZ/D) - Jiříkov - Šluknov - Lobendava - Dol. Poustevna (CZ/D) (35 km)
- 3029 Vysoká Lípa - Na Tokáni - U Sloupu - Kyjov - Vlčí hora
- 3031 U Doubice - Zadní Doubice (CZ/D) – Mokřý Důl
- 3032 Kyjov - Zadní Doubice - Kopec – Brtníky
- 3033 Tur. most – Vlčí Hora, rozc.

Zdroje: <http://www.region-sluknovsko.cz/turistika-trasy.html>,
<http://www.cykloserver.cz/zpravy-prilohy/4trida.pdf>

4.2.5. IDENTIFIKOVANÉ PROBLÉMY V DOPRAVNÍ INFRASTRUKTUŘE

Územně analytické podklady správního obvodu obce s rozšířenou působností Rumburk (aktualizace 2016) identifikovali následující problémy v dopravní infrastruktuře:

Identifikovaný problém	obec
odlehlost obcí Dolní Poustevna, Lobendava, Doubice s problematickou dopravní dostupností – nedostatečné dopravní zpřístupnění území ORP Rumburk na Děčín, Ústí nad Labem	<i>Dolní Poustevna, Lobendava, Doubice</i>
negativní vlivy dopravy na průtazích silnic v centrálních částech obcí - silnice II/266 v centrální části Rumburku - silnice II/266 v centrální části Šluknova - silnice II/263 v centrální části Krásné Lípy	<i>Krásná Lípa, Rumburk, Šluknov</i>
chybějící silniční propojení do SRN v Lobendavě – silnice II/266	<i>Lobendava</i>
nedostatečné parametry silnice II/265 Krásná Lípa – Staré Křečany – Velký Šenov – Lobendava a nedostatečné šířkové a směrové poměry na silnicích III. tříd	<i>všechny obce</i>
úrovňová křížení silnic II. a III. tříd s železničními tratěmi	<i>všechny obce kromě Doubice a Lobendavy</i>
nevyhovující technické parametry celostátní železniční trati Rumburk –	<i>Rumburk, Šluknov,</i>

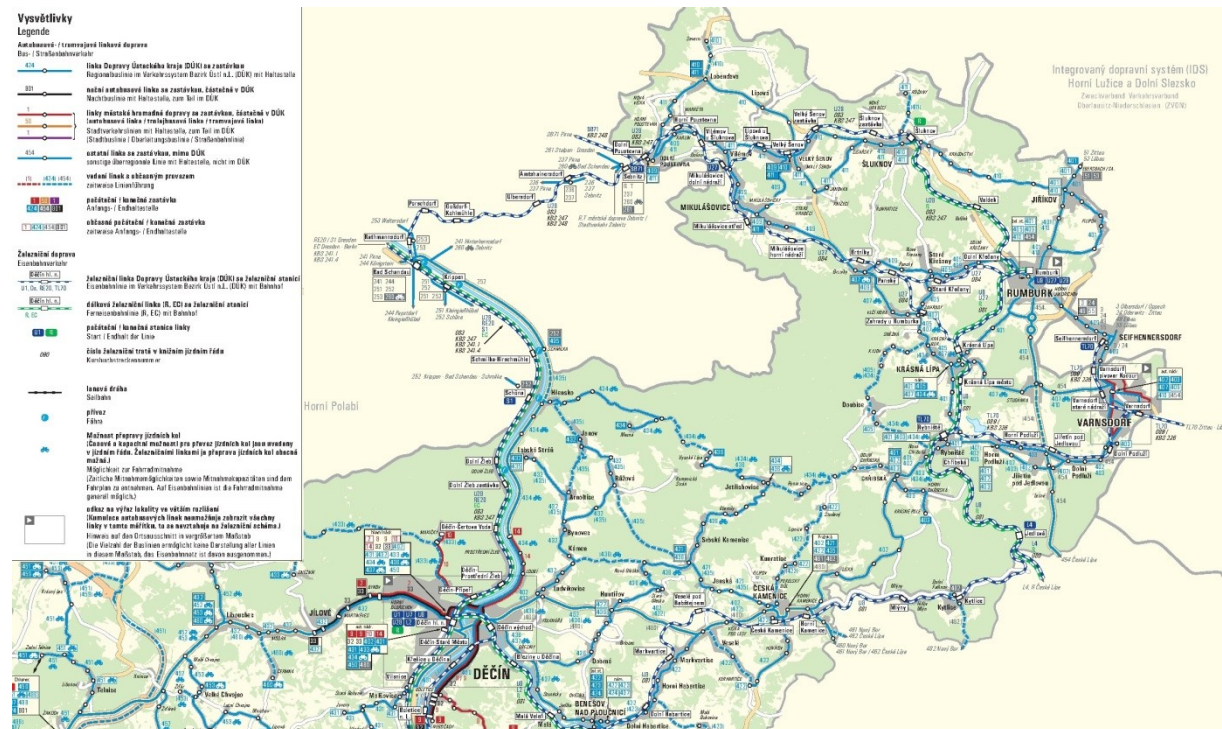
Krásná Lípa – Rybníště a trati Rumburk – Šluknov – Dolní Poustevna (provedeny úpravy trati, ale ne optimalizace)	<i>Krásná Lípa, Dolní Poustevna</i>
nedostatečná segregace cyklistické dopravy v pásu osídlení Rumburk – Staré Křečany a v pásu osídlení Mikulášovice – Vilémov – Velký Šenov – Staré Křečany	<i>Mikulášovice, Vilémov, Velký Šenov, Staré Křečany, Rumburk</i>
Jiříkov, pouze občasně využívání železniční tratě Rumburk – Jiříkov (turistika)	<i>Jiříkov</i>
nízká intenzita využití drážních prostor	<i>Mikulášovice, Staré Křečany, Krásná Lípa, Dolní Poustevna</i>
Rumburk, nedostatečná segregace pěší dopravy (ul. Jiříkovská, Krásnolipská, Pražská, Šluknovská)	<i>Rumburk</i>

4.3 DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST

4.3.1. ZAPOJENÍ MIKROREGIONU DO INTEGROVANÉHO SYSTÉMU DOPRAVY

Dopravním (silničním i železničním) uzlem mikroregionu Sever je město Rumburk, z kterého vycházejí všechny významné autobusové i vlakové linky.

Dopravní obslužnost (**autobusovou veřejnou dopravu**) v mikroregionu Sever objednává Ústecký kraj a dopravu zajišťují ČSAD Karlovy Vary a.s. Dopravní společnosti Quick Bus a. s., ČSAD Česká Lípa a.s. a Aleš Hemelík provozují komerční autobusové linky z Rumburku do Prahy (bez dotace). Mikroregionem prochází 11 autobusových linek, z toho jsou tři dálkové do Prahy a jedna regionální do Děčína.

Obr. 4.8 Dopravní obslužnost mikroregionu Sever a širšího okolí - Integrovaný dopravní systém Ústeckého kraje (veřejná doprava) Horní Lužice a Dolního Saska v systému ZVON

Autobusové linky projíždějící mikroregionem Sever:**ČSAD Karlovy Vary a.s.**

[401 Ebersbach-Jiříkov-Rumburk-Krásná Lípa-Rybniště-Chřibská](#) (23 spojů tam a zpět, o víkendu 8 spojů tam a zpět)

[405 Rumburk-Staré Křečany-Krásná Lípa-Doubice](#) (10 spojů tam a zpět, o víkendu nejezdí)

[406 Lobendava-Dolní Poustevna](#) (8 spojů tam a zpět, o víkendu nejezdí)

[407 Staré Křečany, Brtníky-Krásná Lípa-Varnsdorf](#) (12 spojů tam a zpět, o víkendu 5 spojů tam a zpět)

[408 Mikulášovice-Velký Šenov-Šluknov, Rožany](#) (12 spojů tam a zpět, o víkendu nejezdí)

[409 Varnsdorf-Seifhennersdorf-Rumburk-V.Šenov/D.Poustevna](#) (21 spojů tam a zpět, o víkendu 6 spojů tam a zpět)

[410 Varnsdorf-Rumburk-Jiříkov-Šluknov-Velký Šenov-Lobendava, Severní](#) (26 spojů tam a zpět, o víkendu 9 spojů tam a zpět)

[434 Děčín-Hřensko, Mezná-Jetřichovice-Chřibská-Krásná Lípa](#) (15 spojů tam a zpět, o víkendu 15 spojů tam a zpět)

Quick Bus a. s.

[510901: Šluknov-Rumburk-Varnsdorf-Nový Bor-Česká Lípa-Praha](#) (7 spojů tam a zpět, o víkendu 5 spojů tam a zpět)

ČSAD Česká Lípa a.s.

[400 Cvikov / Rumburk-Varnsdorf-Nový Bor-Česká Lípa-Mělník-Praha](#) (1 spoj tam a zpět, o víkendu 3 spoje tam a zpět)

Aleš Hemelík

[510902 Rumburk-Varnsdorf-Nový Bor-Česká Lípa-Praha](#) (1 spoj tam a zpět, o víkendu 1 spoj tam a zpět)

Zdroj: <http://www.iidol.cz/>, <https://jr.kr-ustecky.cz/>, <http://www.ahhemtrans.cz/>, <https://www.csad-cl.cz/>, <http://www.quickbus.cz/quickbus/3-LINKA-PRAHA>

Vlakové spoje projíždějící územím mikroregionu Sever:

Dopravní obslužnost (**železniční veřejnou dopravu**) v mikroregionu Sever objednává Ústecký kraj a dopravu zajišťují České dráhy a.s. Mikroregionem prochází 4 vlakové linky, z toho jedna je provozována jako turistická pouze o víkendech a v letní sezóně (084).

[080 Mladá Boleslav - Jedlová \(- Rumburk\)](#) (13 spojů tam a zpět vč. víkendu)

[081 Děčín - Benešov nad Ploučnicí – Rumburk](#) (11 spojů tam a zpět vč. víkendu)

[083 Děčín - Bad Schandau - Dolní Poustevna – Rumburk](#) (9 spojů tam a zpět vč. víkendu)

[084 Rumburk - Panský - Mikulášovice, Rumburk - Krásná Lípa - Panský a zpět](#) (16 spojů tam a zpět pouze o víkendu a v letní sezóně)

V plánu je vybudování železniční přeshraniční propojky Rumburk – Seifhennersdorf – Varnsdorf s přímým napojením Rumburku na železniční trať 089 Varnsdorf – Liberec.

Tab. 4.4 SWOT analýza za kapitolu Infrastruktura

Silné stránky	Slabé stránky
vysoké % napojených domácností na vodovodní řad s kvalitní pitnou vodou	negativní vlivy dopravy na průtazích silnic v centrálních částech obcí
fungující systém sběru tříděného odpadu	špatný technický stav některých komunikací
poměrně dobrá dopravní obslužnost veřejnou dopravou	absence chodníků a cyklostezek
	nedostatek parkovacích míst
	úrovňová křížení silnic II. a III. tříd s železničními tratěmi
Příležitosti	Hrozby
moderní technologie čištění odpadních vod (není potřeba všechny domy napojovat na kanalizaci)	zanedbání údržby kanalizace a vodovodů
moderní technologie výroby, skladování a distribuce energií (FVE, kogenerační zdroje, chytré sítě apod.)	zastavení investic do oprav a přeložek silnic a snižování investic do oprav místních komunikací
rozvoj nemotorové dopravy zejména cyklodopravy	rušení a omezování spojů veřejné dopravy
rozvoj silniční dopravy s alternativními pohony jako elektřina, hybridní, CNG apod.	
posílení a modernizace systému tříděného odpadu - odpad jako zdroj surovin a energie	

5. VYBAVENOST

Tato kapitola se zaměřuje především na stav a projektové záměry související s **budovami a prostranstvími veřejného zájmu**. Jde o nemovitosti ve veřejném, ale i v soukromém vlastnictví, u kterých veřejnost citlivě vnímá jejich technický stav a vzhled. Jde obvykle o budovy úřadů, kulturní domy, školy, zdravotní střediska, ale také o památky, hospodářské a podnikatelské objekty v centrech obcí, brownfieldy apod.

5.1 STRATEGICKÉ DOKUMENTY OBCÍ A ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACE (ÚPD)

Základním plánovacím dokumentem obce, zakotveným v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, je **program rozvoje obce**. Jde o hlavní nástroj řízení rozvoje obce. Na základě poznání situace v obci a názorů a potřeb občanů, podnikatelů, zájmových organizací a dalších subjektů v obci formuluje představy o budoucnosti obce spolu s činnostmi vedoucími k naplnění dohodnutých představ. Program rozvoje obce se zpracovává na období 4–7 let.

ÚPD se řídí zejména zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). ÚPD je souborem předepsaných textových a zejména grafických dokumentů, které regulují a navrhuje výstavbu ve vymezeném území. Územně plánovací dokumentace má svoji závaznou a směrnou část. Závazná část ÚPD má podobu právní normy a každá jednotlivá územně plánovací dokumentace má tuto svoji právní normu vypracovanou a schválenou samostatně. ÚPD má úroveň územního plánu velkého územního celku (kraje), územního plánu obce a regulačního plánu.

Obce s rozšířenou působností (ORP) pořizují (od r. 2008 v souladu se stavebním zákonem č. 183/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů), **územně analytické podklady (ÚAP)**. Území mikroregionu Sever leží celým svým územím ve správním obvodu ORP Rumburk. ORP průběžně aktualizují územně analytické podklady na základě nových údajů o území a průzkumu území a každé 2 roky pořídí jejich úplnou aktualizaci.

Územní plán obce se zaměřuje na urbanistickou koncepci a na využití území. Plán zhodnotí stav a tendence popřípadě dílčí záměry v jednotlivých problémových okruzích, které řeší, a navrhne na základě jejich analýzy možnosti optimálního řešení z hlediska obce jako celku.

Tab. 5.1 Přehled strategických dokumentů a územně plánovací dokumentace (ÚPD)

obec	strategický dokument	ÚPD
Dolní Poustevna	ANO, platnost do r. 2024	platný, účinnost od 28.9.2016
Doubice	NE	platný, účinnost od 18.11.2008, změna č. 1, 23.1.2012
Jiříkov	NE	platný, účinnost od 22.10.2015
Krásná Lípa	NE	platný, účinnost od 24.6.2014
Lipová	ANO, platnost do r. 2020	platný, účinnost od 30.12.2005, schválení pořízení nové ÚPD 14.3.2011
Lobendava	ANO, platnost do r. 2030	platný, účinnost od 30.9.2011
Mikulášovice	ANO, platnost do r. 2024	platný, účinnost od 18.10.2018
Rumburk	ANO, platnost do r. 2026	platný, účinnost poslední změny č. 2 od 7.9.2009, schválení zadání nové ÚPD 2.2.2017
Staré Křečany	ANO, platnost neurčena (2019+)	platný, účinnost od 31.8.2013, schválení zadání změny č. 1

		28.6.2017
Šluknov	ANO, platnost do r. 2025	platný, účinnost od 5.4.2011, účinnost 1. Zěmny od 2.1.2019
Velký Šenov	ANO, platnost do r. 2026	platný, účinnost 3. změny od 14.7.2014
Vilémov	ANO, platnost do r. 2024	platný, účinnost změny č. 1 od 1.7.2010

Zdroj: <http://www.obcepro.cz/publikovane-dokumenty>, <https://www.rumburk.cz/cz/obcan-uzemni-planovani.html>, http://www.uur.cz/iLAS/ORP_PoctyZaznamu1.asp?KODORP=736

Vedle územních plánů obcí a měst mají některé obce a města mikroregionu zpracovány a schváleny **územní studie nebo územní plány zóny**. Níže je uveden jejich přehled.

Územní plán zóny Krásná Lípa

Územní plán zóny Šluknov

Územní plán zóny Velký Šenov

Dolní Poustevna - územní studie ÚS 1, lokalita Jakamado

Dolní Poustevna - územní studie ÚS 2, lokalita Na Kopci

Krásná Lípa - územní studie ÚS6, lokalita Z89

Územní studie - Lokalita B2, Šluknov

Územní studie Jihozápad, Šluknov

Územní studie plochy 17-B ve městě Jiříkov

Územní studie Velký Šenov (pro rozvojovou plochu Z3-22 - a,b,c)

Územní studie Vilémov-lokalita Z1-3

Vilémov - územní studie loality Z1-7

Vilémov - územní studie lokality Z1-6a

Zdroj: http://www.uur.cz/iLAS/ORP_PoctyZaznamu1.asp?KODORP=736

5.2 BYDLENÍ

5.1.1. DOMY A BYTY V MIKROREGIONU

V níže uvedené tabulce je uveden přehled vývoje počtu domů a počtu obyvatel připadající na 1 dům z jednotlivých sčítání lidu, domů a bytů. Z počátku s rostoucím počtem obyvatel rostl i počet domů až do konce 2. sv. války. S odsunem původního německého obyvatelstva po válce, kdy došlo ke skokovému úbytku obyvatelstva bylo najednou průměrně o cca polovinu méně obyvatel na 1 dům. V té době bylo plno domů prázdných a opuštěných, které se postupně začaly bourat, ve větším rozsahu pak v 60. letech 20. století.

Nová poválečná bytová výstavba začala až ve druhé polovině 60. let a pokračovala v 70. a 80. letech 20. století. V tomto období však zároveň klesal počet obyvatel, a tak klesal počet obyv./dům.

Celkový trend se obrátil v 90. letech 20. století a prvních letech 21. století, kdy převažovala v drtivé většině individuální rodinná výstavba, kdy počet domů opět začal narůstat. Větší počet obyvatel na dům ve městech je dán vyšším zastoupením bytových domů, v kterých bydlí více rodin (obyvatel).

Tab. 5.2 Počet domů a obyvatel v obcích mikroregionu Sever podle výsledků sčítání

obec	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Dolní Poustevna - obyv.	2 127	2 518	2 938	3 608	5 406	4 651	4 809	1 919	1 839	2 017	1 916	1 746	1 948	1 824
Dolní Poustevna - domy	329	378	385	445	553	559	618	627	399	373	339	346	371	406
Dolní Poustevna - obyv./dům	6,5	6,7	7,6	8,1	9,8	8,3	7,8	3,1	4,6	5,4	5,7	5,0	5,3	4,5
Doubice - obyv.	1 293	1 174	1 054	903	877	759	846	282	221	107	73	53	80	122
Doubice - domy	177	189	189	193	191	189	192	187	64	34	24	27	27	34
Doubice - obyv./dům	7,3	6,2	5,6	4,7	4,6	4,0	4,4	1,5	3,5	3,1	3,0	2,0	3,0	3,6
Jiříkov - obyv.	8 220	8 281	8 754	10 084	11 096	9 452	10 078	4 012	4 278	3 945	3 905	3 638	3 920	3 795
Jiříkov - domy	862	951	947	1 067	1 239	1 285	1 436	1 302	843	788	713	789	805	826
Jiříkov - obyv./dům	9,5	8,7	9,2	9,5	9,0	7,4	7,0	3,1	5,1	5,0	5,5	4,6	4,9	4,6
Krásná Lípa - obyv.	10 068	10 221	10 495	10 235	10 174	8 600	9 385	4 368	4 308	3 938	3 819	3 381	3 639	3 490
Krásná Lípa - domy	1 143	1 299	1 340	1 442	1 420	1 446	1 567	1 559	874	810	731	889	973	1 007
Krásná Lípa - obyv./dům	8,8	7,9	7,8	7,1	7,2	5,9	6,0	2,8	4,9	4,9	5,2	3,8	3,7	3,5
Lipová - obyv.	2 978	3 169	3 186	3 323	3 391	2 867	2 963	987	1 029	981	753	627	650	670
Lipová - domy	391	439	422	447	456	462	466	395	228	211	162	144	167	255
Lipová - obyv./dům	7,6	7,2	7,5	7,4	7,4	6,2	6,4	2,5	4,5	4,6	4,6	4,4	3,9	2,6
Lobendava - obyv.	3 072	3 222	3 092	3 050	3 257	2 971	3 045	701	729	595	454	315	333	329
Lobendava - domy	567	607	562	594	572	570	581	547	176	139	110	81	91	163
Lobendava - obyv./dům	5,4	5,3	5,5	5,1	5,7	5,2	5,2	1,3	4,1	4,3	4,1	3,9	3,7	2,0
Mikulášovice - obyv.	5 787	6 449	6 704	7 109	7 665	6 640	6 755	3 044	2 741	2 631	2 747	2 546	2 397	2 151
Mikulášovice - domy	665	815	823	870	962	1 015	1 062	1 052	631	591	549	642	597	650
Mikulášovice - obyv./dům	8,7	7,9	8,1	8,2	8,0	6,5	6,4	2,9	4,3	4,5	5,0	4,0	4,0	3,3
Rumburk - obyv.	13 204	14 481	14 602	15 911	16 397	14 041	15 738	9 300	9 459	9 095	10 255	10 789	11 024	10 770
Rumburk - domy	1 313	1 472	1 497	1 739	1 809	1 870	2 127	2 124	1 637	1 568	1 584	1 756	1 795	1 937
Rumburk - obyv./dům	10,1	9,8	9,8	9,1	9,1	7,5	7,4	4,4	5,8	5,8	6,5	6,1	6,1	5,6
Staré Křečany - obyv.	7 529	7 399	7 050	6 571	6 718	5 826	6 021	2 014	2 000	1 785	1 438	1 147	1 175	1 204
Staré Křečany - domy	928	1 022	1 008	1 043	1 081	1 099	1 128	1 067	495	444	368	523	530	545
Staré Křečany - obyv./dům	8,1	7,2	7,0	6,3	6,2	5,3	5,3	1,9	4,0	4,0	3,9	2,2	2,2	2,2
Šluknov - obyv.	11 995	12 390	12 527	12 983	13 685	12 414	13 479	6 428	6 128	5 820	6 204	5 568	5 658	5 404
Šluknov - domy	1 604	1 791	1 825	1 966	2 036	2 110	2 258	2 179	1 234	1 173	1 057	1 153	1 166	1 256
Šluknov - obyv./dům	7,5	6,9	6,9	6,6	6,7	5,9	6,0	2,9	5,0	5,0	5,9	4,8	4,9	4,3
Velký Šenov - obyv.	4 015	4 193	4 297	4 463	5 024	4 326	4 635	2 672	2 586	2 462	2 338	1 943	2 014	1 932
Velký Šenov - domy	542	606	591	617	662	692	747	741	533	506	443	449	530	558
Velký Šenov - obyv./dům	7,4	6,9	7,3	7,2	7,6	6,3	6,2	3,6	4,9	4,9	5,3	4,3	3,8	3,5
Vilémov - obyv.	876	933	1 121	1 174	1 348	1 242	1 471	847	732	790	946	1 011	1 028	875
Vilémov - domy	104	133	145	158	178	184	214	248	163	150	141	186	200	215
Vilémov - obyv./dům	8,4	7,0	7,7	7,4	7,6	6,8	6,9	3,4	4,5	5,3	6,7	5,4	5,1	4,1
celkem - obyv.	71 164	74 430	75 820	79 414	85 038	73 789	79 225	36 574	36 050	34 166	34 848	32 764	33 866	32 566
celkem - domy	8 625	9 702	9 734	10 581	11 159	11 481	12 396	12 028	7 277	6 787	6 221	6 985	7 252	7 852
celkem - obyv./dům	8,3	7,7	7,8	7,5	7,6	6,4	6,4	3,0	5,0	5,0	5,6	4,7	4,7	4,1

zdroj: ČSÚ, SLDB

V obcích mikroregionu Sever bylo v r. 2011 na základě Sčítání lidu, domů a bytů celkem 7 852 domů, z toho 6 333 obydlených. Z toho je převážná většina (5 467 domů) ve vlastnictví fyzických osob. Většina domů je starších před r. 1919, v desetiletí 2001 – 2011 se postavilo nejméně nových domů. Další podrobné údaje jsou uvedeny v tab. 5.3.

Tab. 5.3 Domovní fond (2011)

	Dolní Poustevna	Doubice	Jiřkov	Krásná Lípa	Lipová	Lobendava	Mikulášovice	Rumburk	Staré Křečany	Šluknov	Velký Šenov	Vilémov	celkem
Domy úhrnem	406	34	826	1 007	255	163	650	1 937	545	1 256	558	215	7 852
Domy obydlené	342	29	709	687	158	82	549	1 790	318	1 069	432	168	6 333
z toho podle vlastnictví domu	fyzická osoba obec, stát	300	23	601	591	143	486	1 579	278	895	369	132	5 467
	bytové družstvo	18	3	46	43	7	4	25	43	13	53	32	298
	spoluvlastnictví vlastníků bytů	8	0	19	11	0	0	49	2	8	5	14	116
z toho podle období výstavby nebo rekonstrukce domu	1919 a dříve	8	1	23	17	4	4	25	40	4	25	10	162
	1920 - 1970	142	5	242	309	70	34	203	451	149	376	187	2 200
	1971 - 1980	95	9	237	189	38	32	170	498	64	294	132	1 800
	1981 - 1990	22	4	41	41	6	3	50	201	23	98	19	524
	1991 - 2000	32	-	62	48	13	1	58	229	21	93	26	618
	2001 - 2011	28	6	63	43	14	5	42	209	23	87	31	569
	15	3	44	34	11	3	21	168	21	79	21	14	434

zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

V obcích mikroregionu Sever bylo v r. 2011 na základě Sčítání lidu, domů a bytů celkem 12 060 bytů, z toho zhruba necelá polovina bytů ve vlastním domě. Poměrně rozšířené je i nájemní a družstevní bydlení. Další podrobné údaje jsou uvedeny v tab. 5.4.

Tab. 5.4 Obydlené byty podle právního důvodu užívání a počtu obytných místností (2011)

	Dolní Poustevna	Doubice	Jiřkov	Krásná Lípa	Lipová	Lobendava	Mikulášovice	Rumburk	Staré Křečany	Šluknov	Velký Šenov	Vilémov	celkem
Obydlené byty celkem	663	30	1 270	1 233	221	107	858	4 114	423	2 034	747	360	12 060
z toho právní důvod užívání bytu	ve vlastním domě	271	22	578	537	150	64	465	1 493	232	834	134	5 148
	v osobním vlastnictví	28	0	17	2	5	8	106	98	1	6	4	277
	nájemní	187	5	283	342	39	17	178	1 109	92	828	262	3 440
	družstevní	72	0	217	174	0	0	0	952	1	86	38	1 645
z toho s počtem obytných místností	1	24	3	45	63	11	4	32	192	13	144	21	557
	2	65	4	128	179	15	9	88	572	44	264	76	1 493
	3	167	2	234	257	49	19	179	847	100	505	203	2 635
	4	156	7	354	325	61	31	252	1 137	90	448	213	3 203
	5 a více	165	12	381	279	75	35	250	1 027	119	464	210	3 109

zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

V následující tabulce je uveden počet dokončených bytů v období 2001 - 2019. Nejvíce bytů bylo dokončeno v Rumburku (321), Krásné Lípě (160) a ve Šluknově (121). Za uvedené období pouze v Krásné Lípě bylo dokončeno 33 bytů v bytových domech.

Tab. 5.5 Počet dokončených bytů v období 2001 - 2019

Název obce	Dokončené byty celkem 2001-19 (vč. nástaveb a příst., domů pro seniory aj.)	Dokončené byty v rodinných domech 2001-19	Dokončené byty v bytových domech 2001-19
Dolní Poustevna	9	9	0
Doubice	17	15	0
Jiříkov	64	44	0
Krásná Lípa	160	44	33
Lipová	8	6	0
Lobendava	3	3	0
Mikulášovice	14	13	0
Rumburk	321	239	0
Staré Křečany	31	25	0
Šluknov	121	83	0
Velký Šenov	27	21	0
Vilémov	13	13	0
celkem DSO Sever	788	515	33

zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

5.1.2. PODÍL DOMŮ VYUŽÍVANÝCH PRO REKREACI

Na území mikroregionu Sever se nachází zhruba 983 objektů pro rekreaci, což je 7,3 % z celkového počtu objektů v jednotlivých obcích. Nejvíce objektů využívaných pro rekreaci je v Doubicích (54 %), nad 10 % mají ještě Staré Křečany, Velký Šenov a Krásná Lípa.

Tab. 5.6 Podíl domů využívaných pro rekreaci (stav k 19.8.2020)

název obce	Počet objektů sloužících k individuální rekreaci	počet objektů celkem	Podíl rekreačních objektů
Dolní Poustevna	23	676	3,4%
Doubice	134	248	54,0%
Jiříkov	49	1 258	3,9%
Krásná Lípa	181	1 705	10,6%
Lipová	12	351	3,4%
Lobendava	9	237	3,8%
Mikulášovice	32	1 031	3,1%
Rumburk	124	3 649	3,4%
Staré Křečany	130	905	14,4%
Šluknov	181	2 203	8,2%
Velký Šenov	100	848	11,8%
Vilémov	8	389	2,1%
celkem	983	13 500	7,3%

Zdroj: ČSÚ, <https://regiony.kurzy.cz/>

5.1.3. SOCIÁLNÍ BYDLENÍ

Sociální bydlení umožňují **domy s pečovatelskou službou (DPS)**. Podrobnější informace jsou uvedeny v kapitole 2.3 Sociální situace.

5.3 ŠKOLSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

Na území mikroregionu Sever působí 42 mateřských škol, 15 základních škol prvního stupně, 16 základních škol druhého stupně a 4 střední školy. Pouze v obci Doubice se nenachází žádné školské zařízení.

Tab. 5.7 Přehled škol, školských zařízení a zařízení pro mimoškolní vzdělávání (2019, zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení)

Obec	Celkem ředitelství	MŠ - počet škol, počet tříd	ZŠ 1-5 - počet škol, počet tříd	ZŠ úplná - počet, počet tříd	ŠJ a výdejna	ZUŠ	SVČ*	ZŠPS	DD	SŠ
Dolní Poustevna	2	1, 2		1, 16	1			1		
Doubice										
Jiříkov	2	1, 4		1, 22	2				1	
Krásná Lípa	1	1, 5		1, 15	2				1	
Lipová	1	1, 1	1, 2		1				1	
Lobendava	1	1, 1			1					
Mikulášovice	2	1, 3		1, 9	2					
Rumburk	10	6, 14	2, 10	2, 46	9	1	2*	1		3
Staré Křečany	1	1, 2	1, 2		2					
Šluknov	2	1, 7		1, 28	4			1		1
Velký Šenov	2	1, 3		1, 10	2					
Vilémov	1	1, 1	1, 2		1					
celkem	25	42, 92	15, 48	16, 267	27	1	2	3	3	4

MŠ - Mateřská škola, ZŠ - Základní škola, ŠJ - Školní jídelna, ZUŠ - základní umělecká škola, SVČ - středisko volného času/dům dětí a mládeže (* včetně působení Schrödingerova institutu), ZŠPS - základní škola praktická a speciální, DD - dětský domov, SŠ - Střední škola

Většina Mateřské školy a základní školy jsou zapojeny do projektů **Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání** správního obvodu obce s rozšířenou působností Děčín (MAP I, MAP II), které realizuje MAS Labské skály. Více na

Tab. 5.8 Přehled mateřských a základních škol na území mikroregionu Sever

Název školy/území
Školy v území mikroregionu Sever (SO ORP Rumburk) celkem:
Školy zřizované Městem Rumburk
Mateřská škola Rumburk, Komenského 864/8, příspěvková organizace
Mateřská škola Rumburk, Krásnolipská 463/8, příspěvková organizace
Mateřská škola Rumburk, Sukova 1047/4, příspěvková organizace
Mateřská škola Rumburk, Vojtěcha Kováře 398, příspěvková organizace
Mateřská škola Rumburk, V Podhájí 277/12, příspěvková organizace
Základní škola Rumburk, Tyršova ulice 1066/2, okres Děčín, příspěvková organizace
Základní škola Rumburk, U Nemocnice 1132/5, okres Děčín, příspěvková organizace
Základní škola Rumburk (pouze 1. stupeň), Vojtěcha Kováře 85/31, okres Děčín, příspěvková organizace
Školy zřizované Městem Jiříkov
Mateřská škola Jiříkov, Filipovská 686, okres Děčín - příspěvková organizace
Základní škola Jiříkov, okres Děčín, příspěvková organizace
Školy zřizované Městem Šluknov
Mateřská škola Šluknov, příspěvková organizace
Základní škola J.Vohradského Šluknov, okres Děčín
Školy zřizované Městem Mikulášovice

Mateřská škola Mikulášovice, okres Děčín, příspěvková organizace
Základní škola Mikulášovice, okres Děčín, příspěvková organizace
Školy zřizované Městem Krásná Lípa
Základní škola a Mateřská škola Krásná Lípa, příspěvková organizace
Školy zřizované Městem Dolní Poustevna
Základní škola a Mateřská škola Dolní Poustevna, příspěvková organizace
Školy zřizované Obcí Lipová
Základní škola a Mateřská škola Lipová, okres Děčín, příspěvková organizace
Školy zřizované Obcí Lobendava
Mateřská škola Lobendava, příspěvková organizace
Školy zřizované Obcí Staré Křečany
Základní škola a Mateřská škola Staré Křečany, okres Děčín, příspěvková organizace
Školy zřizované Městem Velký Šenov
Mateřská škola Velký Šenov, příspěvková organizace
Základní škola Velký Šenov, okres Děčín
Školy zřizované Obcí Vilémov
Základní škola a Mateřská škola Vilémov, okres Děčín, příspěvková organizace
Školy zřizované Ústeckým krajem
Speciální základní škola a Praktická škola, Šluknov, Tyršova 710, příspěvková organizace
Speciální základní škola a Praktická škola, Rumburk, příspěvková organizace
Základní umělecká škola Rumburk, příspěvková organizace
Dům dětí a mládeže Rumburk, příspěvková organizace
Ostatní – školy, které nejsou zřizovány obcí ani krajem
Církevní mateřská škola Klíček
Základní škola Pastelka, o.p.s.
Dětský domov se školou, základní škola a středisko výchovné péče Jiříkov
Schrödingerův institut Varnsdorf - středisko volného času pro Šluknovský výběžek Varnsdorf, Střelecká 1800

Střední školy na území MAS

Na území mikroregionu Sever se nachází celkem 4 střední školy, z toho 3 v Rumburku (Gymnázium Rumburk, Střední zdravotnická škola a Obchodní akademie v Rumburku, Střední odborná škola mediální grafiky a polygrafie v Rumburku) a Střední lesnická škola a Střední odborná škola sociální Šluknov.

Níže je uveden přehled středních škol se základními údaji včetně studijních oborů.

Gymnázium, Rumburk, Komenského 10, příspěvková organizace

Poštovní adresa:	Komenského 10, 408 01 Rumburk
WWW:	www.gymrumburk.cz
Zřizovatel:	Ústecký kraj
IČ:	47274603
REDIZO:	600010279

Obory: Gymnázium; ZŠ5 (8 let), Gymnázium (4 roky).

Střední zdravotnická škola a Obchodní akademie, Rumburk, příspěvková organizace

Poštovní adresa:	Františka Nohy 959/6, 408 30 Rumburk
WWW:	www.szds-oa.cz
Zřizovatel:	Ústecký kraj
IČ:	00673773

REDIZO: 600019691

Maturitní obory: Zdravotnický asistent, Obchodní akademie, Ekonomické lyceum, Zdravotnické lyceum, Zdravotnický asistent; Dálková; DZŠ.

Učební obory: Ošetřovatel.

Střední odborná škola mediální grafiky a polygrafie, Rumburk, příspěvková organizace

Poštovní adresa: Jiříkovská 840/4, 408 01 Rumburk

WWW: www.sosmgp.cz

Zřizovatel: Ústecký kraj

IČ: 00497029

REDIZO: 600010180

Maturitní obory: Polygrafie, Tiskař na polygrafických strojích, Reprodukční grafik pro média.

Učební obory: Tiskař na polygrafických strojích, Reprodukční grafik, Knihař.

Střední lesnická škola a Střední odborná škola sociální Šluknov, příspěvková organizace

Poštovní adresa: T. G. Masaryka 580, 407 77 Šluknov

WWW: www.lesnicka-skola.cz

Zřizovatel: Ústecký kraj

IČ: 47274719

REDIZO: 600010155

Maturitní obory – čtyřleté: Lesnictví, Ekologie a životní prostředí, Sociální činnost, Bezpečnostně právní činnost.

Učební obory – tříleté: Lesní mechanizátor, Pekař, Pečovatelské práce.

Učební obory – dvouleté: Lesní výroba, Provoz společného stravování.

5.4 ZDRAVOTNICTVÍ

Co je to zdraví: „**Zdraví je pocit tělesné, duševní a sociální pohody**“ – definice dle Světové zdravotnické organizace.

Hlavním poskytovatelem zdravotní péče ve městě Rumburk a na území mikroregionu Sever je od roku 2021 Krajská majetková, příspěvková organizace, středisko **Lužická nemocnice Rumburk**. Na původní zdravotnické zařízení Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. (LNaP) byl v roce 2020 vyhlášen konkurs, v rámci konkursního řízení pak toto zdravotnické zařízení získal Ústecký kraj, který ji v současné době provozuje prostřednictvím výše uvedené p.o. V průběhu roku 2021 přejde toto zdravotnické zařízení do majetku Krajské zdravotní a.s. Ústí nad Labem. Lužická nemocnice prochází postupnou restrukturalizací, připravují se rozsáhlé investice na opravy.

Bez ohledu na výše uvedené periferní poloha Šluknovského výběžku podtrhuje nutnost lůžkového zařízení (nemocnice v "pólech" protáhlého okresu) a její případné zrušení by zhoršilo dostupnost zdravotní péče, včetně provozu provoz zdravotní záchranné služby (ZZS) Ústí nad Labem. Nemocnice provádí činnost dnes ve dvou areálech. Rozdělení do dvou areálů přináší poměrně velké logisticko-provozní komplikace a zvyšuje náklady na celkový chod nemocnice. Další služby jsou poskytovány v objektu polikliniky v Jiráskově ulici. Stav objektů je neuspokojivý a neodpovídá požadavkům na provoz zdravotnického zařízení ve 21. století.

Více než 20 % pacientů jsou obyvatelé města Rumburk. Ostatní pacienti jsou obyvatelé Šluknovského výběžku. S ohledem na geografickou polohu mikroregionu (na okraji ČR a v sousedství s Německem) se zde ještě více prohlubuje nedostatek kvalifikovaného lékařského a zdravotnického personálu, který rezonuje celým resortem zdravotnictví. Tento hendikep je částečně vyrovnán existencí Střední zdravotnické školy v Rumburku, která s nemocnicí úzce spolupracuje.

Dalším poskytovatelem zdravotnických služeb pro obyvatele mikroregionu Sever v rámci území Ústeckého kraje je Krajská zdravotní, a.s., **nemocnice Děčín**. Nemocnice má celkem 308 lůžek.

Zajišťuje ambulantní pohotovostní péči pro děti, dorost a dospělé, provozuje anesteziologicko-resuscitační oddělení, dětské oddělení, gynekologicko-porodnické oddělení, hematologicko-transfuzní oddělení a oddělení klinické biochemie, chirurgické oddělení, interní oddělení, neurologické oddělení, oční oddělení, ORL oddělení, patologické oddělení, radiologické a rehabilitační oddělení. Nemocnice provozuje také lékárnu. Nemocnice Děčín neleží na území mikroregionu, ale je spádovou nemocnicí pro obyvatele mikroregionu.

Tab. 5.9 Dojezdové vzdálenosti v km do zdravotnických zařízení poskytujících komplexní zdravotní péči

Název obce	Krajská zdravotní a.s. Děčín	Lužická nemocnice a poliklinika Rumburk a.s.	Nemocnice Varnsdorf příspěvková	Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa a.s.
Dolní Poustevna	59 km	25 km	34 km	59 km
Doubice	30 km	12 km	15 km	37 km
Jiříkov	48 km	6 km	14 km	42 km
Krásná Lípa	36 km	7 km	10 km	37 km
Lipová	54 km	17 km	26 km	54 km
Lobendava	58 km	21 km	29 km	57 km
Mikulášovice	50 km	16 km	23 km	51 km
Rumburk	46 km	0	9 km	37 km
Staré Křečany	42 km	6 km	14 km	42 km
Šluknov	50 km	11 km	19 km	47 km
Velký Šenov	52 km	17 km	25 km	53 km
Vilémov	55 km	21 km	29 km	57 km

Na území mikroregionu Sever, přímo v Rumburku a ve Velkém Šenově se nachází **výjezdové základny zdravotnické záchranné služby Ústeckého kraje**. Zdravotnická záchranná služba splňuje legislativně stanovenou maximální dobu dojezdu 20 minut do všech obcí mikroregionu.

Soukromé ordinace praktických lékařů jsou kromě Rumburk dále ve větších městech jako je Krásná Lípa, Jiříkov, Šluknov, Velký Šenov, Dolní Poustevna a Mikulášovice. Zejména v menších obcích fungují ordinace praktického lékaře pouze jeden den v týdnu. V těchto obcích pak ale není dostupná lékárna a pacient tedy musí stejně vycestovat do nejbližšího většího města pro zakoupení předepsaných léků.

Trvalým ohrožením je přitom uzavírání ordinací praktických lékařů, kteří odcházejí do důchodu. Mladí lékaři nemají zájem otvírat praxi v příhraničních oblastech.

Taktéž ordinace soukromých zubních lékařů, pokud už v menší obci je, neordinuje lékař každý den. Zubní pohotovost pro občany okresu Děčín je zajištěna pouze o sobotách, nedělích a svátcích od 8:00 do 11:00 hod vždy příslušným službu konajícím stomatologem v Děčíně. Rozpis stomatologů, kteří mají v daný víkend službu je velmi těžko dohledatelný. Občan, který je postižen akutní bolestí zubů o víkendu, pak musí obvolávat veškeré děčínské ordinace a zjišťovat, který stomatolog právě vykonává pohotovostní službu. Nebo se obrátit přímo na zubní pohotovost v Ústí nad Labem. Kam se ostatně musí obrátit stejně, pakliže není službu konajícím stomatologem v pohotovostních hodinách ošetřen.

Za odbornou lékařskou péči, která není součástí poskytovaných zdravotních služeb v rámci Lužické nemocnice a polikliniky Rumburk, musí občané Ústeckého kraje cestovat do Krajské zdravotní a.s. v Ústí nad Labem.

Tab. 5.10 Přehled zdravotnických zařízení na území mikroregionu Sever

Název obce	OPL	DOP L	ODL	OZL	OGL	OSL	lékárna	nemocnice	zdravotní střediska	LDN	SZS
Dolní Poustevna	1		1	1			2				
Doubice											
Jiříkov	2		1	2	1		1				
Krásná Lípa	3		1	1		1	1				
Lipová	1										
Lobendava											
Mikulášovice	1			1							
Rumburk	6		3	3	3	10	4	1	1		1
Staré Křečany		1									
Šluknov	3		1	2		1	3		1		
Velký Šenov	1		1	1	1						1
Vilémov	2		2	2		1			1		
celkem	20	1	10	13	5	13	11	1	3	0	2

OPL - ordinace praktického lékaře, DOPL - detašovaná ordinace praktického lékaře, ODL - ordinace dětského lékaře, OZL - ordinace zubního lékaře, OGL - ordinace gynekologického lékaře, OSL - ordinace specializovaných lékařů, LDN - léčebna dlouhodobě nemocných, SZS - středisko záchranné služby a rychlé zdravotní pomoci

5.5 SOCIÁLNÍ PÉČE

Popis sociální situace v mikroregionu Sever je podrobně uveden v kapitole 2.3 a vychází z **Komunitního plánu sociálních služeb pro oblast Šluknovska na období 2019–2023 (dále KPSSŠ)**, který navazuje na Plán rozvoje sociálních služeb a souvisejících aktivit Šluknovského výběžku pro roky 2013–2017. Dokument je zveřejněn na <http://www.prosluknovsko.cz/cz/info/4838-komunitni-planovani-2017-2023/3601-komunitni-plan-sluknovska-2019--2023-schvalen.html>

5.6 KULTURA A SPOLEČENSKÝ ŽIVOT

Možnost kulturního vyžití v mikroregionu Sever je v zásadě dobrá. Vedle divadla, kin a muzeí existuje i bohatá nabídka kulturních akcí s delší či kratší tradicí (poutě, slavnosti apod.).

V jednotlivých obcích mikroregionu Sever jsou kulturní aktivity soustředěny do kulturních domů, kin, muzeí a dalších sálů v jednotlivých obcích. Jejich přehled je uveden v tab. 5.11.

V letní sezóně se koná řada akcí venku. Jsou to městské a obecní slavnosti (prakticky každá obec či město mají svoje slavnosti), jízdy veteránů (auta, motocykly), poutě (Filipovská, Vilémovská), Dny Českého Švýcarska, Zámecké slavnosti, Loretánské slavnosti, Noc kostelů, Den podstávkových domů, Velikonoční jízdy atd.

V roce 2020 byla řada kulturních a společenských akcí z důvodu vládních opatření proti šíření koronaviru odložena nebo zcela zrušena.

Obce a města mikroregionu dále pořádají nejčastěji masopust, MDŽ, pálení čarodějnic, pohádkový les, Mikulášské besídky, sportovní dny, zájezdy pro seniory, zájezdy pro děti, drakiády, pečení perníčků, sportovní dny, vepřové hody, rozsvícení vánočního stroměčku apod.

Tab. 5.11 Kulturní a společenská zařízení ve městech a obcích mikroregionu Sever

Město, obec	Kino	Divadlo, kulturní domy, sály, kluby seniorů	Knihovna	Muzeum, výstavní síň
Dolní Poustevna	letní kino	Národní dům – velký sál pro 400 lidí (plesy, koncerty atd.), Loutkové divadlo (Mezinárodní loutkový festival (rok 2020 – 22 ročník) Centrum setkávání – bývalý evangelický kostelík (slavnostní akce, koncerty, výstavy apod.) venkovní areál “ Čtverec ” – rockový festival, další akce	2 x týdně	X
Doubice	X	Fabrika Doubice (koncerty, přednášky apod.)	1 x týdně	Muzeum “Doubice sobě”
Jiříkov	X	Bazilika Panny Marie Pomocnice křesťanů ve Filipově (varhaní koncerty), Klub důchodců (4x týdně), Expozice vánočních betlémů v budově bývalé spořitelny na náměstí (Spolek jiříkovských betlémářů)	3 x týdně v Jiříkově, 1x týdně ve Filipově	Muzejní provizorium (soukromé muzeum)
Krásná Lípa	ANO	Kulturní dům – kino (kino, plesy, přednášky apod.) Promítací sál v Domě Českého Švýcarska	4 x týdně	Expozice České Švýcarska
Lipová	letní kino	Podstávkový dům č.p. 424 (informační centrum, centrum setkávání, zájmové kroužky, Společnost TUR), Restaurace U Pytláka (sál pro kulturní a společenské akce) Spolek seniorů Lipová	1 x týdně	Expozice v podstávce č.p. 424
Lobendava	X	X	X	X
Mikulášovice	X	Slovanský dům Hvězdárna Mikulášovice (obvykle v pátek a v sobotu) Kostel sv. Mikuláše (koncerty, výstavy betlémů, velikonoční jízdy)	1 x týdně	Muzeum nožířské tradice
Rumburk	V DK, letní kino na zeď DK	Dům kultury (DK) Střelnice (plesy, divadla, koncerty atd.) Městská knihovna Rumburk (sál – přednášky, výstavy apod.) Restaurace Dymník (sál pro plesy, koncerty atd.) Restaurace Hvězda (sál pro plesy) Aula gymnázia (koncerty) Klub seniorů Rumburk	6 x týdně	Vlastivědné muzeum Rumburk, výstavní síň v DK
Staré Křečany	X	Polyfunkční dům (sál pro 250 lidí)	1 x týdně	X
Šluknov	Kino na Šluknovské	Dům kultury (plesy, koncerty atd.), Šluknovský zámek (kino, koncerty, přednášky atd.)	5 x týdně	Výstavní síň v DK a

	m zámku			zámku
Velký Šenov	Kino v multifunkčním sále	Kulturní centrum Velký Šenov (multifunkční sál vč. divadelního zázemí, kino, koncerty, semináře, plesy)	6 x týdně	X
Vilémov	X	X	1 x týdně	X

I přes všechny výše uvedené akce je návštěvnost kulturních a společenských akcí limitována rozvojem digitálních technologií a také cenovou dostupností elektroniky pro domácnosti. Počet domácností s připojením na internet, vlastníci domácí kino a jiné vymoženky moderní techniky neustále roste. Tento fakt s největší pravděpodobností negativně ovlivňuje zájem domácností o klasické kulturní akce, které se stávají pro jednotlivce z finančního hlediska méně dostupnými a zajímavými. Z uvedeného vyplývá, že oblast kultury má ve většině podob silnou konkurenci, a existuje tak neustálý tlak zvyšovat její kvalitu a i cenovou dostupnost. V roce 2020 v souvislosti s vládními omezeními proti šíření koronaviru byla většina kulturních a společenských akcí zrušena nebo přeložena na později.

Je třeba dotovat nejen kulturní zařízení, ale i skupinové či individuální snahy o vytváření kultury tak, aby byla přístupná nejširšímu počtu obyvatel.

Většina měst a obcí mikroregionu má navázanou přeshraniční spolupráci, nejčastěji na bilaterální bázi (např. Dolní Poustevna – Sebnitz). Výjimku z toho tvoří neformální společenství **přeshraniční spolupráce** obcí a měst **Pětiměstí** (Jiříkov, Šluknov, Sohland, Oppach, Neusalza-Spremberk, Ebersbach-Neugersdorf). Přeshraniční spolupráce probíhá nejčastěji právě v oblasti kultury (a turismu), oblíbená jsou společná hudební vystoupení (např. Hudba spojuje sousedy na Jitrovníku), společné slavnosti (např. Pivní slavnosti ve Šluknově), výlety apod.

Církev

Na území mikroregionu Sever působí **Římskokatolická církev**. Církevní správu zajišťuje Biskupství litoměřické v čele s biskupem se sídlem v Litoměřicích. Území mikroregionu tedy spadá do Litoměřické diecéze do děčínského vikariátu pod 15 farností, viz obr. 5.1.

V mikroregionu ještě působí **Farní sbor Českobratrské církve evangelické** v Rumburku, který spadá pod Liberecký seniorát. V mikroregionu dále působí **Pravoslavná církevní obec** v Rumburku a **Církev adventistů sedmého dne svědkové Jehovovi** v Rumburku.

Zařízení církví

Pro mikroregion je charakteristické velké zastoupení církevních objektů. Jsou to **světské objekty**, tj. fary, pastorační a společenská centra, centra pro mládež (např. seleziánské centrum v Rumburku), školy, vzdělávací a výchovná zařízení, domovy pro fyzicky i mentálně postižené, stacionáře pro staré občany, azylové domy, budovy charity, hospodářské objekty a další.

Mezi **sakrální objekty** patří farní kostely, klášterní kostely (např. kostel sv. Vavřince v Rumburku) a kaple, poutní kostely a kaple (např. Bazilika minor ve Filipově), hřbitovní kostely a kaple, drobná církevní architektura (kapličky, Boží muka, kříže, křížové cesty, zvonice atd.).

Obr. 5.1 Římskokatolické farnosti děčínského vikariátu, zdroj: <https://www.dltm.cz/dieceze-litomerice>

5.7 SPORTOVNÍ ZAŘÍZENÍ

Rozsah nabídky sportovních zařízení pro potřeby obyvatel a návštěvníků (turistů) je v celku uspokojivý, v příštích letech však bude nutné provést jejich opravy, rekonstrukce či rozšíření (především o šatny, toalety, sprchy apod.). Citelně schází veřejná prostranství pro nekoordinovanou činnost mládeže, možnost koupání a nabídka sportovního vyžití v případě nepříznivého počasí.

Zejména v případě **koupališť je situace neuspokojivá**, proto řada obyvatel jezdí za koupáním na německá koupaliště do blízkého příhraničí, např. do Seifhennersdorfu, Ebersbachu-Neugersdorfu (2 koupaliště), Neusalza-Sprembergu aj. Německá koupaliště jsou modernější, lépe vybavená (skluzavky, tobogány, skokanské můstky), s čistou “modrou” vodou, a jsou tedy atraktivnější než přírodní koupaliště na české straně.

V jednotlivých obcích mikroregionu Sever jsou sportovní aktivity soustředěny na nejrůznější sportovní zařízení v jednotlivých obcích. Jejich základní přehled je uveden v tab. 5.12.

Vedle toho se v Rumburku ještě nachází **krytý plavecký bazén**, krytý zimní stadion a krátká sjezdovka s vlekem. Přestože plavecký bazén, postavený a zprovozněn na začátku 80. let 20. století, prošel na konci 90. let celkovou rekonstrukcí, je jeho technický stav a zejména vybavení nevyhovující. Plavecký bazén disponuje 6-ti drahami o délce 25 m, 3 a 1 metrovým skokanským můstkem, brouzdalištěm pro děti s vodním hříbem. Postrádá vířivku, tobogán, skluzavku nebo jinou atrakci pro děti.

Krytý zimní stadion je mimo zimní období také využíván jako multifunkční hala pro různé sporty.

Lyžařský vlek - lyžařský areál se nachází na kopci Strážný vrch, bohužel orientovaný na jižní stranu. Lyžařský vlek je přímo u silnice U stadionu. Délka sjezdovky cca 300 m, vhodná i pro děti, provoz dle klimatických podmínek, vlek jednomístný bubínek, umělé osvětlení. Provoz je dle využitelnosti značně neefektivní.

V Rumburku je k dispozici ještě skatepark a workoutové hřiště.

Tab. 5.12 Sportovní zařízení ve městech a obcích mikroregionu Sever

Město, obec	Koupaliště	Fotbalové hřiště	Víceúčelové hřiště	Tělocvična, hala	Dětské hřiště	Tenisové hřiště	Bowling Squash	Jízda na koni	Minigolf
Dolní Poustevna	-	Ano	-	Sportovní hala	Ano	Ano	-	-	-
Doubice	-	-	-	-	Ano	Ano	-	Ano	-
Jiříkov	-	Ano	Ano	1x	Ano	Ano	-	-	-
Krásná Lípa	Ano	Ano	Ano	1x + sportovní hala	Ano	Ano	Bowling	Ano	Ano
Lipová	Ano	Ano	Ano	1x	Ano	-	-	-	-
Lobendava	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-
Mikulášovice	Ano	Ano	Ano	1x	Ano	Ano	Kuželky	Ano	-
Rumburk	Ano	Ano	Ano	6x + sportovní hala	3x	Ano	2x + squash	Ano	Fotbal-golf, disk-golf
Staré Křečany	-	Ano	Ano	1x	Ano	-	-	Ano	-
Šluknov	-	Ano	Ano	1x + sportovní hala	Ano	Ano	Bowling Squash Kuželky	Ano	-
Velký Šenov	Ano	Ano	-	1x	Ano	Ano	-	-	-
Vilémov	-	Ano	-	1x + sportovní hala	-	-	-	-	-

Tab. 5.13 SWOT analýzy za kapitolu Vybavenost

Silné stránky	Slabé stránky
hustá síť školských zařízení	zdravotnická zařízení - nejistota
kulturní a sportovní zařízení	nedostatek některých zařízení v sociálních službách
hustá síť poboček knihoven	nedostatek některých sportovních zařízení
sociální zařízení	
bytová výstavba	
Příležitosti	Hrozby
investice do energetických úspor stávajících objektů	chátrání rodinných a bytových domů

efektivní využití stávajících objektů v obcích	nedostatek financí na provoz sociálních zařízení
	nedostatek financí na provoz kulturních a sportovních zařízení

6. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

6.1 STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

6.1.1. PŮDNÍ FOND

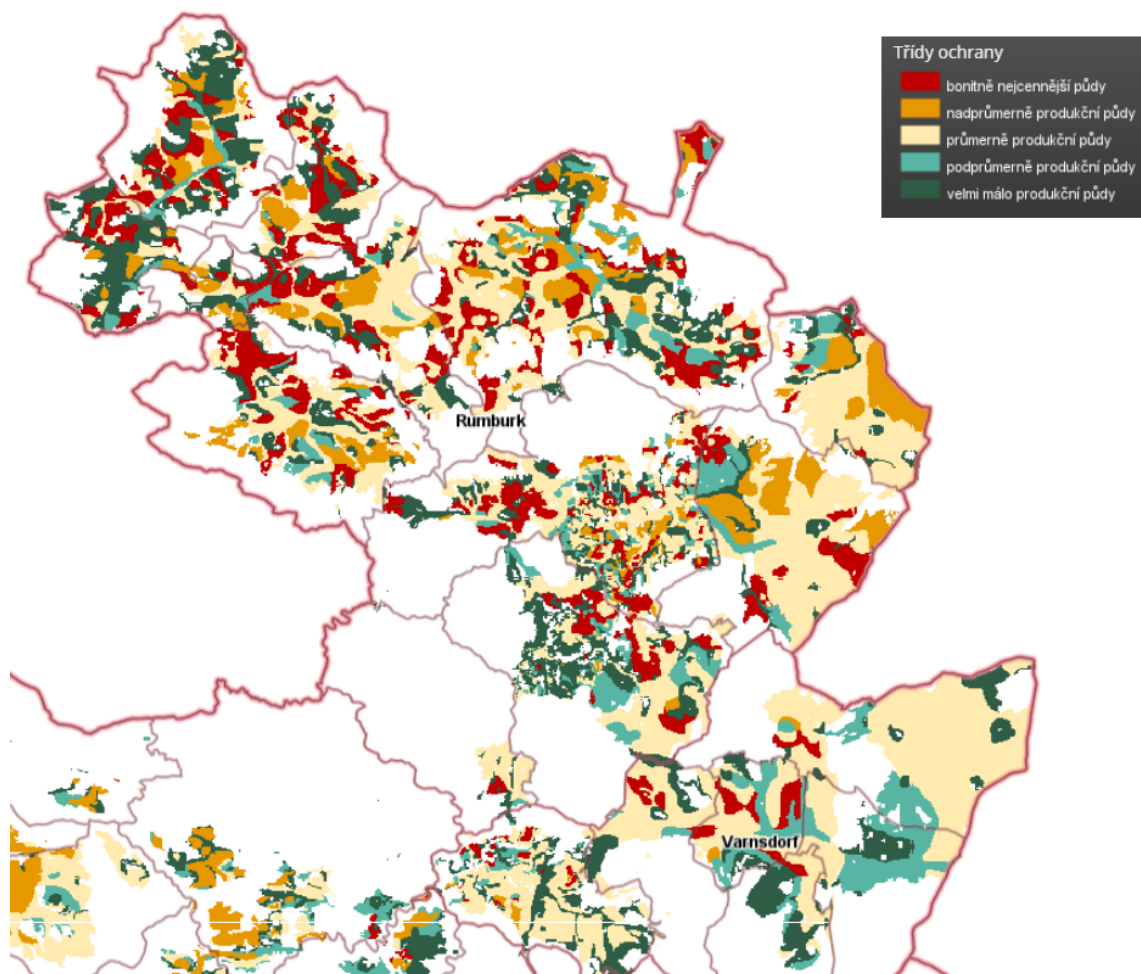
Krajina mikroregionu Sever je převážně zalesněna (46 %), zemědělsky je nejvíce využívána jako louky a pastviny (32 %). Výměra orné půdy je 2 519 ha (9,5 %).

Funkční využití ploch je podrobně uvedeno v kapitole 1. Území.

Bonitované půdně-ekologické jednotky (BPEJ)

Hodnocení z hlediska kvality půd probíhá na základě vymezení 5 tříd ochrany, které vycházejí z kódů mapy BPEJ. Zemědělskou půdu je nutno odnímat pro nezemědělské účely přednostně z tříd 5., 4 a 3. Do 1. třídy ochrany jsou zařazeny bonitně nejcennější půdy v jednotlivých klimatických regionech, které je možno odejmout ze ZPF pouze výjimečně, a to převážně na záměry související s obnovou ekologické stability krajiny, případně pro liniové stavby zásadního významu.

Do 2. třídy ochrany jsou situovány zemědělské půdy, které mají v rámci jednotlivých klimatických regionů nadprůměrnou produkční schopnost. Ve vztahu k ochraně ZPF jde o půdy vysoce chráněné, jen podmíněně odnímatelné a s ohledem na územní plánování také jen podmíněně zastavitelné.

Obr. 6.1 Rozložení půdy podle třídy ochrany, zdroj: <https://mapy.vumop.cz/>

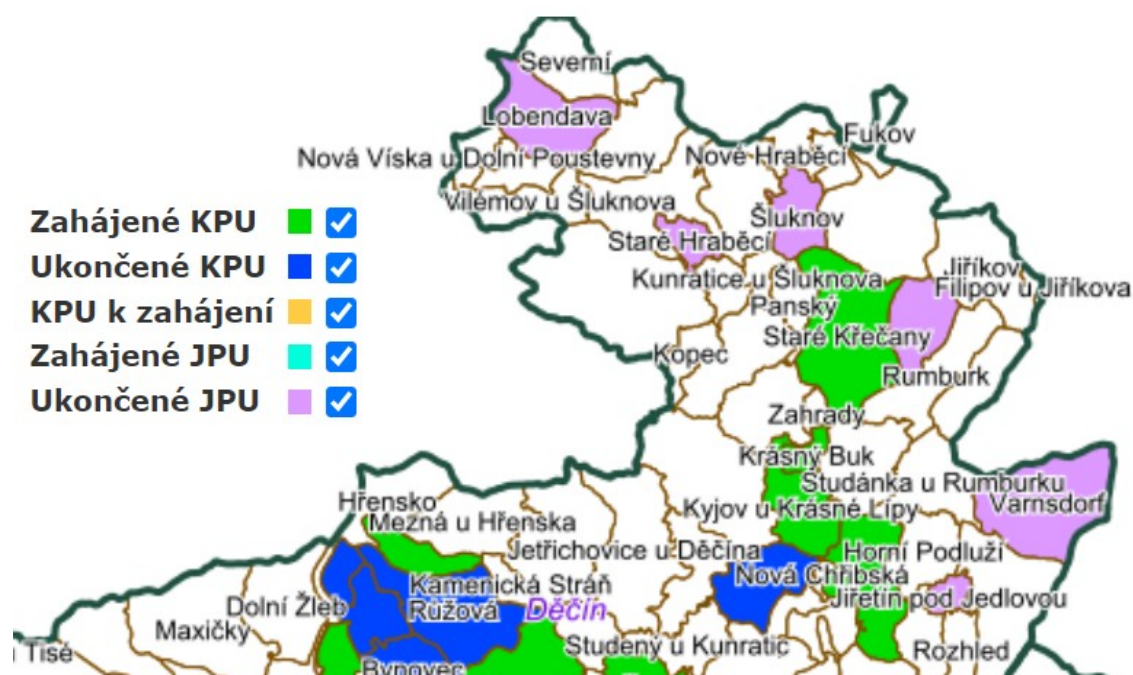
6.1.2. POZEMKOVÉ ÚPRAVY V OBCÍCH MIKROREGIONU

Pozemkové úpravy jsou jedním z klíčových faktorů pro rozvoj venkova. S jejich pomocí se Ministerstvo zemědělství ČR snaží obnovit osobní vztah lidí k půdě a krajině a vyvážit jej s veřejným zájmem a důrazem na zvýšení kvality života na venkově, který byl násilně a radikálně změněn v době kolektivizace. Pozemkové úpravy jsou v podstatě jediným nástrojem ke scelení a zpřístupnění pozemků jejich vlastníkům i uživatelům a k obnovení zanedbané a poničené krajiny. Výrazným dílem přispívají k ochraně půdy, vody a bioty jako veřejných statků. Bývají leckdy nutným předstupněm opatření protipovodňové prevence. Podílejí se také na obnovení a digitalizaci zastaralého katastru nemovitostí. Komplexní i jednoduché pozemkové úpravy provádí jednotlivé okresní pozemkové úřady (konkrétně Státní pozemkový úřad – pobočka Děčín).

Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako závazný podklad pro územní plánování. Pozemkové úpravy se řídí zákonem č. 139/2002 Sb. ze dne 21. března 2002 o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

Tab. 6.1 Přehled provedených či rozpracovaných komplexních pozemkových úprav (KPU) a jednoduchých pozemkových úprav (JPU) v mikroregionu Sever

k.ú.	stav	fáze, pozn.	datum dokončení
Lobendava	dokončená JPU	zapsána do KN, zpřístupnění pozemků	22.12.1997
Lobendava	rozpracována KPU	realizace protipovodňových opatření	-
Staré Hraběcí	dokončená JPU	zapsána do KN, zpřístupnění pozemků	07.12.1995
Staré Křečany	rozpracována KPU	žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP	-
Šluknov	dokončená JPU	zapsána do KN, zpřístupnění pozemků	19.07.1996
Šluknov	dokončená JPU	zapsána do KN, zpřístupnění pozemků	08.09.1997
Dolní Křečany	dokončená JPU	zapsána do KN, zpřístupnění pozemků	11.12.1993
Krásný Buk	rozpracována KPU	žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP	-
Kyjov u Krásné Lípy	rozpracována KPU	žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP	-

Obr. 6.2 Pozemkové úpravy v katastrálních územích obcí mikroregionu Sever

Zdroje: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/>

6.1.3. LESNÍ POZEMKY

Pozemky určené k plnění funkce lesa

Na území mikroregionu Sever zabírají lesní pozemky celkem 12 359,5 ha z celkové výměry mikroregionu 26 619,1 ha, čímž podíl lesních pozemků z celkové výměry činí 46,4 %.

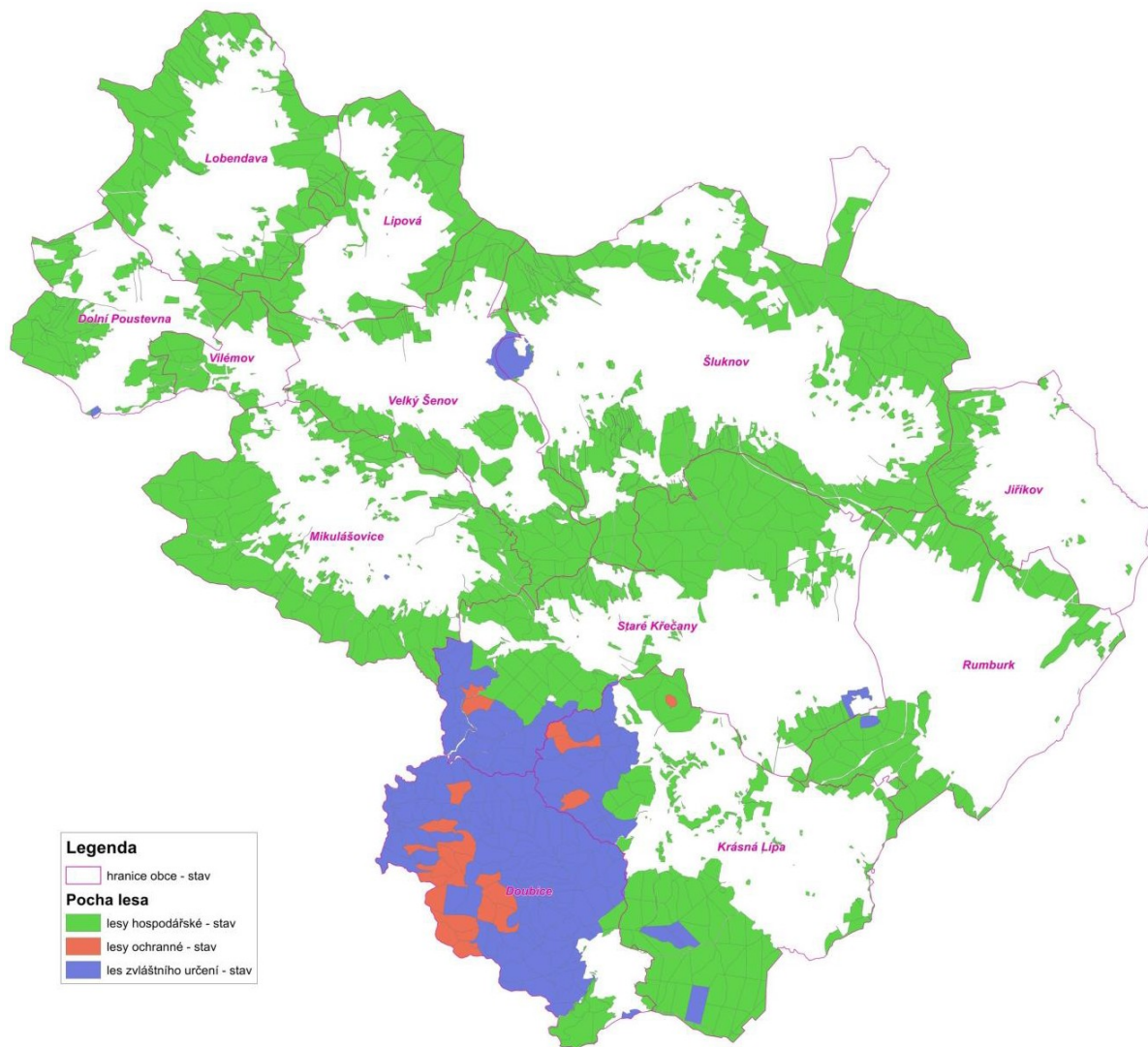
Převážná většina lesních porostů je jehličnatých, z dřevin je nejvíce zastoupen smrk ztepilý, z listnatých dřevin je to dub.

Většina lesních porostů je v majetku Lesů ČR, jen menší výměry jsou lesy obcí a soukromé.

Podle kategorizace lesů jsou v ORP Děčín zastoupeny:

- Lesy hospodářské – zahrnují lesy, které nejsou lesy ochrannými ani lesy zvláštního určení. V řešeném území mají převažující zastoupení.
- Lesy zvláštního určení (např. lesy v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně, v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých vod, na lokalitách maloplošných zvláště chráněných území, dále to mohou být lesy, u nichž veřejný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí je nadřazen funkcím produkčním, např. lesy příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí, lesy se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodoochrannou, klimatickou nebo krajínotvornou, lesy potřebné pro zachování biodiverzity, lesy v uznaných oborách a samostatných bažantnicích a lesy, v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření. V řešeném území mají významné zastoupení.
- Lesy ochranné – jedná se o lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích, vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy a lesy na exponovaných hřebenech, lesy v klečovém lesním vegetačním stupni.

Na území mikroregionu Sever převažují hospodářské lesy; na území Národního parku České Švýcarsko a v okolí aktivního lomu kamene Partyzán pak lesy zvláštního určení.

Obr. 6.3 Kategorizace lesů, zdroj: Územně analytické podklady SO ORP Rumburk (3. úplná aktualizace 2014)

6.1.4. KVALITA OVZDUŠÍ

Znečištění ovzduší je stále vážný environmentální problém nejen v ČR, ale i v Evropě a po celém světě. Důsledky znečišťování jsou velmi široké. Jsou prokázány přímé negativní účinky látek znečišťujících ovzduší na zdraví obyvatel, zvířat, rostlin, půdy. Respirace zvýšených koncentrací látek znečišťujících ovzduší má přímé následky na zdravotní stav obyvatel. Zdraví obyvatel může být zasaženo také nepřímo, ukládáním těchto látek v dalších složkách životního prostředí (půda, voda,...), vstupem chemikálií do potravního řetězce s následkem expozice lidí. Navíc tyto účinky mohou ovlivnit strukturu a funkci ekosystémů, včetně jejich schopnosti samoregulace. Tyto účinky se mohou projevat okamžitě, ale současně také s určitým časovým zpožděním.

Znečištění venkovního ovzduší je nejčastěji vyvoláno směsí znečišťujících látek emitovaných z celé řady zdrojů: významné stacionární (bodové) zdroje, doprava, plošné zdroje (souhrn malých zdrojů, např.: lokálních topenišť). Ke znečištění ovzduší na místní úrovni přispívají rovněž znečišťující látky přenášené ze středních a velkých vzdáleností (desítky až stovky kilometrů).

Při hodnocení kvality ovzduší se setkáváme s nerovnoměrnostmi prostorové distribuce emisních a imisních charakteristik. Účinky látek znečišťujících ovzduší emitovaných v určité oblasti se mohou negativně projevit v oblastech více či méně vzdálených. Řadu problémů tedy nelze řešit izolovaně v rámci sledovaného území (SO ORP, obec, katastr), ale nutná je spolupráce na větších územních celcích (kraje, ČR, mezinárodně). Opatření provedené na území v působnosti pověřeného stavebního úřadu se mohou, ale také nemusí projevit na témže území, zvláště v případech stacionárních velkých a zvláště velkých emisních zdrojů).

Identifikované problémy s kvalitou ovzduší na území mikroregionu Sever

- omezeně se vyskytující významné zdroje znečištění (kromě města Rumburk a Krásná Lípa);
- lokální znečištění v jednotlivých obcích od lokálních topenišť (hnědé uhlí, spalování odpadu);
- v nedávné minulosti zkvalitnění ovzduší přechodem sídelních lokalit na zemní plyn a zánikem původních průmyslových podniků a výroben – hlavní znečišťovatelé (kotelny na fosilní paliva);
- výhodou je otevřená, provětrávaná krajina, pro příznivý rozptyl škodlivin v ovzduší;
- územím procházejí dálkově přenášené emise z jihozápadu a severovýchodu;
- znečištění ovzduší vzrůstá intenzifikací dopravy a nejvíce se projevuje v centrech větších měst tranzitní dopravou (Rumburk, Šluknov, Krásná Lípa);
- inverze – na území správního obvodu dochází ke vzniku inverze a následně smogové situace především v okolí sídel a silnic. Příčinou vzniku smogu je nárůst koncentrací oxidu dusíku a polévatého prachu PM₁₀. Krátkodobé trvání těchto stavů je převážně v letních měsících. V zimním období může trvat inverzní počasí i několik týdnů zejména v souvislosti s používáním lokálních topenišť na tuhá paliva.

zdroj: Územně analytické podklady SO ORP Rumburk (4. úplná aktualizace 2016)

Vysvětlivky:

PM₁₀ - PM_x (Particulate Matter) jsou tuhé, kapalné nebo směsné částice o velikosti menší než 10 μm (=mikrometr, tj. 1 milióntina metru)

6.1.5. VODNÍ REŽIM, KVALITA VODY V TOCÍCH A VODNÍCH PLOCHÁCH

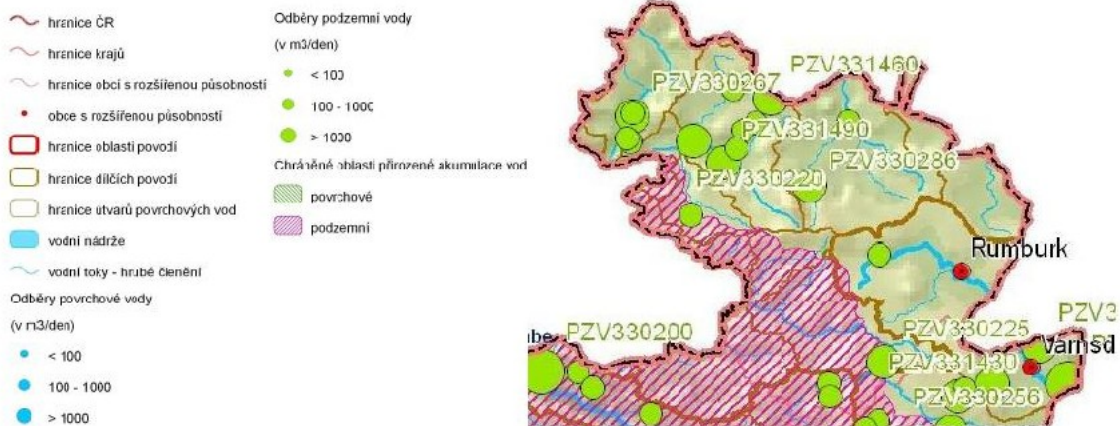
Vodní režim je ovlivňován několika faktory. Jsou to jak hydrologické vlastnosti a základní charakteristiky povodí, tak způsob využívání a úroveň hospodaření na půdě na ploše povodí, obzvlášť na zemědělské a lesní půdě (struktura pěstovaných plodin a kultur, druhová a věková skladba lesních porostů). Průběh odtokových poměrů z povodí ovlivňují i ostatní pozemky, zvláště zpevněné komunikace, betonové plochy, stavební pozemky a odtokové poměry ze sídlišť a intravilánů.

Neporušená krajina má schopnost akumulovat a zpomalit odtok velkého množství vody. Tuto schopnost krajiny se výrazně snižuje především díky velkovýrobnímu způsobu hospodaření v krajině, jako je především vysoké zornění půdy, velké půdní bloky s nízkým obsahem organického podílu v půdě, nevhodnou skladbou dřevin v lese (smrková kultura na nevhodných místech), intenzivní zemědělská činnost na svažitém území. Tyto negativní projevy přinášejí nižší stabilitu krajiny a v konečném důsledku zvyšující se riziko povodní.

zdroj: Územně analytické podklady SO ORP Děčín (4. úplná aktualizace 2016)

Na území mikroregionu Sever se nachází několik vodních zdrojů evidovaný poskytovatelem Severočeské vodovody a kanalizace. V jihozápadní části mikroregionu (území NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce) se rozprostírá vyhlášená chráněná oblast přirozené akumulace vod „Severočeská křída“.

Odběry vod:

Obr. 6.4 Vodní zdroje na území mikroregionu Sever, zdroj: Územně analytické podklady SO ORP Rumburk (4. úplná aktualizace 2016)

Severozápadní část území odvodňuje Vilémovský potok, přítok řeky Sebnitz vlévající se do Labe. K povodí Labe patří Spréva, která protéká po státní hranici východně od Jiříkova. Z jihovýchodu Šluknovské pahorkatiny přitéká řeka Mandava.

Území mikroregionu Sever (ORP Rumburk) je pramennou oblastí celé řady recipientů různé vydatnosti. Vodní toky patří do povodí Labe, povodí Ohře a povodí Odry (Mandava). Vlhké podnebí podporuje stav husté sítě vodních toků a nádrží. Většina toků má přírodní charakter a dobrou kvalitu vody. Vody z hlubinných partií jsou bohaté na obsah radonu (problematika jejich používání k vodárenským účelům). **Znečištění toků** je způsobeno většinou absencí čistících zařízení a vypouštěním splaškových vod od spotřebitelů (organické znečištění a nerozpustné látky). Zásadním problémem je nezbytná realizace kanalizačních a čistících zařízení pro sídlištní celky v území ORP.

Správce vodních toků je Povodí Ohře a.s. se sídlem v Chomutově.

Vodní nádrže – tvoří základní opatření pro úpravu odtokových poměrů a významně ovlivňují režim malých i velkých průtoků. Hlavním účelem těchto vodních děl je zlepšení nízkých průtoků pro zásobení pitnou nebo užitkovou vodou a ochrana před velkými vodami. V neposlední řadě mají též význam pro zlepšení čistoty toků, chov ryb, případně využití vodní energie a pro rekreaci obyvatel. Území mikroregionu je bohaté na rybníky (Šluknov, Lipová, Rumburk). Jejich využití spočívá v omezeném hospodaření – sportovní rybářství. Přínosem v území může být obnova či výstavba drobných vodních nádrží pro zvýšení retenční schopnosti krajiny.

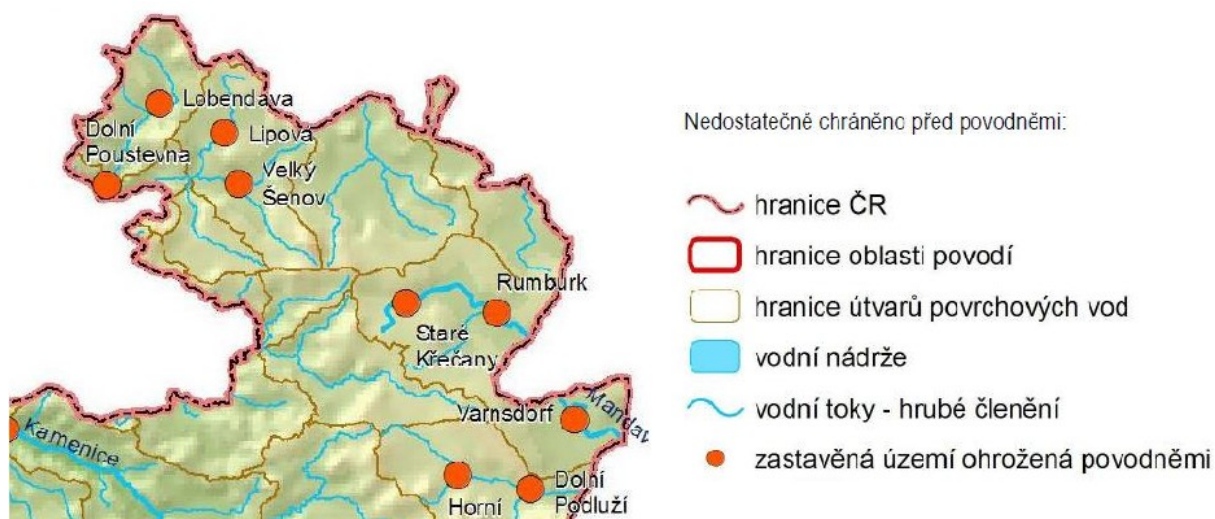
zdroj: Územně analytické podklady SO ORP Rumburk (4. úplná aktualizace 2016)

Záplavová území, protipovodňová opatření

Rozdělení srážek v průběhu roku má spíše kontinentální charakter. Nejvyšší měsíční úhrny srážek připadají na květen až srpen, nejméně srážek je v únoru a březnu. V letních měsících se často vyskytují krátkodobé vydatné srážky bouřkového charakteru, které zasahují poměrně malá území. Dlouhodobý roční úhrn srážek obecně stoupá se zvyšující se nadmořskou výškou, významně se však projevují orografické vlivy terénu. **Na většině vodních toků nejsou provedena protipovodňová opatření.** Na vodní toky je postupně zpracováno vyhodnocení záplavového území, které je postupně vyhlášováno. Realizovány jsou drobné protipovodňové úpravy správci toků.

Sněhová pokrývka se objevuje v průměru od poloviny prosince do poloviny března. Výška sněhové pokrývky v průměru dosahuje v nížinách 10 až 20 cm, ve středních polohách 40 až 60 cm. Období tání

sněhové pokrývky není pravidelné, tání významná pro vznik povodní mohou nastat prakticky od prosince do dubna.

Obr. 6.5 Zastavěná území ohrožená povodněmi, zdroj: Územně analytické podklady SO ORP Rumburk (4. úplná aktualizace 2016)

6.1.6. MÍRA OHROŽENÍ HLUKEM, PROTIHLUKOVÁ OPATŘENÍ

Na území mikroregionu Sever se nenachází žádný významný zdroj hluku. K zatížení hlukem dochází u komunikací a železnic zejména u průjezdů centrálními částmi urbanizovaných ploch.

6.1.7. VÝZNAMNÉ ZDROJE ZNEČIŠTĚNÍ

Na území mikroregionu Sever se nenachází žádný významný zdroj znečištění.

6.1.8. BROWNFIELDY, LOKALITY S EKOLOGICKÝMI ZÁTĚŽEMI

Na území mikroregionu Sever je zmapováno 68 lokalit brownfields, podrobně jsou uvedeny v kap. 3. Hospodářství.

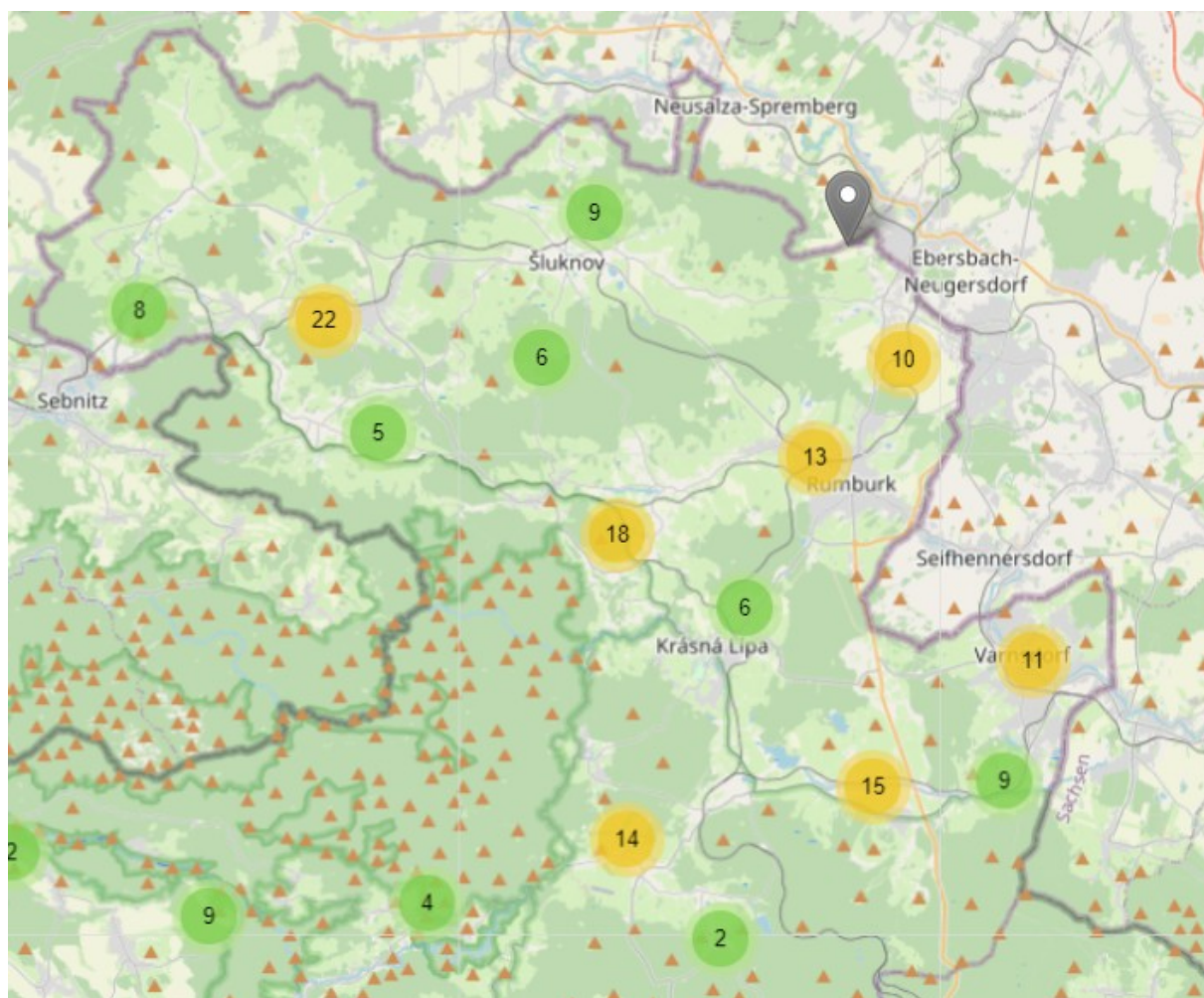
Na území mikroregionu se nachází **104 lokalit s ekologickými zátěžemi** registrovanými v systému evidence kontaminovaných míst (SEKM) Ministerstva životního prostředí ČR, kterými se bude třeba postupně zabývat a prověřit jejich vlivy na životní prostředí.

Na území mikroregionu Sever se nenalézá spalovna ani zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu.

Tab. 6.3 Přehled obcí se starými zátěžemi území

obec	počet zátěží v obci
Dolní Poustevna	6
Doubice	2
Jiříkov	11
Krásná Lípa	12
Lipová	2
Lobendava	1
Mikulášovice	11
Rumburk	13
Staré Křečany	18
Šluknov	13
Velký Šenov	11
Vilémov	4
Celkem	104

Zdroj: <https://www.sekm.cz/portal/>

Obr. 6.6 Zobrazení starých ekologických zátěží území mikroregionu Sever, zdroj: <https://www.sekm.cz/portal/>

6.2 OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

6.2.1. CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ NA ÚZEMÍ MIKROREGIONU, JEJICH CHARAKTER, ROZLOHA

Ztráta a poškození ekosystémů je jednou z hlavních příčin snižování početnosti volně žijících druhů rostlin a živočichů, které může vést až k jejich vyhynutí. Divoká fauna a flora představují cenné přírodní dědictví, které je nutné zachovat pro další generace.

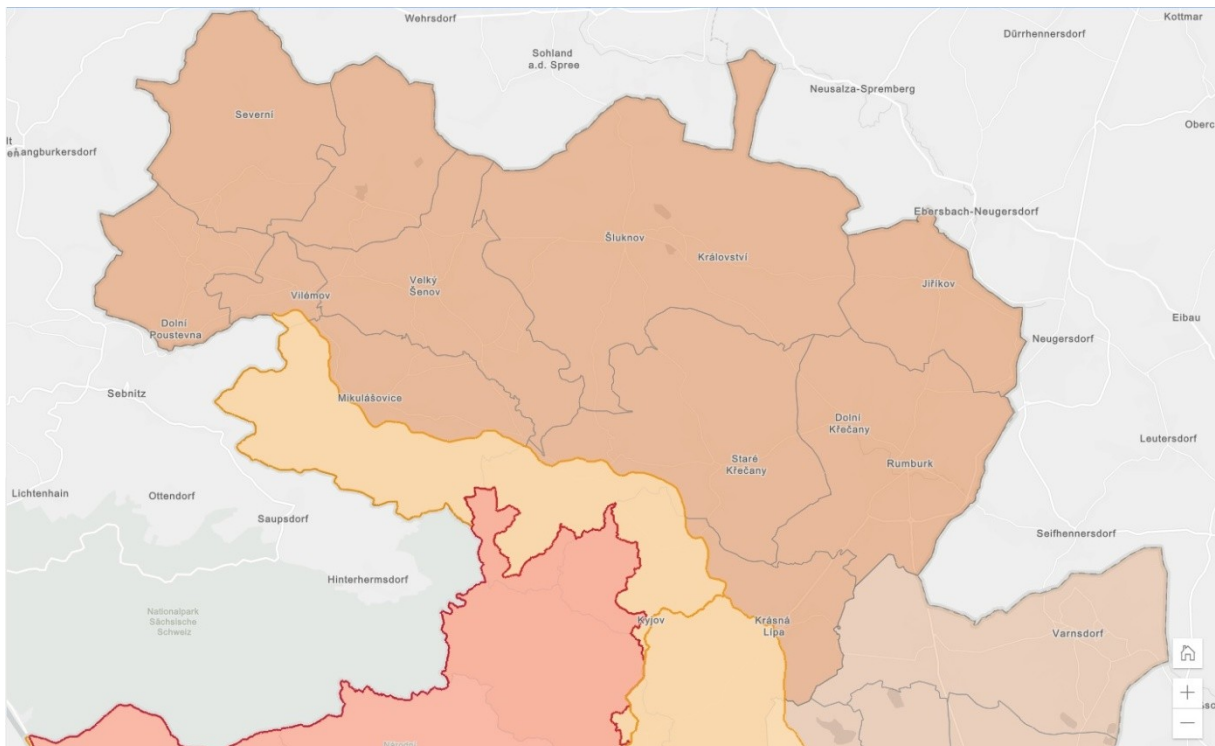
Podle současné české legislativy je obecně chráněná veškerá volná krajina, do obecné ochrany přírody tak spadají např. prvky územního systému ekologické stability (ÚSES), významné krajinné prvky (registrované, ze zákona) nebo přírodní parky.

Dále jsou rozeznávána tzv. zvláště chráněná území, dělená na velkoplošná a maloplošná. Mezi velkoplošná zvláště chráněná území patří národní parky a chráněné krajinné oblasti (CHKO). Po vstupu České republiky do EU přibyla také NATURA 2000 – soustava chráněných území, vytvořená na základě jednotných principů na území států EU. Spadají do ní ptačí oblasti a evropsky významné lokality.

Mezi maloplošná zvláště chráněná území se řadí národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky.

zdroj: Územně analytické podklady SO ORP Děčín (4. úplná aktualizace 2016)

Na území mikroregionu Sever zasahují **dvě chráněné krajinné oblasti**, CHKO Labské pískovce (Doubice, Krásná Lípa, Staré Křečany, Mikulášovice a Vilémov) a CHKO Lužické hory (Doubice, Krásná Lípa). Labské pískovce patří mezi nejmohutnější pískovcová území s největšími skalními útvary v Evropě. Toto území je chráněno **Národním parkem České Švýcarsko** (Doubice, Krásná Lípa, Staré Křečany).

Obr. 6.7 Přehled zvláště chráněných území velkoplošných, zdroj: vlastní

Národní park České Švýcarsko se rozprostírá v jihozápadní části území mikroregionu na části území obcí Doubice, Krásná Lípa a Staré Křečany. Národní park České Švýcarsko byl zřízen zákonem č. 161/1999 Sb. ze dne 1. 7. 1999, s účinností od 1. 1. 2000. Předmětem ochrany jsou nejcenější území z původní CHKO Labské pískovce - geomorfologicky nejpestřejší část České křídové tabule budovaná turonskými kvádrovými pískovci, které utvářejí skalní města, bloky, věže a pilíře s četnými hlubokými roklemi a soutěskami. Vzácná flóra se vyskytuje zejména v inverzních polohách na dnech depresí, kde má své biotopy řada podhorských a horských druhů. Cenná jsou rovněž menší rašeliniště, unikátem je skalní útvar Pravčické brány.

Celková výměra národního parku je 7 925 ha. Zonace byla vyhlášena Vyhláškou MŽP ČR č. 118/2002 Sb. dne 22. 3. 2002. V I. zóně se nachází celkem 7 segmentů nejcenějšího území národního parku: Pravčická brána - Kozí důl (654 ha), Soutěsky Kamenice (222 ha), Křínice, Růžová zahrada, Dravčí stěny (334 ha), Růžák (115 ha), Mlýny - Větrovec (256 ha), Babylon - Goliště (77 ha), Bílý potok (44 ha).

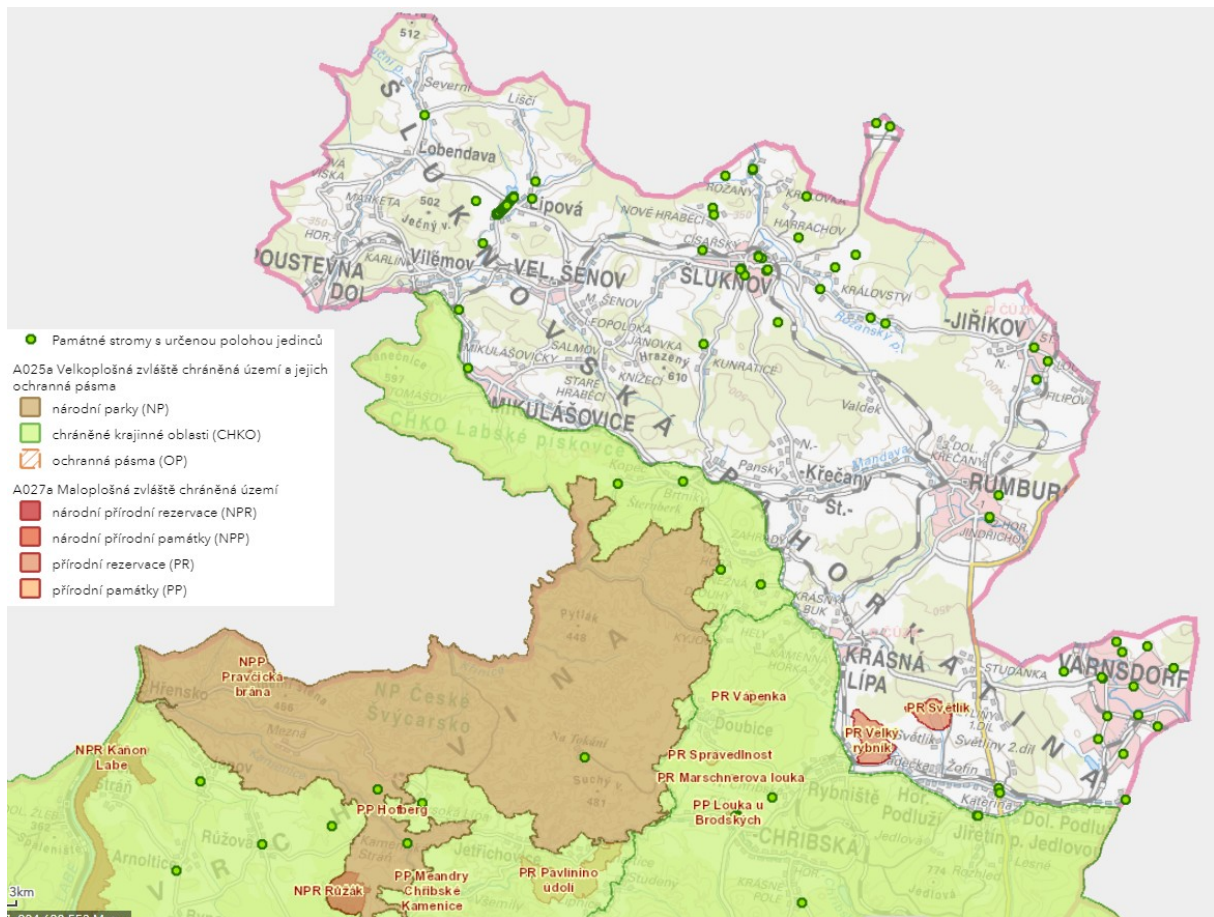
Sídlo Správy Národního parku České Švýcarsko je situováno v Krásné Lípě.

CHKO Labské pískovce se rozprostírá v jihozápadní části území mikroregionu na území pěti obcí, viz výše. CHKO Labské pískovce byla zřízena Výnosem MK ČSR č. j. 4.946/72 dne 27. 6. 1972, k přehlášení došlo v souvislosti se zřízením NP České Švýcarsko zákonem č. 161/1999 Sb. Celková výměra je cca 24 500 ha. Ve své současné podobě představuje především ochranné pásmo národního parku, který byl vyčleněn z její nejcenější části na pravobřežní straně Labe.

CHKO Lužické hory se rozkládá v jižní části mikroregionu na území Doubic a Krásné Lípy. Celková výměra CHKO je cca 35 000 ha, zřízena byla Výnosem MK ČSR č. j. 6.927/76 dne 19. 3. 1976. Území má pestrou skladbu horninového podloží - krystalické horniny, pískovce, neovulkanity. Je značně zalesněno, převažují druhotné smrkové lesy, místy se však vyskytují i relativně přirozené smíšené lesy a bučiny. Krajinný ráz dotváří hojně zastoupená lidová architektura.

Zvláště chráněná území - maloplošná

Na území mikroregionu Sever se nachází celkem 3 maloplošně zvláště chráněná území typu národní přírodní památka (NPP - celkem 0), přírodní památka (PP - celkem 0), národní přírodní rezervace (NPR - celkem 0) a **přírodní rezervace (PR - celkem 3)**.

Obr. 6.8 Přehled zvláště chráněných území maloplošných, zdroj: <https://aopkcr.maps.arcgis.com/>

Přírodní rezervace (PR) Spravedlnost (Doubice) – zaujímá vrcholové partie stejnojmenného kopce mezi obcemi Doubice a Rybniště v západní části Lužických hor. Byla vyhlášena dne 1. června 2004 na území o rozloze 11,16 ha. Oblast rezervace společně s vrchem Spravedlnost (533 m n. m.) je oblíbeným turistickým cílem pro svůj výhled do okolí.

Předmětem ochrany jsou zachovalé lesní porosty charakteru suťových lesů a květnatých bučin a výskyt silně ohrožené rostliny kapradinky skalní (*Woodsia ilvensis*), ohrožených druhů rostlin měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*), lilie zlatohlávek (*Lilium martagon*) a dalších chráněných a významných druhů rostlin a živočichů (skalník celokrajný - *Cotoneaster integerrimus*, holub doupňák - *Columba oenas*, zmije obecná - *Vipera berus* a další).

Zdroje: <https://drusop.nature.cz/>,

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Spravedlnost_\(přírodní rezervace\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Spravedlnost_(přírodní rezervace))

Přírodní rezervace (PR) Vápenka (Krásná Lípa) – nachází se jihozápadně od města Krásná Lípa v západní části Lužických hor. Byla vyhlášena dne 17. dubna 1969 na území o rozloze 12,13 ha. Přímo přírodní rezervací prochází Köglerova naučná stezka, na níž jsou umístěna tři zastavení věnující se postupně lužickému zlomu, význačným druhům rostlin a těžbě vápence.

Předmětem ochrany jsou druhově bohaté lesní porosty charakteru květnatých bučin na vyvětrané kře jurských vápenců. Vápenka je významnou geologickou lokalitou na lužickém přesmyku, stýkající se zde všechny hlavní geologické jednotky severních Čech. Stará důlní štola slouží pro přezimování netopýrů.

Zdroje: <https://drusop.nature.cz/>,
[https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1penka_\(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1penka_(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace))

Obr. 6.9 Štola pro přezimování netopýrů na území přírodní rezervace Vápenka, zdroj: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a2/V%C3%A1penka_-_%C5%A1tola.JPG

Přírodní rezervace (PR) Velký rybník (Krásná Lípa) – do jižní části katastru Krásná Lípa zasahuje přírodní rezervace Velký rybník (většina leží na území Rybniště). Rybník se rozkládá na horním toku potoka Lužničky, který se na německém území vlévá do Mandavy. Součástí přírodní rezervace je Rybnišťský velký rybník, dříve německy Bernsdorfer Teich, jenž je největší stojatou vodní plochou okresu Děčín o rozloze 35,8 ha a objemu 390 000 m³. Rezervace byla vyhlášena dne 12. dubna 1984 na území o rozloze 103,72 ha.

Předmětem ochrany je vodní plocha s navazujícími litorálními porosty rákosu, vlhké, zrašelinělé a podmáčené louky s výskytem ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů, mokřadní olšiny, keřovité porosty vrby, významná migrační cesta tažných ptáků.

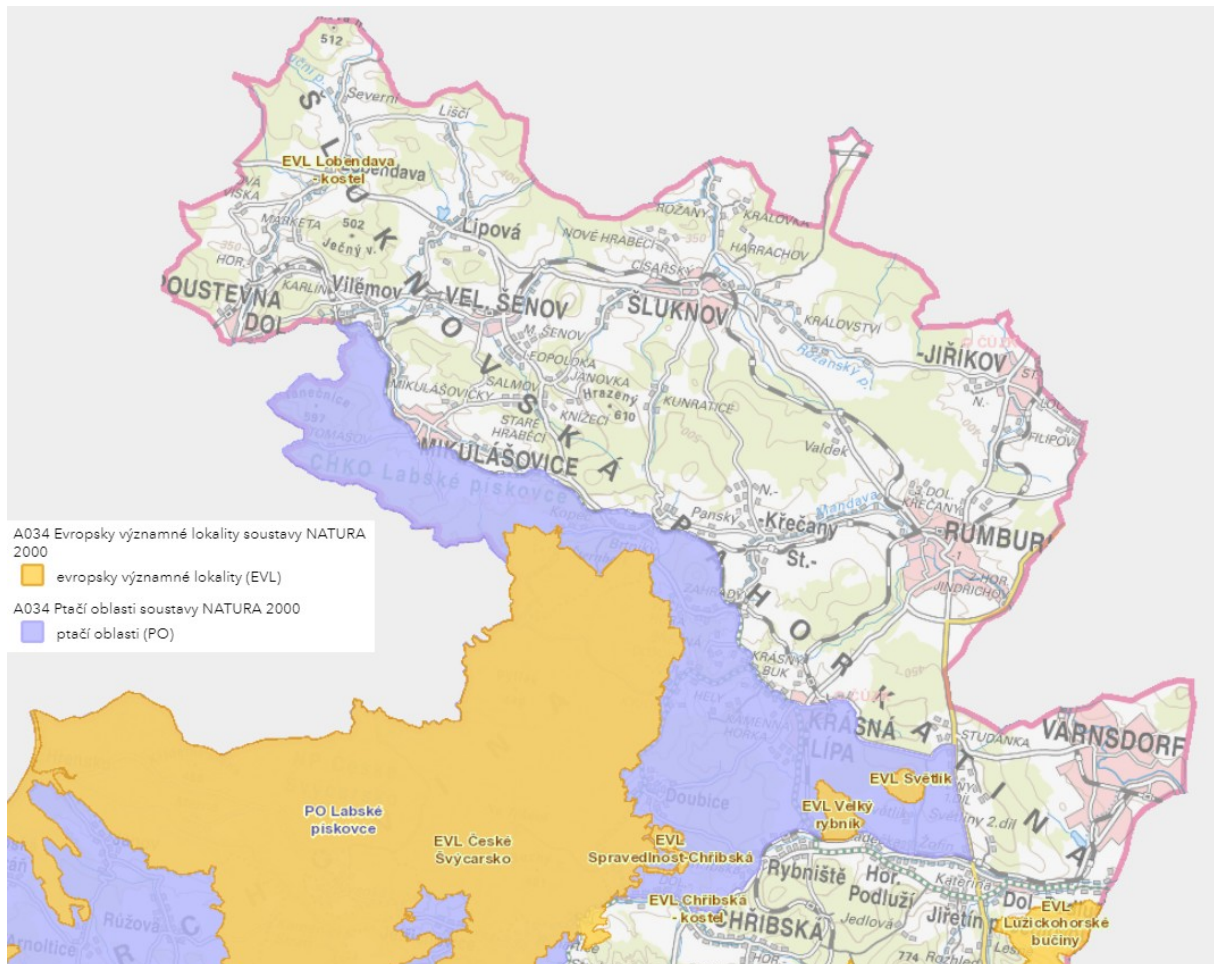
Zdroje: <https://drusop.nature.cz/>,
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Velk%C3%BD_rybn%C3%ADk_\(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Velk%C3%BD_rybn%C3%ADk_(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace))

Lokality NATURA 2000

Natura 2000 je **soustava chráněných území**, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy Evropské unie. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin

a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitou oblast (endemické).

Na území mikroregionu Sever jsou vymezeny **4 evropsky významné lokality (EVL) NATURA 2000** a **jedna ptačí oblast**.

Obr. 6.10 Přehled NATURA 2000 – evropsky významná lokalita, zdroj: <https://aopkcr.maps.arcgis.com/>

EVL České Švýcarsko, rozloha 10 626,9 ha. Zasahuje na území obcí Doubice, Krásná Lípa a Staré Křečany. Vyhlášena dne 15.04.2005.

Předmětem ochrany jsou nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* (3260); evropská suchá vřesoviště (4030); extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*) (6510); chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220); jeskyně nepřístupné veřejnosti (8310); bučiny asociace *Luzulo-Fagetum* (9110); bučiny asociace *Asperulo-Fagetum* (9130); lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklicích (9180); acidofilní smrčiny (*Vaccinio-Piceetea*) (9410); losos obecný (*Salmo salar*); mihule potoční (*Lampetra planeri*); vláskatec tajemný (*Trichomanes speciosum*); vydra říční (*Lutra lutra*).

EVL Lobendava – kostel, rozloha 0,0811 ha, vyhlášena dne 15.04.2005. Předmětem ochrany je netopýr velký (*Myotis myotis*).

EVL Spravedlnost-Chřibská, rozloha 61,0896 ha, vyhlášena dne 03.11.2009. Předmětem ochrany je extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*)

(6510); smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0).

EVL Velký rybník, rozloha 103,72 ha, vyhlášena dne 15.04.2005. Předmětem ochrany jsou druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (a v kontinentální Evropě v podhorských oblastech) (6230); bezkolencové louky na vápnitých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (Molinion caeruleae) (6410); vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně (6430); přechodová rašeliniště a třasoviště (7140); vážka jasnoskrvná (Leucorrhinia pectoralis).

Zdroj: <https://drusop.nature.cz/>, <http://www.nature.cz/>

Ptačí oblasti

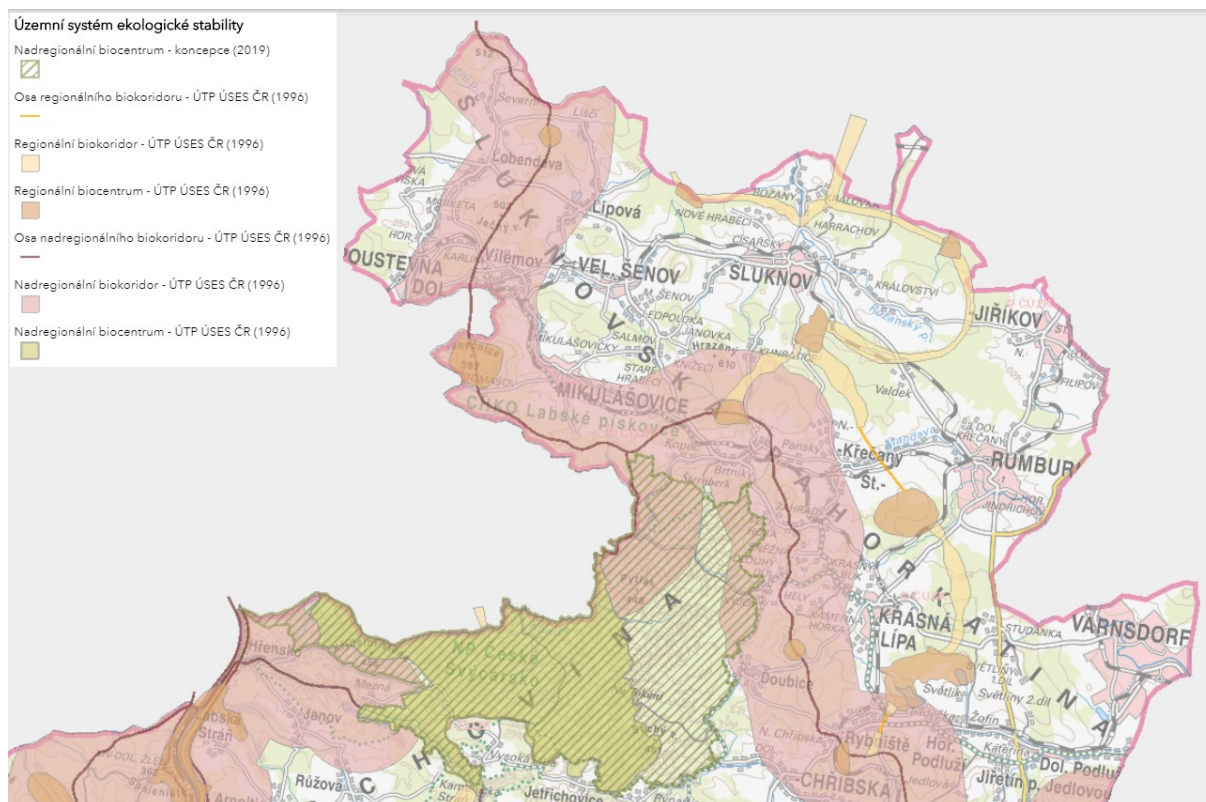
Na území mikroregionu Sever se nachází **ptačí oblast CZ0421006 Labské pískovce**, která zaujímá většinou rozlohu NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce.

Charakteristické pro zdejší oblast jsou výrazné skalní útvary, které slouží jako hnízdiště pro dva cílové druhy - sokola stěhovavého (Falco peregrinus) a výra velkého (Bubo bubo). Další cílový druh datel černý (Dryocopus martius) je typickým lesním zástupcem a vzhledem k velké lesnatosti území je poměrně hojně zastoupen. V oblasti je poměrně výrazně zastoupena také zemědělská krajina, která si dodnes uchovala značnou pestrost a díky tomu se zde vyskytuje také řada druhů typických pro toto prostředí včetně čtvrtého kritériového druhu chřástala polního (Crex crex). Díky rozmanitým typům prostředí je avifauna této oblasti poměrně bohatá, hnízdění nebo velmi pravděpodobné hnízdění bylo prokázáno u více než 140 druhů ptáků.

Územní systém ekologické stability (ÚSES)

V České republice zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny definuje ÚSES takto: „*Územní systém ekologické stability je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Hlavním smyslem ÚSES je posílit ekologickou stabilitu krajiny zachováním nebo obnovením stabilních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb.*“

Na území mikroregionu Sever je vymezen v rámci ZÚR (Zásad územního rozvoje) Ústeckého kraje územní systém ekologické stability regionální a nadregionální (biocentra, biokoridory), který je na úrovni územně plánovacích obcí zpřesňován a doplňován o skladebné části ÚSES lokálního.

Obr. 6.11 Přehled nadregionálního a regionálního ÚSES, zdroj: <https://aopkr.maps.arcgis.com/>

Památné stromy

Údaje o registrovaných památných stromech předává Agentura ochrany a přírody (AOPK). Na území mikroregionu Sever se nachází 43 registrovaných památných stromů. Jejich seznam je uveden v tabulce 6.4. V obcích Dolní Poustevna, Doubice a Vilémov se nenachází žádný registrovaný památný strom.

Tab. 6.2 Přehled památných stromů

kategorie	název památného stromu	orgán ochrany přírody	obec	počet stromů		
Jednotlivý strom	Lípa v Jiříkově	MÚ Rumburk	Jiříkov	3		
Jednotlivý strom	Javor stříbrný v Jiříkově	MÚ Rumburk				
Jednotlivý strom	Jedle vznešená v Jiříkově	MÚ Rumburk				
Jednotlivý strom	Lípa u Vlčí Hory	Správa NP České Švýcarsko	Krásná Lípa	2		
Jednotlivý strom	Fořtovská lípa	Správa NP České Švýcarsko				
Jednotlivý strom	Borovice lesní v Lipové	MÚ Šluknov	Lipová	4		
Jednotlivý strom	Dub letní v Lipové	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Lípa srdčitá u kostela v Lipové	MÚ Šluknov				
Stromořadí	Lipové stromořadí	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Soudní lípa v Severním	MÚ Šluknov	Lobendava	1		
Jednotlivý strom	Buk lesní Ignaze Röslera	MÚ Šluknov	Mikulášovice	3		
Jednotlivý strom	Javor klen v Mikulášovicích	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Mayerův jírovec v Mikulášovicích	MÚ Šluknov				
Skupina stromů	Dub a buk v Rumburku	MÚ Rumburk	Rumburk	2		
Jednotlivý strom	Jasan ztepilý na Strážném vrchu v Rumburku	MÚ Rumburk				
Jednotlivý strom	Lípa v Brtníkách	Správa NP České Švýcarsko	Staré Křečany	2		
Jednotlivý strom	Wäberova douglaska v Kopci	Správa NP České Švýcarsko				
Jednotlivý strom	Císařský dub ve Fukově	MÚ Šluknov	Šluknov	25		
Jednotlivý strom	Dub červený ve Šluknově	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Dub letní u Královky	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Dub letní v Kunraticích u Šluknova	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Dub letní v Novém Hraběcí	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Fukovský dub	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Jasan ztepilý v Karlově údolí	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Javor klen v Království	MÚ Šluknov				
Skupina stromů	Javorová brána	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Jedle Nikkoská ve Šluknově	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Jedlovec kanadský ve Šluknově	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Jedlovec Mertensův ve Šluknově	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Körnerův dub ve Šluknově	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Lípa na náměstí ve Šluknově	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Lípa srdčitá v Království	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Lípa srdčitá v polích v Království	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Lípa srdčitá v Rožanech	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Lípa srdčitá v Rožanech - Nové Vsi	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Lípa v Císařském	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Lípa ve Svojsíkově ulici	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Lípa velkolistá v Novém Hraběcí	MÚ Šluknov				
Skupina stromů	Lípy na Festerajchu	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Líska turecká ve Šluknově	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Nivní dub v Království	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Stará lípa v Království	MÚ Šluknov				
Jednotlivý strom	Lípa u Liščího potoka	MÚ Šluknov			Velký Šenov	1
celkem						43

Zdroj: <https://drusop.nature.cz/portal/>

Obr. 6.12 Lípa srdčitá u kostela v Lipové, zdroj:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_pam%C3%A1tn%C3%BDch_strom%C5%AF_v_okrese_D%C4%9B%C4%8D%C3%ADn#/media/Soubor:L%C3%ADpa_u_kostela_Lipov%C3%A1_02.jpg

6.2.2. STŘETY ROZVOJOVÝCH ZÁMĚRŮ S OCHRANOU PŘÍRODY (POTENCIÁLNÍ)

Z pohledu ochrany přírody a krajiny, stejně tak jako z pohledu ochrany jednotlivých složek životního prostředí, by mohlo dojít ke střetu s rozvojovými záměry obcí mikroregionu v následujících případech:

- zhoršení tranzitní dopravy nákladní dopravy (Krásná Lípa, Rumburk, Šluknov)
- zábor zemědělského půdního fondu ve volné krajině (na místo revitalizace brownfields)
- podpora investic do technologií s vysokou spotřebou vody
- podpora investic do velkých zdrojů znečištění ovzduší
- absence vsakovacích technologií u záborů půdy v intravilánu,
- nadměrné využití volné krajiny pro sport a rekreaci

6.2.3. PROBLÉMY OCHRANY PŘÍRODY V OBCÍCH MIKROREGIONU

Mezi nejvýznamnější či nejvíce frekventované problémy v oblasti ochrany přírody a krajiny, stejně tak jako v oblasti ochrany jednotlivých složek životního prostředí, patří především:

- čistota vodních toků a vodních ploch
- výkopové práce v ochranných pásmech památných stromů
- nepovolené kácení dřevin rostoucích mimo les
- černá těžba v lesích
- ničení ptačích hnízdišť a netopýřích kolonií při zateplování obvodových plášťů
- vysoká intenzita tranzitní dopravy na silnici I/9, II/263, II/266
- špatná péče o zeleň v soukromém vlastnictví – narušení vzhledu obce
- nekoncepční řešení péče o nalezená a odebraná zvířata
- černé skládky v okrajových částech obcí a na lesních pozemcích
- domácí topeniště – spalování odpadů

Tab. 6.3 SWOT analýza za kapitolu Životní prostředí

Silné stránky	Slabé stránky
přírodně hodnotná krajina se značným potenciálem pro rekreaci a cestovní ruch (NP, CHKO, Natura 2000 – evropsky významná lokalita, ptačí oblast, PR)	vysoká intenzita tranzitní dopravy na silnici II/263, II/266
vysoký podíl lesních pozemků na celém území	domácí topeniště – spalování odpadů
nenachází se žádný významný zdroj znečištění	výkopové práce v ochranných pásmech památných stromů
celkově mikroregion s velmi příznivým životním prostředím	ničení ptačích hnízdišť a netopýřích kolonií při zateplování obvodových plášťů
	nepovolené kácení dřevin rostoucích mimo les a černá

	těžba v lesích
	černé skládky v okrajových částech obcí a na lesních pozemcích
Příležitosti	Hrozby
využití potenciálu území z hlediska hodnotného přírodního prostředí – rozvoj služeb v oblasti cestovního ruchu, rekreace	devastace přírodního prostředí nadměrným cestovním ruchem, rozvojem nevhodných průmyslových odvětví nebo intenzivních forem zemědělství
rozvoj turistických tras a cyklotras	šíření nepůvodních druhů živočichů a rostlin
realizace záměrů obchvatů a přeložek silnic vedoucích k odvedení části silniční dopravy ze zastavěných částí měst a obcí	nárůst emisí z plošných zdrojů – vytápění domácností v důsledku používání nešetrných paliv
posílení ekologických způsobů dopravy	vysoké stavy některých druhů zvěře
obnova původních zanedbaných starých sadů a ovocných stromů	vzrůstající podíl individuální dopravy
zvýšená péče o městskou zeleň	velké množství starých ekologických zátěží – rizika kontaminace půdy a podzemních vod, zvýšené množství nelegálních skládek
	povolování výstavby ve volné krajině (mimo zastavěná území obcí), degradace krajinného rázu
	extrémní projevy klimatických změn (povodně, sucha apod.)